In Bibliothec
Almae Universitat
Author operis quod
mnus in Facultate T
Doctor promotus pu
Religione exprofessus
donat.

NORMA
PROBATIONIS APOSTOLICÆ
activè sumptæ
Seu
VITÆ APOSTOLICÆ PARS II.

In qua ostenduntur modi & industriæ probandi instruendi, ac instituendi quoscunque Novitios ad imitationem & methodum CHRISTI *Domini probātis, instruentis, ac instituentis Apostolos, Discipulos, ac Novitios suos.*

à
M. JACOBO RADLINSKI,
SacræTheol: Doct: Canonico Regulari Sacrosancti Hierosolymitani Sepulchri CHRISTI Dñi, Præposito Lezays:

LUBLINI
Typîs Collegii Soc: JESU Annô 1732.

In Stemmã.

PERILLUSTRIS REVERENDISSIMI DOMINI.

Quos gravibꝰ bellis profert CRUX ista triũphos

Hos Cæli Superis mox TUBA clara canit.

PERILLUSTRI
&
REVERENDISSIMO D.
D. STANISLAO
STĘPKOWSKI

Ordinis CANONICORUM REGULARIUM CUSTODUM Sacrosancti Hierosolymitani SEPULCHRI CHRISTI DOMINI PRÆPOSITO GENERALI

Domino & Benefactori Singularissimo.

Post litatas DEO optimo Maximo hostias, post exhibitũ Illustrissimæ CRUCI POTOCCIANÆ & CAPITI LE-

SZCZYNIANO *homagium, Tuæ tandem* CRUCI, *filialis gratitudinis tributum offero.* Perillustris & Reverendissime PRÆLATE. *Cui enim potiùs* Norma Probationis *debebatur, quàm PRÆLATO ex omni parte probatissimo? cui Vitæ Apostolicæ exemplar justiùs competebat, quã Tibi Vitæ Apostolicæ in Ordine nostro Observatori; imò veriùs FUNDATORI.*

*Prima Vitæ Apostolicæ nota est, homines piscari & Oves*CHRISTI *pascere, non tantum verbi, sed etiam operis exhibiti exemplô. Et hoc muneris Apostolici obsequiũ exactissimè; implevisti; quorũcũq; enim Cõventuũ, & Ecclesiarũ regimen tenuisti, ubiq; fertilissima, amplissima & svavissima pascua Ovibus Tuis providisti. Et hæc pascua tua,*

in

in tres quaſdam claſſes diviſiſti: prima erant paſcua charitatis; ſecunda lenitatis; tertia prudentis & moderatiſſimæ liberalitatis. Exhibuiſti primo paſcua charitatis; quia quidquid in tota vita tua, ac per totum Religioſæ Profeſſionis tempus egiſti, omnia non ex vanæ gloriæ ſtimulo, ſed ex charitate DEI & proximi perfeciſti: unde ex charitate ſuſcepiſti munus Magiſtri Novitiorum, ex charitate regimen Eccleſiæ Grodziſcenſis, tum Chełmenſis acceptâſti; ex charitate pariter clavum Conventus Gneſnenſis, & ſtallum Eccleſiæ Metropolitanæ adornâſti, ex charitate tandem onus Cuſtodis Generalis in tot & tam difficillimis in Ordine noſtro revolutionibus, feliciſſimè adminiſtrâſti. Expiravit Tibi primò Præfectura Cu-

ſtodis Generalis, eam penitus reſignâſti, ſed charitate coactus iterum ſuſcepiſti; exſpiravit ſecundò, iterum liberè ceſſiſti honori, ſed non ceſſere vota Patrum, iterum Tuæ charitati ſe ſubmiſerunt; exſpiravit tertiò, quartò, quintò, &c. ſed non exſpiravit Tua Charitas, quæ in aliis refriguerat: omnes enim libenter conſulebant, dextrè, animum & ſtimulos regendi addebant, ſed ſinguli, pericula, ſumptum, labores & diſcrimina, quæ per hoc regiminis & præſentis revolutionis circa jura Ordinis, tempus, ſperabantur & evenerunt, à longè cavebant. Tu ſolus, & anxietates regendi, & incommoda viarum & ſcrutinia jurium privilegiorumq; & ſumptum notabilem pro tam diuturno & memorabili negotio impendiſti, il-

lis

lis ad totam communitatem frequenter utens verbis : Ut jumentum factus sum apud Te. *Exhibuisti præterea pascua lenitatis; quia tam longum regiminis tui spatium ita svaviter, benignè, & affabiliter disposuisti, ut Te nemo senserit nimis severum, nemo nimis clementem, sed utrumq; hoc, prudentissimè componentem & exequentem. Veniebant ad Te partim deficientes variisq; infirmitatibus delinquentes, partim proficientes, exactèq; Regulam, & statuta Ordinis adimplentes: sed hos omnes ita prudenter exaudîsti, ut nec defectibus patrocinium dares, nec proficientibus stimulū ulteriorem adimeres. Timebant plerumq; delati, & sua quēque conscientia accusabat; sed dum Tuum subivere judicium, lætati*

ſunt ſupra modum, quòd & peccatis ſuis pœnam, & ſuæ fragilitati diſcretionem proportionatiſſimam agnoverint. Exhibuiſti tandem præfatis ovibus tuis paſcua liberalitatis, ſiquidem eleemoſynis impleviſti hoſpitalia, dotibus & proviſionibus Cathehumenos ac Neophytos, Stipẽdiis Orphanos, extrema neceſſitate laborantes omni abundantiâ, ſatiâſti. Cũ tamẽ tot & tãta præſtares, noluiſti canere TUBA *gẽtilitiâ ante Te ſed omnẽ vocẽ ac tenuẽ etiã ſonũ popularis auræ obtruſiſti, ſuffocâſti, ſuppreſſiſti; contentus hôc, quòd ſuperos non lateret Tua effuſa munificẽtia. Quid dicam de cõtinua circa Filios Ordinis ac Tuos, providentiâ? plura deberem volumina implere ſi hoc deſcribere vellem, qui horum ignarus eſt, me teſtem oculatum re-*

qui-

quirat, per cujus manus effusa in plurimos, ac in me ipsum fluxere beneficia.

Altera vitæ Apostolicæ nota seu indicium est, fundare ac ædificare Ecclesiam, sic Petrus Apostolus Romanam & Antiochenam; Jacobus Minor Patriarcha & primũ Caput Ordinis nostri, Hierosolymitanam, Andreas Scythiæ, Epiri, Thraciæ, & Achaiæ; Bartholomæus Indiæ citerioris, & alii alias fundârunt Ecclesias. Et hoc Vitæ Apostolicæ specimen Tu sapientissimè implevisti, quia Ecclesiam Bithomiensem à fundamentis de latere cocto fundâsti, alias verò uti Miechoviensem, Gnesnẽsẽ, Cracoviẽsẽ, Charzoviẽsẽ, tũ quoq; Conventũ Generalem Miechoviensem post ferale incendium, variîs structurîs, ædificiîs, turri-

bûs ac pretiosissimîs apparatibûs adornâsti & dotâsti. Quis horum omnium expensas & regestra computabit? multa pro his omnibus millia impensa sunt, milleno circa computationem opus esset labore & industriâ; maximè ex eo, quòd Tu FUNDATOR *liberalissime tantum studeas grandia opera Tua latere, quantum & facere. Non possum tacere parem Ecclesiis fundationem studii Cracoviensis Tua authoritate, Studio ac sumptu erecti, stabiliti, & confirmati: verè ibi tot templa & Ecclesias, quot Theologos & Philosophos fundâsti: quando enim hi omnes in eodem studio sufficienter edocti, dividentur in varias partes Regni & Provincias, defacto ubiq; comparebunt tanquam templa DEI & Ecclesiæ; & deinde illi*

alias

alias ſupra ſeipſos ædificabunt, fũdabunt, ac erigent Eccleſias: conſequenter dum unum ſtudium Cracovienſe fundâſti, eo ipſo innumeras Eccleſias erexiſti, & non tantum unum Conventum Cracovienſem, ſed alios quoſcunq; Ordinis noſtri Conventus, hac ratione & modo perenniter decorâſti. Ex illo enim Conventu & ſtudio Cracovienſi, dum educata in bonis religioſiſq; moribus, exercitata in ſcientiis ingenia prodibunt, tunc ſine dubio aliis inſervient vel præſidebuut partim Conventibus partim Eccleſiis: taliter autem præſidebũt & taliter præfulgebũt, qualiter edocti fuerint. Hoc verò totum à Te, tanquam à fonte & capite dimanat. Nec ſatis Tibi erat ſtudium ipſum erigere, etiam ſumptuoſiſſimum pro Theologis

&

& Philoſophis Athenæum exſtruxiſti, ut oſtenderes eos dignos eſſe honeſtis & commodis domiciliis, qui poſtea Regis Regũ palatia, Cathedras & roſtra ſuîs ſciẽtiîs sũt exornaturi.

Tertia Vitæ Apoſtolicæ nota eſt, nolle poſſidere aurum & argentum, neq; pecuniam in Zonis, neq; peram in via, neq; duas tunicas &c. &c. Et quis Te promptius tam ſtrictiſſimum muneris Apoſtolici Officium executus eſt? Tu enim quamvis aurum & argentum ſeu proventus totius Ordinis communes, regas & diſponas; quamvis tum ex privata induſtria, tum ex Tuo patrimonio ſortem notabilem habueris & Ordini intuleris, tamen circa hæc omnia ita Te geris ac geſſiſti, ac ſi nihil haberes, ac ſi nihil poſſideres, imo cum tantum pro Eccleſia, indigentibus,

pau-

pauperibus, orphanis, & extrema necessitate laborantibus expendisti & quotidie expendis, signum est quod nolis possidere aurum & argentum: cum pariter tot vestimentîs nudos cooperuisti, & tot altaria apparatibus exornâsti, signũ est, quòd affectivè & in animo, contentus fores etiã unâ attritâ tunicâ si hoc ministerii tui authoritas pateretur. Et si veritatem fatear, aliquando vix penes unicam eamq; postremam remanes tunicam, dum meliores & nobiliores indigentibus distribuis, paratus exemplô tot Virorum Apostolicorum, extremum etiam vestimentum cum pauperibus exdividere.

Quarta eaq; principalis & cardinalis vitæ Apostolicæ nota ab antiquo & à primis tam Ecclesiæ quàm Religionum incunabulis observata

fuit

fuit hæc: ut Viri Religiosi Institutum Apostolicum vel quodcunq; aliud profitentes per suos superiores de gremio Religionis ac Professionis, liberè electos regerentur; hoc totum in Ordine nostro prope per duo sacula fuit interruptum, & plane jam abolitum? ne autem hoc ipsum foret perpetuo sublatum, egisti apud S. Sedem Apostolicam summis laboribus, sollicitudine, sumptibus, & tandem evicisti, ut per repetita Sacræ Congregationis Decreta, libera electio PRÆPOSITI GENERALIS *de gremio Ordinis, firmaretur. Et quia Sanctæ Sedi Apostolicæ non satis erat decernere, nisi etiam exequeretur: mandavit per tot Decisiones subsequentes, Bullasq; per extensum expeditas, ut tandem Capitulum Miechoviense ad electionem*

PRÆ-

PRÆPOSITI GENERALIS *Clauſtralis deſcēderet. Ad hāc dū vigeſimâ Octobris, Anni currentis, deventum eſt; ſtatim unanimi voce, calculô, & ſuffragiis electus ſtetiſti in* PRÆPOSITUM GENERALEM *Ordinis Noſtri. O quantum exultavit protunc univerſi Ordinis facies quando Te ad ſupremum regimen feliciter electum audivit! O quantum gaviſa eſt triſtis per tot annos, Religio, quando ſub Tuis faſcibus ſe militaturam, & triumphaturā cognovit! o quātis lætitiæ ſignîs repletæ ſunt ſingulæ Provinciæ, tam domeſticæ, quàm finitimæ & extraneæ quando Te proportionatum membris ſuis* CAPUT *videre meruerunt. O quanto nunc ſuperabūdaret gaudio Joannes* JAXA *Serbiæ Principum decus, Sacroſan-*

cti

cti Sepulchri Christi strenuissimus ex Polonis Propugnator, & primus FUNDATOR *Ordinis nostri in Polonia, si modo revivisceret, & videret primam suam fundationem ad primum redire Ordinem, & antiquum statum suum. Parî modô arriderent factumq; approbarent Serenissimi & piissimi Poloniarum* REGES, *qui pro libera electione* GENERALIS Præpositi *de gremio, tot Privilegia & jura dederũt. Quid dicam de aliis liberalissimis Fundatoribus & Benefactoribus, quorum intentiones saltim in aliqua parte sui, sunt modò restitutæ ac renovatæ. Gratissimum id fuit etiam Illustrissimo & Excellentissimo Sanctæ Sedis Apostolicæ* NUNTIO; *hic enim dum Authoritate Decretorum, plurium Summorum Pontificum,*

um, videlicet CLEMENTIS XI. INNOCENTII XIII. BENEDICTI XIII. & CLEMENTIS XII. *feliciter moderni, præfatam electionem omnino effectuandam demādaret, expressit in aliquot Epistolis suis desiderium suum, se velle & cupere Tibi, hanc dignitatem congratulari. Ita ubiq; est notissima meritorum Tuorum amplitudo, ut etiam ad Romanos colles & Magnos S. Sedis Apostolicæ Nuntios pervenerit! O quantum adhuc notior esset, si concederes Famæ publicæ, ut gentilitia* TUBA *Tua magnitudinem operum & virtutum Tuarum resonaret. Sed sicut per totam vitam Tuam prope ad annos octoginta extensam nunquam solitus fuisti canere* TUBA *ante Te quidquid bene feceris; ita per hoc reliquum*

Præla-

Prælaturæ Generalis ſpatium, non admittes hos plauſus, ſed gentilitiâ TUBA *uti conaberis, ad reſonandam DEI gloriam, ad promulgandam S. Sedis Apoſtolicæ gratiam, ad commemorandum Tibi (exemplô S. Hieronymi) extremi Judicii diem, ad excitandam tepidorum (ſi quos inveneris) ariditatem; ad defendēda, manutenenda, & confirmanda Ordinis Noſtri jura, cum diuturna & pacatiſſima annorum longitudine. Ita precatur.*

Perilluſtris & Reverendiſſimæ
Dominationis Veſtræ
Servus humillimus

M. JACOBUS RADLINSKI Canonicus Regularis S. Sepulchri,

APPRO-

APPROBATIO
Illustrissimi Ordinarii.

ANDREAS
in Prussy
PRUSKI
Episcopus Tanensis, Archid: Cathedr: Vicar: in Spiritual: & Offic: Generalis Premisliensis.

LIbellum præsentem, qui *Normam Probationis Apostolicæ activè sumptæ* pro titulo præsefert, ab aliquot Theologis ac eruditis Viris revisum & recognitum, cum omnia in eo contenta Sanctum complectantur modum, quo anhelantes ad Religiosam Vitam ducti, suæ Vocationis portum faciliùs attingere, & bravium æternæ beatitudinis consequi valeant; ideo ad Majorem DEI Gloriam & novarum plantarum in vinea Domini exercitationem, prælo mandandum censemus. Premisliæ die 3. Maji. 1732.

ANDREAS PRUSKI Ep:
(L.S.) Tanens: Suffr: Offic: Generalis Premisl: mpp.

APPROBATIO ORDINIS.

OPusculum cui titulus: *Norma Probationis Apostolicæ activè sumptæ*: ab Admodum Reverendo Patre JACOBO RADLINSKI Sacræ Theologiæ Doctore, Canonico Ordinis Nostri; præposito Lezayscensi conscriptum; cum nihil fidei Catholicæ contrarium habeat; sed potiùs omnibus Magistris ac Directoribus, Normam seu modum probandi instruendiq; Novitios porrigat; ideo Typis dandum esse censeo, si illis ad quos pertinet ita videbitur. Datum in Conventu Generali Miechoviensi die 16. Februarii Anno 1732.

STANISLAUS STĘPKOWSKI. Ord: Canonic: Regular: Custodum S. Hierosolymitani Sepulchri Congr: Miechov: Custos Generalis. mpp.

(L.S.)

PRÆFATIO
Ad Lectorem.

QUod in graviſſima olim infirmitate conſcripſeram Opuſculum, hoc in altera pari infirmitate limatum, ac mundatum tibi offero Amice Lector. Quidquid ergo hìc debile, poſtremum vel infirmum reperies, parce precor ſimplicitati meæ, quia totum quidquid vides, partus infirmitatis eſt. Cùm enim ſtante præfata utraq; infirmitate Theologicis laboribus inſufficiens eſſem; hoc me labore diſtrahendum & occupandum eſſe cenſui, ut ſic vel moleſtias continuò debilis va-

letudinis

letudinis fallere, vel otium effugere possem. Porrò primam Partem Vitæ Apostolicæ de Vocatione Apostolica tractantem, proposui Anno Dñi 1725. in Opusculo cui titulus: *Norma Vitæ Apostolicæ*: Nunc animus est proponere tibi Partem Secundã Vitæ Apostolicæ, de Probatione Apostolica, deducenda ex Apostolis. Sicut autem vocatio, ita & Probatio Apostolica duplex cogitari potest, una activa, alia passiva. Probatio Apostolica activa, sunt omnes actus illi, exercitia & modi, quibûs ipse Christus Dominus probavit Apostolos, potestq; vocari Probatio tenens se ex parte Christi Domini. Probatio autem passiva, sunt omnes actus illi, exercitia, & modi, qui-

bus

bus Apoſtoli abſolvebant, & ſu-
ſtinebant, Probationem ſeu No-
vitiatum ſub Magiſterio Chriſti
Domini, poteſtq; vocari Pro-
batio tenens ſe eo parte ipſorum
Apoſtolorum. In hac ergo Par-
te ſecunda agemus de ſola Pro-
batione Activa tenente ſe ex par-
te ipſius Chriſti Domini; nimi-
rum oſtendemus Normam pro-
bandi Novitios, ex Norma illa,
methodo, & forma quâ Chriſtus
Dominus probavit Apoſtolos
Novitios ſuos. Quæ doctrina
ut ſit clarior, adducemus etiam
exempla ex Patribus veteris te-
ſtamenti, quibus præfati Patres
probati ſunt à Deo Optimo ma-
ximo adhuc ante propoſitam le-
gem Evangelicam. Ex hoc autẽ
utroq; ſtatuemus modos, doctri-

nas & regulas generales, qualiter omnes Magiſtri debeant probare ſuos Novitios: hic enim intentum noſtrum non aliud eſt, niſi oſtendere modum, praxim, & Normam, quomodo? qualiter? & quali ratione poſint & debeánt Magiſtri probare ſuos Novitios.

Quia verò omnis Probatio & omnis in univerſum Novitiatus, diverſa in ſe tempora continet, videlicet unum tempus ante ſuſceptionem habitûs religioſi, alterum tempus poſt ſuſceptionem habitûs religioſi, tertium in ulteriori progreſſu annuæ probationis, quartum tandem ante ipſam Profeſſionem, juxta ſtatum incipientium, proficientium, ac perfectorum: ideo hic

in

In primo capite dabimus modos probandi Novitios ante ſuſceptionem habitûs religioſi: in ſecundo dabimus modos probandi poſt ſuſceptionem: in tertio dabimus modos probandi in progreſſu ulteriori annuæ Probationis, in quarto, quinto, 6to & 7mo, reliqua huc ſpectantia adferemus. Antequã autem hæc omnia proponemus; in his tribus Lectorem præcautum eſſe volo. *Primum* quòd dum hìc trado varios modos & induſtrias probandi Novitios, hos & has omnes non propono Magiſtris perfectis, practicis, & conſummatis, & ſub quibus ego ipſe, etiam hodie diſcipulus ac Novitius eſſe pro magna felicitate mea ducerem, ſed potius illis, qui ſunt in via ad

tractandum, & exercendum supra Novitios Magisterium: quanquam & hos docere magistraliter non intēdo, nec mihi tantum scientiæ vel capacitatis præsumo, ut illos sufficienter docere possim, sed tantum modos tanquam instrumenta quædam ad probandum necessaria propono. *Secundum.* Quia verò modos & industrias probandi adfero ex multis sacræ scripturæ locis, tū novi tū veteris testamēti & ex adductis exēplis infero similiter probandos esse Novitios: ideo præcaveo hanc similitudinem proportionemq́; probandi, non esse accipiendam in omni ea paritate & modo, sicut vg. probavit Deus Patres veteris testamenti, aut Christus Dominus suos Apostolos, sed tan-

tum

rum, quantum permittit ſtatus, ſphæra, & conditio humana, non enim omne illud quod licet Deo, licet homini; ſic vg. licuit Deo probare Abraham per occiſionẽ & immolationem filii unigeniti, hoc autem non licet Magiſtro; pariter licuit Deo probare Job permittendo in eum ſathanam, hoc autem nemini hominum licet. Quando igitur hic ex modis probandi, tum à DEO tum à Chriſto Domino uſitatis, concludimus regulas, praxes & induſtrias probandorum Novitiorum hæc omnia ſemper intelligenda ſunt non abſolutè, non omnimodè, ſed juxta ſphæram & proportionem naturæ humanæ.

Tertium in quo Lectorem præcautum eſſe volo, eſt error

quo-

quorundam Hæreticorum qui (ut Divus Augustinus refert) *affirmabāt non licere Christianis proprias opes & facultates possidere, neq; posse eos salvos fieri qui more Apostolorum & Religiosorum pauperes non essent. Itaq; ea quæ Christi Ecclesia semper intellexit esse consilia, ipsi præcepta esse voluerunt, atq; idcirco sectatores suos, specioso nomine, Apostolicos nominaverunt.* Ita Bellarminus Concione quinta de tribulatione pagina 615. Similia habet de eodem errore Bartholomæus Durand: in lib. primo, Articulo 63 pagina. 165. ubi sic refert. *Regnante Severo Imperatore, videlicet Anno* 200. *& Ecclesiam DEI regente Victore primo hujus nominis Papa, emerserunt (teste D Au-*

gustino

gustino lib. de hæresibus cap. 40.) quidam viri, qui se dixerunt Apostolicos; hocq; nomine appellari voluerunt, quia in suam communionem non recipiebant utentes conjugibus, resq; proprias possidentes, & vitam Apostolicam ducere gloriabantur: Erant tamen hæretici, quia docebant eos salvari non posse, qui non viverent in Cælibatu & paupertate: credebant enim ea, quæ in Evangelio perhibentur esse præcepta, nullumq; in lege gratiæ esse consilium & sic spem salutis tollebant omnibus pecuniam recipientibus aut aliquid in crastinum servantibus. Eandem hæresim suscitavit Anno 1295. Gerardus Sagarellus de Parma, qui hujus erroris convictus vivus tandem exustus est. Hunc velut discipulus

Magi-

Magiſtrum ſecutus eſt Dulcinus Novarienſis, qui cum uxore ſua Margareta ejuſdem criminis conſcia & damnata ſuo authori ſimilem mortem perpeſſus eſt.

Hunc errorem hæreticorum qui ſe Apoſtolicos vocabant, hoc fine retuli: Quando impreſſi Opuſculum meum ſub titulo: *Norma Vitæ Apoſtolicæ*: in illoq; Ordinem Canonicum, appellavi *Ordinem Apoſtolicum*; aliqui hunc titulum invidentes dicebant, nomen & titulum Apoſtolici eſſe prohibitum, quia damnati ſunt hæretici, qui præſumebant vocari Apoſtolici. His ergo omnibus reſpondeo, quod Apoſtolici & eorum doctrina ideo prohibita eſt, quia illi docebant, quòd non liceat Chriſtianis proprias

opes

opes poſſidere , & quòd ſalvari non poſſent, ſi more Apoſtolorum & Religioſorum paupertatem non ſervarent. Unde illi omnia conſilia Chriſti, dicebant eſſe præcepta, ut conſtat ex Eminentiſſimo Bellarmino; & Bartholomæo Durand: hujus autem doctrinæ , nec unica ſcintilla reperitur in præfato Opuſculo meo pariter nec in præſenti, nec in ſequentibꝰ. Ego enim in Norma Vitæ Apoſtolicæ, propono & perſvadeo imitationem Vitæ Apoſtolicæ juxta ſenſum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ non autem juxta doctrinam hæreticorum, qui præſumebant nominari Apoſtolici, nullibi enim trado hanc doctrinam, quòd Chriſtianis non liceat opes proprias poſſidere, vel

quod

quòd ſalvari non poſſint, niſi ſervent paupertatem more Apoſtolorum & Religioſorum, vel quod conſilia Chriſti Domini ſint præcepta: ſed tantum repræſento & adfero Lectori virtutes Apoſtolorum, ab illis exercitas & effectuatas, ſimulq; excito Lectorem ad imitationem earundem Virtutum Apoſtolicarum ut per præfatam imitationem evadat Vir Apoſtolicus. Quod autem nomen & titulus Apoſtolici non ſit prohibitus, conſtat ex eo, quia Sancta Sedes Romana, vocatur Apoſtolica, & plurimi Doctores, Paſtores, ac Prædicatores, Zelum Fidei Apoſtolicæ promoventes tuentes & ampliantes, cōmuniter vocantur Viri Apoſtolici. Quid ergo mirum ſi Ordo

Cano-

Canonicus dicatur Ordo Apostolicus? cùm & originem suam ducat ab Apostolis, & vitam Apostolicam pro posse conetur imitari?

Addo præterea. Apostolici dupliciter cogitari possunt, alii antonomasticè tales, alii non antonomasticè tales. *Apostolici Antomasticè tales*, sunt illi, qui per cognomen Apostolicorũ simpliciter sine addito prolatum, ordinariè intelliguntur, & tanquam peculiari nomine sic appellantur; sicut *Angelicus* antonomasticè talis est ille, qui per hoc nomen *Angelici* simpliciter & sine addito prolatum, ordinariè intelligitur scilicet S. Thomas Aquinas! parî modô hoc nomen: *Subtilis* simpliciter prolatum significat Joannem Scotum; tandem hoc nomen

men *Philoſophus*, ſignificat Ariſtotelem, ex communi conſenſu Doctorum, licèt hoc nomẽ competat etiam tot aliis multis. Unde coñuniter Theologi citantes authoritatem & doctrinam horũ Authorum, hîs verbîs ſimpliciter prolatîs, eos exprimunt: : *ita Angelicus: ita ſubtilis : ita Philoſophus. Apoſtolici non antonomaſticè tales* ſunt illi, qui licèt in aliquo ſenſu ſint etiam Apoſtolici, tamen per hoc nomen Apoſtolicorum, ſimpliciter ſine addito prolatum non intelliguntur, neq; hoc nomine ut ſuo peculiari appellantur, ſed potius alio nomine appellantur: ſicut *Angelicus*, non antonomaſticè talis eſt ille, qui licet ſit in aliquo ſenſu *Angelicus*, non intelligitur tamen per

hoc

hoc nomen Angelici, ſimpliciter & ſine addito prolatum nec appellatur hoc nomine tanquam ſuo peculiari qualis eſt vg. S. Joannes, qui propter innocentiam & virginitatem ſuam, vocari poteſt *Angelicus* ac multi alii qui angelicè vixerunt. Apoſtolici ergo Antonomaſticè tales ſimpliciter & ſine addito prolati ſunt illi hæretici, qui docebant quòd Chriſtianis non liceat proprias opes poſſidere, neq; peſſe eos ſalvari qui more Apoſtolorum & Religioſorum non viverent; & iidem hæretici per hoc nomen: *Apoſtolici* ſimpliciter & ſine addito prolatum intelliguntur & hoc nomine tanquam ſuo peculiari nominantur. Apoſtolici autem non Antonomaſticè tales, ſunt

in universum omnes Servi DEI, qui vitam, mores & institutum Apostolicum imitati vel amplexi sunt, juxta sensum, doctrinam & traditionem S. Romanæ Ecclesiæ. Et tali nomine passim appellantur Canonici Regulares, tum ex eo, quòd originem suam ducant ab Apostolis, ut deduxi prima Parte Vitæ Apostolicæ: tum ex eo, quòd vitam Apostolorum pro posse & fragilitate humana conentur imitari, cæterùm hoc nomen non solis competit Canonicis Regularibus, nec illi hoc nomine tanquam peculiari utuntur, sed etiam aliis servis DEI. Sic vg. S. Augustinus vocatur Vir Apostolicus, quia de eo in vita ipsius dicitur *& cepit vivere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis*

postolis constitutam : & Regula ipsius passim vocatur Apostolica. Sic S. Stephanus Rex Hungariæ pariter vocatur Vir Apostolicus, imò Apostolus, quia Regno suo invexit fidem Apostolicam, totumq; Regnum ipsius vocatur Apostolicum propter susceptam eandem fidem, sic S. Franciscus Seraphicus vocatur passim Vir Apostolicus, quia Apostolos in paupertate, humilitate, & obedientia exactissimè imitatus est. Idem quoq; dicitur & de Sancto Dominico zelosissimo & ardentissimo fidei Defensore & Hæreticorum Profligatore strenuissimo. Tandem Sanctus Franciscus Xaverius vocatur Indiarum Apostolus, & S. Patricius Hiberniæ; quia uterq; plurimos populos per

labo-

labores Apoſtolicos Eccleſiæ aggregavit. Ex his, ergo tam fusè adductis evidenter patet, quòd nomen & titulus Viri Apoſtolici non ſit prohibitus, ſed licitiſſimè uſitatus: quare nullum èſt inconveniens etiamſi aliquando Ordo Canonicus, vocetur Ordo Apoſtolicus propter rationes ſuperiùs allatas.

CAPUT I.

CAPUT I.

De Probatione Novitiorum ante ſuceptionem Habitûs Religioſi.

Quoniam in hoc Capite multa ſe offerunt dicenda, ideo illud in aliquot Paragraphos dividem9 Proinde ſit

§ I.

In quo proponuntur aliquot modi probandi Novitios ante ſuſceptionem Habitûs Religioſi.

PRimus Magiſter & caput Supremum Novitiorum in lege gratiæ, eſt ipſe Chriſtus Dominus; juxta illud ſcripturæ: *Vos vocatis me Magiſter, & Domine & bene dicitis, ſum etenim.* Joan 13. Primi ſub hoc tam excellenti Magiſtro Novitii erant Apoſtoli, utpote ab illo vocati, inſtituti, & probati, juxta illud S. Pauli teſtimonium: *Exhortatio enim noſtra non de errore, neq; de immunditia, neq;*

in dolo, sed sicut probati sumus a DEO, ut crederetur nobis, evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed DEO, qui probat corda nostra, De hac probatiane seu Novitiatu Apostolorum videtur cecinisse Psalmista dicens: *Quoniam probâsti nos Deus: igne nos examinâsti, sicut examinatur argentum: Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super Capita nostra. Transivimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.* In hoc itaq; fundamento, quod & Christus Dominus fuerit Magister probantium Apostolorum, & quod Apostoli fuerint Novitii sub Magisterio Domini, totum exemplar & normam dabimus, quomodo Magister debeat probare Novitios: proinde quoscunq; hìc modos seu industrias probandi adferemus hos & has omnes desumemus ex Christo Domino probante Apostolos: reliqua deducemus ex Patribus veteris testamenti, quorum plurimi fuerunt figura vocationis Apostolorum. Hîs præmissîs jam sequuntur modi probandorum Novitiorum.

Primus

Primus Modus probandi Novitios ante susceptionem Habitus Religiosi, est serium examen & diligens inquisitio ante susceptionem facienda circa hæc, quæ Apostolico religiosum concernunt statum. Et tali modô probavit Apostolos ipse Christus Dominus, tum ab initio vocationis & aspirationis Apostolorum, ad statum & Ministerium Apostlicum, tum in ulteriori progressu probationis Apostolicæ. De examine & inquisitione facta ab initio vocationis, constat Matthæi 20 Cap; ubi cum Mater Filiorum Zebedæi veniret cum Filiis suis, & peteret eum: ut sederent filii, unus ad dextram, alter ad sinistram in Regno Christi, tunc Christus Dominus audita hac oratione immediate descendit ad examen & apertam inquisitionem, utrum prædicti filii possint ferre hæc onera, quæ professioni Apostolicæ, & ipsi Christo Domino imminebant; quærendo ex ipsis sensum & voluntatem disertis verbis his: *Potestisne bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* hoc est: potestisne tanta & talia pati, quanta & qualia ego passurus sum? potestisne ferre proditionem ve-

ſtram, accuſationes, teſtimonia falſa, judicia iniqua, virgas, flagella, contemptus, irriſiones, ludibria crucem ac mortem ipſam, quam ego pro ſalute mundi ſuſcepturus ſum? Ad hanc quæſtionem & inquiſitionem cum affirmative reſponderent prædicti filii, & offerrent ſe libenter hæc omnia ſuſcepturos & paſſuros, tunc Chriſtus Dominus ſuſcepit eos ad Societatem paſſionum ſuarum, & peragendam probationem Miniſterii Apoſtolici. De inquiſitione facta in ulteriori progreſſu probationis & Vitæ Apoſtolicæ conſtat ex Ioannis 21 cap: Ubi pariter diligentem inquiſitionem fecit Chriſtus Dominus ex Petro Apoſtolo, & quidem non tantum ſemel ſed repetitîs vicibûs, interrogando eum de dilectione & amore erga ſe ipſum; ſic primo interrogavit eum hîs verbîs. *Simon Ioannis diligis me plus his*; reſponditq; Petrus; *etiam Domine tu ſcis quia amo te*? & licèt tam clare declaraverit ſuum amorem Petrus in Chriſtum, iterum eum interrogavit dicens: *Simon Ioannis diligis me*? reſponditq; Petrus ſine hæſitatione: *etiam Domine, tu ſcis*

quia

quia amo te Neq; hac secunda declaratione amoris contentus est Christus Dominus, sed adhuc tertiò interrogavit eum dicens: *Simon Ioannis amas me?* respondit q; iterum Petrus: *Domine tu omnia scis! tu scis quia amo te!*

Candide Magister vitæ Apostolicæ tam seria Christi Domini inquisitio, tua est instructio; quod scilicet & tu non debeas cæco impetu suscipere quoscunq; venientes, & aspirantes in gremium Religionis sacræ, nisi pro priori facias serium examen & diligentem inquisitionem, utrum in Religione possint bibere calicem hunc, quem bibit & bibitura est Religio pro nomine Chisti; videlicet utrum possint & libenter velint illa omnia pati quæ in Religione, ordinariè patienda sunt? qualia numerantur: Vigiliæ media nocte, exercitia humilitatis in culina, refectorio, choro, dormitorio, Ecclesia, disciplinæ, pœnitentiæ publicæ, abstinentiæ diuturnæ, mortificationes, contemptus, confusiones, irrisiones, æmulationes, increpationes, objurgationes, &c. &c. Hoc autem faciendum est non solùm ab initio

vocationis & aſpirationis advenientium Novitiorum, ſed etiam in ulteriori progreſſu probationis & Novitiatus, videlicet ante ſuſceptionem & ante actualem emiſſionem votorum & Profeſſionem ſolennem.

Secundò modò probandi & inſtruendi Novitios, eſt aperta manifeſtatio Regulæ, Statutorum, Coſtitutionum & piarum conſvetudinum Ordinis, ſimulq; diligens advertentia & exacta introſpectio qualiter Novitii & quo animo præfatam Regulam, & ſtatuta ſuſcipiant. Et tali modò probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus, quibus in multis locis, imò per totum Evangelium ſuum manifeſtavit Regulam, ſtatuta, & leges miniſterii Apoſtolici. Et ſic imprimis Matthæi cap: 5to inquit: *Si oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum & projice abs te, expedit enim ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur, in gehennam ignis. Et ſi dextra manus tua ſcandalizat te, abſcinde eam, & projice abs te, expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam:* 2do *Sit autem ſermo veſter*

eſt

est, est: non, non, quod autem his abundantius est, a malo est. 3tio inquit. *Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam præbe illi & alteram: & ei qui vult tecum in judicio contendere & tunicam tollere dimitte ei & pallium: & quicunq; te angariaverit mille passus, vade cum illo & alia duo.* 4to inquit Christus Dominus loco citato. *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniantibus vos: ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est, qui solem suũ oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos.* Deinde Matthæi cap. 10 convocatis Christus Dominus duodecim Discipulis suis dataq; eis potestate vocationi eorum congrua, dedit eis statuta sequentia: *In viam gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed potius ite ad oves, quæ perierunt domûs Israel. Euntes autem prædicate, dicentes quia appropinquavit Regnum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, Dæmones ejicite, gratis accepistis; gratis date. Nolite possidere aurum, neq; argentum, neq; pecuniam in zonis vestris: non peram*

in via, non duas tunicas, neq; calceamenta, neq; virgam, dignus enim est operarius cibo suo. Præterea Matthæi 16 inquit: *Si quis vult post me venire abneget semet ipsum & tollat crucem suam & sequatur me, qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.* Tandem Matthæi 21 inquit: *Quicunq; voluerit inter vos major fieri, sit vester minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus. Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.* Hæ omnes doctrinæ & dogmata Christi Domini in Evangelio promulgata, in re nihil aliud sunt nisi ipsissima Regula Apostolica quam illi sequentes vocantem Christum, tenebantur servare: ne autem ab observatione ipsius possent se ignorantia excusare; manifestavit, promulgavit & aperuit eam multis in locis scripturæ, ipse Christus Dominus.

Candide Magister, Professor, Director, Instructor, Præceptor, Vitæ Apostolicæ, si vocatas ad Religionem Apo-

stolicam

stolicam animas vis rectè & ordinatè probare, ac instruere, talî formâ & methodô tibi procedendum est cum illis, sicut Christus Dominus processit cum Apostolis: nempe debes & graviter teneris ex vi muneris tui, sincerè & candidè docere, magnifestare & demonstrare principalia fundamenta, naturam, & qualitates Instituti tui, hoc est: debes primariò Regulam Ordinis tui præsentare Novitiis, deinde Statuta, Constitutiones, & pio legitimoq; usu introductas observationes & consvetudines Religionis planissimè exhibere. Qui enim ad Sacram Religionem gratiâ Dei vocati veniunt, ordinarie ignari sunt Regulæ, statutorum & piarum consvetudinum illius, proinde ne hac ignorantia detur illis campus, vel occasio alicujus erroris, statim ab initio probationis inchoandæ sive inchoatæ, illa omnia debent ipsis paternè demonstrari, in quibus principaliter consistit vis & natura Religionis.

§ II.

§ II.

In quo proponuntur alii duo modi probandi Novitios.

Tertius modus probandi & instruendi Novitios, est svavis, benigna, & plana explicatio Regulæ, & Constitutionum Ordinis, in quibus iidem Novitii videntur habere aliquam difficultatem, vel si eas se non sufficienter intelligere demonstrant. Tali modo probavit & instruxit Apostolos adhuc Novitios Christus Dominus Matthæi c. 13. ubi inter cæteras doctrinas proposuit eis Christus Dominus parabolam Zizaniorum agri, quam cum non intelligerent Apostoli, accesserunt ad Christum Dominum dicentes: *Edisſere nobis parabolam Zizaniorum:* Non repulit hanc petitionem Apostolicam Christus Dominus; sed omnem obscuritatem, blando & svavi sermone explicavit dicens: *Qui seminat bonum semen, est Filius hominis: Ager autem est mundus: bonum autem semen, hi sunt filii Regni. Zizania autem, filii sunt nequam. Inimicus autem qui seminavit*

navit ea: est Diabolus. Messis verò, consummatio sæculi est. Messores autem, Angeli sunt; sicut ergo colliguntur Zizania & igni comburuntur, sic etiam erit in consummatione sæculi. Mittet Filius hominis Angelos suos, & colligent de regno ejꝰ omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem: & mittet eos in caminum ingnis. Ibi erit fletus & stridor dentium. Ecce habes svavissimam explicationem Christi Domini ad dubium Apostolorum propositam. Deinde Matthæi cap. 17 interrogaverunt Apostoli Christum Dominum dicentes: *Quid ergo scribæ dicunt? quod Eliam oportebat primum venire? at ille respondens ait eis: Elias quidem venturus est & restituet omnia: dico autem vobis quia Elias jam venit, & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcunq; voluerunt; sic & Filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt Discipuli, quia de Ioanne Baptista dixisset eis* Ecce habes alteram svavem explicationem Christi Domini ad dubium Apostolorum traditam. Tandem Matthæi, 19. c. ex occasione cujusdam adolescentis dedit Christus Dominus Discipulis suis doctrinam

hanc: *Amen dico vobis quia dives difficilè intrabit in Regnum Cælorum. Et iterum dico vobis quia facilius est camelum per foramen acûs transire quàm divitem intrare in Regnum Cælorum.* Hanc doctrinam cum audierint Apostoli cæperunt admirari teste scriptura: *Auditîs ergo hîs Discipuli mirabantur valde dicentes: quis ergo poterit salvus esse?* Vix ergo Christus Dominus vidit suæ doctrinæ malam intelligentiam, statim eandem benignè explicavit; *aspiciens autem Iesus dixit illis: apud homines hoc impossibile est, apud Deum autem omnia possibilia sunt.*

Candide Magister vitæ Apostolicæ ex his omnibus discas, quòd sicut Christus Dominus suis Apostolis svaviter & clementer explicavit omnia dubia, & humiles interrogationes ad salutem animæ obtinendam pertinentes; pariter & tu similia dubia in Regula, Statutis, vel ipsis Constitutionibus occurrentia, explicare & dilucidare teneris. Spero enim quòd dum tuis Discipulis svadebis contemptũ divitiarum, allicies ad votum paupertatis amplectendum, & repræsentabis: quòd difficile dives intrabit in Regnum cælorum

lorum, item, quòd facilius sit camelum transire per foramen acûs, quam divitem intrare in Regnum cælorum, spero inquam: quòd multi Discipuli auditîs hîs mirabuntur, valde & dicent: *quis poterit salvus esse?* quis tantam austeritatem sustinebit? quis tam angustam ingredietur viam &c: Hi ergo omnes taliter interrogantes & dubitantes ex occasione doctrinæ tuæ non sunt in prima fronte confundendi, repellendi, sed benigno vultu suscipiendi. Itaq; omnia eorum dubia explicanda sunt verbîs Christi Domini svaviter dicendo: *Apud homines hoc impossibile est; apud Deum autem omnia possibilia sunt*, hominibus sine gratia Dei impossibile est salutariter tantam paupertatem servare, impossibile tantas austeritates sustinere, & tam angustam viam ingredi, qualis est status Religionis, cæterum hominibus cum Deo & gratia Dei adjuvante omnia possibilia sunt. Taliter cùm proposita dubia & alia simila explicabis, puto: quòd nutantes Discipulorum tuorum mentes, timentesq; austeritatem Religiosam quietabis & temperabis.

Quartus Modus probandi & inſtruendi Novitios eſt vivax & practica manifeſtatio ſpecialium auſteritatum, onerum, difficultatum, perſecutionum, & quarumcunq; cogitabilium moleſtiarum & diſcriminum, quæ penes profeſſionem religioſam evenire poſſunt. Et talî modô ſuos Novitios videlicet Apoſtolos probavit & inſtruxit Chriſtus Dominus Matth: cap. 10 ubi poſtquam remonſtraverit Apoſtolis omnes principales regulas & ſtatuta vocationis Apoſtolicæ, tandem ibidem remonſtrat illis & enumerat omnia pericula, difficultates, moleſtias, perſecutiones, & auſteritates, de illisq; omnibus eventuris ſeriò præcavet illos, dum inquit: *Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis & ſynagogis ſuis flagellabunt vos, & ad Præſides & ad Reges ducemini propter me, in teſtimonium illis & gentibus* &c. &c. *Tradet autem Frater Fratrem in mortem, & Pater Filium, & inſurgent filii in Parentes & morte eos afficient, & eritis odio omnibus propter nomen meum, qui autem perſeveraverit usq; in finem, hic ſalvus erit. Cum autem perſequentur*

vos

vos in civitate ista; fugite in aliam. Amen dico vobis non consummabitis Civitates Isràël, donec veniat Filius hominis Hoc ipsum fecit Christus Dominus & fecisse refertur Lucæ 21 cap. Ubi inquit. *Videte ne seducamini, multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum, & tempus appropinquavit, nolite ergo ire post eos. Cum autem audieritis prælia & seditiones nolite terreri, oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis: surget gens contra gentem, & regnum adversus regnum, & terræ motus magni erunt per loca, & pestilentiæ, & fames terroresq; de cælo, & signa magna erunt. Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas, & persequentur tradentes in Synagogas & custodias, trahentes ad Reges & Præsides propter nomen meum, continget autem vobis in testimonium &c &c. Trademini autem a Parentibus, & Fratribus & cognatis amicis, & morte afficient ex vobis, & eritis odio omnibus propter nomen meum.*

Candide Magister Vitæ Apostolicæ qualiter sibi processit Christus Dominus cum Apostolis, taliter & tu in loco Christi

Domini constitutus, debes tibi cum Novitiis tuis procedere: nimirum postquam vitæ Religiosæ cupidos Novitios docueris principales Regulas, easq; svaviores & leviores, tunc postea debes descendere ad manifestandas omnes graviores austeritates, pericula, difficultates, molestias, onera, mortificationes, & ad repræsentandos omnes labores quicunq; in Religione tam tempore probationis, quàm toto vitæ decursu erunt subeundi. Et sic debes eis repræsentare vigilias noctis, obligationem Matutini media nocte, obsequia infima, mortificationes, pœnitentias etiam absq; ullo prævio delicto assignandas & suscipiendas, item debes eis remonstrare cæcitatem obedientiæ præstandæ, arduitatem paupertatis sustinendæ, & sublimitatem castitatis fovendæ. Verbô loquendo: quidquid molestum, asperum, grave, austerum, difficile & amarum, cogitari, evenire & contingere potest aut debet in Religione, id totum in particulari debet Magister Novitiorum ostendere, præsentare, & seriò ante oculos cujuslibet incipientis exhibere. Dum

enim

enim probantibus novitiis non aperiuntur omnia onera & austeritates Religionis, tunc postquam vitam religiosam professi ad onera communia vocantur non gratè eadem suscipiunt, at dicere solent: *Ego dè his oneribus nunquam audivi tempore probationis, nullibi de ipsis doctus aut præcautus sum: Si enim audivissem & scivissem de illis, nunquam mê ad hoc institutum amplectendum, tantis oneribus obligatum resolvissem.*

Contra hanc doctrinam peccare solent Magistri Novitiorum, quando ad sanctam Religionem amplectendam contingit aliquis Juvenis, Magnæ Domus & familiæ, in tali enim casu ordinariè optant sibi Magistri, ut Vir tantæ Domus profiteatur eorum Institutum sperantes primo salutem præfati Iuvenis, 2dô auctionem proventuum Religionis, vel promotionē apud aulā Regiā, vel saltem aliquam protectionem Religionis aut aliquid simile; quod ut obtineant, prædictum virum Magnæ Domus blandè suscipiunt, affabiliter tractant, extraordinariè honorant, locum altiorem præ aliis Novitiis concedunt, primatum etiam

in multis aliis indulgent, onera Ordinis attenuant, imo abſolutè & conſultò tacent, ne eum ab emiſſione votorum deterreant. Sed quam miſerabiles ſunt ſpes, & opiniones talium Magiſtrorum, profitetur quidem prædictus vir aut Iuvenis Inſtitutum; ſed dum oneribus poſtea communibus applicatur, illa erubeſcit, contra authoritatem Domus ſuæ putat ſubire munia Religionis etiàm honorifica, multo magis abjecta & infima; poſtponit alios & ipſe poſtponitur ab omnibus, Religioni nihil adauget de fortuna ſua, quia hæc nec illi ſoli ſufficit, promotionem nullam ex illius occaſione conſequitur Ordo, quia ille ipſe ambitione inflatus promotione ad Prælaturas, ſubſellia & infulas minus ordinate indiget: ipſis quoq; Magiſtris ſuis nullam utilitatem etiam modicam adfert, quia ipſe utilitati propriæ & commodis totus immergitur. Tandem his immerſus et aliis ſimilibus vanitatibus, cum ad nulla onera vocationis ſuæ manus vult apponere ſed prætextu Dignitatis & familiæ ſuæ prætendit eſſe exemptus, ſenſim abjicitur, contemnitur, & deliteſcit

scit inglorius cum detrimento Religionis & opprobrio Domus suæ, ita ut de illo dici possit: *Et senatorem perdidisti, & Monachum non fecisti.* Et certè talis educationis homines, nec Religiosi boni sunt nec, senatores esse possunt, & deflendo vicem suam anteriorem, quod dignitatem Domûs reliquerint, nec religiosam assequi possint, in tristitia dies suos prætereunt, tandem ipsa tristitiâ consummuntur, & pereunt.

§ III.

In quo proponitur quintus modus probandi Novitios.

QUintus modus probandi & instruendi Novitios ante susceptionem habitûs religiosi, est confortatio, consolatio, ac plena certificatio de futura omnium periculorum, & adversitatum victoria. Tali modo probavit Apostolos & instruxit Christus Dominus Matth. Cap. 10. ubi postquam prædixerit Apostolis quod sint tradendi in conciliis, flagellandi in synagogis, quod sint ad Reges & Præsides ducendi, quod futuri

ſint odio omnibus propter nomen ejus
ſtatim immediatè eos confortat, conſo-
latur, & certificat de futura omnium
periculorum & hoſtium victoria,
dum inquit: *Quis autem perſeveraverit*
uſq; in finnem hic ſalvus erit. Et poſt
pauca deinde ſub iungit ibidem. *Nolite*
timere eos, qui occidunt corpus, ani-
mam autem non poſſunt occidere, ſed
potiùs timete eum; qui poteſt & animam
& corpus perdere in gehennam. Nonne
duo paſſeres aſſe veneunt: & unus ex illis
non cadet ſuper terrã ſine Patre veſtro. Ve-
ſtri autẽ capilli capitis veſtri numerati ſunt.
Nolite ergo timere, multîs paſſeribûs me-
liores eſtis vos. Pariter Lucæ 22. Cap.
poſtquam enumeratæ fuerint omnes
perſecutiones, pericula, invidiæ, odia
& proditiones, tandem immediatè ſub-
jungitur: *Ponite ergo in cordibus veſtris*
non præmeditari quemadmodum reſpon-
deatis? ego enim dabo vobis os & ſapien-
tiam: cui non poterunt reſiſtere & contra-
dicere omnes adverſarii veſtri. Deinde
infra additur. *& capillus de capite ve-*
ſtro non peribit, in patietia veſtra poſſidebi-
tis animas veſtras: tandem eodem capite

infra

infra additur: *his autem fieri incipientibus, respicite & levate capita vestra quoniam appropinquavit redemptio vestra.* Certum ergo quod Christus Dominus probaturus Apostolos, nullam persecutionem, periculum nullum, difficultatem nullam illis eventuram subticuit, sed omnes & singulas remonstravit: sed etiam hæc referendo ac prædicando statim Apostolos confortare, consolari, & assecurare de victoria & ita certificare solebat, ut nec capillus de capite eorum evellendus esset sine voluntate Dei: *& capillus de capite vestro non peribit.* Quia vero Apostoli conscii erant infirmitatis & debilitatis suæ, ideo ne hanc respiciendo de viribus suis & consequenter de victoria mundi desperarent, mandavit eis, ut non cogitent, quid illi sint responsuri persecutoribus suis & simul promisit, quod ipse Christus Dominus daturus sit eis sapientiam & virtutem, cui nulla virtus & sapientia humana resistere possit. Tandem Matthæi 27 cap: imponit Christus Dominus satis grande onus super humeros Apostolorum. *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomi-*

ne Patris & Filii & Spiritus Sancti docentes eos servare omnia quæcunq; mandavi vobis. Sed poſtquam tantum onus illis remonſtraverit & impoſuerit, immediate ſubdit. *Et ecce ego vobiſcum ſum omnibꝰ diebꝰ uſq; ad conſummationẽ ſæculi.* O inexhauſta Bonitas & clemetia Chriſti Domini! modo primum innuit onera vocationis Apoſtolicæ, modo primum remonſtrat eis & præſentat quid ſint acturi, paſſuri, & toleraturi propter Chriſtum, & ſtatim eos ſine mora conf ortat & conſolatur efficaciſſimè. *Ecce ego vobiſcum ſum uſq; ad conſummationem ſæculi.*

Candide Magiſter vitæ Apoſtolicæ, ſi vis ad normam Chriſti Domini probare & inſtruere novitios, tunc poſt remonſtratas auſteritates Religionis, debes eos confortare, conſolari, & ſecuros facere de victoria omnium difficultatum & auſteritatum Religionis. Omnis enim remonſtratio difficultatum & periculorum præſertim vivida & exacta, in prima fronte grandem ſui apprehenſionem conciliat, timorem notabilem incutit, & tale judicium de prædictis difficulta-

tibus

cibus imprimit, ut videatur nulla ratione aut modo attingi vel superari posse. Quare si Magister novitiorum tantùm curabit facere vividam remonstrationem difficultatum & laborum in Religione evenientium, confortationem autem & consolationem nullam præbebit tyronibus, sed illis solam apprehensionem, timorem, & judicium de gravitate difficultatum imprimet, ad illas autem superandas non accendet, tunc potius multos à proposito religioso continuando deterrebit. Sicut Dux exercituum incautè faceret, si adducendo ad vexilla sua tyrones milites, tantùm illis pericula, mortem, clades & incommoda remonstraret, de certitudine autem victoriæ & triumphi nunquam consolaretur: ita Magister Novitiorum minus rectè procederet, si tyronibus militiæ religiosæ solas tantum austeritates & miserias remonstraret, de securitate autem vincendarum harum miseriarum & periculorum, nunquam confortaret. Novit hoc optimè piissimus, prudentissimus, & fortissimus Israëliticæ militiæ Dux Judas Machabæus, quod non solum tyrones

ſed etiam veterani milites indigeant confortatione & ſaltem aliquâ conſolatione, undè quando milites ejus viſo hoſtili exercitu exterriti ſunt & venientes
1. Machabæorum. 3. ad Iudam dixerunt ei, *Quomodò poterimus pugnare contra multitudinem tantam, & tam fortem, & nos fatigati ſumus jejunio.* Tunc Iudas videns eos urgente & præſente periculò conſternatos illicò verbis ſvaviſſimis confortavit dicens.
Ibidem *Facilè eſt concludi multos in manu paucorum; & non eſt differentia in conſpectu Dei cæli, liberare in multis & in paucis, quoniam non in multitudine exercitûs, victoria belli, ſed de cælo fortitudo eſt. Ipſi veniunt ad nos in multitudine contumaci & ſuperbi ut diſperdant nos, & uxores noſtras & filios noſtros & ut ſpolient nos, nos verò pugnabimus pro animabus noſtris & legibus noſtris, & ipſe Dominus conteret eos ante faciem noſtram, vos autem ne timueritis eos.* Quod huic fortiſſimo Duci, idem cuilibet Magiſtro Novitiorum evenire ſolet, multi imò plurimi ingrediuntur aciem probationis cupientes vitam & mores ſuos melius componere & fervidius DEO inſervire, & poſtquam

in acie probationis steterint, & remonstratas difficultates, labores, & ærumnas vitæ religiosæ intellexerint, præsentes innumeros hostes sibi in eadem acie insidiantes conspexerint, statim eo instanti ingenti concutiuntur timore, venientesq; ad suos Duces spirituales dicunt, *Quomodo poterimus pauci pugnare contra multitudinem tantam, & tam fortem, & nos fatigati sumus jejunio?* imò multis aliis laboribus vigiliis & oneribus probationis; hic ergo omnibus dicendum & respondendum est verbis Machabæi; *facile est concludi multos in manu paucorum, & non est differentia, in conspectu Dei cæli, liberare in multis & in paucis &c.* unde licèt vobis multi insidientur hostes, licèt vobis multæ tentationes, persecutiones & austeritates vincendæ restant, tamen hæc omnia facilè vincere potestis; quoniam non in multitudine exercitûs victoria belli, sed de cælo fortitudo est; hostes vestri tempe caro, mudus, Dæmon, veniunt ad vos in multitudine contumaci, & superbi, ut disperdant vos & spolient his lucris & dotibus, quas jam in Religione acqui-

sivistis,

ſiviſtis, vos verò pugnate pro animabus veſtris, & legibus veſtris, & ipſe Dominus conteret omnes hoſtes veſtros, ante faciem veſtram. Quod ſi opus fuerit adferenda ſunt exempla antiquiora eorũ, qui antecedenter ſimiles difficultates, probârunt, & tamen easdem ſuperârunt: & talîter (ultra jam dicta) confortabat ſuos milites Iudas Machabæus dicendo: *Mementote qualiter ſalvi facti ſunt Patres veſtri in mari rubro, cum ſequeretur eos Pharao cum exercitu multo. Et nunc clamemus in cælum & miſerebitur noſtri Dominus, & memor erit teſtamenti Patrum noſtrorum, & conteret exercitum iſtum ante faciem veſtram hodiè; & ſcient omnes gentes, quia eſt qui redimat Iſrael.* Similia dicenda & adferenda ſunt Novitiis, multitudinem hoſtium & difficultatum timentibus, nempe ad majorem confortationem, & efficatiorem conſolationem internam dicendum eſt eis: Mementote qualiter ſalvi facti ſunt Patres noſtri in mari rubro, nempe in hoc mundo & in hoc ſtatu, in quo vos modo eſtis, cùm ſequeretur eos Pharao cum exercitu multo; hoc eſt cum perſequeretur

1. Machabæorum 4.

tur

tur illos dæmon, capitalis animarum hostis, cum assistentia suorum, imò totius inferni, & tamen hanc persecutionem, insidias, tentationem, & insultus, cum gratià Dei vicerunt, & triumphârunt. Et nunc clamemus in cælum, hoc est, oremus, confiteamur, doleamus, pænitentiam agamus, humiliemur, submittamur judicio superiorum &c &c. & miserbitur nostri Dominus, exaudiet preces nostras, respiciet lachrymas & pænitentiam nostram, tandem conteret exercitum istorum hostium animabus nostris insidiantium.

§ IV.

Cum qua cautione diligentia, & discretione suscipiebant Novitios antiqui Patres.

Sicut Dux belli suscepturus milites ad exercitum, debet esse valde cautus, discretus, ac providus in hoc, qualiter & cum quibus circumstantiis debeat illos suscipe-

ſuſcipere; ita & Magiſter novitiorum, multò majorem in hoc debet ſervare cautionem, prudentiam, & diligentiam. Ut autem hoc ipſum meliùs exequatur, conſentaneum duxi, adferre hìc modum & cautionem, quâ antiqui Patres ſuſcipiebant ad ſua Monaſteria Novitios. Modus autem hic erat talis, ut habetur in vitis Patrum ubi dicitur. *Cum igitur quis renunciaturus ſæculi negotiis, in Monaſterium ſe ſuſcipi rogaverit, non ante admittitur, quàm diebus decem vel eo amplius præ foribus monaſterii exuberans judicium perſeverantiæ ſuæ, pariter humilitatis & patientiæ demonſtraverit. Cumq; omnium Fratrum prætereuntium genibus provolutꝰ, & ab unierſis, refutatus atq; deſpectus ſit, quaſi qui non causâ Religionis, ſed neceſſitatis obtentu Monaſterium optat intrare; injurijs quoq; multis affectus experimentum dederit conſtantiæ ſuæ, & qualis futurus ſit in tentationibus, opprobrii, tolerantiâ declaraverit; atq; ita poſtmodùm ſuſceptus, diligentiâ ſummâ perquiratur, ne de facultatibus ſuis inhæſerit ei vel unius nummi contagio; ſciunt enim eum ſub Monaſterii diſciplina diuturnum*

Parte 3tia c 21.

num

num esse non posse, sed nec humilitatem aut obedientiam obtinere, si in conscientia ejus quantumcunq; pecuniæ latitaverit. Quamobrem ita nudatur unusquisq; cum receptus fuerit omni pristina facultate, ut nec ipsum quidem vestimentum quo indutus est habere permittatur ulterius, sed in conventu Fratrum productus in medium, exuitur propriis indumentis, ac per manus Abbatis induitur monasterii indumentis, ut per hoc non solùm se universis rebus antiquis noverit spoliatum, sed etiam omni mundiali fastu deposito, ad Christi paupertatem & inopiam se descendisse cognoscat. Illa verò quæ posuit vestimenta, tam diu reservant in monasterio, donec perfectus evadat & conversationis ejus ac tolerantiæ virtutem evidenter agnoscant. Et si posse eum perdurare ibi perspexerint, tunc indigentibus eadem vestimenta largiuntur; si verò in quadam illum murmuratione, vel qualibet inobedientia deprehenderint, exuentes eum monasterii quibus erat indutus vestimentis, & revestitum antiquis quæ servata fuerant, expellunt de congregatione. Cùm igitur quis susceptus & hâc perseverantia (qua diximus)

fue-

fuerit comprobatus, ac depositîs propriîs indumentîs, habitu Monasteriali fuerit, accinctus, non statim congregationi fratrum commisceri permittitur, sed deputatur alicui seniori, qui seorsim non longe à vestibulo monasterii manens, curam habet peregrinorum atq; advenientium deputatam, eisq; omnem diligentiam susceptionis & humanitatis impendit; cumq; ibidem cùm ipso integro anno deserviens, absq; ulla querela suum circa peregrinos exhibuerit famulatum, doctus per hæc primam institutionem humilitatis, admiscetur postea Congregationi Fratrum, ac demum docetur primitus suas vincere voluntates, & illi ea sæpius imperare student, quæ senserint animo ejus esse contraria. Pronuntiant enim nullatenus monachum (quod de omni alio Religioso dicendum) prævalere iram vel tristitiam vel spiritum fornicationis posse, nisi prius didicerit mortificare per obedientiam suas voluntates; sed nec humilitatem cordis veram, nec cum Fratribus concordiam firmam posse retinere, nec in monasterio diutius permanere eum, qui voluntates suas non didicerit superare. Ex vitis Patrum Parte 3. cap. 21.

Candide Magister vitæ Apostolicæ ex hac methodo antiquorum Patrum in suscipiendis novitiis servata, habes formam & exemplar, quomodò te gerere debeas in suscipiendis novitiis: Primo igitur in illis suscipiendis hoc tibi servandum erit, ut ad primam requisitionem & petitionem ipsorum non facias quidquam neq; admittas ullatenus, sed per decem aut plures dies declarationem susceptionis differas. Secundum hoc tibi servandum erit, per hos decem dies diligenter advertas quâ humilitate, submissione, & patientiâ petent, & expectabunt futuram de susceptione declarationem, an provoluti genibus, an superbâ & erectâ fronte? Tertium Subordinari potest, ut hic qui petit susceptionem ab aliquo despiciatur, perturbetur, vel aliquo disgustu afficiatur: si ergo hoc totum patienter sustinuerit, tunc habebitur bonum judicium de ulteriori patientia ipsius. Quartum. Quando jam ipso facto suscipiendus erit novitius hoc exactissimè custodiendum est, ut penes illum nihil de rebus ejus maneat, sed omnia sua utensilia, uti sunt

vestes,

vestes, cinguli, calceamenta, pecuniæ, & alia quæcunq; ad manus superioris vel Magistri ad commune promptuarium reddat, tamdiu conservanda, quamdiu patientia novitii probata non fuerit. Si enim novitio non recipiantur omnia utensilia ejus, sed penes eum servanda concedantur, tunc eo ipso dabitur ipsi potestas utendi propriâ voluntate, & disponendi de illis quando voluerit: hoc autem non est congruum, imò observantiæ religiosæ disconvenientissimum. Novitio enim statim à prima fronte susceptionis ac probationis interdicenda est propria voluntas ac dispositio. Deinde quid prodest vestimenta deponere in publico, & post depositionem illorum, reportare illa iterum ad cellam novitii vel sub clavim ejus? talis depositio est ridicula & cerimonialis absolutè: vestimenta autem & alia omnia utensilia non solùm ad oculum, non solum in publico, non solùm ad cerimoniam, sed realiter & ipso facto deponi debent ita, ut amplius à novitio non videantur: ipsa enim præfatorum vestimentorum & aliarum sæcularium rerum

visio

visio revolvit ac repetit Novitio sæculi recordationem, ornamentorum complacentiam, amoremq; rerum temporalium. Cùm autem hæc non videt, potest faciliùs etiam speciebûs impressîs horum objectorum carere. Quintum si antiqui Patres tanto conatu & diligentiâ hoc observabant in Novitiis, ut eis ne unius quidem nummi adhæreret contagio; quantò magis observandum & cavendum est, ne iidem Novitii recenter suscepti, audeant in die susceptionis suæ, aliquas refectiones, collationes, tractamenta; convivia, vel aliquid simile Fratribus comparare de pecunia sibi reservata, hæc enim omnia sicut proprietatem sapiunt, ita sunt magnæ dissolutionis occasio. Hic itaq; perniciosissimus abusus totîs viribûs per superiorem & Magistrum (si alicubi fuerit) omnino est eliminandus, excludendus, & tollendus. Sextum postquam Novitius vel aliquot Novitii suscepti fuerint non statim sunt permiscendi congregationi Fratrum, scilicet Professorum ac Presbyterorum, sed in seorsivo loco scilicet in Novitiatu, tam diu detineantur

quamdiu ſufficientis probationis ſigna non dederint. O quàm felices eſſent Religiones! ſi hanc normam in ſuſcipiendis Novitiis ſervarent! O quàm felices eſſent Novitii, ſi tali methodo ſuſciperentur! & ſtatim in primo limine frangerentur; ſed quia paſſim ſuſcipiuntur ſine delectu, ſine diſcrimine, ſine diſcretione, & debita humiliatione eorum, & quidem ad primam requiſitionem eorum; ideò frequenter & Religiones nullam habent conſolationem de Novitiis, & Novitii nullum profectum in Religione.

§ V.

Quomodò antiqui Patres exhortabantur Novitios poſt ſuſceptionem eorum?

Pro demonſtratione hujus rei, quomodò antiqui Patres exhortari ſolerent ſuos Novitios, non adduco multa, ſed unicum Abbatis Pinuphii exemplum, qui ſuſceptô Novitiô, exhortatus eſt cum verbîs præſentibûs. *Noſti Fili*

quot

tot diebus præ foribus excubans, hodie is receptus. Cujus difficultatis causam primitùs debes agnoscere; poterit enim tibi in hac vita, quam ingredi concupiscis, multùm conferre, si ratione ejus agnitâ, ad servitium Christi, sicut oportet acesseris. Sicut namq; immensa gloria fideliter servientibus Deo, ac secundùm institutiones ejus Regulæ cohærentibus repromittitur in futurum, ita pœnæ gravissimæ præparantur his, qui tepidè eam negligenterq; fuerint executi: & secundum hoc quod professi sunt, vel quod ab hominibus esse creduntur fructus etiam congruos Sanctitatis eidem exhibere neglexerint. Meliùs enim est non vovere, quàm vovere & non reddere: & maledictus qui facit opus Domini negligenter. Igitur ideò à nobis diutissimè refutatus es, non quia tuam vel omnium salutem, non toto desiderio cupiamus amplecti; sed ne temerè receptus & nos apud Deum levitatis, & te reum gravioris supplicii fecerimus, si ad præsens facilè susceptus, nec pondus professionis hujus intelligeres, vel destitutor post hæc, vel tepidus extitisses. Noveris ergò hodierna die te huic mundo & actibus ejus esse

*defunctum; teq; secundum Apostolum mu-
do huic esse crucifixum, tibiq; hunc mu-
dum. Sed fortè dicis quomodò quis v-
vens possit esse crucifixus? audi brevit
rationem: Crux nostra timor Domini e
sicut enim qui est crucifixus, jam non p
animi sui motu membra sua quocun
movendi vel convertendi habet potestate
ita & nos voluntates nostras, ac desideri
non secundùm id, quod nos delectat ad pr
sens, sed secundùm præceptum Domi
quo nos constrinxit, applicare debemu
Et sicut ille, qui patibulo crucis affigitu
jam non præsentia contemplatur, nec
suis affectionibus cogitat, nullâ jam po
dendi concupiscentiâ permovetur, sed ca
adhuc spirat in corpore, cunctis momen
credit se esse defunctum: ita nos quoq;
more Domini oportet esse crucifixos om
bus carnalibus vitiis, & illuc semper h
bere oculos mentis nostræ defixos, quo n
sperare debemus momentîs singulis migr
turos. Cavendum est ergò, nè quid a
quando eorum præsumamus, quæ renu
tiantes abjecimus. Non enim qui cæp
rit hæc, sed qui perseveraverit in his, usq;
finem, hic salvus erit. Versutus enim se
pens*

ns calcaneum nostrum semper observat,
est insidiatur exitui nostro, & usque ad
nem vitæ, nos supplantare conatur; &
lcircò bene cœpisse, nihil proderit, si bene
nsummatum non fuerit. Quapropter
cundùm scripturæ sententiam, ingressus
d serviendum Domino, sta in timore
omini & præpara animam tuam non ad
equiem; non ad delicias; sed ad tentatio-
es & angustias; per multas enim tribula-
ones oportet nos introire Regnum Dei.
ngusta namq; est porta, & arcta via, quæ
ucit ad vitam, & pauci sunt qui inve-
unt eam: principium enim salutis nostræ
mor Domini est; per hoc enim & initium
nversionis, & virtutum custodia acqui-
itur. Qui cùm penetraverit hominis
entem, contemptum omnium rerum rapit,
mundi gignit horrorem: contemptu
utem ac privatione Omnium faculta-
um humilitas vera acquiritur: humilitas
utem hîs indiciîs comprobatur: Primò si
ortificatas in se Monachus omnes habeat
oluntates. Secundo. Si actus & cogita-
iones non celaverit seniorem. Tertiò si
ibil suæ discretioni, sed judicio ejus uni-
ersa committat. Quartò si in omnibus

præceptis servet obedientiam, mansvetudinem, & patientiæ constantiam. Quintò: Ut nulli inferat injuriam, sed & illatas sibi; patienter toleret. Sextò: Si nihil agat præter Regulæ exempla. Septimò. Si omnia quæ sibi imperantur velut operarium malum se judicaverit & indignum. Octauò si semetipsum cunctis inferiorem pronuntiet: Nonò. Si lingvam suam cohibeat & non sit clamosus in voce. Decimò. Si non sit facilis ac promptus in risu. Talibûs namq; indiciîs humilitas vera cognoscitur. Sed & hæc quoq; tibi in Congr egatione necessariò custodienda sunt, scilicet secundùm Psalmistæ sententiam sis tanquam surdus non audiens, & sicut mutus non aperiens os suum: nihil discernens, nihil dijudicans ex his, quæ tibi fuerint imperata. Ergò patientam tuam non debes de aliorum sperare virtute, id est: tunc eam,, tantummodò possideas cùm nemine fueris irritatus: sicut jam dictum est, timor Domini est. De timore Domini nascitur compunctio salutaris; de compunctione cordis, procedit contemptus omnium facultatum, ac nuditas; de nuditate humilitas procreatur; de humilitate
genera-

generatur mortificatio voluntatum: de mortificatione voluntatum extirpantur universa vitia; expulsione vitiorum virtutes fructificant; pullulatione virtutum puritas cordis acquiritur; & puritate cordis Apostolicæ charitatis perfectio possidetur. Hactenus Abbas Pinuphius; & habetur in Vitis PP. Parte 3. cap. 31.

Candide Magister vitæ Apostolicæ ex hac tam fusè adducta exhortatione, habes sufficientem doctrinam circa quæ debeas informare Novitios, post susceptionem eorum; sed & Novitii habent vivum exemplar, in quibus se post præfatam susceptionem probare & exercere debent: proindè id, quod dictum est in prædicta exhortatione, non repeto; sed eam frequenter relegendam censeo, ut hac relectione memoriæ imprimatur, & animus ad eam exequendam frequentiùs accendatur.

CAPUT

CAPUT II.

In quo proponitur norma probandi Novitios post investituram, seu susceptionem Habitûs Religiosi.

IN puncto præcedenti dedimus normam & modos probandorum Novitiorum ante concessionem & susceptionem Habitûs religiosi: modò connaturaliter sequitur, ut demus similem normam, post præfatam susceptionem Habitûs Religiosi: Quoniam autem vota substantialia Religionis, sunt principale fundamentum & basis totius vitæ ac perfectionis Religiosæ, ideò hic dabimus normam & modos probandi novitios in votis substantialibus Religionis. Quia verò vota substantialia Religionis tria sunt, videlicet Paupertas, Obedientia, & Castitas, ideò præsens caput in tria Puncta dividemus, Sectiones autem in paragraphos.

PUNCTUM I.

In quo proponitur norma probandi Novitios in profectu & perfectione Obedientiæ.

Sicut Obedientia eſt virtus præſtantiſſima; ita plurimi ſunt modi & induſtriæ probandi Novitios in illa. Proindè ut hos modos & induſtrias clariùs referamus, Punctum præſens, diſtinctîs paragraphîs expediemus.

§ I.

In quo proponuntur aliquot modi ſeu induſtriæ probandi Novitios, in profectu Obedientiæ.

PRimus modus, ſeu induſtria probandi Novitios in profectu Obedientiæ, eſt: conſtituere illos in aliquo loco libero, recreationis & voluptatum honeſtarum pleniſſi-

plenissimo; sicq; constitutis concedere usum omnium rerum, mentem humanam recreantium, excipere tamen & interdicere usum unius alicujus rei, etiam indifferentis, vel etiam plurium, sed pariter omninò indifferentium: Et tali modo in profectu Obedientiæ probavit Apostolos Christus Dominus Matth: Cap 10, ubi convocatîs duodecim Apostolîs constituit eos in loco omnis libertatis pleno, nempe in orbe universo; siquidem eos misit ad prædicandum, in universum orbem; taliterq; missis & ordinatis, prohibuit multas res absolutè indifferentes, hoc est: neq; bonas, neq; malas moraliter ex natura sua: nam cùm præfatos Apostolos mittebat in orbem universum, inter alia præcepta, dedit illis etiam hoc: *Nolite possidere aurum, neque argentum, neq; pecuniam in Zonis vestris, non peram in via, neq; duas tunicas, neq; calceamenta, neque Virgam.* Porrò aurum, argentum, pecunia, & cætera hujusmodi, neq; sunt mala moraliter ex natura sua, neq, bona sed penitùs indifferentia. Et certè, quid mali, in se continebat pera, si eam Apostoli

stoli portâssent? quid inhonesti præseferebant duæ tunicæ si eas Apostoli pro necessitatibus itineris providissent? quid vitiosi habebant calceamenta, si ea Apostoli pro tam longo & arduo tractu totius orbis induissent? quid tandem legi Divinæ contrarium habebat in se virga? si eâ Apostoli usi fuissent, eamq; secum deportassent? defactò nihil mali hæc omnia continebant. Quarè ergo omnia Christus Dominus prohibuit Apostolis? ecce sine dubio ad probandam eorum obedientiam; qui enim rem ex natura sua indifferentem ad bonum vel malum non tangit, propter amorem & reverentiam Obedientiæ, à fortiori non audebit tangere alias res ex natura sua malas, vel inhonestas. Jn eodem Capite 10mo dedit Christus Dominus Apostolis etiam hoc præceptum: *Cùm autem tradent vos, nolite cogitare quomodò aut quid loquamini:* Porrò cogitatiò Apostolorum de eo, quomodò aut quid locuturi essent, quandò à Tyrannis traderentur, quantùm ex se nonerat mala; & tamen eam Christus Dominus prohibuit, ut doceret Apostolos

obedien-

obedientiam præstandam esse, non tantùm in factis sed etiam in cogitationibus indifferentibus. Præterea in eodem Capite 10mo dedit etiam Apostolis hoc præceptum: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus:* Et quis o Bone JESU non extimesceret eos, qui occidunt corpus? utiq; timor iste, est ita connaturalis homini, sicut est connaturale & ipsum corpus? ad quid ergò Magister sapientissime rem ita connaturalem & homini congenitam prohibes? quæ etiamsi fiat & subsequatur ante instantem occisionem Corporis, non est mala ex natura sua? respondet Sapientissimus Magister, Christus JESUS: Optimè scio timorem ex instante occisione corporis subsequentem, non esse rem malam! ex natura sua; cæterum ut Apostolorum & discipulorum meorum perfectior virtus obedientiæ appareret, etiam sic probare illos mihi placuit. Tandem cùm Christus Dominus esset proximus Passioni suæ, descendit in hortum oraturus ut constat Matth: Cap: 26. Post factam autem orationem, venit ad Discipulos, & invenit eos dormientes, dicit Petro:

Sic

Sic, non potuistis unâ horâ vigilare me cum? dormitio & somnus ille Apostolorum, adhuc debilium in fide, pariter ex natura sua non fuit malus, nec exitialis; & tamen pro illo arguit Christus Dominus Apostolos? ut illis & nobis inculcaret virtutem obedientiæ exerceri & probari posse, etiam circa res & actus indifferentes.

Tali tandem modô probavit DEUS Optimus maximus primos Parentes Nostros Adam & Evam: quam primùm enim illos creavit, constituit illos in Paradiso amœnissimo omnium voluptatum, & deliciarum plenissimo, concessitq; eis usum omnium arborum eximiarum in Paradiso creatarum, exceptô lignô, seu arbore scientiæ boni & mali ut constat Genes: Cap: 2do. *Plantaverat autem Dominus DEUS Paradisum voluptatis à principio, in quo posuit hominem, quem formaverat. Produxitq, Dominus DEUS de humo omne lignum pulchrum visu & ad vescendum svave, lignum etiam vitæ in medio Paradisi, lignum scientiæ boni & mali. Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis, ad irrigandum*

Paradi-

Paradisum qui inde dividebatur in quatuor capita &c. Tulit ergo Dominus DEUS hominem & posuit eum in Paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum, præcepitq; ei dicens: Ex omni ligno Paradisi comedes; de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quocunq; enim die comederis ex eo, morte morieris & hæc est doctrina expressa S. Augustini, qui libro 8vo de Genes: ad literam Capi. 13. inquit: *Nec potuit (inquit) Meliùs & diligentiùs commendari, quantum malum sit, sola inobedientia, cùm ideò reus iniquitatis factus est homo, quia eā rē tetigit cōtra prohibitionem, quam si non prohibitus tetigisset non utiq; peccasset. Nam qui dicit verbi gratiâ: noli tangere hanc herbam, si fortè venenosa est, mortemq; prænuntiat, si tetigerit, sequitur quidem mors contemptorem præcepti: sed etiam si nemo prohibuisset, atq; ille tetigisset, nihilominus utiq; moreretur. Illa quippe res contraria saluti vitæq; ejus esset, sive illa vetaretur sive non vetaretur. Item, cùm quisquam prohibet illam rem tangi, quæ non quidem tangenti, sed illi, qui prohibuerit*

obesset, velut si quisquam in alienam pecuniam misisset manum, prohibetur ab eo, cujus erat pecunia illa; ideò esset prohibito peccatum; quia prohibenti poterat esse damnosum. Cùm verò illud tangitur, quod nec tangenti obesset, si non prohiberetur; nec cuiquam alteri quamlibet tangeretur, quarè prohibitum est, nisi ut ipsius per se bonum obedientiæ, & ipsius per se malum inobedientiæ monstraretur: Deindè à peccante nihil aliud appetitum est, nisi non esse sub dominatione DEI, quando illud admissum est, in quo, ne admitteretur, sola deberet jussio dominantis attendi, quæ si sola attenderetur, quid aliud, quàm Dei voluntas amaretur? quid aliud quàm Dei voluntas humanæ voluntati præponeretur, Dominus quidem cur jusserit, viderit: faciendum est à serviente, quod jussit, & tunc fortè videndum est a promerente, cur jusserit. Sed tamen ut causam jussionis hujus non diutiùs requiramus, hæc ipsa magna est utilitas homini, quod Deo servit. jubendo Deus, utile facit, quidquid jubere voluerit; de quo metuendum non est, nè jubere, quod inutile est, possit. Nec fieri potest, ut voluntas propria non grandi

ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. Hoc expertus est homo contemnens præceptum Dei, & hoc experimento didicit, quidquid interest inter bonum & malum; bonum scilicet obedientiæ; malum autem inobedientiæ, idest superbiæ & contumaciæ perversæ imitationis Dei, & noxiæ libertatis.

Ejusdem sententiæ est & S. Gregorius lib: 25 Cap. 10 de obedientia dicens: *Sciendum est, quod nunquam per obedientiam malum fieri, aliquando autem debet per obedientiam, bonum, quod agitur, intermitti, neq; enim mala in Paradiso arbor exstitit, quam Deus homini, ne contingeret, interdixit. Sed ut per melius obedientiæ meritum, homo bene conditus cresceret, dignum fuerit, ut hunc etiam à bono prohiberet, quatenus tantò verius hoc, quod ageret, virtus esset, quantò & à bono cessans, auctori suo se subditum humiliùs exhiberet.*

Quicunq; ergo Magister volet probare suos Novitios; hâc industriâ modò primùm deductâ & ostensâ, poterit eos probare: nimirum constituat

illos

os in aliquo loco libertatis, recratio-is, distractionis & voluptatum hone-arum pleno; in eôq; loco concedat lis usum omnium rerum, humanum ustum, recreantium; & præterea inter-icat illis, unum aliquid etiam indifferens, oc est tale: quod ex natura sua neque t malum, neq; bonum, quod dum fa-iet facilè assequetur & penetrabit ge-ium & indolem unius cuiusq, Novitii. Hac praxi probandi, usi sunt plurimi iri Apostolici, qui discipulis suis res tiam indifferentissimas, quales sunt: her-æ vulgares, fructus, olera, aquæ &c rohibebant, hoc tantùm fine, ut pro-arent Obedientiam eorum.

Secundus modus seu industria pro-andi novitios in profectu obedientiæ st, de loco libertatis, recreationis vo-uptatisq; pleno, educere eos in locum aboris, tribulationis, & amaritudinis, el saltem præfatam amaritudinem illis longè remonstrare. Tali modo pro-avit suos Novitios, nempe Apostolos Christus Dominus, Matth: Cap. 17. ubi. olens illos accendere & omnî modô llicere ad sequendam perfectionis E-

vangelicæ viam, *duxit eos ad montem excelsum, & transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol, & vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix.* Hunc splendorem & gloriam Christi cùm videret Petrus Apostolus, exclamavit ad Iesum: *Domine bonum est nos hic esse.* Et certè quis mons, quis hortus, quod viridarium, possit esse amænius, quam ille locus, in quo tam gloriosè transfiguratus est JESUS? sed hunc locum ex sua præsentia ita gloriosum, & splendidum, non diu concessit Apostolis JESUS, sed statim in eodem capite apud Matth: descendens de eodem monte, cùm ipsum Apostoli interrogarent de Elia, tunc JESUS innuit eis, futuram Passionem suam, dicens: *Elias jam venit; & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo, quæcunq; voluerunt: Sic & Filius hominis passurus est ab eis.* Deinde cùm in eodem Capite prædiceret iteratò, suã Passionẽ, Apostoli hac prædicatione facti sunt tristes, ut constat Matth: Cap. 17. ubi dicitur. *Conversantibus autem eîs in Galilæa, dixit illis JESUS, Filius hominis tradendus est in manus hominum & occident eum & tertia die*

resurget. Et contristati sunt vehementer. Talî insuper modô probavit eosdem Apostolos Christus Dominus, quando illos ex Cænaculo eduxit in hortum Gethsemani; Cænaculum enim erat locus omnis libertatis, voluptatis, & deliciarum plenissimus, utpote Mysteriô corporis, & sangvinis Christi consecratus: hortus autem Gethsemani erat locus captivitatis Christi, & initium cruentissimæ Passionis ejus. Talî præterea modô probavit DEUS primos Parentes nostros, qui postquam in Paradiso constituti, probationem Dei non intelligerent, nec illâ bene usi fuerint, ejecit eos Deus & eduxit in terram carentem simili commoditate, ut constat Genes. Cap. 3. *Multiplicabo ærumnas tuas & conceptus tuos: in dolore paries filios, & sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui. Adæ verò dixit: quia audisti vocem uxoris tuæ, & comedisti de ligno de quo præceperam tibi, ne comederes; maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea, cunctîs diebûs vitæ tuæ spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terræ. In sudore vultûs tui vesceris*

pane tuo &c. Eâdem totâ methodo procedat sibi Magister cum Novitiis videlicet post prægustatam in aliquo loco voluptatem & lætitiam educat eos in locum pœnitentiæ, mortificationis, & patientiæ.

Tertius modus seu industria probandi Novitios est; respicere, laudare & approbare munera officia, actione aliquorum; aliorum autem non respicere nec laudare, nec approbare. Talî modo probavit suos Apostolos Christus Dominus, videlicet Petrum & Iudam; ambo enim hi Apostoli ministeriô Apostolico prædíti, varia officia & obsequia exhibebant Christo Domino; tamen illi unius obsequia approbavit, alterius reprobavit. Talî modô probavit Deus duos illos fratres Cain & Abel, qui ambo dum offerrent Deo munera, Deus respexit ad munera Abel, ad Cain autem non respexit. *Factum est autem post multos dies ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino. Abel quoq; tulit de primogenitis gregis sui &c. & respexit Dominus ad Abel & ad munera ejus: ad Cain autem & ad munera illius non respexit.*

ſpexit. Et quale precor in hoc myſterium? ecce iſtud: ut virtus, & indoles utriusq; probaretur. Abel quia bonæ indolis erat, approbatione munerum ſuorum à Deo, nec ſuperbivit, nec elatus eſt: Cain verò invidiâ motus, fratrem eduxit in agrum, & occidit. O quàm contrarii unius ejuſdemq; probationis Divinæ effectus! Hoc continget in Novitiis, ſi pari modo probabuntur à Magiſtro, quicunq; enim reſpicientur à Magiſtro, & quorum munera, officia, labores, & applicatio laudabitur, hi plerumq; proficient; qui verò non reſpicientur & quorum officia non laudabuntur, nec approbabuntur; hi vehementer ìrati & invidiâ accenſi, connovitios ſuos perſequentur, calumniabuntur, & licet non in corpore, tamen in bona fama occident, Hæc autem omnia ſpectando Magiſter, ſingula ſingulis adhibebit media, & ex ſactibus eorum deſumet indicia ſpiritûs eorum.

§ I I.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios in profectu obedientiæ.

QUartus Modus probandi Novitios in profectu Obedientiæ est quædam fabricatio Arcæ. Per fabricationem Arcæ in sensu Mystico, probavit Christus Dominus Apostolos, ut infra deducitur: jam autem in sensu literali, probavit DEUS virum justum Nòé, cui Mandavit fabricationem Arcæ dicens: *Finis universæ carnis venit coram me: repleta est terra iniquitate à facie eorum, & ego disperdam eos cum terra. Fac tibi Arcam de lignis lævigatis &c.* Cùm enim fabricatio Arcæ fuerit opus notabile, grande, extraordinarium, ac multîs Mysterîs plenum; proinde, siquidem illud fabricandum injunxit DEUS Nòémo, nunquam talem structuram practicanti aut videnti, signum est quòd hoc DEUS fecerit ad probandam fidem, obedientiam

tiam, & justitiam ejus; obedientia enim bene probatur talibûs operibûs quæ ab hominibus aut nunquam videntur, aut nunquam practicantur.

Si ergò & Magister vult probare obedientiam Novitiorum, demandet illis fabricationem Arcæ: Arca autem quam debent fabricare Novitii, est corpus proprium cujuslibet Novitii: per Arcam enim Nòé significatur corpus humanum, juxta Sanctum Ambrosiùm Cap: 6. de arca Nòé discurrentem, ubi inquit: *Arcam Nòé si quis velit impensiùs conside-rare, inveniet in ejus ædificatione, descri-ptam humani figuram corporis. Fac, in-quit DEUS, tibi Arcam de lignis quadra-tis. Quadratum appellamus, quod suis omnibus bene consistat partibus, & con-veniat sibi. Quadrata autem hominis membra esse evidens ratio ostendit: si consideres pectus hominis, consideres ven-trẽ parî mensurâ longitudinis, latitudinis: nisi cum voluptatibus & epulis ventre distento, mensura naturalis exceditur. Iam pedes & manus, brachia, fæmora & crura quadripartita quis non ipso usu ad-vertat? sunt autem pleraq; eorum, etsi non*

ejusdem

ejusdem longitudinis, aut latitudinis, tamen quæ analogiam ita servant, ut in i[...] quoq; congrua mensura ratioq; concurra[...] longitudo prolixior quàm latitudo sit, la[...]titudo quàm altitudo. Et sicut lign[...] Arcæ trina distantia est; siquidem trecen[...]torum cubitorum longitudinem, & quin[...]quaginta latitudinem, & triginta cubito[...]rum altitudinem servandam esse præscri[...]psit. Ita & in nostro Corpore summa es[...] & media, & minima distantia. Summ[...] secundùm longitudinem; media secundùn[...] latitudinem; minima secundùm altitudi[...]nem; totum tamen corpus attextum e[...] singulis membris, quadratum videtur[...] Nam & in usu ita est, ut eos quadrato[...] dicamus, quos nec enormes proceritat[...] & validos robusti qualitate corporis, æsti[...]mamus.

Præterea, si idem Magister vul[...] probare suos Novitios, demandet illi[...] iterum fabricationem alterius Arcæ nempe animæ, quæ juxta Hugonem [...] S. Victore in libro Allegoriarum in Genesim Cap. 18. per Arcam Significatur ubi sic inquit: *Anima nostra est velu[...] arca Noë. In Arca salvari debemus, &*

in

in ipsam intrantes & in ipsa manentes, sicut scriptum est: Redite prævaricatores ad cor: Hujus arcæ longitudo fides est, quæ credit omnia quæ fecit DEUS *ab initio sæculi, vel facturus est, usq; ad finem ejus, per se vel per. Angelos, vel per homines: Altitudo spes est: quâ erigitur ad speranda bona, quæ in cælis sunt præparata diligentibus Deum: latitudo caritas est, quæ extenditur ad septemtrionalem plagam, per dilectionem inimicorum; & ad plagam australem, per dilectionem amicorum. In hac Arca est Nòé, id est intellectus rationalis, & sensus spiritualis, & quæ ex his nascuntur: recta consilia, justa desideria, piaq; vota, tanquam filii & cognati Nòé. Animalia, opera sunt, quæ circa res terrenas afficiuntur. Volucres, cogitationes sunt in rebus excelsis & cælestibus versantes. Inundatio aquarum, impetus est tentationum. Montes Armeniæ in quibus requiescit Arca, quies est animæ in contemplatione rerum Divinarum. Corvus emissus nec reversus, significat falsos Christianos, qui dum aliquando ad exteriora necessitatis causâ mittuntur, foris remanent visi-*

bilibus inhærentes, neq; ad interiorem quietem revertentes, ſed foris fluctuatione temporalium lætantes. Columba verò extra Arcam miſſa, ſed ad eam reverſa, bonos Chriſtianos ſignificat, qui dum pro utilitate proximorum ad exteriora procedunt, redeunt; cùm foris quietem non inveniunt, & afferunt ramum olivæ, quia peregerunt opera miſericordiæ.

Ultra dicta, ſi idem Magiſter vult probare obedientam ſuorum Novitiorum, demandet illis fabricationem Arcæ juxta doctrinam & Monitum Origenis Homil: 2da in Caput 6. Genes. dicentis: *Si quis eſt, qui creſcentibus malis & inundantibus vitiis, convertere ſe poteſt à rebus fluxis & caducis, & audire verbum Dei ac præcepta cæleſtia cuſtodire, hic intra cor ſuum arcam ſalutis ædificat, &, ut ita dicam, bibliothecam Divini conſecrat Verbi; longitudinem in ea, latitudinem & altitudinem, fidem dico, ſpem, & charitatem collocans. Fide Trinitatis ad longitudinem vitæ, immortalitatemq; deſcendit, Latitudine charitatis, indulgentiæ benignitatisq; fundat affectum. Altitudine ſpei, ad cæleſtia erigit animum,*

& in

& in terris ambulans, in cælis habet conversationem. Summam verò actuum suorum refert ad unum; Scit enim, quia omnes quidem currunt, sed unus accipit palmam, scilicet qui cogitationum varietate, & mentis instabilitate, non fuerit multiplex. Sed hanc arcam & bibliothecam non ex agrestibus & impolitis, sed ex quadratis & secundùm æquitatis lineam directis construit lignis, id est non sæcularium authorum, sed ex propheticis & Apostolicis voluminibus, Ipsi enim sunt, qui diversis tentationibus delati, recisîs omnibûs vitiîs, quadratam continent vitam, & ex omni parte libratam. Nam auctores sæcularium librorum, possunt dici ligna excelsa & umbrosa, (sub omni enim ligno excelso & nemoroso accusatur fornicatus esse Isràél) quia illa loquuntur quidem excelsa, & floridâ utuntur eloquentiâ; non tamen ita faciunt, ut loquuntur, & ideo non possunt ligna quadrata nominari, qnia non in iis sermo, & vita collibrant. Tu ergò si facis arcam, ex propheticis & Apostolicis sermonibus confice, & bicameratam ac tricameratam eam facito; ex ipsa narrationes historicas disce: ex ipsa,

latentia rerum myſteria & Sacramenta agnoſce: ex ipſa quoq; mores emendare, reſecare vitia, purgare animam, atq; exſolvere omni vitio captivitatis, enitere. Nidos in ea diverſarum virtutum & profectuum colloca, intus & foris eam bitumina, corde fidem gerens, ore confeſſionem præferens. Intus ſcientiam, foris operationem habens; Intus corde mundus, foris caſtus corpore incedens.

Tandem ſi idem Magiſter vult probare ſuos novitos, demandet illis ſabricationem arcæ myſticæ videlicet Sanctæ & univerſalis Eccleſiæ Dei; per arcam enim à Nòé fabricatam, figurabatur Eccleſia Dei juxta doctrinam S: Auguſtini, lib: 15. de Civitate Dei dicentis: *Iam verò quòd Nòé homini juſto imperat DEUS, quòd Arcam faciat, in qua cum ſuis & cum animalibus liberaretur à diluvii vaſtitate, procul dubio figura eſt peregrinationis in hoc ſæculo civitatis Dei, hoc eſt Eccleſiæ, quæ ſit ſalva per lignum in quo pependit Mediator Dei, & hominum, Homo Chriſtus IESUS. Et cætera quæ in ejusdem Arcæ conſtructione dicuntur, Eccleſiaſticarum ſigna ſunt rerum.*

Et

Et talî Modô, nempe per fabricationem Arcæ myſticæ probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus, quando dixit: *Euntes prædicate dicentes: quia appropinquavit Regnum cælorum*: prædicare enim per orbem univerſum, quid eſt aliud? niſi fabricare quandam grandem & admirandam Arcam, nempe Eccleſiam Dei. Hoc pariter ſignificare voluit Chriſtus Dominus quando dixit. *Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meã, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam: & tibi dabo claves Regni cælorum, & quodcunq; ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis, & quodcunq; ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis:* ligare enim & ſolvere ſuper terram, quid eſt aliud? niſi ædificare Arcam Eccleſiæ, tum militantis, tum triumphantis. Probavit item eoſdem Apoſtolos per fabricationem arcæ, ſignificantis figuram Corporis humani, quando in multis Sancti Evangelii locis, monuit & docuit Apoſtolos, ut corpus ſuum componant, regant, & cuſtodiant, juxta regulam rationis, illudq; ſpiritui ſubjiciant. Probavit item eosdem Apoſtolos

per

per fabricationem Arcæ significantis animam, quando dixit: *Qui invenit animam suam perdet illam, & qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.* Probavit tandem Apostolos Christus Dominus per fabricationem Arcæ moralis in corde Apostolorum, quando dixit. *Sic nos decet implere omnem justitiam*; item quando eosdem Apostolos allexit, excitavit, & erudivit ad omnia virtutum genera exercenda.

Quintus modus probandi Novitios, est mandatum ingrediendi in Arcam. Tali modô probavit DEUS Optimus maximus virum justum Nòé cui post fabricationem Arcæ, demandavit ingredi eandem arcam dicens: *Ingredere tu & omnis Domus tua in arcam, te enim vidi justum coram me, in omni generatione hac &c.* Utiq; Domine DEUS jam sufficienter probâsti fidem, justitiam & obedientiam Nòé? præcepisti illi ut faceret arcam, fecit & perfecit; mandâsti ut in ea faceret mansiunculas, & bitumine liniret intrinsecùs & extrinsecùs, explevit mandatum: Ordinâsti ut longitudo arcæ sit trecentorum

cubito-

cubitorum, quinquaginta latitudo, & triginta altitudo, hoc totum, & alia multa ſibi injuncta executus eſt Nòé juxta illud ſcripturæ: *Fecit igitur Nòé omnia, quæ præceperat illi DEUS.* Ad quid ergò ampliùs oneras ſervum tuum & præcipis, ut ingrediatur in arcam? *Ingredere tu & omnis Domus tua in arcam:* reſponſum ergo in promptu eſt: Satis quidem probata eſt Obedientia Nòé per fabricationem arcæ; Sed propter Exemplum totius Orbis, & majus experimentum ac excellentiam obedientiæ futuris ſæculis, commendandæ, adhuc probanda erat per ingreſſum in arcam; in arca enim multò plura & majora erant patienda, quàm in ipſa fabricatione arcæ, ibi enim patienda erat àéris intemperies, Societas cum diverſæ ſpeciei animalibus, nox & tenebræ continuæ, ac ipſa magnitudo diluvii, totum orbem ac univerſam terram ipſosq; Montes, inundantis, quæ omnia poſtquam aſpexerit Nòé, & in ſe expertus fuerit, tunc eo ipſo probata eſt illius fortitudo, obedientia, & patientia, longè magis & ampliùs, quàm ex fabrica-

tione

tione arcæ, licèt per centum annos protracta.

Hoc totum conſiderans S. Chryſoſtomus, quantîs incommodîs, moleſtiîs, & ærumnîs, totô eô annô, quo fuit in arca obſeſſus, & conflictatus ſit Nòé, excellentem ejus viri fidem cum incredibili patientia, & conſtantia conjunctam vehementer admiratur. Neq; humanis viribus, ſed Divinæ gratiæ attribuit, quâ ille adjutus, tot & tanta mala ſuperavit; nam ſi illa confirmâſſet ejus mentem, & quæ valde difficilia erant feciſſet levia, quomodò ille vivere tamdiu incluſus, tanquam in carcere & cuſtodia & adverſus tantos fluctuum impetus obſiſtere potuiſſet: nam qui in navi ſunt, & velîs utuntur, & gurbernatorem ad clavum ſedentem vident, & ſuâ arte ventorum viribus obnitentem, ſi quando fluctuum vident inſaniam, ſaluti ſuæ timentes, propemodum exanimantur metu. Quid igitur de Nòé dicemus, qui velut detruſus in carcerem, huc illuc jactabatur, neq; cælum videre poterat, neq; aliquid, quod afferret conſolationem? Quod ſi vel

ferrea

ferrea vel adamantina illis hominibus fuiſſent corpora, vix tamdiu potuiſſent durare; quippe quæ neq; àére fruebantur, neq; ventô, qui non minùs quàm àér ad refocillanda corpora noſtra factus eſt, neq; oculos paſcere poterant, aut cæli, aut terræ ſpectaculo aliquo. Quomodò non excæcati ſunt oculi eorum, in illo tam tetro carcere? quomodò converſationem cum feris earumq; fætorem ferre poterant? quomodò ipſa bruta non periêrunt, quæ neq; àérem trahere neq; locô ſeſe commovere poterant? Hactenus Perevius ex S. Chryſoſtomo.

Sicut autem in ingreſſu in arcam ita pariter in egreſſu de arca probata eſt Nòémi obedientia, ſicut enim non eſt ingreſſus in arcam niſi jubente Deo, ita non eſt egreſſus de arca, niſi poſt mandatum Dei. Unde ſcribens ſupra illa verba Perevius. *Egredere de arca.* Inſtituit quæſtionem ſequentem. *Quid* *Lib. 13.*
opus erat novô Dei mandatô ad egredien- *Diſp. 11.*
dum? jam *finitum erat diluvium: terraq;* *in Gene-*
penitus exſiccata nullum ſupererat peri- *ſim.*
culum; nihil deniq; erat, quod ad manendũ

diutiùs in Arca invitaret, vel ab egredien-do tardaret præsertim cùm mansio homi-num vel animalium in Arca, propter di-luvii periculum necessaria fuerit: qu transacto, nulla ratio fuerat cur ulteriu in ea manere deberet aut vellet Nòé; Cu igitur non statim sua sponte egressus est verùm hic mirificè lucet excellens & per-fecta Nòé obedientia, quippe qui arcam nisi jubente Deo, nec ingredi nec egred voluerit. *Recedente aquâ* (inquit Am-brosius) *& siccatâ terrâ exire potuit Nò de Arca; sed justo nihil sibi arrogat, sed tot se Divino committit imperio. Et Maximè qui cælesti fuerat ingressus oraculo, cælest debuit, ut egrederetur, expectare respon-sum, Verecunda enim justitia est, qui inverecunda iniquitas, quæ usurpat inde-bita, nec reveretur auctorem.*

Lib. de Nòé & Arca c. 21.

Quod DEUS Optimus maximu fecit cum Nòé; hoc totum Christu Dominus, complevit in Apostolis; vi-delicet & ille probavit Apostolos, de-mandando illis, ut ingrediantur in Ar-cam, nempe in ecclesiam suam à se con-ditam, fabricatam, erectam, & institutam

juxta

ıxta illud ſcripturæ: *Hos duodecim mi-*
t JESUS, præcipiens & dicens eis: in viam
entium ne abieritis, ſed potiùs ite ad
ves quæ periêrunt domûs Iſràél. Et
nfra: *Ecce ego mitto vos ſicut oves in*
nedio luporum Sicut autem Nòé poſt
ngreſſum in Arcam paſſus eſt univerſa
liluvii pericula; ita Apoſtoli poſt in-
reſſum in arcam myſticã eccleſiæ, planè
eenerale periculorum diluvium experti
unt, ſicut ingrediente arcam Nòé rupti
unt omnes fontes, abyſſi magnæ, &
ataractæ cæli apertæ ſunt, & facta eſt
pluvia ſuper terram quadraginta diebûs
& quadraginta noctibûs: ita intrantibus
ırcam eccleſiæ Apoſtolîs, eruperunt
ubitò omnes fontes Tyrannorum, qui
anquam abyſſus quædam magna, conati
unt devorare & abſorbere Apoſtolos.
Apertæ ſunt cataractæ Regnorum, Pro-
vinciarum, & urbium, contra Apoſtolos,
& facta eſt ingens pluvia perſecutionis,
non tantùm quadraginta diebùs vel
noctibûs, ſed per totum tempus vitæ
Apoſtolicæ. Sicut ingrediente Arcam
Nòé ingreſſum eſt omne animal ſecun-
dùm genus ſuum, univerſaq; jumenta

in genere ſuo, cunctumq; volatile ſecu dùm genus ſuum: ita ingredienti arcam Eccleſiæ Apoſtolis, ingreſſæ ſu in eam omnes gentes ex omni nation quæ ſub cælo eſt. Sicut ingredien arcam Nòé factum eſt diluvium, et aqu elevaverunt arcam in ſublime à terr ita ingredientibûs arcam Eccleſiæ Apo ſtolîs, factum eſt diluvium perſecutio nis magnæ, & aquæ perſecutionis el vaverunt Eccleſiam Chriſti, uſq; ad ca los. Sicut ingrediente Arcam Nòé, co ſumpta eſt omnis caro ſuper terran ita ingredientibûs arcam Eccleſiæ Apo ſtolîs, conſumpta ſunt omnia ſimulac & idola gentium per totum orbe tandem ſicut protunc remanſit ſolu Nòé ſuper terram, & qui cum eo erar in Arca; ita ſub tempus diluvii hoſtil contra Eccleſiam, remanſit ſolus Chr ſtus ac omnes Apoſtoli & Diſcipuli, qu cum eo perſeverârunt in Arca Eccleſia Ad extremum ſicut per diluvium & pe ſeverantiam in Arca, probatus eſt Nòé tum obedientia ac patientia ipſius, it per omnes fluctus & procellas perſecu tionum, probati ſunt Apoſtoli, eorumq

obedien-

bedientia, ac patientia in Arca Eccle-
e.

Quælibet in particulari Religio
uid eſt aliud? niſi arca quædam alterius
oë, videlicet Chriſti Domini, ab illo
on de vulgaribus lignis, ſed de ligno
rucis facta, ac proprio ejus ſanguine,
nquam bitumine intrinſecùs & ex-
inſecùs linita. Quicunq; ergo Novitii
eniunt ad Inſtitutum Religioſum am-
lectendum, hos ſi vult probare magi-
er, dicat ſigillatim unicuiq; *Ingredere*
& omnis Domus tua in arcam: hoc
t ingredere in arcam Religionis non
ntùm ſolo corpore, ſed etiam animâ
ſpiritu, ac toto: corde tuo quo autem
ne & intuitu? non alio, niſi ut in hac arca
xperiaris omnia pericula, tentationes,
incommoda, ita ut ſi etiam grande
generale diluvium perſecutionum ac
ibulationum veniat ſuper te, id totum
inimè abhorreas, ſed tanquam alter
oë, vel tanquam unus eſſes ex Apo-
olis, omnia fortiter ſuſtineas. Et certè
volunt novitii faciliùs annum pro-
ationis expedire, ſvaderem illis, ut
eligionem ſuam repræſentent ſibi ante

oculos tanquam arcam Nòé à fluctibus diluvii agitatam, & undiq; jactatam, simulq; ipsum Nòé ac Apostolos tremenda pericula in hac arca sustinentem horumq; omnium contemplatione a memoriâ ut excitentur & provocentur ad sustinendas austeritates Religionis si enim semel viva fide conspexerimus quantum sit passus Nòé in arca à se fabricata, & quantum Apostoli in Arca Ecclesiæ à Christo condita? impossibile est ut non provocemur ad sequenda eorum patientiæ, obedientiæ, ac probationis vestigia.

Sextus modus seu industria probandi Novitios, in profectu obedientiæ est investigare utrũ egressi fuerint de terra sua de cognatione sua & domo Parentum suorũ? Multi enim cũ veniunt ad Religionem, videntur deseruisse terram suam, cognationem suam, & domum Patris sui, sed postquam contraxerint aliquod domicilium intra portam, corpore manent in Religione, spiritu autem in terra, cognatione, & domo Parentum. Proinde ut hæc hypocrisis non prævaleat in Religionibus, tempestivè, invest-

gandi

gandi & probandi Novitii, utrum perfectè terram, cognationem & domos Parentum deſeruerint? Talî modò probavit Apoſtolos ipſe Chriſtus Dominus, ut conſtat ex verbis ipſius Matth 10 ubi inquit. *qui amat Patrem aut matrem, plùs quàm me, non eſt me dignus: & qui amat filium aut filiam ſuper me, non eſt me dignus:* hîs enim verbîs nihil aliud inculcat Chriſtus Dominus, niſi hoc, ut imitatores ejus non diligant plus Patrem aut Matrem, item filium vel filiam, conſequenter ſvadet ut egrediantur de terra ſua, de cognatione ſua, & de domo Parentum ſuorum. Hoc ipſum innuit Lucæ 14 dum inquit: *Si quis venit ad me, & non odit Patrem ſuum, & Matrem, & Uxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus.*

Talî etiam modô probavit DEUS Abraham Genes: C.12. ubi inquit ad eum: *Egredere de domo tua & de cognatione tua & de domo Patris tui, & veni in terram, quam Monſtravero tibi.* Super quæ verba ſcribens Pererius, inſtituit quæſtionem, quare DEUS diſtinctè ſingula tria po-

 ſuerit:

fuerit: imo egredere de domo tua; 2do de cognatione tua, 3tio de domo Patris tui? *Sed cur distinctè & separatim posuit DEUS, egressum ex terra, & ex cognatione, & ex Domo Paterna, cum in primo contineantur duo posteriora: derelicta enim Patriâ, necesse erat derelinquere cognatos, & Paternam familiam, quæ inibi sedem habebat. An propterea DEUS distinctè illa tria posuit, quod in singulis illorum trium, inerant præcipua & propria quædam mala, omninò vitanda & fugienda Abrahæ, ut probitati ac pietati ejus plane contraria? An potiùs illa distinctè commemoravit DEUS, quo vehementiùs commoveret naturalem penitus infixum animo Abrahæ erga illa tria affectum & amorem? etenim singula illa maximam habent vim & potentiam in hominis animum, ut non illa non tantô studiô amare possit, nec ab illis, nisi quàm ægerrimè ac violentissimè abstrahi patiatur? quid enim jucundius consvetudine & convictu cognatorum? quid dulcius natalî solô? quid paterna domo svavius, & ad retinendum hominem efficacius? Hæc igitur tria separatim DEUS proposuit, quo magis*

tentaret

tentaret per singula animum & affectum Abrahæ, atq; ea ratione magis exerceret probaretq; fidem & fiduciam atq; obedientiam Abrahæ. Etenim magnæ fidei & excellentis obedientiæ fuit iîs quæ nota certa & carissima erant posthabitîs, extranea & ignota atq; si humana ratione & prudentia æstimentur, etiam nimis ardua & incerta ac periculosa consectari. Ad hoc spectâsse videtur Sanctus Ambrosius, ad hunc modum scribens: satis fuerat dixisse egredere de terra tua; ibi enim erat exire de cognatione & exire de domo paterna. Sed ideo addit & singula, ut ejus affectum probaret, ne fortè aut imprudenter cæpisse videretur, aut fraus aliqua mandatis cælestibus pararetur. Sed sicut coacervanda fuerunt præcepta, ne aliquid lateret, ita etiam proponenda præmia, ne fortè desperaret. Tentatur, ut fortis, incitatur, ut fidelis, probatur, ut justo. Hoc est quod pro magno; inter septem sapientum dicta celebratur: Sequere DEUM. Ita profectò prævenit Abram dicta sapientum, & secutus DEUM, exivit de terra sua.

Ex hoc totó progressu, quo DEUS probavit

probavit Abram, debet quilibet magister desumere normam probandi suos novitios ad perfectionem Evangelicam & Apostolicam properantes, utrùm videlicet terram suam perfectè deseruerint, utrùm libenter cognationi renuntiaverint? utrùm tandem domum paternam promptè abdicaverint? Abram enim & factum est ipsius, erat figura vocationis eorum omnium, qui ad perfectionem vitæ Evangelicæ & Apostolicæ tendunt, ut expressè docet citatus Pererius dicens: *Factum Abrahæ*
Perevig inGenes cap. 12. fol. 8. *tam promptè & alacriter iis rebus omnibus sese abdicantis, quas habebat ipse carissimas & jucundissimas, insigne fuit quasi specimen quoddam & exemplar, futuræ olim tempore legis Evangelicæ abdicationis, & renuntiationis omnium rerum temporalium, quam plurimi facturi erant, propter ardentissimum studium adipiscendæ perfectionis virtutum omnium, & imitandi Christi Domini nostri qui eam renuntiationem exemplô suô firmavit, & gratissimîs verbîs docuit, atq; commendavit, cùm dixit: si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes &*

sequere

sequere me; & : Qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Ejusdemq; renuntiationis quasi speciem & formam, multò ante adumbraverat & præscripserat David illîs verbîs, quæ ad Ecclesiam Christi pertinent ex infidelibus Gentibus collectam: audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum. Psal. 44.

Si ergo Abraham tantùm figura & umbra omnium vocandorum ad perfectionem Evangelicam, tam strictè & exactè probatus fuit à Deo, quantò magis probandi sunt, quibus promulgata est lex Evangelica? Si Abraham nondum audiens legem Evangelicam, tam promptè, tam libenter, & alacriter deseruit terram, cognationem, & domum Patris sui, quantò magis & perfectiùs tenentur hæc omnia deserere Novitii, legis Evangelicæ notitiam habentes? Hoc autem ut exequantur novitii, ad magistrum eorum pertinet ut continuò ingeminet, repetat, & clamet ad unumquemq: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de Domo Patris tui.*

§ III.

§ III.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios in profectu obedientiæ.

Septimus modus probandi Novitios in profectu obedientiæ, est præcipere ipsis ingredi, & arripere aliquod iter, non tamen illis expressè nominare, quo, & ad quem determinatè locum ituri sint. Talì modô probavit Apostolos Christus Dominus Matth: Cap. 10, ubi mittens illos ad prædicandum Evangelium, non determinavit illis certum aliquem locum v: g: civitatem, oppidum, villam, aut castellum, vel Provinciam, sed indeterminatè dixit: *Euntes autem prædicate dicentes, quià appropinquavìt Regnum cælorum.* Simile quid habetur Matth: 24. Ubi inquit Christus: *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra: eúntes ergo docete omnes gentes &c:* in quo scripturæ textu, neq; gens, neq; natio ulla, vel locus nationis nominatur

aut

aut ſpecificè exprimitur, ſed indeterminatè dicitur: *docete omnes gentes.* Hujus rei documentum & in aliis S. Evangelii locis facilè reperies.
Talî etiã modô probavit DEUS Abram, poſtquam enim illi dixit DEUS: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo Patris tui;* non determinavit ipſi, nec expreſsè nominavit terram ad quam ſe convertere deberet, ſed ad quandam terram indeterminatè talem, juſſit eum venire dicendo: *Et veni in terram quam monſtravero tibi.* In quæ verba ſcribens Pererius inquit. *Cùm DEUS juſſit Abræ egredi ex chaldæa, non indicavit ei nomen, proprium terræ ad quam venire eum, jubebat, poſtquam autem ſe ad iter accinxit aut egreſſus eſt, nomen proprium ejus terræ declaravit, idq; fecit, quò magis fidem, fiduciamq; atq; obedientiam Abræ exerceret, probaretq;.*

Sed fortè dicet aliquis, licet DEUS, probaverit Abræ obedientiam hâc induſtriâ, quod eum juſſerit egredi de terra, cognatione, & domo patris ſui, non oſten-

oſtendendo ei nec indicando ad quam terram ſe convertere deberet, tamen ei poſtea hanc terram, poſtquam iter eſſet aggreſſus indicavit, vel per revelationem, vel per aliquem inſtinctum, ſive internum ſive externum. Magiſter autem non poteſt quidquam indicare per revelationem, vel inſtinctum internum, imò nec externum ſi fuerit abſens, conſequenter non poteſt probare novitios ita, ut ſubticeat coram illis denominationem loci aut itineris quod aggreſſuri ſunt? Reſpondeo certum eſſe quod (ordinariè loquendo) magiſter per revelationem aut inſtinctum internum vel externum conſiſtentem in aliqua qualitate externa ſupernaturali, non poteſt indicare id quod coram novitiis ſubticuit: poteſt tamen id facere vel per ſubordinatas Perſonas, vel per aliquid ſimile, adeoq; poteſt illos hac induſtria probare, ut non determinet illis, nec nominet illum locum ad quem ire debeant.

Octavus modus probandi novitios, eſt illis offerre vel permittere talia, quæ ad illos non ſpectant, vel quibus illi

ipſi ſe ſponte exuerunt per arreptam & ſuſceptam vocationem Dei. Talî modô probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus: quamvis enim Apoſtoli exuerint ſe omnibûs bonîs temporalibûs, tamen illis eadem bona ſponte dabantur & offerebantur ut conſtat Actorum Cap. 4. *Quotquot enim poſſeſſores agrorum & domorum erant, vendentes offerebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apoſtolorum diſtribuebatur autem ſingulis prout cuiq; opus erat.* Porro per oblationem hanc pretiorum, & diſtributionem eorundem per Apoſtolos, ſufficientiſſimè probata eſt virtus Apoſtolorum, in contemnendis bonis temporalibus. Taliter DEUS probavit Abram per Regem Sodomorum, cùm enim Abram vindicáret ab hoſtibus. Fratrem ſuum Loth cùm univerſa ſubſtantia ejus, mulieres quoq; & populum ac totam fortunam Regis Sodomorum captam ſimul ab hoſtibus cum ſubſtantia Loth tunc cùm Abram rediret cum victoria egreſſus eſt Rex Sodomorum in occurſum ejus, & dixit ad Abram: *Da mihi animas, cætera tolle tibi;*
hoc

hoc eſt redde mihi meum populum ſalvum, illæſum, & integrum, & vivum: reliqua autem omnia aurum, argentum, & quamcunq; ſubſtantiam ac divitias mei populi, tibi in vim prædæ accipe: Quid ad hæc reſpondit Abram? ecce inquit: *Levo manum meam ad Dominum meum excelſum, poſſeſſorem cæli & terræ, quod à filo ſubtegminis usq; ad corrigia caligæ, non accipiam quæ tua ſunt, ne dicas: Ego ditavi, Abram.* Quid præcor fortius erat ad vincendum capiendumq; cor Abræ, quàm tota ſubſtantia & fortuna populi alieni vindicati ab hoſtibus? & tamen nihil de ea etiam prætextu prædæ participavit Abram, ideo autem nihil participavit: quia Abram (ut loquitur Pererius) *inſectaturus illos quatuor Reges, qui fratrem ejus Loth Captivum abduxerant, priùs ardentem orationem ad Dominum, fudit, quòd ſi ei DEUS victoriam concederet, jure jurando obſtrinxit, nihil ſe de bonis eorum accepturum, ſed homines tantùm ab hoſtibus captos à ſervitute erepturum.* Quoniam igitur jurejurando ſe obſtrinxit Abram ſe nihil de bonis populi per ſe liberandi

Pererius in Genes. c. 14. fol. 204.

acce-

accepturū, quare ergo permisit DEUS in ipsum, ut Rex Sodomorum offerret illi omnia bona sui populi? respondit Pererius, quod per hoc voluerit eum DEUS probare; dicit enim præfatus Author. *Probavit eum* (id est Abraham) *cum fidei titulo fretus, liberavit nepotem, cum de præda nihil attigit.*

Sicut ergo Abraham etiam in his probatus est, circa quæ se ipsum jurejurando obstrinxit, ita Novitii, multò magis Professi probari possunt in illis, ad quæ se votis vel aliqua promissione obligârunt: probari autem possunt tali modo, sicut probatus est Abraham, videlicet permittendo illis ea; ad quæ relinquenda illi seipsos vel per purā promissionem, vel per aliquod votum obligârunt: si hæc suscipiant, quæ per vota resignârunt, signum erit, quod suæ vocationis & professionis sint immemores: ad Magistrum ergo pertinebit ut acquisitâ notitiâ de spiritu eorum, per immediatum modum probandi, occurrat malis imminentibus.

§ IV.

In quo proponuntur alii modi proban-di Novitios in profectu obedientiæ.

Nonus modus probandi novitios, est illis adimere nomen antiquum & novum imponere. Taliter DEUS probavit Abraham Genes: 17. *Postquam vero nonaginta & novem annorum esse cæperat apparuit ei Dominus dixitq; ad eum: ego Dominus omnipotens; ambula coram me & esto perfectus. Ponamq; fædus meum inter me & te, & multiplicabo te vehementer nimis. Cecidit Abraham pronus in faciem. Dixitq; ei DEUS: ego sum & ponam pactum meum tecum, erisq; Pater multarum gentium. Nec ultra vocabitur nomen tuum Abram, sed appellaberis Abraham quia Patrem multarum gentium constitui te.* Ubi notandum est, quod postquam DEUS moneret Abram ut ambularet coram eo, & esset perfectus, post hæc etiam nomen ejus, mutandum esse censuit; *nec ultra nomen tuum vocabitur Abram, sed appellaberis Abraham.* Ut

nos doceret quod qui vult ambulare coram Deo & esse perfectus, non tantum vitam, sed etiam nomen antiquum mutare debeat. Simile mandatum dedit DEUS circa nomen uxoris Abrahæ: *Dixit quoq; DEUS ad Abrahã, Sarai uxorem tuam, non vocabis Sarai sed Saram.*

Neq; ista mutatio nominis est otiosa, sed aliquando mysteriosa, ut contigit in præfato Abraham, qui inter alias rationes hoc fine mutatum nomen accepit, ut esset Pater spiritualis multarum gentium, & ut ex homine cæli fieret homo Dei. Audiamus hac in parte Philonem, qui scribens super hunc locum scripturæ inquit: *Abram qui diu hærebat in terra, & opinionibus Chaldæorum, & nondum mutato nomine vocabatur, Abram homo cæli erat, sublimis & ethereæ naturæ scrutator, in effectibus, eorumq, causis philosophando, ex quo studio etiam appellationem sibi quæsivit, ut Abram diceretur, quippe id nominis significat Patrem sublimem; apellatione scilicet homini consideranti sublimia & cælestia, perquam accommodata. Verùm*

Philo. in libr: de Gigantib; lib: de Abramo.

quando jam seipso melior, nomen era mutaturus, ex homine cæli, factus est hom Dei, juxta redditum sibi Oraculum; Eg sum DEUS tuus, da operam ut te mihi probes, & esto inculpabilis. Quodsi unu totius mundi DEUS, singulariter dictus est DEUS Abraham; necesse quoq; est, præcipua quædam & propria ratione, hominem Dei fuisse ipsum Abram. Neq; id non indicavit mutatum ejus nomen, appellatus est enim Abraham, quod interprætetur Pater electus soni, seu vocis. Id autem est intellectus probi viri, est enim electus, purgatus, & pater vocis, quâ & Dei voces personamus, eiq; in omni vita, dictis, factisq; nostris, quo ad ejus fieri potest, consonamus.

Parî modô quamdiu novitii hærebant in terra & in opinionibus amatorum sæculi hujus, vocabantur & quodam modo erant homines †cæli, homines sublimes opibus, divitiis, & superbiâ plane innatâ, cælum tangentes, despicientes intueri terram, sed nonnisi cælum spectantes: sed postquam sæculum deseruerunt & incipiunt fieri meliores seipsis, nomen eis mutandum, ut

ex

ex hominibus cæli, fiant hommines Dei: ad quemlibet enim novitium clamat & intonat DEUS: *Ego sum Dominus DEUS tuus, da operam ut te mihi probes, & esto inculpabilis.* Ubi autem se ipsum probare debeat novitius, vel probari ab aliquo, si non in anno probationis, sufficienter autem se ipsum probabit, si ex homine cæli, id est ex homine solos cælos & sidera ex curiositate sciendi spectante, fiet præcipua & propria quadam ratione homo Dei, si mutato antiquo nomine fiet Pater electus, purgatus, & Pater vocis talis, qua Dei laudes continuo personabit, eidemq; Deo in tota vita sua, dictis, factisq, quantum fieri potest, exactè consonabit. Mutatio nominis ex Abram in Abraham, significavit fuisse eum mutatum ex homine Philosopho, in virum sapientem & plane Divinum, ut docet Philo: eâdem ratione vel simili, mutatio nominis in Novitiis, quid aliud significat, & ad quem finem practicatur in Religionibus? nisi ut Novitii ex hominibus Philosophis, sola terrena & mundana speculantibus mutentur in viros sapientes &

plane Divinos? Homini Meteoro logico [inquit Philo] nihil majus videtur mundò, quem etiam ſupremum exiſtimat rerum Authorem. At vir ſapiens' certioribus oculis videns illum perfectiorem mundi Rectorem ac Principem, cujus Dominium agnoſcunt cætera & imperata faciunt; ſæpe anteactam vitam ſuam incuſat, in qua velut cæcus tenebras palpans nitebatur, rebus ſenſibilibus ſuapte natura infirmis atq; caducis. Quoniam igitur nomina novitiorum hoc fine mutantur, ut evadant ſapientes, proinde ad illorum ſapientiam ſpectabit, ut certioribus oculis videntes perfectiorem rerum Rectorem ac Principem, nempe Deum ipſum, frequenter anteactam vitam ſuam incuſent, de malefactis, doleant & tenebras illas in quibus antea verſabantur totaliter deſerant, ſicq; fiant homines Divini.

Decimus modus probandi novitios eſt, illis etiam provectis ac ætate maturis imponere, talia opera ad exequendum, quæ juniori ætati competunt. Taliter probavit DEUS Abraham, cum illi plus quam nonagenario præceptum

circum-

circumcisionis daret, ut constat Genesis 12. *Dixit iterum DEUS ad Abraham: & tu ergo custodies pactum meum, & semen tuùm post te in generationibus suis. Hoc est pactum meum quod observabitis inter me & vos; & semen tuum post te: Circumcidetur ex vobis omne masculinum; & circumcidetis carnem præputii vestri, ut sit in signum fæderis inter me & vos. Infans octo dierum circumcidetur in vobis; omne masculinum in generationibus vestris, tam vernaculus quàm emptitius circumcidetur; & quicunq; non fuerit de stirpe vestra, eritq; pactum meum in carne vestra, in fædus æternum. &c. &c.* Licet autem circumcisio sit magis propria, facilior infantibus, quàm provectis & senibus; tamen etiam Abraham licet esset provectus ætate, jussus est circumcidi, & defacto eadm die qua præceptum recepit à Deo circumcisus est; *Abraham nonaginta erat & novem annorum, quando circumcidit carnem præputii sui.* O rem admirandam & factum stupendum! Abraham nonaginta novem annorum implevit præceptum Circumcisionis, & nos adhuc juvenculi, minora

præcepta ſuperiorum implere non poſſumus.

Quod itaque fecit DEUS cum Abraham, hoc faciat magiſter cum ſuis Novitiis, qui licet plus quam nonagenarii eſſent, tamen illis plerumq; etiam hæc injungenda ac imponenda ſunt, quæ infantibus vel pueris ac nondum maturis imponi deberent. Et ſic inter alia deberet illis imponi præceptum circumciſionis non jam carnalis, ſed ſpritualis, conſiſtentis in abſciſſione vitiorum, & connaturalium paſſionum. Et hac circumciſione ſpirituali probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus, ut conſtat ex toto evangelio, & ſpecialiter Matth. Cap: 5. ubi inquit: *Si oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum, & projice abs te &c. Et ſi dextra manus tua ſcandalizat te abſcinde eam & projice abs te &c.* De hac circumciſione ſpirituali multa eſſent dicenda, ſed quia hoc ipſum, recurrit, alibi tractandum, nempe in 3tia Parte, ideo illuc Lectorem remittimus.

§ V.

§ V.

In quo proponuntur alii modi, probandi Novitios in profectu obedientiæ.

Undecimus modus seu induſtria probandi Novitios eſt, promittere ipſis aliquam gratiam, quando protunc & eo tempore, non eſt ordinariè vel moraliter ſperabilis. Sic DEUS probavit Abraham quando ei promiſit tunc Filium naſciturum, quando ille erat centenariùs, & Sara uxor ejus nonagenaria: porro centenarii, & nonagenarii, non eſt ordinariè vel moraliter ſperabile, ut pariant. Probatio hæc Abrahami conſtat ex Geneſis Cap: 17. Ubi dicitur. *Dixit quoq; DEUS ad Abraham: Sarai Uxorem tuam non vocabis Sarai, ſed Saram. Et benedicam ei, & ex illa dabo tibi filium, cui benedicturus ſum, eritq; in nationes; & Reges populorum, naſcentur ex eo: cecidit Abraham in faciem ſuam,*

suam, & risit in corde suo dicens; Putasne centenario nascetur filius? & Sara nonagenaria pariet? Quod autem hoc loco probaverit DEUS Abrahamum sententia est Pererii dicentis: *Pobavit eum* (id est Abrahamum) *cum promisit sen filium, & quamvis esset centum annorum & Saræ vulvam, consideraret emortuam tamen credidit, nec fide hæsitavit, qui hæsitare posset ratione sterilitatis & senectutis.*

Pererius super Genes. c. 22. fol. 575.

Ex hoc progressu Dei cum Abraham & Magistri habent doctrinam, quòd scilicet possint probare novitios promittendo illis ea, quæ non sunt ordinarie moraliter sperabilia: Et noviti ut credant promissis suorum Magistrorum, sicut credidit Abraham.

Duodecimus modus, seu industria probandi novitios est, illis prohibere res etiam parvas & minutissimas. Tali modo probavit Apostolos Christus Dominus, quibus inter alias doctrinas dedit etiam hanc. *Nolite putare quoniam veni solvere legem aut Prophetas; non veni solvere sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum & terra,*

& terra, jota unum, & unus apex non præteribit à lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in Regno cælorum; qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno cælorum. Quoniam ergo in immediato textu, præcepit Christus Dominus etiam minima præcepta servari ab Apostolis, consequens est quod illos per observationem etiam minimorum mandatorum probare voluerit.

Talî modô probavit DEUS Lot Fratrem Abrahæ, prohibendo ipsi ne respiceret retro, videlicet ad civitatem Sodomam, de qua Angelorum ministerio eductus fuerat. *Salva animam tuam, noli respicere retro, nec stes in omni circà regione.* Super quæ verba scribens Pererius quærit: Cur DEUS tam severè ac rigidè vetuit Loth, quæ retro erant aspicere? hujusq; ipsius rationem dat, quod hoc fecerit DEUS ad probandam & exercendam obedientiam Lot, id ei præceptum est: *Obedientia enim in iis quæ parva & levia vidẽtur, exploratiọ probatur. Sic DEUS probare voluit obedientiã*

Genes. c: 19.

Adæ

Adæ, prohibens unius arboris fructum edere. Similiter probare voluit DEUS obedientiam ejus Prophetæ, quem misit ad increpandum Ieroboam, mandans ei: Non comedes panem, neq; bibes aquam ibi, nec reverteris per viam qua ivisti. Nimirum non magna laus obedientiæ est, nec satis efficax probatio, in maximis & gravissimis mandatis Dei exequendis impigrum & strenuum esse.

§ VI.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios, in profectu obedientiæ.

Decimus tertius modus seu industria probandi Novitios est, illis adimere hoc quod maxime diligunt afficiuntur, & ad quam rem maxime propensi sunt. Tali modo probavit Christus Dominus Apostolos; illi enim ante vocationem suam, maximè diligebant retia, ex quibus victum & amictum habebant & hæc ademit eis Christus; Apostoli

item

item maxime diligebant, temporalia uti uxores, fratres, ſorores, & alia his ſimilia; ſed etiam ab his ſeparavit eos Chriſtus Dominus: Apoſtoli item pari modo diligebant voluntatem propriam, & hanc ademit eis Chriſtus, cum dixit Petro; Joan. 21. *Cum eſſes junior cingebas te, & ambulabas ubi volebas; cum autem ſenueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo tu non vis* Tandem quid magis poterant diligere Apoſtoli, quàm vitam ipſam? & tamen etiam hanc pro Chriſto perdiderunt. Tali item modo probavit DEUS Adam, cui Abel filius maximè dilectus, per Cain ablatus eſt, & Jacob cui filius Joſeph præ cæteris dilectus, per fratres germanos Jſmàëlitis venditus eſt, & David Regem, cui etiam flenti, pænitenti, ac deprecanti, filius ex Urìa natus, mortuus eſt. Tali modo probavit DEUS Job, cujus corpus (quod maximè homines diligunt) à planta pedis usq; ad verticem Capitis ulcere peſſimo percuſſum eſt, & Thobiam cui oculi ex membris omnibus maxime neceſſarii permittente Deo caligaverunt.

Tali

Tali ad exteremum modo probavit DEUS Patriarcham Abraham ut conſtat Geneſis Capite 22. *Quæ poſtquam geſta ſunt, tentavit DEUS Abraham & dixit ad eum: Abraham Abraham; & ille reſpondit: adſum: ait illi: Tolle filium tuum unigenitum quem diligis Iſaac, & vade in terram viſionis, atq; ibi offeres eum in holocauſtum, ſuper unum montium quem monſtravero tibi.* Quid magis diligant homines quàm filios unigenitos? cui rei maxime afficiuntur, & ad quid ſunt maximè propenſi, quàm ad proprios liberos? DEUS ergo Optimus Maximus, ut probaret obedientiam Abrahæ, etiam filium unigenitum, quem maximè diligebat Abraham, jubet ſibi offerri in holocauſtum. De hac probatione Abrahæ, Sanctus Ambroſius lib. 1. de Abraham cap. 8 inquit: *Aliter DEUS tentat, aliter diabolus: diabolus tentat ut ſubruat, DEUS tentaut ut coronet. Deniq; probatos ſibi tentat DEUS, unde David dixit: Proba me DEUS, & tenta me, & Sanctum Abraham probavit ante, & ſic tantavit, ne ſic ante tentaret, quàm probâſſet, gravaret. Probavit eum, cum*

exire

exire de terra jussit, & reperit obedientem. Probavit cum fidei titulo fretus, liberavit nepotem, cum de præda nihil attigit, cum promisit seni filium, & quamvis esset centum annorum & Saræ vulvam consideraret emortuam, tamen credidit, nec fide hæsitavit, qui hæsitare posset ratione sterilitatis & senectutis. Probavit etiam eum hospitii sedulitate. Probatum igitur, quasi fortiorem tentandum putavit, & quibusdam imperiis durioribus. Et hoc quidem exemplo docemur, quia, verîs probatur quis; tentatur autem sæpe compositîs & fictîs. Non enim volebat DEUS immolari à Patre filium, nec impleri hoc munus volebat, qui ovem pro filio immolandam obtulit; sed tentabat affectum Patris, si Dei præcepta præferret filio, nec paternæ pietatis contemplatione, vim devotionis inflecteret.

Similia habet & Sanctus Augustinus Quæst: 57 in Genes: *Tentatur Abraham de immolando dilectissimo filio suo Isaac, ut pia ejus obedientia probaretur, sæculis in notitiam proferenda, non Deo. Neq; enim omnis est culpanda tentatio, quia & gratulanda est, quâ fit probatiò.*

Tandem

Tandem Pererius expreſsè agnoſcit cap. 22. in Genes: probationem Abrahæ, dum inquit. *Non eſt dubium quin illud Dei præceptum de immolando Iſaac, non ex Dei abſoluta & efficaci voluntate profectum ſit, nec eô conſiliô datum, ut impleretur; nam & hoc exitus ipſe declaravit, prohibente Deo fieri, quod antea fieri præcepiſſe videbatur. Fuit ergo præceptum illud quaſi tentamentum quoddam, & experimentum animi ac virtutis Abrahæ; quo ſcilicet præcellens ejus fides & obedientia, notior omnibus atq; illuſtrior exiſteret.*

Tandem de hac probatione Abrahæ, egregiè diſcurrit Didacus de la Vega, Dominicâ in Albis; ubi ſic inquit. *Quot quantisq; coticulîs & bolidibûs tentavit DEUS Abrahæ fidem, ut mundo eniteret ipſius conſtantia, ac conſequenter doceret nos ſtabilire ſpem noſtram in ipſum. Mandat huic, ut unicum animæ ſuæ oculum eruat, ut unicam ſuam ſcintillam exſtingvat. Tolle filium tuum quem diligis Iſaac. Reſpondet: libentiſſimè Domine. Videbatur id Deo ſatis eſſe debere; quippe qui ceu ſcrutator cordium probè cognoverat,*

fictum

ctum minimè esse responsum illud, aut erfunctoriè tantùm prolatum. Sed ideo non ittit eum, intempestæ noctis surgat à omno, tempore; filium suum quoq; exergiscat, asinum sternat, domo exeat, & tineri se accingat. Hem Domine, sufficiat quod omnium difficillimum expletum it; Abraham firmiter statuit mandatis arere tuis; imò jam dictis inceperunt espondere facta: si itineris primus dies lus reliquis, habet laboris in Abraham? eregit eum. Nihilominus neque hoc satisfacit mihi: volo ut ulterius extendatur entatio: perrexit itaq; ad montem, ligna ecidit, quibus cremandum erat sacrificium: quæ sanè sufficiebant, ut dolore ccenderent Abrahæ cor, tametsi lapieum esset, imposuit ea humeris pueri uærentis: Pater mi en ligna ego defero, u verò ignem in pectore, & in manu ladium: victima autem ubi est? agnum ut vervecem jugulandum non video? O mica & blanda filii verba, sed Patri ura amaraq? adeo quidem, ut sufficiant axea conterere corda. Domine si cum oc viro dissimulas? quæso aspice quod olesta sit fictio ista; anxietate & mærore

conficietur brevi; eripe eum nunc à tentatis doloribus, & dic non moriturum filium suum Isaac, sed ipsius locò vervecem. Verùm dirioribus doloribus divexari, & ad majores tribulationum angustias eum cogi volo: quô amplior evadat ipsius fides. Ascendit in supercilium montis; altari composuit; deinde filium suum vinctîs à tergo manibûs, & velatîs oculîs, super illum extendit. Gladium arripit, vibrat & invictô animô brachium attollit, ictum mox demittit ensîs sui chalybe indurati acie aërem fundens, cumq; inter ipsum & filii morigeram cervicem, vix intercederet pilus, tunc primum cohibuit brachium Angelus, dicens: non progrediatur ulteriùs probatio o! Abraham! mihi plenè satisfactum ducô: sed ô Domine quam obrem tam serò distulisti? Quia misericordiæ Divinæ, non est serò, neq; citò quæ semper opportuno adest tempore; ut discat mundus, nunquam in dubium vocari auxilium meum, etsi longum tempus differri videatur. Hactenus Didacus.

Ex dictis immediatè jam constat quomodo DEUS in præfato & adducto loco probaverit. Abraham; sed objectum, inquo

in quo eum probavit notandum & diligenter spectandum est. Probavit ergo ipsum in tali objecto, quod ille maximè diligebat, nempe in filio unigenito. Proinde & Magister, si vult rectè probare suos novitios, simili formâ cum illis uti debet: nempe adimendo illis, vel eos privando hac re, sive objectô, quod maximè diligunt. Sicut ergo diversæ sunt qualitates & passiones hominum, ita etiam pro diversitate earum, alii hæc, alii illa magis diligunt. Sic v.g. alii diligunt magis pecuniam, quàm punctum honoris: alii punctum honoris, quam pecuniam: & quæcunq; alia bona etiam innumera: Alii meliùs æstimant bonam famam & opinionem apud homines, quàm aliquid utile: alii magis Parentes, Consangvineos, amicos familiares, quàm Deum: alii Deum omnibus præferunt. Præterea plus valet apud nonnullos canis venaticus, quàm homo Christianus; & sic eundo per omnes status hominum, singuli ferè habent quod præcipuè diligunt, & ita plerumq; sunt objectis etiam vilibus affecti, ut malint omne aliud detrimen-

tum pati, quàm rem ſibi dilectam amittere. Et hoc contingit etiam in his qui ad vitam religioſam deveniunt; hi enim poſtquàm majora deſeruerint minoribus valdè immerguntur, & difficilè ab eis retrahuntur, poſtquàm ergo Magiſter hunc & alterum novitium viderit alicui rei nimis affectum eſſe, ac eamq; valde propenſum; ab hac illum ſeparet, uſum ipſius interdicat, vel penitùs rem accipiat, & ſic facile patebit obedientia, vel inobedientia cujuslibet Novitii.

Decimus quartus modus probandi Novitios eſt: illos cohibere, ſeu retrahere ab aliqua actione, quam illi ſive propriô, ſive alienô motu inchoaverint. Talî modô probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos, cùm enim Petrus eximeret gladium ſuum, & percuteret ſervum Principis Sacerdotum, amputaretq; auriculam ejus; cohibuit eum JESUS ab hoc impetu, dicens: *converte gladium tuum in locum ſuum; omnes enim qui acceperunt gladium, gladiô peribunt.* Præterea cum Chriſtus Dominus veniret in villam quæ dicitur Gethſemani,

ibiq;

ibiq; procidens in faciem suam oraret, tunc Apostoli interim obdormierunt. Videns ergo Christus Dominus Apostolos dormientes, venit ad eos, & dicit Petro: *Sic, non potuistis unâ horâ vigilare mecum? Vigilate & orate ut non intretis in tentationem.* Sed cum Apostoli istam cohibitionem non exequerentur, nec à somno desisterent, venit iterum ad illos, & invenit eos dormientes, & relictis illis abiit: tandem cum Apostoli ampliùs dormirent, tunc venit ad Discipulos suos, & dicit illis: *dormite jam & requiescite; ecce appropinquavit hora, & filius hominis tradetur in manus peccatorum: surgite eamus, ecce appropinquabit qui me tradet.* Talî etiam modô probavit DEUS virum Sanctum Isaac: qui post acquisita à fratre suo primogenita, destinaverat pergere in Ægyptum; sed postquàm iter arripuit: *Apparuit ei Dominus & ait: ne descendas in Ægyptum, sed quiesce in terra, quam dixero tibi.* Genes: 26. Cur ergo DDUS Optimus Maximus noluit Isaac ire in Ægyptum, quo tamen ire voluit antea Patrem ejus Abraham, &

postea filium ejus Iacob? Respondet Theodoretus Quæst. 17 in Genes: *Per omnia DEUS demonstrat sapientiam & prudentiam suam. Etenim permisit Abraham ex Chananæa propter famem ire in Ægyptum, non quod eum illic non posset alere, sed ut Ægyptiis ostenderet viri pietatem & religionem, eosq; provocaret ad imitandam ejus virtutem. Filium autem ejus illuc ire prohibuit, eiq rerum necessariarum copiam, in terra sterili suppeditavit, demonstrans utiq; quod hæc Patri largiri potuisset, quæ filio abundè præbuit. Cum enim omnes ejus Regionis incolæ in summa inopia, & rerum necessariarum penuriâ versarētur, & terra nihil produceret, multiplicem ille fructum accepit.* Assentior rationi Theodoreti sed præterea censeo ideo Deum optimum maximum prohibuisse: ne Isaac iret in Ægyptum, etiam stante fame in eo loco, in quo protunc degerat, ut ejus virtutem & obedientiam probaret sicut enim probantur homines per hoc quando cohibentur ab inchoanda actione, ita magis probantur, quando ab inchoata retrahuntur, nec tamen re-

tractioni

tractioni pertinaciter resistunt.

Candide Magister Vitæ Apostolicæ, vidîsti apertè, quomodo DEUS retraxerit servum suum Isaac ab itinere arrepto, (imò & Patrem ipsius Abraham ab immolando eodem Isaac; ut supra innuimus;) vidisti item, quàm obnixè & diligenter studuerit cohibere Christus Dominus Apostolos ab inchoata actione, videlicet à somno; vides quomodo primò, secundò, & tertiò, venerit ad suos discipulos causâ impediendi Somnolentiam eorum. Proinde & tu esto diligens in cohibendis actionibus tuorum Novitiorum, adeoq; non tantùm semel, sed etiam secundò & tertiò venias, & visites eos, quidquid autem minùs conveniens repereris, ab hujus inchoatione cohibeas & retardes. Multa novitii incipiunt propriô motu, multa attentant, plurima aggrediuntur: proinde ut pateat intentio, finis, & scopus eorum, insperatè retrahendi sunt à proposito suo, cohibendi ab inceptis, & facillimè virtus & fragilitas eorum elucescet. Non aliter plerumq; probandi sunt homines, ac probantur

militares ac martiales equi; porro illi sic probantur: laxantur illis habenæ, datur campus integer ad currendum, & calcaria applicantur. Sed poſtquam currere, imò volare inceperint, in ipſo actuali curſu ac motu inſperatè cohibentur; qui ergo cohibiti immobiles ſteterint, & ſeſſori obediêrint, illi probatiſſimi judicantur; qui autem reſtiterint, vel in partem oppoſitam recalcitraverint, tales repudiantur, & campo martiali inepti decernuntur. Homines ſæculares, ſunt & fiunt frequenter ſimiles jumentis, juxta illud Pſalmiſtæ: *homo cum in honore eſſet non intellexit, comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis*; proinde cùm iidem homines ad naturam jumentorum redeunt, more jumentorum probari, cohiberi, & exerceri poſſunt, maximè tunc, cùm aliquid proprio motu, arbitrio & diſpoſitione perficiendum, tractandumq; aggrediuntur.

§ VII.

§ VII.

In quo proponuntur alii modi, probandi Novitios, in profectu Obedientiæ.

Decimus quintus modus probandi Novitios, eſt; illos transferre de loco in locũ, ſeu de cella in cellã, & ſic continuò diſponere, ut non aſſveſcant nec afficiantur uni omninò loco, ſed ſint indifferentes ad quemcunq; Talî modò probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos, quos nunquam in eodem loco ſtare permiſit, ſed de Civitate in civitatem, de vico in vicum peragrare mandavit, juxta illud: *Euntes autem prædicate*: ubi vides, quod non dixerit Chriſtus: *Sedentes prædicate* [quam vis hoc ſit proprium Doctoribus & Magiſtris] ſed potiùs dixit: *Euntes prædicate*, ut ſignificaret Apoſtolos, in continuo motu eſſe debere. Talî pariter modô videtur DEUS probaſſe S. Virum Iſaac, Genes: Cap. 26. Cùm enim Iſaac Vellet ire in Ægy-

in Ægyptum, prohibitus eſt illuc ire, & manſit in Geraris. Manendo itaq; in Geraris ſevit in terra illa, *& invenit in illo anno centuplum & benedixit ei Dominus, & locupletatus eſt homo; & ibat proficiens atq; ſuccreſcens, donec magnus vehementer effectus eſt; habuitq; poſſeſſiones ovium, & armentorum & familiæ plurimum.* Quid tandem factum? permanſitne perpetuò in hoc loco Iſaac? minimè: videntes enim incolæ loci illius, quod Iſaac magnus & locuples eſſet, inviderunt ei, & expulerunt eum de regione ſua, teſte ſcripturâ. *Ob hoc invidentes ei Paleſtini, omnes puteos, quos foderant ſervi Patris illius Abraham, illo tempore obſtruxerunt, implentes humô intantum, ut ipſe Abimelech diceret ad Iſaac: Recede à nobis, quoniam nobis potentior factus es valdè.* Non reſtitit voluntati Paleſtinorum, ac ipſius Regis Abimelech, Iſaac; abiit itaq; ad torrentem Geraræ, ut habitaret ibi, & rurſum fodit alios puteos, appellavitq; eos eîsdem nominibûs, quibûs ante Pater vocaverat. Diuturnanè fuit iſta habitatio Iſaac ad torrentem Geraræ? non

adeo

adeo diuturna; quam primùm enim ibi locavit ſibi habitationem Iſaac, tam primum factum eſt jurgium paſtorum Geraræ adverſus paſtores Iſaac, dicentium: *noſtra eſt aqua*; quamobrem nomen putei ex eo, quod acciderat, vocavit calumniam, Non contentus itaq; hoc loco Iſaac itèrum juſſit fodi alium puteum, ſed nec illum pacificè tenere potuit teſte ſcripturâ. *Foderunt quoq; & alium, & pro illo quoq; rixati ſunt, appellavitq; eum, inimicitias*: Tandem profectus inde fodit alium puteum, pro quo non contenderunt, itaq; vocavit nomen ejus, *latitudo:* dicens, *nunc dilatavit nos Dominus & fecit creſcere ſuper terram.* Neq; tamen adhuc manſit continuo in hoc loco Iſaac, ſed aſcendit in Berſabee, ubi apparuit ei Dominus in ipſa nocte, dicens: *Ego ſum DEUS tuus Abraham Patris tui: quia ego tecum ſum, benedicam tibi & multiplicabo ſemen tuum, propter ſervum meum Abraham.*

Quod permiſit fieri DEUS cum Iſaac, & Chriſtus Dominus cum Apoſtolis; ut de loco in locum transferri

deberent;

deberent. Hoc cum aliqua proportione faciendûm est cum novitiis, & curandum, ut uni non affigantur loco, sed quantùm statuta ordinis concedunt, ut etiam mutatione locorum, & cellarum probeatur; multò magis id servandum cum illis, qui jam vitam religiosam actualiter professi sunt. In hoc tantùm servanda differentia, quòd Isaac per invidiam Palestinorum ipsiusq; Regis Abimelech, ac propter jurgia pastorum transferri deberet de loco in locum; Novitii autem, ac vitæ religiosæ exacti Professores, non ex invidia sed ex charitate superioribus ingenita, ac debita, transferri debeant. Sicut enim aqua dum in uno loco quiescit, citò sordescit, ita vir religiosus vel ad Religionẽ aspirans, si in uno loco contrahat domicilium, tepescit, corrumpitur, & penitus deficit; contrahit enim notitiam cum personis prohibitis, ex notitia contracta nascuntur conversationes; ex conversationibus scándala, ex scandalis diffamatio, ex diffamatione sequitur publica prostitutio Personæ. Fugiendo hoc periculum benè ordinatæ Religones,

quôli-

quôlibet annô ejusmodi mutationem locorum aſſignant, & quantum exinde fructum percipiant, patet ex profectu & intaminata obſervantia illarum. Ubi verò ejusmodi non obſervatur mutatio, videmus plerumq; profectum religioſum non adeo floridum apparere, ſed potiùs ſcandala frequentia evenire.

Decimus ſextus modus probandi Novitios, eſt, permittere vel inducere ſuper illos aliquem gravem terrorem, interim tamen eos abſolutè non deſerere, ſed conſolari & aſſiſtere iiſdem, ne deficiant ingruente gravi terrore. Talî modô probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos Matth: Cap: 8. Ubi cum aſcenderet naviculam cum Diſcipulis ſuis, in eadem Navicula obdormivit, & interim ſuper mare permiſit grandem ventum. *Et ecce motus magnus factus eſt in mari, ita; ut navicula operiretur fluctibûs, ipſe verò dormiebat*; cum autem motus maris non ceſſaret, extimuerunt ac perterrefacti ſunt Apoſtoli, & còácti ſunt excitare Chriſtum Dominum, ut eos ſalvaret. *Et acceſſerunt ad eum Diſcipuli ejus, & ſuſcitaverunt*

eum

eum dicentes: Domine, salva nos perimus! Et dicit illis JESUS. Quid timidi estis modicæ fidei? tunc surgens imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Quæ fuit necessitas Christo Domino, ut ascendens in naviculam obdormiret, obdormiendo quiesceret, & interim succesit motus maris, & tempestas gravissima? inter alia ergo fuit necessitas hæc; ut per insperatam tempestatem motumq; maris subitaneum, terrorem Apostolis incuteret, & hac incussione terroris fidem Apostolorum probaret, quantùm credant? quantùm sint constantes? & utrum credant, quòd præsente Christo etiam dormiente, nihil contra eos prævalere possit. Vix ergo in præfatos Apostolos terror ille cecidit, apparuit statim adhuc infirma fides eorum, unde & increpati sunt â Christo Domino: *Quid timidi estis modicæ fidei?* ne tamen totaliter deficerent, sedavit Christus Dominus omnes terrores. *Imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna.*

Similî quadam ratione procedendum est Magistro cum suis Novitiis permitten-

permittendus eſt in illos plerumq; ti-
mor, danda occaſio grandis terroris ve,
periculi, & ex hoc ipſo apparebit
quantùm ſint fortes in propoſito? quan-
tum profecerint in vocatione, ac fer-
vore ſpiritûs?

Geneſis 23. Cum Iacob Patriarcha perficeret ſuum iter, quod cæperat, fuerant ei obviam Angeli Dei: quos cum vidiſſet ait: *Caſtra Dei ſunt hæc, & appellavit nomen loci illus manahim, id eſt, Caſtra:* Poſt hæc idem Iacob miſit nuntios ad fratrem ſuum Eſau, ut inveniret gratiam in conſpectu ejus, & ut illum ſibi olim iratum ac offenſum modò reconciliaret. Reverſiq; ſunt nuntii ad Iacob, dicentes: *Venimus ad Eſau fratrem tuum, & ecce properat in occurſum tuum cum quadringentis viris.* Qualem ſe (precor) ad hanc relationem nuntiorum ſuorum exhibuit Iacob? ecce valdè exterritus eſt, & perturbatus, ut colligi poteſt ex ſacra ſcriptura dicente. *Timuit Iacob valdè & perterritus, diviſit populum, qui ſecum erat, greges quoq; & oves, & boves & camelos, in duas turmas, dicens: ſi venerit Eſau ad unam*

turmam

turmam & percusserit eam, alia turma quæ reliqua est, salvabitur. Dixitq; Iacob; DEUS Patris mei Abraham, & DEUS Patris mei Isaac, Domine qui dixisti mihi: revertere in terram tuam, & in locum nativitatis tuæ, & benefaciam tibi: minor sum cunctis miserationibus tuis, & veritate tua quam explevisti servo tuo. &c erue me de manu fratris mei Esau, quia valdè eum timeo, ne fortè veniens percutiat matrem cum filiis: &c.

Hic jam quærendum restat, quòd cum Iacob non propriâ voluntate, sed ex mandato Dei, rediret in terram ac in locum nativitatis suæ, quare ergo DEUS Optimus maximus permisit in Iacob tam gravem & inopinatum timorem? & multæ hujus ipsius possint dari rationes, quibûs omissîs censeo hoc totum; ideo Deum Optimum fecisse, ut Iacob fidem & fortitudinem probaret: cum enim Iacob esset in actuali, itinere, misit illi DEUS Angelos obvios & post illorum occursum statim permisit timorem in Iacob, ut nimirū appareret, utrum Iacob crederet promissis.

Dei

Dei, utrum recordaretur visionis Angelicæ, utrum fuerit constans & certus, quòd ipsi nihil possit nocere, ulla res creata, sine Deo ejusq; permissione. Licet autem DEUS ad probandam fidem & constantiam Jacob tantum terrorem in illum permiserit, tamen eum in hoc terrore perire non permisit, sed eum à manibus fratris Esau eripuit, & astitit illi in omnibus viis ejus, ut constat ex Genesi.

Talî etiam modô probavit DEUS populum Isràëliticum: quando enim dabat Moysi decem præcepta, ita hoc totum negotium ordinavit, ut illud totus populus audiret, audiendo autem tremefactus est, ut constat ex scriptura dicente. *Cunctus autem populus videbat vocem & lampades, & sonitum buccinæ, montemq; fumantem, & perterriti ac pavore confusi steterunt procul, dicentes Moysi. Loquere tu nobis & audiemus, non loquatur nobis Dominus, ne moriamur.* Porro hoc fine ita ordinarit DEUS, ut cunctus populus audiret vocem ejus, & lampades, & buccinam montemq; fumantem videret, ut hîs omni-

bûs perterritus, probari possit, quid valeat, ut colligi potest ex subsequentibus verbis: cum enim totus populus incomparabiliter timeret, tunc ait Moyses ád populum: *Nolite timere: ut enim probet vos, venit Dominus; & ut terror illius esset in Vobis, & non peccaretis.*

§ VIII.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios in profectu Obedientiæ.

Decimus 7mus modus seu industria probandi Novitios, est; permittere in eos, ut ab illis persecutionem vel aliquam, mortificationem patiantur; qui eis sunt vel proximè cognati, vel vicini vel specialiter familiares. Talem probationem prædixit Apostolis Christus Dominus Matth: Cap. 10. *Tradet autem frater fratrem, & Pater Filium, & insurgent filii in Parentes, & morte eos afficient; & eritis odiò omnibus hominibus &c.* Talî

&c. Talî etiam modô Gene: 31. probavit DEUS, Iacob Patriarcham, & filium ejus Ioſeph; hunc cum Pater ſuus Iacob præ cæteris amaret, & quodam tempore mitteret eum ad Fratres ſuos paſcentes gregem, ut videret ſi cuncta proſpera ſint, tam fratribus illius quàm pecoribus? tunc fratres quàm primum vidiſſent eum à longè, cogitaverunt illum occidere, & mutuò loquebantur: *Ecce ſomniator venit, venite occidamus eum, & mittamus in ciſternam veterem, dicemusq; fera peſſima devoravit eum, & tunc apparebit quid illi proſunt ſomnia ſua.* Sed cum hoc facinus Ruben unus ex fratribus ejus negaret, miſerunt eum in ciſternam veterem quæ non habebat aquam, & prætereuntibûs Madianitîs extrahentes eum de ciſterna, vendiderunt eum Iſmàélitis triginta argenteis. Quis poterat eſſe propior Iacob Patriarchæ quam ejus filii? quis potuit eſſe vicinior, intimior & magis cohærens Joſepho, quàm ejus fratres? & tamen ex dictis immediatè conſtat, quomodo tam Iacob à filiis, quàm Ioſeph à fratribus probatus & mortificatus fuerit

quare pariter optima erit induſtria probandi Novitios, ſi ab his aliquando mortificentur, quos ſibi putant maximè familiares & amicos; mortificentur inquam & probentur non ex invidiæ ſtimulo [ut fecerunt fratres cum Ioſeph) ſed ex intentione probandi ſpiritum eorum.

Decimus 8vus Modus ſeu induſtria probandi novitios, eſt præferre unum novitium alteri, concedendo v.g. plus uni, & minus alteri. Talî modô videtur probâſſe Apoſtolos Chriſtus Dominus, quando in conſpectu omnium prætulit Petrum aliis Apoſtolis dicens, Matth: 16: *Beatus es Simon Bariona, quia caro & ſangvis non revelavit tibi, ſed Pater meus, qui in cælis eſt; & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Et tibi dabo claves Regni cælorum. Et quodcunq; ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis, & quodcunq; ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis.* Sic probavit Fratres ſuos Ioſeph protunc Dominus Ægypti; cum enim

venirent

venirent ad eum fratres ſui, & tractaret eos liberaliter in convivio, tunc licet omnes ad unam eandemq; ſederent menſam, tamen fratri Benjamin major pars contigit, quàm aliis fratribus, ſiquidem pars data Benjamin, quinq; partibus excedebat partes oblatas aliis fratribus, ut manifeſtè patet ex ſcriptura dicente: *Rurſumq, lotâ facie egreſſus, continuit ſe, & ait: Ponite panes: Quibûs appoſitis ſeorſum Ioſeph, & ſeorſum fratribus & ... ſederunt coram eo, primogenitus juxta primogenita ſua, & minimus juxta ætatem ſuam, & mirabantur nimis ſumptîs partibûs, quas ab eo acceperant. Majorq; pars venit Benjamin, ita, ut quinq, partibûs excederet.* Conſiderans hunc locum ſcripturæ Lyranus, & plures alii putant, id factum eſſe à Ioſeph, ut tentaret animos fratrum ſuorum exploraretq; num invideant ſibi, prælatum eſſe in convivio, ſicut inviderant ſibi quòd plus ipſîs diligeretur à Patre.

§ IX.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios in profectu Obedientiæ.

Decimus nonus modus seu industri probandi novitios, est, illos ordinar ad aliquod officium obeundum & exequendum, etiamsi illi incapaces ess sibi videantur, & quamvis se tanquan incapaces & ineptos ad præfatum officium judicaverint. Talî modô probavit Apostolos Christus Dominus, qu ad docendum instruendumq; totun orbem, indoctos, rudes, simplices, & quantum ex se incapaces vocavit Apostolos. Ne autem hac incapacitate & ruditate sua excusarent se ipsos, à suscipiendo munere Apostolatûs, præmonuit eos ipse Christus Dominus dicens *Cùm autem tradent, vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini, non enim vos estis qui loquimini, sed*

spiritus

ſpiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis. Talî etiam modô probavit DEUS Moyſen, cum enim Rex Ægypti Pharao, multîs ac innumeris oppreſſionibûs vexaret populum Iſràéliticum, decrevit DEUS Optimus maximus mittere Moyſen ad eliberandum populum ſuum. Auditâ hac ordinatione Divina Moyſes, eo inſtanti agnovit ſe tanti muneris incapacem, & dixit: *Quis ſum ego ut vadam ad Pharaonem & educam filios Iſaàél de Ægypto?* ad hanc excuſationem Moyſis reſpondit DEUS appromittendo ei aſſiſtentiam ſuam. *Ego ero tecum, & habebis ſignum quod miſerim te; cum eduxeris populum meum de Ægypto, immolabis Deo ſuper montem iſtum.* Acceptâ hac promiſſione & aliîs ſubſequentibûs, jam quodam modo ſuſceperat Moyſes impoſitam ſibi legationis functionem, ſed iterum ab eadem reſilire cæpit dicendo: *Obſecro Domine non ſum eloquens ab heri & nudius tertius: & ex quo locutus es ad ſervum tuum impeditioris & tardioris linguæ ſum:* Ad hæc reſpondit DEUS Moyſi: *Quis fecit os hominis?*

aut quis fabricatus eſt mutum & ſurdum, videntem & cæcum? Perge igitur & ego ero in ore tuo, doceboq; quid loquaris. *At ille* (nempe Moyſes) *Obſecro Domine* (inquit) *mitte quem miſſurus es.* Non contentus hac obſecratione DEUS Optimus Maximus, omnino injunxit Moyſi, ut iter ſuum, functionemq; arriperet, maluitq; ei dare pro ſocio fratrem ejus Aaron, quàm eum liberare ab impoſito ſibi munere & onere, ut conſtat ex ſcripturæ contextu.

Quæ igitur erat in hoc, cauſa, quòd DEUS optimus maximus Moyſen ab impoſito ſibi ſemel munere liberare noluerit, etiamſi Moyſes toties ſe modeſtè excuſaverit, & incapacitatem ſuam ad tantum munus præſentaverit? credo inter alias etiam hanc fuiſſe, ut DEUS frangeret proprium judicium Moyſis de incapacitate ſua, & ut talî modò probaret obedientiam & ſubmiſſionem ipſius. Hoc totum faciendum incumbit Magiſtro cum ſuis novitiis; hi enim dum eis aliquid Magiſter injungit, frequenter dicunt, ſe ad id eſſe incapaces,

ſe hoc

fe hoc nunquam audiviſſe, didiciſſe, nunquam ad praxim reduxiſſe: cæterùm penſatis circumſtantiis & adhibito discretionis moderamine, non ſunt audiendi, ſed omnino ſvaviter impellendi, ut exequantur, quod illis ſemel injunctum eſt, meliùsq; eſt aliquando adjungere illis aliquem ſocium ad munus exequendum (ſicut fecit DEUS cum Moyſe) quàm eos liberare ab injuncto obedientiæ exercitio: ſi enim illis ſemel excuſatio ſuccedat audebunt & iterum ſimiles excuſationes adferre, & ſic paulatim evacuabunt naturam, & meritum obedientiæ.

Hujus probationis documentum patet etiam in Ieremia Propheta, ut conſtat ex teſtimonio illius. *Et factum eſt verbum Domini ad me dicens: Priusquam te formarem in utero novi te, & antequam exires de vulva, Sanctificavi te & Prophetam in gentibus dedi te.* Quid ad hæc Ieremias reſpondit? audiamus eundem: *Et dixi A, a, a, Domine DEUS, ecce neſcio loqui, quia puer ego ſum!* Usq; ad ſtatum pueri rediit Ieremias quando ad magna negotia deſtinatus

erat;

erat; ſed hoc non audivit DEUS, eun demq; Ieremiam quod ſemel deſtinavit ire mandavit. *Et dixit Dominus ad me noli dicere puer ſum, quoniam ad omnia quæ mittam te, ibis, & univerſa quæcunq; mandavero tibi, loquêris. Ne timea à facie eorum, quia tecum ego ſum, u eruam te, dicit Dominus &c. &c.* Malui ergo Deus eſſe cum Ieremia, malui eum facere in Civitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum æreum ſuper omnem terram (ut ib teſtatur ſcriptura] quàm eum diſpenſar ab eo, quod illi ſemel injunxit, nimirum ut per hoc appareret Omnipotentia Imperantis, & humilitas obedienti & obedire obligati. Quando ergo & Magiſter volet probare ſuos novitios tunc ut jam innui, injungat illis tal munus, ad quod ſibi incapaces videntur; quod ſi hac incapacitate ſua excuſabunt ſe, tunc illis meliùs eſt dandum adjutorium ad præcepta exequenda quàm ut ſuam voluntatem faciant. S autem adjutorium ſuſcipere recuſaverint, & ſe pertinaciter incapaces remonſtrare voluerint, tunc erit manife-
ſtum

ſtum ſignum inobedientiæ ac propriæ voluntatis.

Vigeſimus modus probandi novitios, eſt promittere ipſis aliquid indeterminato tempore, & promiſſionem præfatam non ſtatim, ſed tempore ſibi bene viſo implere. Talî modô in lege gratiæ probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos, Diſcipulos ſuos, his enim multa dona & gratias promiſit, promiſſiota dona & gratias promiſit, promiſſionem tamen ſuam non ſtatim ad effectum deduxit, ſed tunc quando ipſi placuit. Sic Matth: Cap. 5. promiſit eis mercedem copioſam in cælis dum inquit. *Beati eſtis, cùm maledixerint vobis homines, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adverſum vos, mentientes, propter me: gaudete & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis.* Cæterùm hanc mercedem copioſam non ſtatim contulit, ſed poſt multos labores Apoſtolorum. Pariter Matth: Cap. 19. multa promiſit Apoſtolis Chriſtus Dominus, dum inquit: *Et omnis qui reliquerit Domum, vel fratres, aut ſorores, aut Patrem, aut matrem, aut, uxorem, aut filios, aut agros,*

propter

propter nomen meum: centuplum accipie & vitam æternam possidebit: hanc tame satis largam promissionem suam, no statim eô instanti, vel hebdomadâ, ve post mensem adimplevit Christus, se post sufficientem probationem conver sationis Apostolicæ. Plura de hoc vi deri possunt in multis S. Evangelii locis Talî etiam modô DEUS Optimus ma ximus probavit Moysen, quando enim illum ordinabat cum legatione expe dienda ad Regem Pharàónem, tunc ei dem Moysi appromisit liberationem po puli Isràélitici: dum autem Moyses Abire ad Pharàónē & ipsius nomine Dei requi reret liberationem populi præfati, tunc DEUS non liberavit statim dictum po pulum, nec Pharàó Rex eundem in in stanti dimisit, sed potius auxit oppres siones ipsius, siquidem post auditam legationem Moysis, præcepit Pharàó Præfectis operum & exactoribus po puli, ut nequaquam ultra dent paleas populo ad coficiendos lateres, sicut priùs, sed ut ipsi vadant & colligant stipulas mensuramq; laterum, quam prius faciebant, omnino reddant. Huic

præce-

præcepto Pharàónis exactiſſimè obedi-êrunt Præfecti operum & Exactores, detuleruntq; populo mentem Pharàó-nis, ut irent & colligerent ſtipulas, ſi alicubi poſſent. Diſperſusq; eſt popu-lus in omnem terram Ægypti ad colli-gendas paleas. Præfecti quoq; operum inſtabant, dicentes: *complete opus ve-ſtrum quotidie, ut priùs facere ſolebatis, quando dabantur vobis paleæ.* Flagella-tiq; ſunt, qui præerant operibus Filiorum Iſràél, ab Exactoribus Pharàónis dicen-tibus: *quare non implêſtis menſuram la-terum, ſicut prius, nec heri, nec ho-die?*

Videntes Filii Iſràél tantam op-preſſionem ſuam, ſtatuerunt adire ipſum Pharàónem, & ſupplicare, ut ipſis ali-quod levamen concedat. Veneruntq; Præpoſiti filiorum Iſràél, & vociferati ſunt ad Pharàónem dicentes: *Cur ita agis contra ſeruos tuos? Paleæ non dan-tur nobis & lateres ſimiliter imperantur, en famuli tui flagellis cædimur, & injuſtè agitur contra populum tuum. Ad hæc* reſpondit Pharàó: *Vacatis otio, & id-circo dicitis: Eamus & ſacrificemus Do-*

mino

mino. Ite ergo & operamini, paleæ non dabuntur vobis, & reddetis consvetum numerum laterum. Cum igitur filii Isràél nullibi levamen, nullibi consolationem acciperent, occurrerunt Moysi & Aaron, qui stabant ex adverso egredientes à Pharàóne, & dixerunt ad eos: *Videat Dominus & judicet, quoniam fætere fecistis odorem nostrum coram Pharàóne, & servis ejus, & præbuistis ei gladium, ut occideret nos.*

Quid tunc precor agebatur in corde Moysis? quomodo ille protunc consternatus fuerat, quando ex una parte vidit gravissimam oppressinem filiorum Isràél, ex altera parte memor erat promissionis Divinæ, quâ ipsi promiserat liberare filios Isràél? & hanc promissionem promulgavit toti populo Moyses, nec tamen DEUS liberavit protunc filios Isràél. Dolebant tunc, quod filii Isràél gravissimîs premerentur laboribûs & flagellîs! mirabatur inde & totus obstupescebat, quòd promissio Divina facta esset ad eum, & tamen non impleretur. Unde admirabundus exclamavit ad Dominum: *Domine cur afflixisti populum*

pulum

pulum iſtum, quare miſiſti me? ex eo enim, quòd ingreſſus ſum ad Pharàónem, ut loquerer ex nomine tuo; afflixit populum tuum, & non liberâſti eum? ad primum enim mandatum tuum omnino debebat Pharàó dimittere populum tuum, modò autem non tantum non dimittit eundem, ſed etiam magis opprimit.

Quoniam igitur certum eſt, quôd DEUS Optimus maximus mittendo Moyſen ad Regem Ægypti promiſerit eidem liberationem filiorum Iſràél, quare ergo non liberavit eoſdem, quando Moyſes ſatisfecit ordinationi Divinæ, & propoſuit puncta legationis ſuæ coram Rege Pharàóne. Non tantùm autem DEUS non liberavit filios Iſràél protunc, ſed etiam, permiſit eosdem magis affligi, ac per hoc ipſum magis affligi & ipſum Moyſen? Ratio hujus prima eſt: ut DEUS oſtenderet omnipotentiam ſuam ac prodigia ſua, ac ut demonſtraret Ægyptiis quòd ille ſit unus & ſolus DEUS. 2da: ideo diſtulit DEUS appromiſſam liberationem filiorum Iſràél, ut per hanc dilationem tum

filios

filios Israël, tum ipsum probaret Moysen, quanta esset illius fides dictis & promissis Dei. Credere enim promissis tunc, quando illa statim implentur, & ipso effectu confirmantur, est facillimum: credere autem iisdem promissis quando illorum executio differtur, hoc rarum est: & hôc secundô modô probavit DEUS Moysen: non solùm enim hac vice distulit DEUS executionem promissionis suæ, sed etiam multis aliîs & repetitîs vicibûs; modò primùm autem tunc eam effectuavit, quando fuit voluntas ejus, & fides Moysis sufficienter probata est. Talî etiam modò procedat sibi Magister cum Novitiis si petunt aliquid, promittat; si requirunt statim executionem promissionis eandem iterum atq; iterum differat, & per hanc dilationem apparebit patientia vel impatientia eorum,

§ X.

§ X.

In quo proponuntur alii modi, probandi novitios in profectu obedientiæ.

Vigesimus primus modus seu industria probandi novitios, est; invertere ordinem officiorum, exercitiorum, & obsequiorum, ad singulos novitios ordinariè & alternatim spectantium. Quod ut in praxi fiat, sciendum est, in qualibet planè Religione officia, exercitia, & obsequia distribuuntur per singulos novitios, alternátim & hebdomadatim, singulisq; assignatur, ut per hebdomadas, vel menses, invigilent suis officiis & exercitiis: & sic v. g. uni assignatur lectio ad mensam, alteri deportatio portionum ad mensam, alii excitatio omnium pro matutino, alteri assistentia ad missam, alii expurgatio utensilium ad culinam spectantium &c: Suppositâ ergo hac distributione singulorum obsequiorum, singulis novitiis, illi

etiam singuli invigilant suis officiis. Ut autem meliùs probentur novitii injungendum aliquando alicui ex illis ut exequatur hoc officium, ad quod non est destinatus, sed aliquis alius; per hancq; ipsam injunctionem fiet ordinis consveti eversio: si ergo novitius, etiam illud officium libenter exequetur, ad quod non est in hebdomada destinatus, signum erit bonæ indolis & obedientiæ; si verò retractabit & excusabit se pertinaciter, quòd ad illum præfatum officium non spectet, signum erit imperfectionis, & nondum sufficienter probati spiritûs. Ad quem enim pertinebat, ordinem officiorum & obsequiorum distribuere, ad eundem spectat & præfatum ordinem, invertere & immutare. Novitii autem si volunt se exhibere obedientes ac submissos, non tantùm legem scriptam debent observare, eamq; proterviter defendere, sed ad omnem nutum sui Magistri debent esse parati: non enim ex regestro (ut dicitur) sed ex voluntate Magistri, debent obire sua officia & exercitia.

Vigesimus secundus modus probandi

pandi novitios, est, injungere alicui ex illis pænitentiam vel mortificationem, aliquando levem, aliquando gravem, aliquando privatam, aliquando publicam, etiamsi ille novitius nihil absolutè deliquerit contra Regulam, constitutiones, & usitatum ordinem domesticum. Cum quidam Monachus graviter in re quadam, cujus nullam culpam habebat, reprehensus fuisset, & S. Climacus, ejus patrocinium suscepisset: respodit ejus superior, non me latet illum esse innocentem, & ab hac culpa immunem; cæterùm facti mei intentio fuit hæc, ut hac increpatione & mortificatione præberem illi materiam meriti. Sicut enim crudeliter agit Parens, quia panem subtrahit ori sui infantis; sic Prælatus qui subditis suis, quando capaces sunt, reprehensionibûs & aliîs mortificationis generibûs; subtrahit promerendi materiam. Qualiter itaq; procesit sibi supradictus superior cum suo subdito, taliter sibi potest procedere & Magister cum novitio; nempe potest illum seriò reprehendere in aliquo negotio, vel aliquam pænitentiam injungere, quàmvis

Novitius nullam culpam contra tal negotium contraxerit; hujusq; reprehensionis aut pænæ assignatæ finem habeat, ut novitium probet, eiq; subministret materiam ulterioris merit. Qui ergo novitius nondum erit perfectè, mortificatus statim cum Magistro suo disputabit, contendet, murmurabit inquiretq; rationes quare? pro quo ex qua causa? pro quali defectu vel delicto injungatur ei pænitentia? Qui verò erit perfectus, & verè humiliatus tunc, etiamsi nihil deliquerit, & nullius peccati externi se conscium senserit alacriter suscipiet pænitentiam assignatam, eam implebit sine mora, pro illa gratias aget, & offeret se ad alias & alias majores & majores suscipiendas & implendas.

Quòd autem novitius nihil delinquens debeat alacriter suscipere pænitentiam à Magistro designatam, motiva sunt hæc. *1mum*: peccata sunt duplicia, alia quò ad Deum, alia quò ad nos; seu alia interna, alia extern. Peccata interna sunt, quæ intra nos committimus, de illisq; solus DEUS

scit,

ſcit, vel confeſſarius. Externa ſunt, quæ ad extra fiunt, de illisq; multi homines, vel familiares, vel ſuperiores ſciunt. Licèt ergo novitius nullius peccati externi ſit conſcius, & nullum tale commiſerit, quod prodeat ad extra, vel de quo ſciat Magiſter vel aliquis alius, tamen ſine dubio eſt conſcius multorum peccatorum ſuorum internorum quare dum ipſi aſſignatur pænitentia, licèt nullum ad extra delictum commiſerit, tunc illam pænitentiam ſuſcipiat, offeratq; eam pro peccatis ſuis internis coram Deo. Deinde licèt hodie vel heri nullius peccati externi ſit conſcius novitius, tamen antea multa talia peccata externa commiſit, proinde ſe humiliet coram Deo, agnoſcat ſe peccatorem, agatq; pænitentiam pro præteritis peccatis ſuis externis. *2dum motivum.* Chriſtus Dominus nullum abſolutè peccatum commiſit, in nullo deliquit, imò abſolutè erat impeccabilis; & tamen tot pænas, cruciatus, tormenta, flagella, opprobria, contemptus, & tandem mortem ipſam pro peccatis alienis ſuſtinuit: quid ergo mirum erit,

ſi novitius nihil ad interim delinquens ſuſtineat pænitentiam à Magiſtro ſuo deſignatam? *3tium motivum* Beatiſſima Virgo MARIA Verbi Incarnati Mater Pretioſiſſima, immunis fuit ab omni labe etiam veniali, nihilominus Chriſto Domino Filio ſuo, tempore Paſſionis efficaciſſimè compaſſa, omnes dolores & tormenta cum ipſo affectivè ſuſtinuit, quis igitur ex novitiis, imò ex omnibus Chriſtianis ita, frigidus erit, ut cum hac Matre pati nolit, etiamſi ad extra & coram hominibus nihil delinquat. *4tum:* Omnes ſancti Apoſtoli ac reliqui innumeri Martyres, quid contra Tyrannos, quid contra Imperatores illos antiquos, & Præſides eorum ſive Præfectos peccarunt? & tamen crudeliſſimis ignominioſiſſimis ac acerbiſſimis ſuppliciis deſtinati fuerunt. Quando ergo alicui novitio aſſignabitur pænitentia, ſine prævio illius peccato, tunc reſpiciat hos omnes & ſeipſum excitet, ad ſubeundam pænitentiam. *5tum:* Tempus novitiatûs, totaq; vita Religioſa eſt tempus pænitentiæ, quare dũ illa imponitur, eſt omnino acceptanda,

etiamſi

etiamsi in nullo deliquerimus; sic enim & Magistrum nostrum consolabimur, & majus meritum habebimus.

§ XI.

In quo proponuntur alii modi, probandi novitios, in profectu obedientiæ.

Vigesimus tertius modus probandi novitios, est, alicui ex illis injungere aliquod grave onus, vel exercitium virtutis; ab impositione autem similis oneris reliquos novitios præscindere, vel in aliud tempus tacitè differre. Et taliter Christus Dominus probavit Petrum Apostolum Ioann. 21. Cap. ubi Petro prædixit, quâ morte erat moriturus, & clarificaturus Deum, sed quia hoc ipsum non prædixit Ioanni, qui recubuit super pectus JESU in cæna Domini, ideo Petrus statim cæpit investigare, quid futurum esset cum Ioanne? an ille etiam taliter moriturus esset pro Deo, sicut & Petrus. *Hunc*

ergo cum vidiſſet Petrus, dicit JESU: Domine hic autem quid? Dicit ei JESUS ſic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Talî modô procedendum est cum novitiis: imponendum (ut jam dixi) aliquod grave onus alicui ex illis & hoc ipſum alteri non imponere: ille qui impoſitum ſibi ſoli onus audiet ſtatim ſe injuriatum, & gravatum reputabit, & apprehenſione hujus gravaminis prætenſi vel murmurabit, vel de aliis interrogabit, quid cum illis faciat Magiſter? vel quare etiam illis hoc onus non imponat? Quàm primū autē in has quæſtiones prorumpet præfatus novitius, ſtatim ex eo ſignum erit, quid in ipſo lateat? quo ſpiritu præditus ſit? Qui autem tacebit & impoſitum ſibi, onus ſuſcipiet, non reſpiciendo alios nec illis invidendo, de hoc ſignum erit, quod ſit perfectior, & in ſpiritu fervidior. Qui ergo ſibi ſoli impoſitum onus ſvaviter ſuſcipit, ab illo eſt diſpenſandus, qui autem retractat, ille omnino eſt frángendus, ut hoc omnino adimpleat, quod ipſi injunctum eſt: protervus enim ſpiritus, nunquam efficaciùs

proba-

probari & convinci poteſt, quam dum adigitur ad id omnino exequendum, quod exequi retractat, ſi autem in aliquo, craſſa, dura, & inflexibilis ſit pertinacia, tunc ad hoc opus eſt prudentiâ Magiſtri, aliquando enim meliùs talibus conſulitur, ſi expediantur, quàm frangantur. Aliquando autem prodeſt illis multùm, ſi omnino frangantur, cum autem fracti fuerint, ipſi: reſipiſcent & errorem ſuum agnoſcent. Ad prudentiam ergo Magiſtri pertinebit qualiter cum his, qualiter cum aliis procedendum erit.

Vigeſimus quartus modus probandi novitios eſt, permittere vel præbere illis occaſionem, alicujus controverſiæ inter eoſdem ipſos novitios: quæ controverſia poſtquam inter illos orta fuerit: ſtatim in actu illius apparebit, ad quid unus quisq; ex illis propenſus fuerit? an ad iram, an ad rixas, an ad pertinaciam? an ad ſuperbiam? an ad diuturna odia, an ad vindictam, an ad humiliationem, an ad vilipenſionem ſui & contemptum? protractâ enim præfatâ controverſiâ etiam moderatâ,

hoc

hoc quisq; loquetur, quod intra fovebat. Magister autem hæc omnia à latere spectando, facilè de singulis feret judicium; & singulis proportionata adhibebit media, ut in spiritu proficiant.

Vigesimus quintus modus probandi novitios, est, permittere illis, ut proponant coram suo Magistro aliqua quæstiones & dubia, ab eodem Magistro resolvenda. Quas quæstiones & dubia postquam proposuerint, ex illis patebit, ad quid collimabunt: qui de reditu in mundum cogitabunt, mundana proponent, vel connexa cum mundanis: qui honorem prætendunt vel honorem sperant, de primatu dubia in medium proferent, qui erunt laxi, laxa promovebunt, qui spirituales, qui in bonis moribus compositi, ac in omni genere virtutum mortificati, & bene morigerati erunt, spiritualia investigabunt: qui scrupolosi, scrupulos suos & angustias ex illis provenientes aperient. Et Talî modô videtur probâsse Christus Dominus Apostolos Matth: 13, ubi permisit illis per quæstionem aliquid proponere: proposuerunt itaq; illam quæstionem,

Quis

Quis putas major eſt in Regno cœlorum? Et ex hac ipſa quæſtione, patuit ambitio Apoſtolorum nondum perfectè humiliatorum.

Vigeſimus ſextus modus probandi novitios eſt, ut ipſe Magiſter proponat aliquas quæſtiones à novitiis reſolvendas, ex hacq; pariter reſolutione eorum, prodibit ſpiritus ipſorum; taliter enim quilibet quæſtionem Magiſtri reſolvet, qualiter de aliquo objecto ſentiet. Et taliter probâſſe videtur Apoſtolos Chriſtus Dominus, cùm eos interrogavit dicens: *Quem dicunt homines eſſe Filium hominis? at illi dixerunt: alii Joannem Baptiſtam, alii autem Eliam, alii autem Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Dicit illis JESUS, vos autem quem me eſſe dicitis? reſpondens Simon Petrus dixit: Tu es Chriſtus Filius Dei vivi.* Ecce vides quàm bene ad quæſtionem Chriſti reſponderit Petrus, & quàm bene ſe ſe prodiderit, quidquid in illo latuerit; nimirum prodiit vera fides Divinitatis Chriſti. Si ergo & Magiſter novitiorum, proportionatas officio ſuo proponet ſuis diſcipulis

quæ-

quæſtiones, eveniet plerumq; quod bene & accommodatè reſpondebunt aliquando etiam malè; ex bona autem & mala roſponſione, habebit, quid in ſingulis laudare & corrigere debeat Hunc modum probandi per quæſtiones, & interrogationes ordinatas ad novitios, innuit Pſalmiſta cùm inquit *Proba me DEUS, & ſcito cor méum; interroga me, cognoſce ſemitas meas.* Ubi adverte, quod ſimul juncta ſit iſta duo, *interroga & cognoſce:* ut pateat, quòd ex interrogatione & ſubſequente reſponſione ad illam, ſequatur cognitio ſemitarum, quas aliquis intendit, vel quibus incedit. Idem ipſum velle videtur aliô locô Pſalmiſta, cùm inquit. *Oculi ejus in pauperes reſpiciunt, palpebræ ejus interrogant filios hominum, Dominus interrogat juſtum, & impium.* Ad quid precor Dominus interrogat juſtum & impium? ad quid palpebræ ejus interrogant filios hominum? niſi ut cognoſcatur horum juſtitia & illorum iniquitas; unde ibi immediatè additur: *qui autem diligit iniquitatem, odit animam ſuam.*

Pſal. 138.

Pſalmo 10.

§ XII.

§ XII.

In quo proponuntur alii modi probandi novitios, in profectu obedientiæ.

Vigesimus septimus modus probandi novitios est, permittere aliquem etiam extraneum in illos, qui eos tentet, affligat, & varis modis mortificet. Cùm enim Magister per seipsum tentat probatq; novitios; contingit frequenter, quòd non possit facilè devenire, ad cognitionem perfectam, quid in uno quoq; lateat, & cujus spiritûs sit? cùm quilibet eorum caveat Magistrum suum, estq; circumspectus in omni occasione & circumstantia, ne à Magistro in aliquo, defectu notetur; dum autem Magister ordinat & permittit aliquem, ut probet suos novitios, hunc ita sub ordinatum non adeo cavent, quia non sperant, nec sciunt eum habere facultatem probandi, adeoq; coram eo faciliùs ea aperiunt, quæ intrà sentiunt.

Et

Et talî modô probavit Christus Dominus omnes Apostolos: quocunq; enim conversi sunt Apostoli, & ubicunq; comparuerunt, in omni loco semper habuerunt tales, à quibus affligebantur, mortificabantur, & variîs modîs vexabantur: sic post Ascensionem Christi Domini comparuerunt primò in Ierusalem, repletiq; spiritu Sancto loquebantur variîs lingvîs Magnalia Dei: hoc autem cùm viderent & audirent plurimi de variis nationibus, aliis quidem stupebant, alii autem Apostolos irridebant. Cùm autem Apostoli irrisionem hanc minimè curarent, sed Resurrectioni Christi Domini testimonium ubiq; darent, captivati sunt à Magistratibus, positi multoties sub custodia, incarcerati, cæsi, & flagellati ac innumerîs aliîs injuriîs affecti. Legantur acta Apostolorum, revolvatur tota vita eorum, habebitur compertum, quòd nunquam fuerint, ab omni adversario liberi, sed in quacunq; civitate, oppido vel platea cæperunt prædicare verbum Dei, semper eo instanti, inventi sunt hostes fidei, à quibus affligerentur & macerarentur.

Talî

Talî modô probavit DEUS Optimus maximus, Virum, secundum cor suum, nempe Regem David; in quem permisit primò Regem Saul, qui eum variîs modîs & insidiîs continuîs persequebatur, necem ejus moliebatur, per varia oppida, Civitates, villas, cum exercitu quærebat, ut eum tandem aliquando supprimeret, & tanquam capitalem hostem suum deleret, ac exstingveret. Secundò permisit etiam hoc: ut ei proprius filius suus, bellum indiceret, exercitum & arma contra illum sumeret; totum populum & Regnum adversûs Patrem suum ita commoveret & exitaret, ut Rex David proprium Filium suum fugere, ac de Ierusalem pedes cedere cogeretur. 3tiò permisit etiam hoc, ut ei proprius subditus nempe Semei malediceret, ac multas calumnias improperaret, ut constat 2. Reg. 16. *Venit ergo Rex David usq; Bahurim, & ecce egrediebatur inde vir de cognatione Domûs Saul, nomine Semei filius Gera, procedebatq; egrediens & maledicebat: mittebatq; lapides contra David, & contra universos servos*

Regis

Regis David, omnis autem populus & universi bellatores à dextro & à sinistro latere regis incedebant. Ita autem loquebatur Semei, cum malediceret Regi. Egredere, egredere vir sangvinum, vir Belila reddidit tibi Dominus universum, sangvinem Domûs Saul; quem invasisti Regnum pro eo, & dedit Dominus Regnum in manu Absalon filii tui: & ecce premunt te mala tua, quoniam vir sangvinum es. Dixit autem Abisai. Filius Sarviæ Regi, quare maledicit canis hic mortuus Domino meo Regi? vadam & amputabo caput ejus. Et ait Rex: Quid mihi & vobis est, filii Sarviæ? dimittite eum ut maledicat. Dominus enim præcepit ei ut malediceret David; & quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit. Et ait Rex Abisai & universis servis suis; ecce filius meus, qui egressus est de utero meo quærit animam meam, quantò magis hic filius Iemini maledicet mihi: dimittite eum, ut maledicat, juxta præceptum Domini, si forte respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodiernâ.
Talî præterea modô probavit DEUS

virum

irum justum Job: nam primò dum
uadam die filii & filiæ ejus comede-
ent ac biberent vinum in domo fra-
is sui primogeniti, instinctu sathanæ
ruerunt Sabæi & tulerunt omnia, &
ueros percusserunt gladiô. 2dò ignis
ei cecidit è cælo, & oves puerosq;
onsumpsit. 3tiò Chaldæi fecerunt tres
rmas, & invaserunt camelos & tule-
unt eos, nec non & pueros percusse-
unt gladiô. 4tò filiîs & filiabûs Job
escentibûs & bibentibûs vinum in
omo fratris sui primogeniti, repentè
entus vehemens irruit à regione de-
rti & concussit quatuor angulos do-
ûs, quæ corruens, oppressit liberos
ob, & mortui sunt. Sed cum in his
mnibus non peccasset Job, nec stul-
um aliquid contra Deum locutus esset,
stineretq; patienter hanc probatio-
em sui ipsius, iterum sathan ex purà
ermissione Divina exeruit omnes vires
uas, *percussitq; Job ulcere pessimo à plan-
pedis usq; ad verticem ejus, qui
stâ saniem radebat, sedens in sterquili-
io.* Neq; hac probatione & afflictione
ontentus est sathan, sed præterea con-

tra Job concitavit uxorem ejus, ut eu
tentaret & commoveret contra Deu
Dixit autem illi Uxor ſua: adhuc tu pe
manes in ſimplicitate tua? benedic De
& morere, ſed patientiſſimus Job ſic
tentationem ſathanæ, ita & uxoris ſu
refutavit, dicens ad uxorem *quaſi u*
de ſtultis mulieribus locuta es. Si bo
ſuſcepimus de manu Dei, mala qua
non ſuſtineamus? in omnibus his n
peccavit Job labiîs ſuîs. Talî tande
modò probavit DEUS Danielem i
quem permiſit, Principes & Satrapa
qui eum coram Dario Rege accusârun
tanquam prævaricatorem Decreti Reg
& contra eundem Danielem ita pertin
citer inſtigârunt, ut Rex cogeretu
eum in lacum leonum mittere. Ta
ad extremum modô, probati ſunt omn
Sancti Martyres, ac in uniuerſum omn
ſervi, & imitatores Chriſti Domini.

Præterea allata immediatè doctr
na & induſtria probandi, confirmatu
ſequentî exemplô: In certo monaſter
(ut refertur in libr. ſen. P. P. §. 207)
fuit quidam adoleſcens natione Græcu
qui nullâ abſtinèntiâ, nullâ multitudi
laborum,

borum, concupiſcentiam carnis extin-
vere potuit. Cùm igitur ad Patrem
u ſuperiorem Monaſterii hæc ipſius
ntatio deferretur, tali eum ſtratage-
ate, ſeu induſtriâ à tentatione labera-
it. Injunxit uni gravi Religioſo, ut
um variîs modîs vexaret, increparet,
ffligeret, mortificaret, & plurimîs mo-
eſtiîs afficeret: his autem moleſtiîs, &
exationibûs ei inflictîs, ut adhuc eum
oram ſuperiore tanquam delinquen-
em accuſaret, teſtesq; contra eum pro-
uceret. Dum igitur præfatus adole-
cens tot injuriîs & vexationibûs con-
inuò afficeretur, cæpit flere, & illa
eſtimonia contra ſe producta admira-
i; nulla igitur dies tranſiit, apud ipſum
ine lachrymîs. Sedebat igitur ſolita-
ius, doloris amaritudine undiq; reple-
us, & cum à nemine haberet conſola-
ionem & auxilium, ad pedes Domini
JESU proſtatus jacebat, breviter lo-
quendo, in hac amaritudine dolorum
per totum perſeveravit annum. Poſtea
dum interrogaretur, utrum adhuc ſen-
tiret illas cogitationes carnales? reſpon-
dit. Ah vivere amplius quomodo

 poſſim?

poſſim? ignoro: qualiter ergo devol ptate carnis cogitare poſſum? ſic igit per hanc artem & induſtriam Patr ſpiritualis, adoleſcens ille tantation carnis ſuperavit, & liber evaſit. Eâde arte, eâdem induſtriâ utatur Magiſte cum ſuis novitiis, videlicet quando no habet certitudinem de ſpiritu ipſorum tunc ſibi eligat aliquem virum gravem eiq; injungat, ut præfatos novitio etiam nihil delinquentes vexet, affligat mortificet, aliasq; varias moleſtias illi inferat, tandem eos accuſet, & ſi opu fuerit teſtes producat. Dum ſic etiam innocentes vexabuntur novitii, facile patebit ſpiritûs natura & indoles eorum, præſertim illorum, qui veniunt ad Religionem in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.

Vigeſimus octavus modus probandi novitios eſt, ordinare illos recreationis vel diſtractionis gratiâ in aliquem locum remotiorem â Monaſterio vel collegio, ut ibi tamdiu maneant, quàm diu ſuperiori placuerit. Tali modô probavit ſuum novitium Paulum B. Antonius Eremita, qui cùm eundem

Paulum plenè qualiter in ſingulis agere & ſibi procedere deberet, inſtruxit: illi in vicino, hoc eſt, in tribus à ſe milliaribus cellam conſtituit, ibiq; eum exercere quæ didicerat juſſit, ipſe autem frequenter eum viſitans, gratulabatur ſibi, quando eum deprehendit in his, quæ ſibi tradita fuerant, tota intentione & omni ſolicitudine permanentem. Talî pariter modô probare ſolet ſuos novitios Sacerrima Societas JESU, quæ certô anni menſe, ſingulos novitios ternos in varia loca, Civitates, & oppida extra Collegia dimittit, ibiq; per aliquod tempus, commorari permittit. Et hujus Probationis multi frequenter eveniunt fructus: 1mus bonum exemplum hominibus ſæcularibus, quando enim novitii adhuc puberes & planè infantes, huc & illuc tranſeunt, & ſe ubiq; modeſtos, ſedatos, humiles, ſobrios & ex omni parte compoſitos oſtendunt, homines ſæculares, videntes in Tyronibus ejusmodi compoſitionem, admirantur, æſtimant, ac ædificantur. 2dus fructus eſt ipſis novitiis, qui enim ſunt cauti & religioſi, profectûs

avidi, hi quocunq; in decursu itiner
veniunt, ex omnibus sibi occasione
meriti bonorumq; operum accipiun
si verò alicubi calamitates, miserias,
pericula hujus mundi advertunt, p
hoc ad compunctionem redeunt & a
meliorem cognitionem, quantum v
leat mundi vanitas. 3tius fructus e
ipsi Religioni; dum enim extra Coll
gium vel Conventum novitii remi
tuntur, ibiq; aliquo tempore comm
rantur, tunc qui sunt morigerati, sedat
ac bene educati, hi adhuc meliores r
deunt, qui verò sunt laxi ac de mund
cogitant, hi redeunt laxiores, & ad mu
dum promptiores: sicut autem redeu
laxiores, ita citiùs se ipsos produn
quid in ipsis latet ex hoc autem ipso h
bet Religio emolumentum quod poss
cognoscere naturam & indolem eoru
Quoniam igitur ordinatio novitioru
ad aliquem locum remotiorem à Coll
gio vel conventu tot fructus affera
ideo non erit incongruum, si aliquand
hac intentione ordinentur aliquò, u
tali stratagemate probentur.

§ XIII.

§ XIII.

In quo proponuntur alii modi probandi Novitios in profectu Obedientiæ.

Vigesimus nonus modus probandi novitios est, proponere illis duo contraria, & dare optinem libertatemq; ad aligendum, quod voluerint: v.g. proponere illis bonum & malum, vel bonum majus, & minus, si elegerint bonum absolute, vel bonum majus, signum est bonæ indolis & veræ vocationis; si verô malum absolutè, vel minus bonum, signum est vel imperfectionis, vel insufficientis educationis, vel nutantis vocationis. Et talî modô probavit DEUS angelos in primo instanti creationis suæ, quos posuit inter bonum & malum, ut eligerent quod vellent; qui elegerunt bonum possederunt Regna cælestia, qui, elegerunt malum, & adhæserunt Lucipero, detrusi sunt in infernum. Talî præterea modô

 proba-

probavit DEUS primos parentes no-
stros Adam & Evam: sed quia hi omisso
bono elegerunt malum, ideo de Para-
diso expulsi sunt. Talî modô proba-
vit DEUS Regem David per Prophetam
Gad 2. Regum Cap. 29. *Vade & loque-
re ad David. Hæc dicit Dominus; trium
tibi datur optio, elige unum, quod volue-
ris; ex his ut faciam tibi. Cùmq; venisset
Gad ad David nuntiavit ei dicens: aut se-
ptem annîs veniet tibi fames in terra tua
aut tribûs mensibûs fugies adversarios
tuos, & illi te persequentur; aut certè
tribûs diebûs erit pestilentia in terra tua
Nunc ergo delibera & vide, quem respon-
deam ei qui me misit, sermonem? Dixit
autem David ad Gad; Coarctor nimis,
sed melius est ut incidam in manus Do-
mini (multæ enim misericordiæ ejus sunt)
quàm in manus hominum.* Similî ratione
probavit DEUS filium ejusdem David
Salomonem 3. Regum Cap; 3. *Apparuit
autem Dominus Salomoni per somnium
nocte dicens; postula quod vis, ut dem tibi.
& ait Salomon: dabis ergo servo tuo cor
docile, ut populum tuum judicare possit,
& discernere inter bonum & malum &c.*

Talî

Talî tandem modô probat DEUS omnem hominem, relinquendo ei libertatem ad bonum & malum ut eligat, quod velit, ut constat Ecclesiastici 15: ubi dicitur. *DEUS ab initio constituit hominem & reliquit eum in manu consilii sui, adjecit mandata & præcepta sua. Si volueris mandata servare conservabunt te, & in perpetuum fidem placitam servare. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum tuam: ante hominem vita & mors, bonum, & malum; quod placuerit ei, dabitur illi.* Ejusmodi probatio per propositionem duorum contrariorum habet suum fundamentum ex praxi etiam ipsius Christi Domini, hic enim Sanctæ Catharinæ Senensi propter turpes calumnias contra se excogitatas, sese affligenti, quodam tempore visibiliter apparuit, una manu coronam auream gemmîs ornatam, alteram ex acutissimis spinis contextam portans, ut eligeret alterutram. Si auream appeteret, experiretur spineam post mortem; si spineam, aurea conservabitur in altera vita. Sancta Catharina visa hac propositione duarum coronarum spineã

elegit

elegit & capiti suo impressit. Similiter probavit Christus Dominus Sanctam Gertrudem, cui offerendo sanitatem vel morbum, concedebat, ut eligeret quòd vellet.

Simile quid fecit Edvardus Rex Angliæ cum sua Edburga trium annorum filia; nam volens illam probare jussit ex una parte omnia vestimenta pretiosa ante illam poni. Ex altera evangelium Christi, Calicem, ut eligeret quod vallet? Jlla torvô oculô omnia vestimenta pretiosa aspexit, Evangelium autem & calicem libenter arripuit, illisq; magnam reverentiam exhibuit. Carolus V Galliarum Rex volens filii sui indolem probare ac explorare, in mensa collocari fecit coronam auream & sceptrum in una, gladium & galeam in altera parte; Filio alterutrum ad electionem proponens. Tum Filius Caroli, prudentia singulari annos pueriles excedente, ad gladium accurit, galeamq; prensavit, causam rogatus, sapienter respondit: *Per hæc ad illa pervenir.* Nicolaus Causinus 2da parte aulæ Sanctæ scribit, de Imperatore Anastasio, quòd

quòd cùm hic vires ſuas deficientes adverteret, intendebat alicui ſuum Regnum reſignare, cùm autem non haberet hæredes, cogitabat ſuos tres nepotes ſubſtituere, & cum eſſet dubius qui deberet ſuccedere, dubium per ſortem reſolvere decrevit: juſſit itaq; apparare tres lectos, & uni Cæſaream coronam introrſum appendit, eundem fore Imperatorem, qui caſu eo ſe poneret. Vocatîs nepotibus dedit optionem, ut quisque ex illis poſſet ſe ponere in lecto, quo vellet. Igitur primò, & ſecundò genitus nepos, poſuerunt ſe ad lectos ubi nulla fuerat corona: ſupererat tertius lectus quo ſe junior natu poni noluit, rogando ut poſſit apud alium quærere quietem; ut remaneret tertius lectus liber.

Simili quadam ratione magiſter poteſt probare novitios, proponendo illis aliqua duo contraria, v.g. commodum & incommodum, vigilantiam & ſomnum, orationem & quietem vel diſtractionem, abſtinentiam & refectionem, quidquid ergo ex duobus contrariis elegerint novitii, manifeſtum erit

indicium

indicium, ad quod unusquisq; ex illis promptus & inclinatus sit?

Trigesimus modus probandi novitios, est, subtrahere illis hoc, quòd est nobilius,, præstantius, honorificentius, & applicare id quod est ignobilius, vilius, & contemptibilius: v. g. subtrahere vestes nobiliores, & dare ignobiliores; amovere portiones delicatiores, & applicare insipidiores; cellam commodiorem recipere & incommodam vel minus lucidam assignare. Et ita DEUS probavit Heraclium Imperatorem, qui dum recuperatam à Persis crucem aurô gemmîsq; ornatus portaret, & transferre conaretur in eum montem, quo eam Salvator tulerat, subitó subsistere còáctus est in porta, quæ ad Calvariæ montem ducebat. Quò enim magis progredi conabatur, eò magis retineri videbatur. Cumq; ea re & ipse Heraclius & reliqui omnes obstupescerent, tum Zacharias Ierosolymorum Antistes: vide (inquit) Imperator ne isto triumphali ornatu in cruce ferenda, parum JESU Chrsti paupertatem & humilitatem imiteris. Tum

Here-

Heraclius abjectô amplissimô vestitu detractîsq; calceîs, ac plebeio amictu indutus, reliquum viæ facile confecit, & in eodem calvariæ loco Crucem statuit, unde fuerat à Persis asportata, O quàm multi sunt qui ad imitationem Heraclii Imperatoris crucem Christi portare volunt, sed aurô gemmîsq; vel saltem splendidîs exactîs, & exquisitis vestibûs ornati; sed in ipso actu dum Crucem Christi ferunt & amplectuntur, subsistere coguntur, vel ipsi eandem abjiciunt, dicentes: quod tanto oneri non sufficiant: quomodo ergo illis succurrendum. Ecce ita, sicut Zacharias Ierosolymorum Antistes Heraclio Imperatori succurrit, nempe subtrahendæ illis splendidæ, exquisitæ, pomposæ, tumidæ vestes: jam autem viles, abjectæ & contemptibiles applicandæ, similiter deponenda illis præstantia ac nova calceamenta, antiqua verò & attrita concedenda; quæ omnia si gratè suscipient sicut suscepit Heraclius Imperator, evadent sufficientes ad portandam crucem, ascendentq; cum illa in montem perfectionis. Nec sit mirum alicui,

quòd

quòd dixerim etiam calceamenta nova vel exquisita novitiis amovenda esse, & per hanc amotionem eosdem novitios esse probandos; contingit enim, quòd homines sæculares, etiam in minutis rebus viros Religiosos observent, eisq; censuram appingant. Nobilis quidam deprædatus est quoddam monasterium in Gallia. Visum est Abbati totiq; Capitulo, unum de medio sui mittere ad Regem Galliæ. Designatus est igitur unus quidam juvenis monachus nobili de stirpe natus, eo prætextu & intuitu, quasi apud Regem utpote nobilis plus esset evicturus per promotionem suorum consangvineorum nobilium, quàm alii. Cum igiur admitteretur ad Regem dixit: Serenissime Rex nobilis hic & ille injustissimè Monasterium nostrum vexat, varia damna & injurias nobis inferendo, supplicat itaq; Majestati vestræ conventus noster quatenus propter Deum dignetur cohibere præfatum nobilem, simulq; eum cogere ad compensanda damna nobis illata, ipsum Rex intuendo & bene attendendo sæculares gestus, vestitumq;

Cæsarius 14 c. 12.

Monachi

Monachi ſplendidum dixit: Domine, unde & quis es? Reſpondit ille ſum Filius certi nobilis de Gallia. Reſpondit Rex: Bene quòd ſis nobilis, & neſcio quid ultra ſis? Adjecit ille, Monachus: verè Sereniſſime Rex omnia nobis ille nobilis eripuit, & planè nihil reliquit: Reſpondit Rex; verum eſt totum quod dicitis, & bene in calceamentis veſtris hoc ipſum apparet, ſi enim vobis ſaltem aliquid de cutibus reliquiſſet calceamenta veſtra non eſſent ita anguſta & exquiſita. Quo ergo aliu, eſtis nobiliores eò magis eſtote humiliores. In iſto Monacho ſplendidé ornato & jactante nobilitatem ſuam, obſervavit Rex Galliæ etiam calceamenta & de illis irriſit, arguitq; Monachum. Proinde ne ſimilibus cenſuris ſubjaceamus hominum ſæcularium, etiã in calceamentis probandi ſunt novitii, qui dum tempore probationis aſſveſcent inveterata & attrita portare, non curabunt in decurſu ulteriori exquiſitis uti.

§ XIV.

§ XIV.

In quo proponuntur alii modi, probandi Novitios in profectu Obedientiæ.

Trigesimus primus modus probandi novitios in profectu obedientiæ, est, illis multa, difficilia, gravia, ac etiam arduissima præcipere, mandare & imperare; nec tamen adferre rationes eorum, quæ imperata ac demandata fuerint. Hâc normâ probavît Apostolos Christus Dominus statim à prima vocatione eorum, quando enim illos vocavit, nullam rationem vocationis suæ, ut eum sequerentur, dedit: ut constat Matth 4. Cap. *Ambulans autem JESUS juxta mare Galileæ, vidit duos fratres, Simonem, qui voçatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare, erant enim Piscatores, & ait illis: venite post me, & faciam vos fieri piscatores, & procedens inde vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedæi & Ioannem fratrem ejus*

in mari cum Zebedæo Patre eorum, reficientes retia sua & vocavit eos, illi autem relictîs retibûs & Patre, secuti sunt eum. Manifestum itaq; est, quòd in hac utraq; vocatione, non adhibuerit Christus rationem quare vocaverit, sed absolutè dixit: *venite post me;* per hunc autem absolutum vocandi modum, statim ab initio probavit obedientiam Apostolorum, Hoc ipsum fecit Christus Dominus in vocatione Matthæi teste scripturâ: *Et cùm transiret inde JESUS, vidit hominem sedentem in telonio Matthæum nomine; & ait illi: sequere me.* Ubi vides, quòd non dixerit sequere me, quia in telonio nihil lucraberis, quia animam perdes, quia jam satis peccatorum tuorum, sed absolutè sine ulla prævia vel subsequente ratione dixit: *sequere me:* præterea hoc ipsum fecit Christus Dominus in vocatione Sauli, nunc Pauli Apostoli; hic enim dum virtute Christi prostratus caderet in terram, & interrogaret JESUM cum tremore & stupore: *Domine quid me vis facere?* & responsum accepit. *Surge & ingredere Civitatem & ibi dicetur*

tibi, quid te oporteat facere? Ad quid precor suspendit responsionē suam JESUS, ad interrogationē Sauli, cùm jam illum efficaciter vocare statuerat; ad quid nullam rationem dedit suspensionis suæ, sed absolutè pronuntiavit: *ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere?* Ecce ideo hoc totum fecit, ut talî methodô statim in primo limine vocationis suæ probaret obedientiam Sauli. Similî modô, scilicet non adferendo ullam rationem Mandatorum suorum, probavit Apostolos Christus Dominus Matth: C. 8: ubi dicitur: *Videns autem JESUS turbas multas circum se, jussit Apostolos ire trans fretum.* Solum ergo scriptura commemorat, quôd jusserit Discipulos ire trans fretum, quare autem, & propter quam causam, vel rationem, nihil de hoc innuit. Tandem Matthæi Cap: 10. dat Christus Dominus Apostolis sequens præceptum: *Infirmos curate, mortuos suscitate, læprosos mundate, Dæmones ejicite &c:* Quid potest esse difficiliùs, quàm infirmos curare, mortuos suscitare, læprosos mundare Dæmones ejicere? & tamen Christus Dominus præcipiendo tot & tam diffi-

cilia munia, nullam immediatè subjunxit rationem, quare hæc omnia præciperet, sed absolutè dixit: *Infirmos curate, mortuos suscitate &c:* quis finis hujus absoluti imperii in rebus tam arduis? non alius, nisi hic, ut per subtractionem rationum, & causarum, probaret obedientiam Apostolorum, qui si ad primum nutum non obedivissent, sed rationes præceptorum investigassent, multùm sibi de perfectione obedientiæ detraxissent. Talî præterea modô probavit DEUS Abraham, cui mandavit offerre in holocaustum filium Unigenitum, dicendo: *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis Isaac, & vade in terram visionis; atq; ibi offeres eum in holocaustum super unum montium, quem monstravero tibi:* ubi vides, quod DEUS tantùm nudè præceperit Abrahamo immolationem filii unigeniti, hujus autem præcepti sui tam ardui, nullam adjecit rationem, ut constare potest legenti Caput 22. Genes: Similî modô potest probare suos Novitios Magister, absolutè ejs imperando aliqua munia etiam difficiliora & graviora, dicendo unicuiq;

absolutè: fac hoc, vel illud; item prohibendo absolutè, & non subjungendo quidquam: quare hoc, vel illud præcipiat aut prohibeat; Magister enim (imo quilibet Superior) gerit quodammodo Personam Legislatoris seu conditoris legum, quando Tyrones docet, quid sequi & fugere debeant. Certè conditores Legum absolutè imperant, absolutè statuunt, decernunt, præcipiunt, prohibent, nullam legum statutorumq; suorum adferentes rationem, ut patet inductione Canonum & Juris Civilis, unde illud crevit commune axioma: *Lex jubet, non disputat.*

Trigesimus secundus modus probandi Novitios est: proponere illis aliqua permodum ænigmatum, & demandare, ut exequantur, etiamsi rem propositam totaliter non intelligant. Tali modò probavit sapientiam Salomonis, Regina Saba, ut constat 3. Regum C. 10. *Sed & Regina Saba auditâ fama Salomonis, in Nomine Domini venia tentare eum in ænigmatibus.* Similì modô potest probare ac tentare suos Magister, nempe proponendo illis aliqua ænigmata, qualia vg. videntur non

Matth: 5.

nullis esse ista: *Si occulus tuus scandalizat te, erue, eum, & projice abs te; expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam ignis. Et si dextra manus tua scandalizat te, abscinde eam & projice abs te, expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam: Item: si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei qui vult tecum in judicio contendere & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium, & quicunq; te angariaverit mille passus vade cum illo & alia duo:* Jtem:*diligite inimicos vestros, & benefacite eis qui oderunt vos: & orate pro persequentibus & calumniantibus vos.* Jtem illud. *Qui invenit animam suam, perdit illam, & qui perdiderit animam suam propter me, invenit eam.* *Matt: 10,* Hæc & alia proponendo novitiis, videntur multis esse ænigmata, quare si ad illa bene respondeant, & in singulis bene exerceant se, signum erit notabilis profectûs eorum. Si verò hæc vel similia non intelligant vel intelligere nolint, vel adimplere, signum

erit debilis & infirmi spiritûs. Venerunt quidam Fratres ad Abbatem Antonium (ut retuli parte prima) & petierunt ut illos doceret, quomodo salvari possint: quibus respondit Antonius: ecce scripturas audîstis, sufficiat vobis. Illi responderunt; nos etiam & à te volumus aliquid audire. Tunc Antonius respondit dicens: audîstis Dominum dicentem: *Si quis te percusserit in sinistram maxillam præbe illi & alteram.* Tunc præfati Fratres responderunt: Hoc implere non possumus. Respondit Antonius: Si ergo alteram præbere non potestis, Saltem in una percussi, ferte patienter. Responderunt illi: nec hoc possumus. Dixit eis senex: Si nec hoc potestis, vultisne percutere magis, quàm percuti? Responderunt illi: nec hoc volumus. Tunc Antonius respondit illis, si nec hoc, nec illud potestis, quid faciam vobis? Ecce patet quam egregie Antonius Abbas probavit præfatos fratres proponendo eis doctrinam talem, quæ mundi sectatoribus videtur esse, tanquam aliquod inauditum ænigma. Tales ergo doctrinæ frequenter

incul-

inculcandæ ſunt novitiis, & facilè probabitur, quid in ipſis ſerveat.

§ XV.

Proponuntur adhuc alii modi probandi novitios in profectu obedientiæ.

Trigeſimus tertius modus probandi novitios eſt, illis ſecundùm exigentiam & circumſtantias temporis, exhibere gratias, favores, & benevolentiam; tandem illos inſperatè quaſi derelinquere, & negligere. Talî modô probavit DEUS Ezechiam Regem, cui primò multas gratias, beneficia, & favores præſtitit teſte ſcripturâ. *Salvavitq; Dominus Ezechiam, & habitatores Ieruſalem, de manu Sennacherib Regis Aſſy-* 2di Par-
riorum, & de manu omnium, & præſti- alip 32
tit ei quietem per circuitum. Multi etiam deferebant hoſtias & Sacrificia Domino in Ieruſalem, & munera Ezechiæ Regi Iuda, qui exaltatus eſt. Pſthac coram cunctis gentibus. In diebus ægrotavit Ezebias uſq; ad mortem & oravit Dominum, exaudivitq; eum, & dedit ei ſignum. &c.

Fuit autem Ezechias dives & inclitus valde, & thesauros sibi plurimos congregavit argenti & auri, & lapidis pretiosi, aromatum & armorum, universi generis & vasorum magni pretii. Apothecas quoq; frumenti vini, & olei, & præsepia omnium jumentorum, caulasq; pecorum, & urbes sex ædificavit sibi: habebat quippe greges ovium & armentorum innummerabiles, eò, quòd dedisset & Dominus substantiam multam nimis. &c. Hæc & tanta beneficia, postquàm DEUS præstitisset Ezehiæ Regi, tandem quid factum cum illo? Ecce ut eum probaret DEUS, dereliquit, eum, ut testatur scriptura dicens: *In omnibus operibus fecit prosperè quæ voluit* (Ezechias Rex) *attamen in legatione Principum Babylonis qui missi fuerant ad eum, ut interrogarent de portento, quod acciderat super terram, dereliquit eum Dominus, ut tentaretur, & nota fierent omnia, quæ erant in corde ejus.*

Hinc generalis infertur doctrina: licèt DEUS optimus Maximus tam enixè amaverit Ezechiam Regem, & tot, ac tanta beneficia præstiterit, tamen ulti-

matò

matò dereliquit eum, ut per hanc derelictionem probaretur, & ut nota fierent omnia, quæ erant in corde ejus; proinde & Magiſter novitiorum licèt illos amet, licet illis gratias, beneficia, & favorē ſpecialem non nullis præſtet, tamen captato tempore, poteſt illos derelinquere, tū diminuendo gratias, quas antea præſtiterat, tum averſum animum ad extra oſtendendo, tū puniendo, quibus antea pepercerat, tum arguendo, quos antea laudaverat, tum eos variîs modîs mortificando, quibus antea diſſimulaverat. Quod dum faciet, nota fient omnia, quæcunq; erant, & latebant in corde novitiorum. Hujus Probationis documentum habetur etiam apud S. Matthæum Cap. 17, ubi conſtat, quòd poſtquam Chriſtus Dominus dederit Apoſtolis poteſtatem ejiciendi Dæmonia, tandem eandem ſubtraxit pro eo tempore, quando ad Apoſtolos adductus eſt Lunaticus, ut eorum operâ curaretur à Dæmonio.

Trigeſimus quartus modus probandi novitios eſt, ad aliquod temp9 proficiſci ab illis, & interim concedere illis admini-

adminiſtrationem vel diſpenſationem aliquarum rerum, illorum ſtatui proportionatarum. Poſt reditum autem, examinare illos, qualiter ſe in rebus ſibi creditis geſſerint. Taliter probavit Paterfamilias Evangelicus ſervos ſuos Matth: 25 ut conſtat ex verbis ſcripturæ *Homo peregrè proficiſcens vocavit ſervos ſuos, & tradidit illis bona ſua. Et uni dedit quinq; talenta, alii autem duo, alii verò unum, anicuiq; ſecundùm propriam virtutem, & profectus eſt ſtatim;* profectus eſt (in quam] ideo, ut ſervis ſuis libertatem utendi talentîs concederet, & per hunc uſum talentorum, eoſdem probaret. Quando ergo Paterfamilias Evangelicus diſceſſit in vias ſuas, ſervi ad uſus talentorũ ſuorum converſi ſunt. *Abiit autem qui quinq; talenta occeperat, & operatus eſt in eis, & lucratus eſt alia quinq;. Similiter & qui duo acceperat, lucratus eſt & alia duo. Qui autem unum acceperat: abiens fodit in terram & abſcondit pecuniam Domini ſui:* Dum ſic præfati ſervi utuntur ſuîs talentîs, ecce poſt multum temporis, venit Dominus ſervorum ſuorum, & poſuit rationem

cum

um eis. *Et accedens, qui quinq; talenta
cceperat, obtulit alia quinq; talenta di-
ens: Domine quinq; talenta tradidisti
nihi, ecce alia quinque superlucratus
um. Ait illi Dominus ejus: euge serve
bone & fidelis, quia in pauca fuisti fide-
is, supra multa te constituam, intra in
gaudium Domini tui. Accessit autem, &
qui duo talenta acceperat, & ait: Domine:
duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo
superlucratus sum. Ait Dominus ejus:
euge serve bone & fidelis, quia super pau-
ca fuisti fidelis, super multa te constitu-
am, intra in gaudium Domini tui. Acce-
dens autem, & qui unum talentum acce-
perat ait, Domine scio quia homo durus,
es, metis ubî non semináſti, & congregas,
ubi non sparsisti, & timens abii, & abscon-
di talentum tuum in terra, ecce habes,
quod tuum est. Respondens autem Do-
minus ejus, dixit illi: serve male & piger,
sciebas, quia meto, ubi non semino, &
congrego, ubi non sparsi; oportuit ergo
te committere pecuniā meam nummulariis,
& veniens ego recepissem utiq; quod me-
um est cum usura. Tollite itaq; ab eo
talentum & date ei qui habet decem talenta
&c:*

&c: & inutilem servum ejicite in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium.

Ex his constat, quàm egregiè homo iste probavit servos suos, quid in ipsis lateat; quare & Magister si vult probare suos novitios simili formâ cum illis procedat, discedat aliquo à novitiis, distribuat inter illos aliqua talenta concedendo illis administrationem vel dispensationem aliquarum rerum, domesticarum sive ad victum, sive ad potum, sive ad aliquid aliud pertinentium; quàm primum ergo Magister discedet, tam primum novitii facti liberiores, accedent ad usum & praxim suæ administrationis, vel dispensationis securiùs, & non habendo præsentem Magistrum disponent omnia, sicut eis placebit. Dum illi sic actualiter disponunt, interim Magister veniat insperatè, examen dispensationis & administrationis faciat, & ex illo patebit, quantùm quisq; & quomodo operatus, & lucratus fuerit.

Trigesimus quintus modus probandi novitios est, illis prohibere aliquando,

uando, etiam talia opera, actiones, & xercitia, quæ ex ſe & ex natura ſua, ona, honeſta, & convenientia ſunt: ualia v. g. ſunt: orationes, Communioes, diſciplinæ, vigiliæ, & alia his ſimia. Quando enim homini id, quod onum eſt prohibetur, tunc ille ſtatim ontrariari ſolet, & rationes pro ſuo acto opponere, dicendo: quòd nihil nali faciat, ſed tantùm hoc exequatur, uod ex ſe, & ex natura ſua bonum eſt. Porro qui verè obediens, & verè proatus eſt, hic etiamſi ipſi bonum prohibeatur, eo inſtanti ſubſiſtit, ac obedit uperiori; qui autem nondum perfectè bediens eſt, hic ſtatim ad ſuas rationes convertitur, & vult defendere vountatem ſuam: defendere autem & facere voluntatem ſuam, tam novitio, quàm Religioſo non convenit, qui ſemel pro ſemper, ſubdidit ſe voluntati Superiorum. Quòd autem aliquando, etiam bona opera prohiberi impediri; retardari, differri vel abſolutè interdic poſſint; ratio prima eſt, quia etiam bona opera plerumq; fiunt ex propria voluntate; 2da, quia fiunt non debitâ

horâ

horâ & tempore. 3tia, quia fiunt non debitò modô & ordine: multi nim ſunt, qui jejunare volunt, ſed pro hoc licentiam non petunt; alii libenter orant, ſed extra horam & tempus conſtitutum: alii libenter diſciplinas & mortificationes faciunt, ſed in his ipſis modum excedunt, ſeq; ipſos nimis debilitant: hoc ergo ne eveniat; poteſt Magiſter etiam bona opera novitiis prohibere, tum propter allatas immediatè rationes, tum propter probandum eorum ſpiritum: ut ſcilicet videat, ſi novitii ita ſint perfectè reſignati in voluntatem Magiſtri ſui, ut parati ſint non tantùm à malis, ſed etiam à bonis deſiſtere ad primum mandatum, & omnem nutum ipſius.

§ XVI.

Proponuntur duo univerſales modi probandorum novitiorum.

Modi probandi duplices cogitari poſſunt; alii univerſales, alii particulares

Iodi univerſales probandi ſunt, ex
uibus alii modi probandi fluunt, & in-
eruntur. Modi probandi particulares
unt, qui ſub univerſalibus modis con-
inentur, & ex illis tanquam ex fonti-
bus deducuntur. Modi univerſales
luo ſunt, Primus modus univerſalis
probandorum novitiorum eſt, per con-
raria, oppoſita, repugnantia, diſcon-
renientia, ſeu diſplicentia naturæ, in-
clinationi, propenſioni, & innato ap-
petitui eorundem novitiorum. Ratio
eſt; quia juxta axioma Philoſophicum:
ppoſita, contra ſe poſita, magis eluceſcunt:
ut ergo natura & indoles novitiorum
magis eluceſcat, contraria ipſis appli-
canda ſunt. Talî modô univerſalis o-
mnium noſtrûm Magiſter Chriſtus Do-
minus, probavit ſuos novitios, nempè
Apoſtolos; quidquid enim illis conrra-
rium diſplicens, & repugnans eorum
naturæ, vel inclinationi ſciebat, hoc eis
ſemper applicabat, & in hoc continuò
eoſdem exercebat, ut conſtat ex toto
Sancti Evangelii contextu, ſed ſpeciali-
ter Matthæi 18. Cum enim Apoſtoli hu-
manâ & naturalî ambitione ducti, auſi

fuerint

fuerint interrogare Christum Dominum: *Quis putas Major est in Regno cælorum?* tunc JESUS statim illis contrarium, nempe oppositam ambitioni humilitatem proposuit: *Et advocans JESUS parvulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: Amen dico vobis, nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli non intrabitis in Regnum cælorum. Quicunq; ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic est major in Regno Cælorum.* O pulchra probandorum Apostolorum industria! illi exaltari, præferri, & excellere aliis volebant, JESUS autem illis humilitatem opposuit, utpotè contrariam, & repugnantem ambitioni. Quando Apostoli interrogabant Christum Dominum: quis sit futurus major in Regno cælorum? poterat illis directè respondere, dicendo: quod ille erit major in Regno cælorum, qui plus pro Deo laboraverit, qui plura bona opera habuerit, qui plura merita & virtutes exercuerit, qui plùs, exactiùs, diligentiùs, efficaciùs, intensiùs Deo servierit, cæterùm nihil horum respondit, sed tantum humilitatem solam ejusq; exem-

plum

lum in medium propoſuit ut propenſos ad ambitionem, meliùs probaret Apoſtolos. Hoc ipſum conſtat Matthæi 20. Cap. ubi cum ad JESUM accederet mater filiorum Zebedæi, &peteret ab eo, ut filii ipſius ſederent in Regno Chriſti, unus ad dexteram, alter ad ſiniſtram? *Reſpondens autem JESUS dixit: Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſum? dicunt ei: poſſumus: ait illis JESUS. Calicem quidem meum bibetis, ſedere autem ad dexteram meam, vel ſiniſtram, non eſt meum dare vobis: ſed quibus paratum eſt à Patre meo. Et audientes decem, indignati ſunt, de duobus fratribus. JESUS autem vocavit eos ad ſe, & ait: Scîtis quia principes gentium dominantur eorum, & qui majores ſunt, poteſtatem exercent inter eos. Non ita erit inter vos, ſed quicunq; voluerit inter vos major fieri, ſit veſter Miniſter; & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus: Sicut Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam in redemptionem pro multis.* Sperabat puto Mater filiorum Zebedæi, magis accommodatam

suæ petitioni responsionem, sed qui honorem quærebat, & filios suos exaltari volebat, ideo audivit: *Nescitis quid petatis*: qui verò indignati sunt, ei per contrarium respondit Christus Dominus dicens: *quicunq; voluerit inter vos major fieri, sit vester minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus*

Quid magis potest esse contrarium homini quam abnegatio sui ipsius & totalis renuntiatio? tamen Christus Dominus per hanc abnegationem inclinationi hominis contrariissimam, probavit Apostolos Matthæi 16. ubi inquit *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me.* Super quæ verba scribens Sanctus Gregorius Papa Homil: 32 in Evan: sic discurrit: *Quia Dominus ac Redemptor noster, novus homo venit in mundum, nova præcepta dedit mundo. Vitæ etenim nostræ veteri in vitiis enutritæ, contrarietatem opposuit novitatis suæ. Quid enim vetus, quid carnalis homo noverat, nisi sua retinere, aliena rapere si posset; concupiscere, si non posset? sed*
cælestis

cælestis medicus, singulis quibusq; vitiis, obviantia adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicinæ calida frigidis, frigida, calidis curantur; ita Dominus noster contraria opposuit medicamenta peccatis, ut lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansvetudinem, elatis præciperet humilitatem. Certè cum se sequentibus nova mandata proponeret, dixit: Nisi quis renuntiaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus, ac si apertè dicat. Qui per vitam veterem aliena concupiscitis, per novæ conversationis studium, & vestra largimini. Optima itaq; probandi industria est per contraria, eorumq; applicationem, quæ non tantùm, ad probandum spiritum, sed etiam ad virtutes exercendas, perficiendas, & possidendas plurimùm juvat. Scribit Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus in Prato spirituali Cap. 187, quod Abbatem Joannem ex Cyzyco die quadam interrogaverit; *quomodo virtutem possidet quispiam? Respondit senior & ait: qui virtutem possidere voluerit, nisi prius oderit virtuti ex diametro contrariam malitiam, eam acquirere ac possi-*

dere non poteſt. Si igitur habere vis luctum, ſemper odio habeas riſum. Si humilitatem habere deſideras, ſuperbiam ſemper execrare, ſi continens eſſe cupis, gaſtrimargiam odi, ſi pudicus, deteſtare luxuriam; ſi nudus, materiam fuge. Qui vult eſſe Miſericors, avaritiam caveat. Qui eremum habitare deſiderat civitatis frequentiam odio habeat. Qui cupit invenire quietem, fiduciam oderit. Qui peregrinus eſſe vult, apparentiam odio habeat. Qui iracundiam continere deſiderat multorum conſortia fugiat. Qui injurias oblivi ſci vult, maledicta deteſtetur. Qui ſine diſtractione eſſe appetit, ſolitarius maneat; qui continere vult Linguam, obſtruat aures, ne multa audiat. Qui Dei timorem habere cupit, corporalem oderit requiem, diligatq; afflictionem & anguſtiam. Et hoc totum inculcare debet Magiſter Novitio, ut ſcilicet unũ ex contrariis odio habeat: proinde ſi vult ex illo eradicare ſuperbiam, opponat ipſi exercitium humilitatis; ſi vult exſtirpare luxuriam, ſvadeat virtutem continentiæ; ſi vult eliminare avaritiam, plantet in ipſo miſericordiam: & ſic per

alia

alia contraria procedendo, facilè cognoſcet ſpiritum ipſius, & virtutum incrementum brevi in illo fundabit.

§ XVII.

Proponitur ſecundus modus univerſalis probandorũ novitiorum.

Secundus modus univerſalis probandi Novitios & ſpiritum ipſorum eſt, per ſvavia, blanda, grata, & jucunda, atq; convenientia naturæ, inclinationi, propenſioni & innato appetitui eorundem. Sicut enim indoles hominum & natura, eluceſcit per contraria; ita per ſvavia, & convenientia inclinationi ſuæ, magis accenditur ad bonum, & proſecutionem ipſius. Talî modò probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos in prima vocatione eorum, dicens ad illos· *venite poſt me faciam vos fieri piſcatores hominum*: Ubi bene notandum eſt, quod non dixerit Chriſtus Dominus: *faciam vos abnegare corpus & animam veſtram,*

vel, faciam vos deſerere uxores, filios & filias veſtras; vel, permittam vos tradi in conciliis, & ſynagogis: vel, permittam vos flagellari crucifigi & occidi ſed potius dixit; *faciam vos fieri piſcatores hominum*; piſcatura enim erat res ſvavis, grata, & conveniens, inclinationi vocatorum recenter Apoſtolorum illi enim in anteacta vita ſua, aſſvet erant piſcaturæ aquatilium, quare ut illo ſvaviter & blandè ad ſe perducat, eo ad piſcaturam vocat, poſtquam autem eos per ſvavia ad ſe conduxerit, tum demum illis etiam contraria & aſpera proponere cæpit. Deinde cum Matthæi 19 diceret Petrus ad JESUM, *Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te quid ergo erit nobis.* tunc JESUS in omni ſvavitate, clementia, & bonitate reſpondit Petro & omnibus Apoſtolis *Amen dico vobis, quod vos qui ſecuti eſtis me, in regeneratione, cum ſederit Filius Hominis in ſede majeſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, judicantes duodecem tribus Jſraël. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut Patrem, aut Matrem, aut uxorem,*

rem, aut filios aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam, possidebit. Quid ſvavius poteſt eſſe hòminibus, quàm pro una re centuplum accipere? quid convenientius eſſe poteſt naturæ humanæ elevatæ, quàm vitæ æternæ poſſeſſio; hanc itaq; relinquentibus omnia promiſit Chriſtus Apoſtolis, ut eos tali modô per ſvavia probaret, efficatiùs ad imitationem vitæ ſuæ excitaret. Cùm Chriſtus Dominus Matthæi *15.* præceptum de dilectione daret, tunc inter alia dixit: *vos Amici mei eſtis ſi feceritis, quæ ego præcipio vobis. Jam non dicam vos ſervos; quia ſervus neſcit quid faciat Dominus ejus; vos autem dixi Amicos, quia omnia, quæcunq; audivi à Patre meo nota feci vobis.* Ad quid precor tam blandè procedit Chriſtus Dominus cum Apoſtolis; ad quid tam jucundè appellat eos nomine amicorum? ecce ideo, ut hac ſvavitate & clementia, magis eos convincat, & ad obſervantiam præceptorum ſuorum faciliùs alliciat.

Patet hoc ipſum etiam Matthæi 11 ubi Chriſtus Dominus inquit: *Venite*

ad me omnes qui laboratis & onerati estis & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris: jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Hîs vel similibûs verbîs uti debet Magister in docendis, probandis, & instruendis Novitiis: plerumq; enim ingenua ingenia magis ducuntur ad bonum per svavia media, quàm per dura & aspera. Proinde convenientius esse censeo, ut Magister in educatione novitiorum priꝰ svavia, deinde aspera adhibeat media. Et sic DEUS Optimus maximus processit sibi cum primo Parente nostro Adam, postquàm enim illum creavit, posuit eum in Paradiso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum: Ad majorem autem eidem homini comparandam svavitatem produxit *Dominus DEUS in eodem Paradiso omne lignum pulchrum visu & ad vescendum svave, lignum etiam vitæ in medio Paradisi lignumq; scientiæ boni & mali. Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum, qui inde dividitur in quatuor capita: nomen*

uni Phison: ipse est, qui circumit omnem terram Hevilath, ubi nascitur aurum, & aurum terræ illius optimum est, ibiq; invenitur bdellium, lapis onychinus. Et nomen fluvii secundi Gehon: ipse est qui circumit omnem terram Æthyopiæ. Nomen verò fluminis Tigris, ipse vadit contra Assirios. Fluvius autem quartus ipse est Euphrates. In uno ergo Paradiso tot instrumenta lætitiæ, adminicula voluptatis & media svavitatis fuêre, tum de arboribus, tum de fructibus, tum de fluviis placidissimo alveo decurrentibus, quæ omnia DEUS optimus maximus comparaverat, ut Adamum adhuc Novitium & novum hominem mundi per præfata svavitatis & voluptatis principia doceret, probaret, & instrueret, & tandem ad se svaviter attraheret. Postquam verò Adam omnibûs istîs svavibûs mediîs uti nesciverit, tunc DEUS modo primum processit ad media aspera, molesta, & rigidiora, ejiciendo eum de Paradiso voluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus est. Eandem formam in probando, debet servare Magister Novitiorum, nimirū primò utatur mediis

svavibûs,

ſvavibûs, tum deinde procedat ad aſpera & contraria. Plura de modîs probandi in profectu obedientiæ dabuntur Parte 3tia Vitæ Apoſtolicæ.

PUNCTUM II.

In quo proponitur norma probandi Novitios in profectu Paupertatis.

Expoſitîs modîs probandi Novitios in profectu obedientiæ, reſtat pariter exponere modos probandi in profectu paupertatis. Quod ut exequamur, Punctum præſens in aliquot Paragraphos dividemus: proinde ſit.

§ I.

In quo proponitur primus modus probandi novitios in profectu paupertatis.

Primus modus probandi Novitios in profectu paupertatis eſt, mittere ac ordina-

ordinare illos in aliquem locum remotum ad aliquod negotium tractandum, v.g. ad Cathechizandum ſine ulla ſubminiſtratione & proviſione ſumptuum longo itineri & labori convenientium. Talî modô probavit Chriſtus Dominus Apoſtolos in paupertate, ut conſtat Matth: Cap: 10. Ubi convocatîs duodecim Apoſtolîs, mittit, & ordinat eos, in univerſum orbem ad prædicandum Evangelium, ſed ſimul cavet ut pro hoc itinere expediendo, neq; aurum, neq; argentum, neq; pecuniam, neq; peram, neque duas tunicas, neque calceamenta, neq; virgam accipiant. Poſtquam enim dixerit Chriſtus Dominus locô citatô: *Euntes autem prædicate dicentes: Quia appropinquavit Regnum cælorum.* Deinde poſt pauca immediate ſubjungit. *Nolite poſſidere aurum, neq; argentum, neq; pecuniam in zonis veſtris, non peram in via, neq; duas tunicas, neq; calceamenta, neq; virgam; dignus eſt enim operarius cibô ſuô.* Sapientiſſimè Magiſter Chriſte JESU, quomodo fieri poterit, ut Apoſtoli à te miſſi exeant in totum orbem, & tamen nihil

ſecum

ſecum auri nihil argenti, nihil pecuniæ accipiant? quo ſibi pretio victum, quo potum, quo refectionem corporis comparabunt? venient plerumq; inter homines tanquam inter lupos, qui eos potiùs malint devorare, quàm illis refectionem providere: venient ad tales civitates & oppida, à quibus lapidabuntur, percutientur, expellentur, & ultra fines exterminabuntur: ubi ergo refectionem quærent? quo famem & ſitim extingvent? quando ſecum neq; aurum, neq; argentum, neq; pecuniam, neq; peram, neq; aliud ſimile habebunt? Venient tandem ad tales magiſtratus, qui eos carceribus intrudent, cuſtodes, ne fugiant, adhibebunt, omnemq: viam qua Apoſtoli viſitari & refici poſſint, præcludent: quis ergo Apoſtolos adjuvabit? quis illis aliquid providebit? quando erunt nudi, & omnî nervô deſtituti? ſi aurum, ſi argentum, ſi pecuniam haberent, poſſent ipſi cuſtodes carcerum aurô conciliari, pecuniâ argentôq; placari, illisq; neceſſaria ſui lucri gratiâ providere: quando autem nihil habebunt, à nemine ullum reſpectum vel provi-

dentiam

dentiam habebunt. Scivit hæc omnia Apoſtolis eventura Chriſtus Dominus, cæterum his non attentis, ſine omni proviſione ſumptuum, ſine omni pecunia, auro & argento miſit Apoſtolos in univerſum orbem, ut hac ſubtractione omnîs ſumptûs & nervi ad viam requiſiti probaret Apoſtolos in paupertate, quomodo illam amarent, quomodo in illa ſe exerceri vellent, & quantum in illa proficerent.

Candide Magiſter vitæ Aopoſtolicæ, quando voles tuos novitios probare in paupertate & exercitio illius, ſic illos proba, ſicut probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus: Quam primum ingreſſi fuerint Religionem, providenda ſunt illis omnia neceſſaria ad ſufficientiam, imò aliquando etiam ad abundantiam, poſtquam huic ſufficientiæ aſſveti fuerint, putabunt ſibi talem ſemper adfuturam, ne ergo hac opinione præoccupentur, tunc captato apto tempore, ſubitò mittendi ſunt in aliquo negotio ſpirituali expediendo, ad aliquod oblongius iter, pro hoc autem itinere

confi-

conficiendo, nihil ipsis de sumptu subministrandum, sed omnia subtrahenda, solaq; benedictio pro itinere impertienda. Qui ergo novitii hanc ordinationem suscipient, provisionemq; sumptuum pro itinere non exigent, signum erit, quod in paupertate profecerint, ejusq; amorem & exercitium sibi impresserint: qui verò de sumptu ac provisione itineris disputabunt, qui necessitates, pericula viarum, variosq; eventus ac occasiones afferent, de his signum erit, quòd nondum imbiberint paupertatis amorem, quod nondum confidant plenæ providentiæ Divinæ. Quia verò non in omnibus, Religionibus est consvetudo mittendi novitios prædicandi, vel alicujus profectûs spiritualîs capiendi gratiâ in remotiora loca, ideo probatio paupertatis eorum poterit fieri etiam domi, subtrahendo novitiis ea, quæ antea ordnariè dari solebant: hanc subtractionem postquam senserint, tunc imperfecti murmurabunt, perfecti vel saltem cauti silebunt; magister autem ex murmure & silentio, proportionata de singulis feret judicia.

§ II.

§ II.

In quo proponitur ſecundus modus probandi novitios in paupertate.

Secundus modus probandi novitios in paupertate eſt, denegare illis comitatum, pompam, aſſiſtentiam, pretioſa aulæa, exquiſita veſtimenta, & alia his ſimilia etiamſi alias opulentiſſimi ditiſſimi fuerint, & ex nobiliſſimis Parentibus ſint progeniti. Talî modô probavit DEUS Sanctum Patriarcham Jacob qui licèt fuerit progenitus ex Patre ditiſſimo, nobiliſſimo ac celeberrimo, tamen incomitatus, & pedes, ac inops miſſus eſt in Meſopotamiam ut conſtat Genes Cap: 28. Conſiderans hoc factum Pererius inquit: *Mirandum fortaſſe cuipiam accidit: Sanctum virum, Jacob opulentiſſimi Patris filium, & ad ducendam uxorem miſſum ab eo in longinquam Regionem, non eſſe miſſum cum numeroſo famulorum ſervitio, honoratoq; amicorum*

comitatu

comitatu, atq; ingenti copia, tum rerum itineri commodè faciendo conducentium, tum etiam pretiosorum munerum, ad Laban socerum, aliosq; cognatos sibi demerendos. Æstimet lector, quanta cum opulentia & magnificentia servus Abrahæ eundem in locum missus sicut inde uxorē duceret ad Isaac. Sic enim supra Genes: 24 scriptum est. *Tulit servus Abrahæ decem camelos de grege Domini sui & abiit ex omnibus bonis ejus portans secum, profectusq; perrexit in mesopotamiam.* Hujus itaq; quæstionis dat rationem Pererius: *Voluit DEUS id fieri; quô Sancti Jacob in Deum fides, & pietas, & fiducia vehementius excitaretur, & augesceret, atq; illustrior apud omnes existeret, ut is humanîs opibus præsidiîsq; orbatus, ex Divinarum modo promissionum expectatione ac Divinæ munificentiæ fiducia, totus penderet. Et ut ille postea ex pauperrimo factus opulentissimus, maximas Deo gratias perpetuò ageret, cujus solius benignitate, ex tanta rerum omnium inopia, in tantas bonorum copias evasisset:*

Hoc igitur S. Patriarchæ Jacob factum

factum proponat frequenter novitiis quilibet Magister, & continuò inculcet, ut etiamsi ex nobilissimis, ditissimis, & celeberrimis Parentibus sint progeniti, tamen in Religione nullos prætendant comitatus, nullas assistentias, nullas pompas & apparentias, sed ita paupertatem colant, sicut eam coluit Sanctus Patriarcha Jacob, ita sint parati etiam pedester sine omni subsidio longum iter arripere, sicut illud arripuit S. Patriarcha Jacob. Paupertas enim & humilitas prædicti Patriarchæ euntis in Mesopotamiam, nec aliud secum ferentis nisi baculum, figura fuit humilitatis & paupertatis Christi Domini, ac crucis illius, quam pro nobis sustinuit: ut docet S. Doctor Augustinus: *Beatus Isaac quando filium suum mittebat in Mesopotamiam, DEI Patris typum præferebat: Jacob verò Christum Dominum præsigurabat. Isaac neglectis mulieribûs Regionis quam ipse incolebat, misit filium suum Jacob ad Regionem longinquam, ut ibi uxorem acciperet: quia DEUS Pater missurus erat Unigenitum suum, qui repudiatâ Synagogâ, de gentibus*

sibi Ecclesiam sociaret. Hoc tunc in veritate completum est, quando Judæis Apostoli dixerunt; Vobis quidem oportebat loqui verbum Dei, sed quia vos indignos judicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes. De Beato Jacob non legimus; quod cum equis aut camelis abiret, sed tantùm legimus, quod baculum in manu portaverit. Sic enim ipse cùm supplicaret Domino dixit: Minor sum omnibus tribulationibûs tuîs, cum baculo meo transivi Jordanem istum, & ecce cum duabus turmis regredior. Jacob ergo ad accipiendam uxorem exhibuit baculum, & Christus ad redimendam Ecclesiam, detulit Crucis lignum.

Quoniam igitur Jacob Patriarcha figuram Christi Domini ac Crucis ejus in se præferebat, ergo sicut ipsum Christum Dominum, ita & Patriarcham Jacob in humilitate & paupertate, imitari tenemur, consequenter à Magistris ita possumus probari, sicut fuit probatus à Deo Sanctus Patriarcha Jacob, non attendendo ad hoc, quali genere, Prosapiâ, Familiâ, Domô, & cognatione umpsimus originem. Horum enim attenden-

attendentia ſicut nihil juvat ad ſalutem, ita nihil prodeſt ad probationem, ſed eam impedit & de integro tollit. O quot Cæſares, Reges, Duces, Senatores, Heroës, Imperatrices ac Reginæ mundum deſeruerunt, & tamen priſtinam originem, cognationem, Familiam, Domum, minime attenderunt, ſed ſe totos & totas regimini ſuperiorum ſubjecerunt, rejectâq; omnî pompâ, omni probationi Magiſtrorum humilime obedierunt. Utinam & modò excitet & in nobis DEUS tantum fervorem humilitatis, ut omnium, quæ habuimus obliviſcamur, & quæ acquirenda nobis reſtant, continuò curemus & ad illa obtinenda tendamus.

§ II.

In quo proponitur tertius modus probandi novitios in paupertate.

Tertius modus probandi novitios in paupertate eſt, v.g. Subtrahere illis aliquid ex rebus ad uſum quotidia-

num ſpectatibus tale, quod ſit minoris momenti, pretii, & æſtimationis, cæterùm ejusdem naturæ & conditionis, ut ſine illo commodè ſubſiſtere non poſſint, ſive quo ad victum & potum, ſive quo ad amictum. Sic DEUS probavit populum Jſràëliticum, cui in ſolitudinem exeunti & per illam tres dies percurrenti, ſubtraxit ſufficientiam Aquarum, ut conſtat ex ſcriptura dicente exodi 15. *Tulit autem Moyſes Jſràël de mari rubro, & egreſſi ſunt in deſertum Sur, ambulaveruntq; tribus diebus per ſolitudinem, & non invenerunt aquam. Et venerunt in Mara, nec poterant bibere aquas de Mara, eò, quòd eſſent amaræ: unde & congruum loco nomen impoſuit, vocans illum Mara, id eſt amaritudinem. Et murmuravit populus contra Moyſen dicens: quid bibemus? at ille clamavit ad Dominum: qui oſtendit ei lignum: quod cum miſiſſet in aquas, in dulcedinem verſæ ſunt. Ibi conſtituit & præcepta atq; judicia & ibi tentavit eum dicens: Si audieris vocem Domini Dei tui, & quod rectum eſt coram eo feceris, & obedieris mandatis ejus, cuſtodierisq; omnia præcepta illius, cunctũ*

languo-

langvorem, quem posui in Ægypto, non inducam super te, ego enim sum Dominus DEUS Sanator tuus.

Ubi notandum: non pretiosos liquores, non exacta vel opulenta fercula, sed solam puram ac simplicem aquam permisit DEUS subtrahi filiis Jsràél, vel eam non providit, ut potuerat providere, & tamen filii Jsràél murmurârunt: proinde etiamsi novitiis parva vel minuta aliqua subtrahentur, continget frequenter, quòd murmurabunt, & sic facilè patebit qualitas eorum & indoles. Notandum 2do, sicut DEUS non providit filiis Jsràél aquas sapidas & dulces, ita subministravit amaras, ad magis probandum eorum spiritum, quid etiam dicturi essent, postquam gustaverint aquas amaritudinis: parî modô procedendum cum novitiis; non solum ipsis subtrahenda aliquando necessaria vel non providenda, sed etiam amara applicanda, ut per illorum applicationem, fiat palam, quod coquitur intra.

PUNCTUM III.

In quo proponitur norma probandi novitios, in profectu castitatis.

Post expedita duo vota substantialia tandem de tertio brevissimè discurremus, nempe de castitate. Proinde sit.

§ I.

In quo proponuntur modi probandi novitios in profectu Castitatis.

Sicut Christus Dominus fuit ipsissima & perfectissima castitas, ita Discipulos non alios habere voluit, nisi castissimos. Modi autem, quibûs eos probavit, instruxit, & exercuit in castitate sunt sequentes; *Primus*: quàm primum eos vocavit, statim eos induxit ad hoc, ut qui habebant uxores, eas relinquerent, eis renunciarent, & nunquam amplius ad easdem redirent, vel redire

præ-

prætenderent, *2dus*: quod permiſerit eis etiam medias inter turbas (in quibus aderant etiam mulieres!) converſari, commorari, & degere, nihilominus ita eos cuſtodivit, ac ſuîs gratiîs extraordinariîs prævenit, ut nullus ex Apoſtolis quidquam caſtitati repugnans fecerit, vel deliberatè cogitaverit. *Tertius*: quod eis præcluſerit omnia incentiva Caſtitati repugnantia, qualia ſunt: divitiæ, commoditates, & alia his ſimilia: *Quartus*: quod eis adhibuerit omnia extinctiva libidinis, qualia ſunt, voluntaria paupertas, voluntaria obedientia, voluntaria caſtigatio corporis per longa itinera: quis enim majora, periculoſiora, & difficiliora itinera ſubivit, quàm Apoſtoli? ad quæ ſubeunda, inter alios fines etiam hoc fine induxit eos Chriſtus Dominus, ut per hoc ipſum Apoſtoli corpus fatigarent, macerarent, mortificarent, & penitus ſpiritui ſubjicerent, & ſic ad caſtitate͂ exercendam ſeſe diſponerent, in illaq; proficerent.

Candide Magiſter vitæ Apoſtolicæ hîs omnibûs modîs (exceptò 2do) probare potes & exercere tuos novitios, in pro-

fectu caſtitatis, & præterea ſequentes cautelas tibi adjungo. *1ma*: ut poſtquam novitii ſe compoſuerint ad dormiendum, clavesq; in foribus ut debent reliquerint, tunc magiſter ex ſua cella in ſilentio exeat, hujus & illius cellam cautè ingrediatur, videatq; quomodo ſe ad dormiendum compoſuerint? quomodo in ſuo lecto jaceant? an cooperti an diſcooperti? an laxè & impudicè an honeſtè & caſtè quieſcant? an veſtimenta & alias res habeat Religioſe compoſitas? quod ſi aliquid contrarium repererit, ſtatim dormientem excitet, de mala compoſitione moneat, doceat, inſtruat, vel ſi incapacem viderit, hoc ipſum in aliud tempus referat. *2da*: poſtquam mane ſurrexerint novitii, videat pariter & cuſtodiat quomodo & quo habitu ſurrexerint? qualiter per curritoria incedant? an honeſtè & debitè veſtiti &c. &c, ex his enim ſignis externis apparet internus ſtatus hominis: *3tia cautela* probandi novitios in exercitio caſtitatis, eſt hæc ut Magiſter ſpectet à longe & conſideret diſcurſus, jocos, converſationes, familiaria collo-

ia colloquia novitiorum inter ſe ipſos: in his enim qualis quis fuerit? apparebit: qui erunt caſti, pudici, innocentes, etiam caſtè, pudice & innocenter loquentur, turpesq; vel laxos jocos averſabuntur: qui verò erunt laxi, diſſoluti impudici, reſoluti, aulici, mundani, etiam laxos, impudicos, mundanosq; jocos proponent, irridebunt alios, qui talia erubuerint. Magiſter itaq; hæc ſpectans, pudicos & innocentes confirmare debebit in ſuo propoſito, laxos autem & impudicos refrænare, arguere & comprimere, quod ſi non emendaverint, ſuperiori vel Capitulo deferre. *4ta cautela eſt*; ut Magiſter ſpectet inclinationem naturæ ſuorum Novitiorũ, ad quid magis propenſa eſt: qualis enim eſt alicujus inclinatio, tales plerumq; ſunt & effectus, ex effectibus autem facilè cognoſci poteſt quid intra lateat juxta illud: *ex fructibus eorum cognoſcetis eos*: Et hæc inclinatio naturæ non ſolum in præſenti materia, ſed etiam in aliis omnibus ſpectanda erit. *5ta*: ut Magiſter novitiorum ſpectet, ſi novitii non venerint ad

novito-

novitiatũ cum habitu accquisito & co[n]tracto tali, qui sit contrarius & rep[u]gnans castitati: cum habitu autem pr[æ]fato veniunt omnes illi, qui in vita s[æ]culari laxè, dissolutè, impudicè, & lib[i]dinose vixerunt. Si ergo præfatum h[a]bitum Magister in aliquo adverteri[t] multùm laborandum erit pro eradicatio[]ne illius, nullus enim habitus ad eradi[]candum est difficilior, quàm habitu[s] carnis: *6ta est*: ut Magister spectet, & diligenter inquirat; qualibus tentatio[]nibûs aliquis novitius, magis impetatu[r] & turbetur: cognita autem qualitat[e] tentationum, facilè sciet statum Persona[e] & quomodo illius fragilitati succurren[]dum.

7ma ut advertat Magister qualiter se gerant novitii, si contingat eis aliquando mulieres alloqui, vel cum illis in via, aut quocunq; aliio loco concurrere. Testatur Cæsarius lib! 4 Cap: 62 quòd quidam Præpositus. Steinveldensis, exeundo de Monasterio in aliqua necessitate, non valde libenter accipiebat secum juniores Monachos, sciens hoc illis esse periculosum propter tentationes

tationes

tationes Diabolicas. Die autem quadam dum unum juvenem in socium assumeret, & ambo iter perficerent, secum colloquentes, & ecce Virgo formosa & eximiè pulchra, occurrit illis. Præpositus ex industria ac deliberatè equum suum detinuit, & illam virginem salutavit. Jlla autem subsistens, inclinato capite cum magna reverentia resalutavit Præpositum. Dum autem paulisper ab illa virgine discederent, tunc Præpositus volens probare illum juvenem suum dixit: virgo hæc visa est mihi valdè formosa & egregia? & ille socius respondit: Credite mihi, Pater, & mihi hoc ipsum visum est. Ulterius Præpositus: adjecit: hoc unicum illam deformat, quod sit monocula, seu quod tantum unum oculum habeat: juvenis ille respondit: Credite mihi Pater, quod ambos oculos habeat, quia ego illam diligenter inspexi & observavi. Tunc Præpositus hôc responsô commotus inquit: Et ego bene inspiciam ac observabo dorsum tuum: debuisti fuisse tantæ simplicitatis & mansvetudinis, ut absolutè nescires, utrum vir an fæmina fuerit?

Rever-

Reversus igitur ad Monasterium: dix senioribus: Vos Patres aliquando mi vitio ducitis, quod Fratres junior nolim accipere mecum pro sociis, pr missâq: illis relatione de hoc, quod via factum fuerat, illum Juvenem val graviter arguit, & punivit. Quasî ind striâ usus est hic Præpositus in proba do suo socio, talî vel simili utant omnes Magistri in probandis circa c stitatem novitiis, & facile devenie in cognitionem ad quid propensi m gis fuerint? Plura de Castitate alibi.

CAPUT III.

De Probatione Novitiorum in pr gressu ulteriori Novitiatûs.

In Capite præcedenti ostendim quomodo? & in quibus probandi sir Novitii post susceptionem habitûs rel giosi? nunc ostendendum restat, qu modo & in quibus sint probandi i progressu ulteriori novitiatûs? & qui supra jam ostendimus quomodo sin

pro-

robandi in votis ſubſtantialibus Religionis, ideo hic proponemus quomodo ſint probandi in reliquis virtutib9 diſtinctis à votis; hocq; ordiemur à virtutibus Theologicis, tum deinde deſcendemus ad alias virtutes Morales. Ut autem de his omnibus diſtinctiùs agamus, Caput præſens in duo puncta dividemus.

PUNCTUM I.

De Probatione Novitiorum in Virtutibus Theologicis.

Virtutes Theologicæ ſunt tres: Fides, ſpes, & Charitas. De his, ſingulîs Paragraphîs agemus. Itaq; ſit,

§ I.

In quo proponuntur aliquot modi probandi novitios in Fide.

Primus modus probandi novitios in Fide eſt per exercitia Fidei; proponendo

nendo illis, aliqua ad credendum difficilia, & simul à longe attendendo, utrum dictis firmiter credant? Taliter probavit Apostolos Christus Dominus Matthæi 10 dicendo ad illos. *Quem dicunt homines esse Filium hominis? at illi dixerunt: Alii Ioannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero Ieremiam, aut unum ex Prophetis; Dicit illis IESUS: vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi* Taliter item probavit Christus Martham Joannis 11, ad quam cum Christus Dominus invitatus Lazarô mortuô veniret, illa dixit ad JESUM; *Domine si fuisses hic, Frater meus non fuisset mortuus, sed & nunc scio quia quodcunq; poposceris à Deo, dabit tibi DEUS. Dicit ei JESUS: Resurget Frater tuus. Dicit ei Martha: scio quia resurget in resurrectione in novissimo die: Dixit ei JESUS. Ego sum Resurrectio & vita. Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet: & omnis, qui vivit & credit in me, non morietur in æternum?* & adjecit Christus Dominus: *Credis hoc* (Ecce probatio in fide) Ait illi (nempe Martha) *Utiq; Domine*

ego

credidi, quia tu es Christus Filius i vivi, qui in hunc mundum venisti.

Quando ergo & Magister instruet os novitios, probet illos etiam in fide, obet per actus & exercitia fidei: unde ando eis proponet hæc & illa domata, non semel examinandi erunt, interrogandi; Creditis hoc? si responbunt se credere idq; factis ostenent, non dubia spes erit profectùs eom, si autem hæsitabunt & vacillabunt credendo, tamdiu confirmandi erunt, àmdiu plenè non crediderint. Porro robatio hæc in fide duplex potest esse, ia quo ad actus fidei communes omniis fidelibus, alia quo ad actus fidei eciales viris Religiosis: novitii ergo on tantum probandi sunt quo ad actus dei communes omnibus fidelibus sed tiam quo ad actus & articulos fidei, eciales viris Religiosis, nimirum utrũ redent quantæ sunt virtutis & efficaciæ ota substantialia Religionis? quantam elicitatem, pacem, gloriam, & fructum dferant? item utrum credant quanta llis DEUS, & Christus Dominus promiserit præmia? item utrũ credant quod

status

ſtatus religioſus ſit perfectior & tutior quam alii, item utrum credant quod aliter ſalvari non poſſint niſi patiantur? item utrum credant ſuperiorem ſuum eſſe conſtitutum in loco Dei, adeoq; utrum illum audiant tanquam Deum & in loco Dei conſtitutum; item probandi ſunt iidem novitii utrum doctrinis, inſtructionibus, exemplis, conferentiis exhortationibus Magiſtri, credant reverenter & ſubmiſſe? & quomodo hæc omnia ſuſcipiant? &c &c.

Secundus modus probandi novitios in fide, eſt novitiis aliquo euntibus adjungere ſe incognitò vel aliquem alium ad hoc ſubordinare, ut illis ſe inſperatè adjungat; poſtquam autem illis adjunctus fuerit, nec tamen ab eis cognitus, tunc incipiat loqui de his in quibus à Magiſtro docti, præcauti, & inſtructi ſunt novitii: moveat item diſcurſum de his, quæ accidere ſolent, vel jam illis acciderunt in novitiatu: innuat præterea de auſteritatibus Religionis, de Regula, ſtatutisq, & Conſtitutionibus Ordinis: commemoret etiam aliquid de ipſo Magiſtro, qualis & quas dotes

habeat

habeat &c quantæ prudentiæ & experientiæ ſit. &c ad hos ſermones cum reſpondebunt Novitii; & ingerent ſe diſcurſui, facilè patebit utrum credant doctrinæ, educationi, & inſtructioni Magiſtri & quid de ipſo Magiſtro ſentiant? Hâc Methodô probavit Chriſtus Dominus illos duos Diſcipulos euntes in Caſtellum Emmaus ut conſtat Lucæ 24. *Duo ex Diſcipulis JESU ibant ipſa die in Caſtellum, quod erat in ſpatio ſexaginta ſtadiorum ab Ieruſalem, nomine Emmaus. Et ipſi loquebantur ad invicem, de his omnibus quæ acciderant. Et factum eſt, dum fabularentur, & ſecum quærerent. Et ipſe JESUS appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoſcerent, Et ait ad illos; qui ſunt hi, ſermones quos confertis ad invicem ambulantes, & eſtis triſtes: & reſpondens unus cui nomen Cleophas dixit ei. Tu ſolus peregrinus es in Ieruſalem, & non cognoviſti quæ facta ſunt in illa, his diebus? Quibus ille dixit, quæ? & dixerunt de JESU Nazareno, qui fuit vir Propheta potens in opere & ſermone coram Deo & omni populo. Quomodo*

eũ tradiderunt ſummi Sacerdotes & Principes noſtri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum, nos autem ſperabamus quia ipſe redempturus eſſet Iſrael: & nunc ſuper hæc omnia tertia dies eſt hodie, quod hæc facta ſunt. Sed & mulieres quædam ex noſtris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, & non invento corpore ejus venerunt dicentes, ſe etiam viſionem Angelorum vidiſſe, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex noſtris ad monumentum, & ita invenerunt, ſicut Mulieres dixerunt, ipſum verò non invenerunt.

Ex hoc toto progreſſu Chriſti Domini, cum præfatis duobus Diſcipulis euntibus in Caſtellum Emmaus, colligi & inferri poteſt, quàm benè ſucceſſerit Chriſto Domino modus probandi hic propoſitus. Vix enim Chriſtus Dominus, appropinquans incognitè Diſcipulis, cum illisq; cæpit loqui de illis quæ facta ſunt in Ieruſalem, ſtatim præfati Diſcipuli ſe ipſos prodiderunt, quid lateret in cordibus eorum, per ſuumq; diſcurſum manifeſtè oſtenderunt debilitatem fidei contra ea, quæ illis antea

dicta

licta fuerant, dubitabantq; utrum ea eventura sint, quæcunq; audierunt à Christo & Prophetis: quæ debilitas fidei & dubitatio constat ex illis verbis: *nos autem sperabamus quia ipse redempturus esset Israel, & nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie, quod hæc facta sunt: ac si dicerent:* nos sperabamus quod ipse esset redempturus Israel, & ecce jam tertia dies præterit, & nihil de hac redemptione apparet. Si ergo similî modô & Magister novitiorum velit probare suos novitios, sine dubio facile assequetur, quid in illis lateat: quem enim absolutè non noscimus, nec cognoscimus; quis sit & quo nobiscum fine loquatur? hunc etiam non vitamus, sed in omni securitate coram eo sensum nostrum & mentem aperimus, ex hac autem apertione sensus nostri, statim probatur, & experimentum desumitur quid lateat in nobis? quod intendamus? quid cogitemus? & quo feramur.

Tertius modus probandi novitios in fide est; tunc dare doctrinam aliquam fidei certis & nonnullis novitiis, quando reliqui sunt absentes, postquam

autem absentes venerint & resciverint datam esse aliquam doctrinam à Magistro, tunc aliqui credent, aliqui non credent, & sic de singulis habebitur sufficiens probatio quid valeant? Talî modô probavit Thomam Christus Dominus in fide, Joan. 20. ubi dicitur. *Cum serò esset die illa, una sabbathorum, & fores essent clausæ, ubi erant Discipuli, congregati propter metum Judæorum; venit JESUS & stetit in medio & dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus & latus. Gavisi sunt ergo Discipuli visô Dominô. Dixit ergo eis iterum. Pax vobis; sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset insufflavit, & dixit eis. Accipite spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata remittuntur eis & quorum retinueritis retenta sunt. Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur Didymus, non erat cum eis, quando erat JESUS. Dixerunt ergo illi alii Discipuli: vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: nisi videro in Manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam.*

Hinc

Hinc patet quàm pulchrè enituit incredulitas Thomæ, ex eo quod absens fuerit quando Christus Dominus, de sua resurrectione testimonium dedit: proinde si tu absentibꝰ aliquibꝰ novitiis doctrinas & præcepta dabis, non omnes & præsertim absentes doctrinæ præceptisq; tuis credent, eo autem ipso quia non credent jam habebis sufficientem probationem & judicium de illis, qui enim non credit jam judicatus est. Licet autem plurima alia sed ante omnia, fides est necessaria novitiis: imo ut credant his quæ dicta sunt, per scripturam & Prophetas: 2do ut credant his quæ dicuntur à Magistro: nisi enim crediderint his quæ dicuntur, docentur, et referuntur à Magistro: nullatenus proficere & probationem sustinere poterunt; nemo enim illud libenter audit; quod non credit.

Quartus modus probandi novitios in fide est, ut Magister induat speciem dormientis, & ita se ad actiones novitiorum exhibeat, ac si esset dormiens. Tali modo probavit Apostolos Christus Dominus Matthæi 8.

Cap: cum enim ibidem Chriſtus Dominus dormiret, Apoſtoli pro tunc hæſitarunt in fide, timentesq; periculum maris, auſi ſunt ſuſcitare Chriſtum Dominum dormientem, ut conſtat ex ſequenti textu evangelii ubi dicitur. *Et aſcendente eo in naviculam, ſecuti ſunt eum Diſcipuli ejus: Et ecce motus magnus factꝰ eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipſe vero dormiebat. Et acceſſerunt ad eū Diſcipuli ejus & ſuſcitaverunt eum dicentes Domine ſalva nos perimus. Et dicit eis JESUS Quid timidi eſtis modicæ, fidei?* Sicut ergo dormiente Chriſto Domino, patuit infirma fides Apoſtolorum; ita dormiente Magiſtro, patebit infirma fides Novitiorum.

Quintus modus probandi novitios in fide, eſt dare illis poteſtatem aliquid agendi, operandi, & exercendi, tum deinde illam inſperatè ſubtrahere. Tali modo probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus: illis enim dedit poteſtatem dæmonia ejiciendi, tandem cum quendam Lunaticum à Dæmone obſeſſum, deduceret ad Apoſtolos Pater

ſuus,

ſuus, tunc Apoſtoli non potuerunt eum curare, quod illis Chriſtus Dominus datam antea poteſtatem, ad interim ſubtraxit & limitavit, ut probaret fidem eorum. Conſtat hoc totum ex Matth: Cap: 17 ubi dicitur. *Et cum veniſſet ad turbas acceſſit ad eum, homo genibus provolutus ante eum dicens. Domine miſerere filio meo, quia lunaticus eſt, & malè patitur, nam ſæpe cadit in ignem, & crebro in aquam, & obtuli eum diſcipulis tuis, & non potuerunt curare eum, Reſpondens autem JESUS ait: ô generatio incredula & perverſa, quouſq; ero vobiscum? uſquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me, & increpavit illum JESUS, & exiit ab eo* Dæmonium: *& curatus eſt puer ex illa hora. Tunc accesſerunt diſcipuli ad JESUM ſecretò, & dixerunt. Quare nos non potuimus ejicere illum: Dixit illis JESUS: propter incredulitatem veſtram, Amen quippe dico vobis, ſi habueritis, fidem ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic, tranſi, hinc, illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.*

§ II.

In quo proponuntur aliquot modi probandi novitios in virtute ſpei.

Primus modus probandi novitios in virtute ſpei, eſt infirmare, debilitare, & quodammodo deſtruere illorum ſpem, repræſentando illis auſteritates Religionis, incommoda vitæ religioſæ, rigorem ſuperiorum, gravitatem & frequentiam jejuniorum, vigilias nocturnas: his repræſentatis dicere huic & illi novitio: dubia eſt ſpes de tua perſeverantia, fortitudine, & conſtantia; tua enim complexio eſt debilis, natura fragilis, educatio in vita ſæculari fortè fuit delicatior, proinde vix ſperabile eſt, ut tu tanta onera auſteritates & munia, quæ in noſtra Religione omnino ſubeunda ſunt, ſuperare valeas. Reflectaris igitur tempeſtivè, & delibera cito quid facturus ſis. Ad hæc vel ſimilia ex intentione ſpiritus probandi propoſita.

sita, si novitius respondebit se timere utrum prædicta omnia superabit, tunc apparebit in eo defectus spei: Si autem dicet, qualescunq; rigores & austeritates mihi contingent, has omnes spero in Domino me superaturum, tunc in eo apparebit profectus spei, consequenter in eadem spe magis confirmandus, & docendus ut utatur frequenter illis Psalmistæ verbis: *In te Domine speravi non confundar in æternum;* vel illis: *Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me*: vel illis: *Dominus illuminatio mea & salus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? Dum appropiant super me nocentes ut edant* carnes meas: *Qui tribulant me inimici mei, ipsi infirmati sunt & ciderunt. Si consistant adversum me castra non timebit cor meum. Si exurgat adversum me prælium in hoc ego sperabo. Unam (rem) petii à Domino, hanc requiram; ut inhabitem in domo Domini* (scillcet in domo religiosâ) *omnibus diebus vitæ meæ. Ut videam voluptatem Domini* (quam habent omnes illi qui vivunt religiose) *& visitem templum, ejus*

scili.

ſcilicet Regnum Cælorum Viris Religioſis appromiſſum. His vel ſimilibus verbis, dum utetur novitius, accendetur magis ad amplectendum ſtatum religioſum, & in profectu ſpei magis confirmabitur, præſertim ſi illi Magiſter benè imprimat, quod DEUS nunquam relinquat ſperantes in ſe, juxta illud: *Multa flagella peccatoris; ſperantem autem in Domino Miſericordia circumdabit.*

2dus modus probandi novitios in virtute & profectu, ſpei, eſt illis multa eaq; grandia & notabilia promittere, effectum tamen promiſſionis in inſtanti non oſtendere, ſed omnia in futurum differre. Talî modo probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus, quibus plurima & maxima promittere ſolitus fuit, ea tamen ſtante vita ſua illis non exhibuit, ſed in futuro exhibenda, exequenda, & concedenda cenſuit. Sic Matthæi 19. dixit Petrus ad JESUM Magiſtrum ſuum, nomine omnium Apoſtolorum, *Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te, quid ergo erit nobis? JESUS autem dixit illis, Amen dico vobis,*

quod

quod vos qui ſecuti eſtis me in regeneratione, cum ſederit Filius hominis in ſede Majeſtatis ſuæ ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim judicantes duodecim tribus Iſràél. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut Patrem, aut Matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum? centuplum accipiet & vitam æternam poſſidebit. Multi autem erunt primi, noviſſimi, & noviſſimi primi.

§ III.

In quo proponuntur aliquot modi probandi novitios in Charitate.

Primus modus probendi novitios in Charitate eſt; frequenter inquirere ex illis, utrum verè, ſincerè, & toto corde diligant Deum? quod ſi repetitis vicibus reſponderint conſtanter, quod diligant, tunc in fundamento iſtius dilectionis imponendum eſt illis aliquod onus & officium grave, ut illud ex amore & Charitate Dei patienter ferant,

& ſuſti-

& ſuſtineant. Talî modô probavit Chriſtus Dominus Petrum Apoſtolum Joannis 21. Cap: primò enim multîs vicibûs inquiſivit ex Petro, utrum ſe diligeret? *Cum autem prandiſſet, dixit Simoni Petro JESUS? Simon Joannis diligis me plus his? Dixit ei: etiam Domine, tu ſcis quia amo te, Dicit ei: paſce Agnos meos, Dicit ei iterum: Simon Joannis diligis me? ait illi: etiam Domine, tu ſcis, quia amo te. Dicit ei paſce agnos meos. Dicit ei tertiò. Simon Joannis amas me? Contriſtatus eſt Petrus quia dixit ei tertio amas me? & dixit ei: Domine tu omnia noſti, tu ſcis quia amo te.* Poſtquam ergo Chriſtus Dominus ſufficienter examinaverit Petrum de dilectione ſui, tum deindè dedit ei poteſtatem non tantum agnorum, ſed etiam omnium univerſaliter paſcendarum ovium: *Paſce oves meas.* Talî modô procedat ſibi Magiſter cum novitiis: *imo* ſufficienter illos examinet, utrum verè diligant Deum, jam autem poſt ſufficiens examen, committat eis aliquid faciendum, propter amorem Dei.

Habetur in ſpeculo exemplorum

ſub-

ſub titulo: de amore Dei, quòd quædam virgo nobilis annorum quatuordecim, erga Beatiſſimam Virginem Mariam fuerat ſpecialiter devota. Hæc itaq; virgo multis precibus per ſeptem annos exorabat Pretioſiſſimam Matrem Dei, ut ei Filium ſuum demonſtrare dignaretur. Tandem præfata Virgo in vigilia nativitatis Domini, orationis causâ ſola ingreſſa eſt quandam Capellam, ubi dum oraret, apparuit virgo pulcherrima tenens filiũ in manibꝰ ſuis, & dixit ad virginem orantem: Accipe Filium meum & conſoleris cum eo; & fecit hoc in inſtanti præfata virgo orans. Cum ergo porrectum Filium accepiſſet, dixit ei Infans ille. Diligis me? reſpondit virgo: omnino diligo. Tum dixit Infans: quantum? reſpondit virgo. Plus quam corpus meum. Ad hæc infans quomodo me diligis? & illa reſpondit. Plus quam cor meum? Et iterum reſpondit Infans JESUS: Quomodo plus quam cor tuum diligis me? & illa dixit. Neſcio reſpondere, reſpondeat ipſum cor meum. Hoc cum dixiſſet, ſtatim in illa cor ejus ab amore diſruptum &

apertum

apertum eſt. Tunc Beatiſſima virgo MARIA, ſuſcepit animam ipſius cum cantu Angelorum, & reduxit ad cælum. Ad hunc cantum Angelorum familia domeſtica concurrit, virginem mortuam invenit, penes quam odore ineffabili omnes repleti exſtiterunt. Fratres autem Ordinis Prædicatorum præſentes, in aperto & diſrupto corde, hoc aureîs literîs repererunt ſcriptum. *Diligo te plus quam me, quia me creaſti redemiſti, & donâſti.* Scivit Optime Infans JESUS, quantum & quomodo eum præfata virgo diligeret, & tamen eam repetitis vicibus interrogavit, quantùm & quomodo eum diligeret, quod ideo fecit, ut eam melius in amore & charitate probaret, quare licet etiam novitii frequenter aſſerant ſe Deum diligere, tamen in hac dilectione ſunt frequenter probandi, ut per frequentes actus Charitatis Dei, aſſveſcant, amare DEUM.

2dus modus probandi novitios in charitate eſt; demandare illis exactam præceptorum Divinorum ac humanorum adimpletionem, quæ ſi omnia adimpleve-

impleverint, ſignum erit veræ ac perfectæ charitatis erga Deum. Fundamentum iſtius doctrinæ conſtat ex oraculo ipſius Chriſti Domini Ioannis Cap. 14 dicentis: *Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, &c, qui non diligit me ſermones meos non ſervat,* ſuper quæ verba ſcribens S. Gregorius Homil: 30 inquit. *Sed ecce ſi unus quisq; veſtrûm requiratur, an diligat Deum? totâ fiduciâ & ſecura mente reſpondet: diligo. In ipſo autē lectionis exordio audîſtis, quid Veritas dicit. Si quis diligit me ſermonem meum ſervabit. Probatio ergo dilectionis exhibitio eſt operis, Hinc in epiſtola ſua idem Ioannes dicit: Qui dicit; diligo Deum & mandata ejus non cuſtodit, mendax eſt. Verè etenim Deum diligimus, & mandata ejus cuſtodimus, ſi nos à noſtris voluptatibus coarctamus. Nam qui adhuc per illicita deſideria diffluit, profecto Deum non amat: quia ei in ſua voluntate contradicit.*

Tertius modus probandi novitios in charitate, ſunt omnes adverſitates, diſcrimina, afflictiones, & pericula, hoc eſt: Si præfata omnia patienter ferant

novitii

novitii propter amorem Dei, tunc ſignum eſt, quod verè diligant Deum; Sicut enim aurum per ignem, ita homo optimè probatur per adverſitatem: Unde Niſſenus in Dominica 20 inquit. *Qui bene probare vult diſpoſitionem cordis, tangat pulſum in ſiniſtra, ut medici ſolent; ita & qui vult probare diſpoſitionem dilectionis, tangat & probet hominem in adverſitate, quia certior eſt probatio; verus enim amor, nonniſi paſſionibus probatur.*

CAPUT IV.

De Probatione Novitiorum in Virtutibus Moralibus.

Poſtquam Magiſter ſufficienter novitios probaverit tum in votis ſubſtantialibus Religionis, tum in virtutibus Theologicis, deſcendere poſtea debet ad probandos eoſdem novitios in Virtutibus moralibus. Cum ergo jam tam de votis ſubſtantialibus, quam Virtutibus Theologicis modos probandi attulerimus,

erimus etiam de Virtutibus Moralibus
aliquid dicendum est; Et licèt ſylva re-
rum dicendarum hic occurrat, tamen
pauciſſima & valdè breviter propone-
mus, idq; tantum adferemus modos
probandi in virtutibus moralibus prin-
cipalioribus, & magis neceſſariis cuilibet
novitio. Cum autem Humilitas, &
Patientia, ſint principales virtutes mora-
les, novitio neceſſariæ; ideo primo de
his, tum de aliis diſcurremus breviſſimè,
maximè ideo, quia alibi ſeorſivam par-
tem tradituri ſumus, de virtutibus mo-
ralibus, ſi DEUS voluerit.

§ I.

In quo proponuntur aliquot modi probandi novitios in humilitate.

Primus modus probandi novitios in
humilitate eſt, exemplum humilitatis
à Magiſtro dandum. Et tali modô pro-
bavit Apoſtolos Chriſtus Dominus, cum
enim vellet eos docere & inſtruere in
profectu humilitatis, ipſe priùs dedis

illis in se exemplum humilitatis, tum deinde ad eandem humilitatem exercendam, Apostolos hortatus est dicens: *Postquam verò lavit pedes eorum, & accepit vestimenta sua; cum recubuisset iterum dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? vos vocatis me Magister & Domine; & benè dicitis, sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros Dominus & Magister; & vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*

Secundus modus probandi novitios in humilitate est, ut cognoscat, & cognoscere curet Magister, si aliquis ex novitiis velit esse major alis, habitâ autem hac cognitione, faciat eum Ministrum & servum omnium, juxta doctrinam ipsius Christi Domini, Matthæi Cap: 20 datam. *Scitis quia Principes gentium dominantur eorum, & qui majores sunt, potestatem exercent inter eos. Non ita erit inter vos, sed quicunq; voluerit inter vos major fieri, sit vester minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare &c.*

ſc. Exemplum iſtius doctrinæ habe-
ur evidens, Matthæi 18 cum Apoſtoli
cceſiſſent ad JESUM dicentes; *Quis putas*
major eſt in Regno cælorum? tunc JESUS
cognitâ mente Apoſtolorum, quod ali-
qui ex illis vellent majores eſſe, advo-
cavit puerum & ſtatuit eum in medio
eorum & dixit. *Amen dico vobis, niſi*
converſi fueritis & efficiamini ſicut par-
vuli, non intrabitis in Regnum cælorum.
Quicunq; ergo humiliaverit ſe ſicut par-
vulus iſte, hic eſt major in Regno cælo-
rum.

Reliqui modi probandi novitios in humilitate ſunt varia exercitia ejusdem humilitatis, quibus antiqui & varii Patres probabant ſuos novitios: Sic apud antiquos Patres Ægypti, moris erat, (de quo ſupra jam diximus) quod dum aliquis in monaſterium ſe ſuſcipi rogaverit, non ante ad mittebatur, quam diebus decem & amplius præ foribus Monaſterii excubans indicium perſeverantiæ ſuæ, pariter & humilitatis, & patientiæ demonſtraverit. Cumq; omnium Fratrum prætereuntium genibus provolutus, & ab univerſis refutatus atq;

despectus esset injuriîs quoq; multîs affectus, experimentum dederit constantiæ suæ, & qualis sit futurus in tentationibus, opprobrii tolerantiâ, declaraverit, tunc demum suscipiebatur & in vita religiosa instruebatur.

Talî præterea modo probant alii varii Patres suos novitios: Sic dum Ioannes Damascenus, vir præclarus ac Dives multisq; honoribus auctus ingressus esset Monasterium, commissus est regimini cujusdam senioris ac Magistri, cui ante omnia visum est, ut in Ioanne Damasceno poneret fundamentum humilitatis, quod ut efficeret varia ipsi exercitia humilitatis assignabat, injungendo ipsi vilissima exequi obsequia, videlicet ollas & lebetes expurgare, quisquilias verrere, loca secreta mundare, & alia his similia expedire; quæ omnia dum Ioannes Damascenus exequeretur, ille senior Ioannem Damascenum tanquam nihil bonifaceret, arguebat increpabat & admonebat.

Talî modô probavit Magister illũ Comitem (dequo Cassianus de Institutis renunc. C. 9.) Præfat9 Comes familiâ &

clarus

clar9 opibûs & in ſcientiis erudit9 ſuffi-
cienter, relictîs nobiliſſimîs Parentibùs &
fortunâ, ingreſſus eſt Monaſterium:
Magiſter ad probandum ejus ſpiritum
& fervorem fidei in inſtanti præcepit
ei, ut decem ſportas humeris ſuis im-
poſitas per plateas Urbis ad vendendum
ferret, cum hac conditione ac præcau-
tione, ut ſi quis vellet omnes ſimul-
emere, id non permitteret, ſed ut ſeor-
ſim, ſingulas venderet, ut ſic diutius
exercitium humilitatis, & probationis
continuaret. Implevit hoc totum Co-
mes ille cum magna devotione, & con-
temptu propter amorem Chriſti Domi-
ni. Talî modô probavit ille ſuperior
Iſidorum primarium Civem Alexandri-
num, cui in prima ſui ſuſceptione, in-
junxit ut ante fores Monaſterii ſtaret,
& cuilibet tam ingredienti quam egre-
dienti pronus ad pedes caderet dicen-
do. Ora pro me Pater quia peccavi.
In hoc itaq; exercitio humilitatis perſe-
verabat continuo ſeptem annis, quod
dum videret ſuperior, eum inter alios
Fratres annumeravit. Sed Iſidorus mul-
tis ſupplicationibus petiit per alios

Fratres ac per Joannem Climacum, ut ad prius exercitium ſtandi ante fores rediret innuendo, cautè finem vitæ tuæ imminere Quod dum ei concederet ſuperior, poſt decem dies cum gloria migravit ad Dominum.

Refert Ioannes Climacus gradu 4to de obedientia, quod dum certo tempore ſederet ad menſam, magnus ille Prælatus & Doctor Iſidorus dixit ad eum vis ut in ſumma Senectute oſtendam tibi prudentiàm Dei? reſpondit Climacus: vellem hoc libenter videre. Tum Iſidorus vocavit ab altera menſa quendam ſenem Laurentium nomine ac Presbyterum, qui in Religione transegit 48 annos. Quamprimum venit; ille Laurentius Presbyter flexit genibus ante Abbatem petiit benedictionem & accepit, ſed poſtquam ſurgeret nihil ei dixit Iſidorus, ſed permiſit eum ſtare ante menſam non tamen comedere, licet tunc fuerit initium refectionis Præfatus ergo Laurentius Presbyter per duas fere horas ſtabat ante menſam immotus. Quod dum videret Ioannes Climacus, erubeſcebat (ut ipſe refert) nec audebat vultum

jus intueri eo quòd jam ille Laurentius Præsbyter, Seniculus esset habens annos octoginta & sic sine responso stabat ante mensam ad finem refectionis. Dum surgerent à mensa, Abbas Isidorus jussit eundem Laurentium recitarè Psalmum 39num. Finitâ mensâ supradictus Ioannes Climacus interrogavit Laurentium Presbyterum quid tunc cogitaret, dum ante mensam tam diu staret? respondit, in Persona superioris, statui mihi Dominum JESUM nulla ratione credendo quod superior mihi præciperet, sed ipse DEUS: unde non tanquam ante mensam hominum, sed tanquam ante altare Dei stabam, Deum meum & Creatorem meum orando, nullam malam cogitationem contra superiorem meum admittendo ex fidelitate & amore erga illum. De Macedonio Archidiacono testatur Ioannes Climacus, quod dum immineret festum trium Regum, petiit Abbatem suum ut in quibusdam suis negotiis posset adire Alexandriam, rediturus pro festo trium Regum. Sed cum per astutiam Dæmonis pro destinato tempore non rediret,

Abbas privavit Macedoniûm officio Archidiaconatûs ſeu Diaconatûs & inter poſtremos novitios annumeravit. Suſcepit libenter hánc pænam Macedonius, tanquam non ille ſed tanquam alius eſſet punitus. Dum in hac pænitentia quadraginta dies transegiſſet reſtituit ipſum Abbas officio ſuo. Sed Macedonius transacta una ſolum die in officio ſuo obnixè petiit Abbatem; ut eum priſtino ſtatui privationis ac humiliationis inter poſtremos novitios reſtitueret, dando cauſam quod aliquid gravius in Civitate permiſerit. Abbas videns quod Macedonius hoc ipſum ex amore humilitatis peteret, conceſſit ei quod petiit. Hic Macedonius dum interrogaretur, quare præfato exercitio humiliationis ſe ipſum ſpontè ſubderet? reſpondit, ſe nunquam fuiſſe ita liberum ab omnibus tentationibus & nunquam ita guſtaſſe dulcedinem cæleſtis lucis ſicut tunc, dum inter poſtremos novitios locaretur.

Scribitur in vitis Patrum, Parte 2da libro de humilitate, quod venerint aliquando ſenes ad Abbatem Antonium,

& erat cum eis etiam Abbas Joſeph. Volens autem Abbas Antonius probare eos movît ſermonem de ſcripturis Sanctis & cæpit interrogare à junioribus quid eſſet hoc, aut illud verbum? & ſinguli ei dicebant prout poterant. Jlle autem dixit: necdum inveniſtis. Poſt omnes verò dixit Abbati Joſeph: Tu quomodo dicis eſſe verbum hoc? ille autem reſpondit: Neſcio: & ait Antonius; Tu ſolus inveniſti humilitatis januam.

Ex hactenus adductis exemplis conſtat quibus modis antiqui probaverint ſuos ſubditos in virtute humilitatis? His ergo omnibus poſſunt etiam omnes Magiſtri probare ſuos novitios: plura ſi habere voluerint legentibus ubiq; patere poſſunt.

§ I I.

In quo Proponuntur aliquot modi probandi novitios in virtute patientiæ.

Primus modus probandi novitios in virtute patientiæ, & per inflictionem cujus-

cujuscunq; rei moleſtæ, aſperæ, ingratæ, quacunq; ratione hominem irritantis. Tali modo in virtute patientiæ probavit DEUS Optimus maximus Patres & Patriarchas veteris teſtamenti, uti Abraham, Jſaac, Jacob, Joſeph, Tobiam, Job, David & alios. Tali modô probavit Apoſtolos Chriſtus Dominus per totam & univerſam vitam eorum, ſiquidem tota vita Apoſtolorum conſtabat innumeris perſecutionibus, moleſtiis, invidiis, diſcriminibus, periculis flagellis, fame, frigore, ſiti, & aliis ſimilibûs quæ omnia ideo permiſit Chriſtus Dominus in Apoſtolos, ut per horum omnium tolerantiam probarentur & darent experimentũ patientiæ.

Jn libro ſententiarum Patrum §22 refertur fuiſſe quosdam duos Monachos in una cella reſidentes quorum humilitas & patientia à multis Patribus laudabatur. Auditâ hac fama eorum, vir quidam voluit probare & experiri, utrum veram patientiam & humilitatem haberent? venit ad eos viſitandi gratiâ dum ab illis, cum magno gaudio ſuſceptus eſſet & ſecundùm morem celebratis

orationi-

orationibus & Pſalmis exiit extra cellam
eorum & conſpexit parvulum hortum
in quo olera ſua ad uſum habebant: ac-
cepto igitur utraq; manu baculo, omnia
illa olera & herbas deſtruxit, evertit, &
penitus eradicavit ita ut nec minimum
aliquid integrum remaneret, Hoc fa-
ctum videntes illi duo Fratres, ne mi-
nimum quidem verbum contra præfa-
tum virum herbas & olera deſtruentem
dixerunt, neq; in vultu ſuo aliquam
triſtitiam vel rugam oſtenderunt. Po-
ſtea intrarunt cellam & abſolutis ve-
ſpertinis orationibus, flexis genibus co-
ram illo ſene probante illos dixerunt:
Jube Domine ut eamus & ſi aliquos
caules braſſicæ inveniemus ut præpare-
mus & comedamus, quia jam venit hora
ut aliquam refectionem capiamus.
Tunc ſenex cadens in terram venera-
tus eſt eos dicens: gratias ago Salvatori
noſtro Chriſto quoniam video ſpiri-
tum Sanctum requieſcentem in vobis
& propterea perſvadeo, exhortor vos
fratres chariſſimi, ut ad finem uſq; San-
ctæ humilitatis & patientiæ virtutem
cuſtodiatis ut illa vos in Regno cælorum
magnos

magnos & laudabiles in conſpectu Dei oſtendat. Hoc vel ſimili modo procedat ſibi Magiſter cum novitiis hoc eſt ſi extra cellam vel in cella videat aliqua opera eorum ſive ſcripta ſive alio artificio facta, hæc in inſtanti etiam nulla data ocaſione à novitiis, proprio motu deſtruat evertat vel ejiciat, tunc in eodem momento habebit experimentum patientiæ vel impatientiæ.

Secundus modus probandi novitios in virtute patientiæ eſt, velle eos expedire de anno Probationis & gremio Religionis quamvis capaces ad omnia videantur, ac nullam notam contra ſe habeant. Talî modô probavit quidam Epiſcopus Abbatem Moyſen, ut conſtat in libro doctrinæ Patrum numero 13. Cum enim Abbas Moyſes minores Ordines ſuſciperet & dum illi ſuperpelliceum imponeretur dixit ei- - Epiſcopus Ordinator ejus. Ecce modo Abbas Moyſes factus es Candidatus! & ille reſpondit: quomodo putat Sanctitas tua, |utrum intus an tantum extra? tunc Epiſcopus volens probare Abbatem Moyſen, dixit , Clericis: quando

Abbas

Abbas Moyſes intrabit ad Altare expellite illum & ſtatim ſequimini eum, ut audiatis quid etiam dicet? Dum ergo eum expellerent dicentes. Vade hinc ethiops, tunc ille exeundo dicebat: Bene tibi factum eſt. ſordide & denigrate, cum enim eſſes beſtia, auſus es hominibus permiſceri. Quando ergo & Magiſter volet probare ſuos novitios & patientiam eorum, utatur pari ſtratagemate nempe, injungat inſtructori vel cuicunq; alteri vices ſuas gerenti, quatenus hunc vel illum novitium ¦certum faciat, de ſua expeditione ex anno probationis cum declaratione quod ex multis rationibus motivis & documentis ſit incapax ad hoc inſtitutum amplectendum quamvis aliùs ille novitius ſit ipſo facto capax & ſufficiens: Dum autem hoc novitio deferetur per Inſtructorem vel quemcmunq; alium, tunc ille cautè & prudenter ſubaudiat quid etiam ad talem relationem dicet novitius? videlicet an patienter feret an murmurabit.

Tertius modus probandi novitios in virtute patientiæ poteſt eſſe per in ſperatam, extraordinariam & gravem confuſio-

confusionem humiliationem & mortificationem eorum. Narrat Cassianus quod dum magna multitudo Monachorum sederet ad mensam, (penes quam fuit etiam ipse Cassianus) tunc ipse Abbas cum aliis Fratribus ministravit ad mensam: contigit autem quod unus Frater tardius aliquomodo deferret portionem: Abbas ex hac occasione ita graviter percussit eum ad maxillam, ut sonitus percussionis ad omnium sedentium aures perveniret. Abbas autem ideo hoc totum fecit ut omnibus præsentibus patientiam ejus demonstraret cum exemplo admirabilis modestiæ, & quod Abbas cum bona intentione id fecerit, eventus rei ostendit; ille enim stupendæ patientiæ Juvenis, cum tanta alacritate & fortitudine præfatam percussionem suscepit ut non tantum ullum verbulum de ore ipsius prodierit, aut aliqua vel minima in motu labiorum murmuratio apparuerit, sed neq, in vultu ulla ratione mutatus fuerit.

De simili percussione in novitiis probandis practicanda, non do consilium, sed quid in hac re sentiam aperio, & dico:

dico: ô quam multi præſentis ævi novitii, clauſtra & Monaſteria deſererent, ſi ita à Magiſtris ſuis probarentur! quoniã ergo ita graviter non probantur, & tamen gravem eſſe annum probationis murmurant, ipſi viderint quàm longè diſtent à primæva antiquorum novitiorum perfectione, & zelo ſpiritûs. Licet ergo Magiſter allatũ immediate modũ in probandis novitiis non practicabit, tamẽ poterit ſibi adinvenire alios modos; & induſtrias humiliandorum novitiorum, uti ſunt publicæ penitentiæ in Choro, Refectorio, Oratorio, & aliis locis, item humicubationes & confeſſiones peccatorum, publicè faciendæ, tum in Capitulis, tum in congreſſibus publicis: per tales enim confeſſiones ſicut homines confunduntur, erubeſcunt, & humiliantur; ita optimè probantur. Admirabile in hac re exemplum refert Ioannes Climacus Gradu quarto de obedientia pag: 48 qui in hæc verba ait. Cum in cænobium quoddam deveniſſem aliquando, animadverti judicis, paſtorisq; optimi terribile judicium. Nam dum illic moram traherem, contigit quendam ex latronum

ordine, ad monaſticæ converſationis gratiam, venire. Quem Optimus ille paſtor peritiſſimusq; medicus, per dies octo quiete omni pefrui juſſit, ut Monaſterii ſtatum normamq; omnem perſpiceret. Poſt diem verò octavum ſeorſim accitum paſtor interrogat: num ſibi cenſeret optimum, cum illis unà habitare Cum vero illũ ſibi cum omni ſinceritate annuentis voce reſpondiſſe cerneret: Rurſum: quid in ſæculo iniquum operatus eſſet? interrogat? Poſtquam verò illum ſibi promptè & rationabiliter, omnia confeſſum vidit, iterum ad illum tentandi gtatiâ dicebat: Volo (inquit) ut hæc omni cætu fratrum adſtante confitearis, & detegas. Jlle revera ſua deteſtans ſcelera, omniq; confuſione calcata, indubitanter id ſe facturum pollicitus eſt, Et ſi vis (inquit) etiam in Alexandriæ Civitatis medio id faciam, Deinde collectîs in Eccleſia Paſtor omnibûs ovibûs ſuîs (erant, autem numero 230) Cũ conſummarentur Divina Myſteria (erat enim dies Dominicus) lectô Evangeliô inferri jam reum illum, nihil contra querentem jubet quibûs-

dum

dam illum ex fratribûs trahentibûs, modiceq; verberantibûs, vinctum post terga manus, asperrimoq; cilicio amictum, consperſumq; cinere caput, præferentem, adeo ut ex ipso aspectu omnes stupefacti, protinus exorto gemitu ingenti proclamarent, ac mugitum redderent. Neq; enim quisquam illorum, quid fieret, sciebat. Cum vero jam Ecclesiæ januis appropinquaret magna illum & terribili voce compescuit, sacrum illud caput clementissimi judicis. sta, (inquiens) es enim indignus ut hujus loci limen attingas: Tunc ille pastoris voce percussus, quæ ad illum ex intima veri medici sapientissimaq; ratione sonuerat, videbatur enim sibi, ut nobis postea sub jurejurando firmabat, non vocantis hominis, sed terribilis tonitrui vocem audivisse, tremebundus & omnino pavore turbatus, in faciem protinus corruit. Cum vero jaceret humi, & pavimentum madefaceret lachrimis, permittitur ab admirabili medico, qui cuncta ad illius salutem moliebatur formamq; salutis ac certissimæ humilitatis omnibus dare cupiebat

cuncta quæ gesserat, singulatim & per species dicere. Jlle vero cum horrore ingenti omnia, singulatim confessus est, quæ audiens omnis cætus, penitus exhorreret. Non tantum quæ per corpus præter naturam, ac secundum naturam in irrationabilibus, & mutis animantibus deliquerat, verùm etiam veneficia & homicida &c: quæ audire, aut scripturæ tradere fas non est, omnino nihil reticens. Confessum igitur statim tonderi, fratribusq; aggregari permisit. Ego vero Sancti illius admiratus sapientiam, seorsim interrogavi illum secretius; cujus rei gratiâ, tam peregrinam judicii formam exhibuisset? Jlle autem ut verus medicus, duarum rerum gratiâ. Primum quidem ut confitentem, per præsentem temporalemq; confusionem æterna confusione liberarem quod & factum est. Neq; enim ex pavimento surrexit (ò Joannes) quin peccatorum omnium remissione potitus est. Neq; ullo hujus rei scrupulo velim movearis. Nam unus ex fratribus qui illic aderant, mihi procerum quendam ac terribilem se vidisse asseveravit, conscriptam char-
tam

tam ac calamũ tenentem & cũ frater ille humi proſtratus, peccatũ confitens pronuntiaret, hoc ille calamo delebat, & merito ſane dixi, inquit: pronuntiabo adverſum me iniquitatem meam Domino, & tu remiſiſti impietatem cordis mei. Secundo ſane quia habeo non nullos qui peccata quidem necdum confeſſi ſunt. Quo circa jam & illos ad confeſſionem hoc exemplo provoco, qua ſine nullus remiſſione potietur. Hactenus verba Climaci.

Expendant hic Novitii, qua dexteritate fortitudine ac reſolutò animô confeſſus fuerit publicè omnia peccata ſua etiam enormiſſima, præfatus latro pænitens? quare & illi dum per confeſſionem peccatorum ſuorum probantur à Magiſtro, non reſiſtant eidem ſed omnia peccata ſua ſaltem minora non jam in facie Eccleſiæ ſed in privato oratorio vel refectorio realiter & aperte confiteantur: quod ſi exinde aliquam confuſionem coram hominibus patientur, pro hac ipſa confuſione remiſſionem à Domino conſequentur.

Quartus modus probandi novitios

in virtute patientiæ eſt, poſtulata eorum vel abſolutè rejicere vel coram poſtulantibus ſe ſubtrahere. Talî modô probavit Abbas quidam, B. Mennam ut teſtatur Joannes Climacus Gradu 4to de obedientia dicens: Multas quidem & alias hujus Beatiſſimi Mennæ virtutes, nobis loci ejusdem Patres referebant. Dicebant vero & iſtud, quod volens aliquando inſignem illius Pater monaſterii probare patientiam, reverſum ad Monaſterium, proſtratumq; Abbati, & benedictionem ſecundum conſvetudinem ſuſcipere orantem, à veſpera uſq; ad ſecundam collectæ horam, ita illum humi jacere proſtratum permiſit. Tunc vero jam illum benedicens & veluti oſtentationis gratiâ cuncta facientem, ac impatientiſſimum objurgans, erexit tandem. Sciebat enim Sanctus, quam id fortiter ferret, quocirca & iſtud ad cunctorum ædificationem ſpectaculum edidit. Hujus vero Sancti Mennæ diſcipulus, qui Magiſtri omnia pleniſſime noverat, & de his certiores nos reddere ſolebat. Cum illum curioſius interrogarem, an ante Abbatem

tem

tem ita proſtratus ſomno depreſſus fuiſſet, aſſeverabat illum ſic humi jacentem Pſalterium omne ceciniſſe.

Quintus modus probandi novitios in virtute patientiæ eſt illos acriter ſeverè & graviter increpare arguere & objurgare Tali modo probavit Chriſtus Dominus Petrum Apoſtolum Matthæi 16: ubi cum audiret Petrus à Chriſto Domino quod oporteret eum ire Jeroſolymam & multa à ſenioribus & ſcribis & Principibus ſacerdotum pati & occidi, ac die tertia reſurgere tunc Petrus cæpit increpare JESUM dicens: *Abſit à te Domine non erit tibi hoc. JESUS autem converſus ad Petrum dixit. Vade poſt me ſathana, Scandalum es mihi, quia non ſapis ea quæ Dei ſunt, ſed ea quæ hominum.* Pari modô probavit Galatas S. Paulus ad quos ſcribens inquit. *O inſenſati Galatæ! quis vos faſcinavit non obedire veritati ante quorum oculos JESUS Chriſtus præſcriptus eſt, in vobis crucifixus? Hoc ſolum à vobis volo diſcere: Ex operibus legis ſpiritum accepiſtis, an ex auditu fidei? Sic ſtulti eſtis ut cum ſpiritu cæperitis, nunc carne conſummemini.*

§ III.

§ III.

In quo proponuntur aliquot modi probándi in reliquis virtutibus moralibus per varia exercitia earundem virtutum.

Primus itaq; modus probandi novitios potest esse per exercitia orationis tam mentalis quam vocalis. Praxis probandi per orationem potest fieri multis modis: *1mo* assignando eis longiorem orationem ultra consvetudinem: *2do* injungendo illis orationem quando non speraverint esse orandum. *3tio* examinando quos fructus ex oratione collegerint. *4to* quomodo & quantùm affecti sint orationi. *5to* tollendo eis òrationes privatas ex proprio placito electas, & destinando eas quæ Magistro placuerint. *6to* attendendo quid potius velint intermittere, an orationis studium an alicujus temporalis negotii necessitatem? *7mo* utrùm tantùm ex consve-

tudine

tudine orent, an autem ex fervore? *8vo* utrum dormire ſoleant in oratione? *9no* utrum orationis cauſa, fugiant converſationes & fabulas inutiles: *10* utrum primi ſint ad orationem an ultimi? Hæc probatio per orationem ſive mentalem ſive vocalem eſt ſummè neceſſaria: quia oratio (præſertim mentalis) juxta S. Tereſſiam eſt omnium, virtutum comparandarum principium cujus vel unicus quadrans legitime inſumptus (teſte S. Jgnatio] ſufficit ad hominem brevi tempore ad augem perfectionis addu- cendum. Cum ergo novitii ſint in via comparandarum virtutum, & incipiant tendere ad augem perfectionis, beneficio orationis id totum acquirere debent.

Secundus modus probandi novitios, poteſt eſſe per exercitia audiendarũ miſſarum. Multi enim in actuali miſſarum auditione illuſtrati, multi cæleſtibus viſionibus donati, multi variis beneficiis ſupernis repleti, quare ſi & novitii in audiendis miſſis ſe quotidie & legitimè exerceant, magnum exindè profectum capient. Praxis probandi

per auditionem miſſarum ſimili modo fieri poteſt ſicut per orationem.

Tertius modus probandi per exercitia lectionis ſpiritualis. Occupatio militis eſt circa arma, ſtatuarii circa ſtatuas, qui bene pugnat, vir fortis, qui exactè conſtruit ſtatuas, bonus ſtatuarius reputatur: pariter occupatio novitii eſt circa librum ſpiritualem, proinde ſi illi continuo incumbat, & fructuosè attendat, vir ſpiritualis judicandus erit. Unde principalis curæ, magiſtri novitiorum erit, ut attendat ſuper hoc, quatenus illius diſcipuli, aſſiduo lectioni ſpirituali incumbant, quia inter ſpeciales cauſas, exquibus frequenter novitii deficiunt, eſt intermiſſio lectionis ſpiritualis.

Quartus modus probandi, poteſt eſſe per exercitia ad menſam fieri ſolita, qualia ſunt munus portandi portiones, & inſerviendi omnibus ad menſam in ultimo loco: conſvetudo culparum ac pænitentiarum tempore refectionis, impoſitio abſtinentiæ aliis manducantibus, propria confeſſio ſeu recognitio ordinariorum defectuum omnibus præ-

ſentibus

ſentibus: & alia his ſimilia quæ pro ratione & Inſtituto cujuslibet Religionis practicari ſolent.

Quintus modus probandi poteſt eſſe per exercitia Chori quomodo ſe in illo gerant novitii, qualiter ſe cantui applicent, quâ diligentiâ & fervore Horis Canonicis aliisq; devotionibus communibus ſe applicent? utrum ſentiant tædium in Choro, utrum frequenter de illo exeant, utrum primi vel noviſſimi ad eundem veniant, utrum frequenter ſint in illo abſentes, utrum fervidè an vero tæpidè in eodem ſe gerant, ex his enim omnibus, poteſt probari ſpiritus unius cujusq, & haberi indicium interioris hominis.

Sextus modus probandi novitios poteſt eſſe per exercitia vigiliarum nimirum utrum occurrente ſibi hebdomada diligenter vigilent, an vero ſomnolenti dormiant? utrum munus vigilandi ſuſtinere poſſint, utrum libenter ſurgant pro matutino media nocte, utrum pulſum media nocte obſervent, eiq; obediant, qualiter veſtiti pro matutino media nocte veniant? utrum tempore ma-

tutini

tutini dormitent, utrum poſt matutinum redeant directè ad cellas, an verò divagentur per cellas & curritoria &c. &c.

Septimus modus probandi novitios poteſt eſſe per exercitia ſilentii: Taliter probavit quoſdam ſuos Fratres S. Franciſcus Seraphicus. Hic dum poſt initia converſionis ſuæ, ſedendo quodam tempore cum Filiis ſuis, ex fervore ſpiritus uni ex illis, mandavit ut in nomine Domini os ſuum aperiret & loqueretur de Deo, quod illi ſpiritus Sanctus dictaret. Frater itaq; ille in virtute S. Obedientiæ cæpit loqui mirabilia Dei ex inſpiratione ſancti ſpiritus. Sanctus autem Franciſcus juſſit eum ſubito tacere & alterum loqui ut pariter de Deo loqueretur, quod ſpiritus S: dictaret. Et dum ille alter quod juſſum fuerat faceret, magnalia de Deo locutus eſt. Et S. Franciſcus pariter & hunc juſſit tacere. Tertium tandem Fratrem ſurgere juſſit & ut nihil præcogitando in honorem Domini noſtri JESU Chriſti aliquid loqueretur: & hic exemplo præcedentium humiliter obe-

diendo

diendo abſcondita de Deo aperuit. Sicut ergo S: Franciſcus ſuos Fratres fortè volendo probare in ſilentio, primo loqui juſſit, tum deinde tacere: ita Magiſter ſi vult ſuos novitios probare in profectu ſilentii, primo illos aliqua loqui jubeat, tum deinde etiamſi optima & ſumma loquantur jubeat tacere;& ex hoc conſtabit quantum in obedientia & ſilentio profecerint.

Sunt & alii modi probandi novitios; ſed hos ipſe Magiſter poterit ſibi adinvenire, ſpectatâ ratione & circumſtantiâ perſonarum: verbô concludo; quotcunq; poſſunt numerari virtutes, per harum omnium exercitia poſſunt probari novitii: quare in quacunq; virtute placebit Magiſtro probare novitios, illius virtutis proponat illis exercitium & mox habebit experimentum naturæ, qualitatis, indolis & genii eorum. Quibûs autem modîs poſſint probari novitii per ſingulas reliquas virtutes (de quibus hic non egimus) hoc totum colligi poteſt ex dictis hactenus.

CAPUT

CAPUT V.

Quinam ſint fontes, Capita, & origines probandi novitios, eorumq; ſpiritum in quacunq; virtute?

Quoniam impoſſibile eſt referre hic omnes modos & induſtrias probandi, ideo conveniens & neceſſarium duxi, oſtendere fontes, ex quibus, quilibet Magiſter poſſit ſibi formare & invenire modos induſtriasq; probandi. Fontes itaq; & capita ex quibus poſſint deſumi induſtriæ & occaſiones probandi, ſunt univerſaliter omnes res creatæ, & quia omnes res creatæ quatuor elementis conſtant: ideo hic dabo induſtrias probandi, ex occaſione eorundem elementorum: ex his autem poteſt ſibi Magiſter ad quamlibet rem creatam deſcendere, ex illaq; ad normam hic propoſitam, induſtrias probandi adinvenire Proinde ſit.

§ I.

§ I.

De Probatione novitiorum per elementum aquæ.

Quam primum B. Antonius ſuſcepit in gremium ſuum, Paulum ſimplicem, tam primum cæpit illum de omnibus inſtruere, quomodo opere manuum ſolitudinem diſcutere deberet, & digitîs quidem corporis opus manuale, cogitatione verò mentis & animi intentione, operari teneatur quæ Dei ſunt. Tandem inter alias doctrinas addidit etiam hanc, ut cibum uſq; in veſpera ſumeret, & præcipuè in potu continens eſſet, aſſerendo non minus per aquæ abundantiam, phantaſias animæ fieri, quàm per vinum, calorem corporis increſcere. Inſiſtendo ergo huic doctrinæ B. Antonii, cenſeo novitios etiam per aquam, vel ex occaſione aquæ probari poſſe modis ſequentibus: *imo* negando aliquando etiam aquam novitiis, præſertim dum per æſtum ſolis vel alicujus gravis fatigationis ſitim intenſiſſi-

tenſiſſimam patiuntur; ex ſumptione enim aquæ in ſimilibus caſibûs graves eveniunt morbi, & variæ infirmitates corporis, præſertim febres diuturnæ &c. *2do* probari poſſunt, per deportationem aquarum pro uſibus Monaſterii: *3tio* probari poſſunt, ſpectando, ſi in caſu neceſſitatis, ſint etiam aquâ purâ contenti? contigit enim præſenti ævo multa Monaſteria ita indigentia eſſe, ut in illis non modo vinum, ſed etiam tenuem cereviſiam deeſſe frequentiſſimum ſit.

Fundamentum probandi per aquam conſtat etiam ex Sacra ſcriptura Judicum Cap. 7. ubi cum Gedeon & omnis populus ejus veniret ad fontem Harad. *Dixit Dominus ad Gedeon: Multus tecum eſt populus nec tradetur Madian in manus ejus, ne glorietur contra me Iſràël & dicat: meis viribûs liberatus ſum. Loquere ad populum, & cunctis audientibus prædica. Qui formidoloſus & timidus eſt, revertatur Receſſerunt de monte Gala ad, & reverſi ſunt ex populo viginti duo millia virorum, & tantum decem millia remanſerunt. Dixitq; Dominus ad Gedeon, adhuc populus multus; eſt, duc eos ad aquas*

aquas, & ibi probabo illos, & de quo dixero tibi vt tecum vadat, ipſe pergat, quem ire prohibuero revertatur. Cumq; deſcendiſſet populus ad aquas, dixit Dominus ad Gedeon: Qui manu & lingva lambuerint aquas ſicut ſolent canes, lambere, ſeparabis eos ſeorſim; qui autem curvatis genibus biberint, in altera parte erunt. Fuit itaq; numerus eorum qui manu ad os projiciente lambuerunt aquas, trecenti viri: omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait Dominus ad Gedeon: In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian, omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum ſuum, quod & factum eſt. Ex tam fusè deducto textu ſcripturæ conſtat, quod DEUS optimus Maximus probaverit Jſràélitas per aquas, & ex occaſione aquarum. *Duc eos ad aquas & ibi probabo illos.* Quare novitii vel quicunq; alii viri Religioſi, non poſſunt legitime iraſci Magiſtro vel Superiori ſuo, ſi eos aliquando probaverit per aquas, vel ex occaſione aquarum.

Qualiter autem DEUS probaverit

Jſràéli-

Jſràélitas per aquas, hoc videamus & attendamus quod ibi dicit DEUS. *Qui manu & lingva lambuerint aquas, ſicut ſolent canes lambere ſeparabis eos ſeorſim, qui autem curvatis genibus biberint, in altera parte erunt.* Qui ergo manu & lingvâ lambuerunt aquas, hi electi ſunt ad pugnam, & probati milites judicati, qui vero curvatis genibus bibebant, hi ſunt à pugna remoti & relicti. Per has aquas intelligunt nonnulli Doctores Baptiſmi gratiam, mihi liceat intelligere auſteritates annuæ probationis, per Jſràélitas manu & lingva lambentes aquam, intelligi poſſunt omnes illi qui veniunt ad annum Probationis Religioſæ. Qui ergo veniunt ad has aquas nempe ad auſteritates probandas, non debent procidere in terram & flectere vel curvare genua ſua & cedere tentationibus futuris, ſed ſtare firmiter, & conſtanter, juxta illud Prophetæ. *Dimiſſas manus & diſſoluta genua erigite, & greſſum rectum facite ſemitis veſtris.* Et juxta illud Pauli Apoſtoli:. *State iterum, & nolite jugo ſervitutis inhærere.* Per illud autem quod additur *manu & lingva*

lingva lambebant: intelligitur, quod manu & lingva operari debent milites Christi, & professi ejus, hoc est opere & verbo, quia, qui docet & facit, hic magnus est in Regno cælorum. Qui ergo opere & verbò operantur, hi sunt probati & electi, qui verò hoc ipsum non faciunt, hi sunt rejiciendi, & revertantur ad sæculum, unde venerunt.

Sed præterea ex occasione & circumstantiis aquæ, possunt desumi aliæ & aliæ industriæ probandi: *imo*: aquæ virtus exinde probatur, quod sit ita hominis imperio subdita, ut viam eundi, vel fluendi ipsa sibi non eligat, sed quibuscunq; tractibus, vestigiis littoribus dirigitur, his fluit, currit, ac defluit: verbô dicam: *aquà, quà duxeris sequitur:* Sicut præfata aqua, taliter & novitii probari & dignosci possunt, si nimirum ita sint superioris ac Magistri sui subjecti imperio, voluntati, ac dispositioni, ut sibi pro suo placito vias & ascensiones in corde suo non disponant; sed quibuscunq; mediis, itineribus limitibus, ac semitis ordinentur, illis eant, incedant, & ita se in omnibus

gerant, ut qua ducti fuerint ſequantur; ſive ad dextram, ſive ad ſiniſtram, ſive deorſum, ſive introrſum, ſive infra, ſive ſupra, ſive ad honorem ſive ad contemptum, ſive ad dulcia ſive ad amara, ſive ad commoda, ſive ad incommoda, &c &c.

2do aquarum virtus exinde dignoſcitur, quod illis continuus motus etiam rapidus, etiam violentus, etiam ventis vehementiſſimis agitatus nihil noceat, ſed potius continuò ſerventur & conſerventur motu. Vis probare & cognoſcere indolem novitiorum, efficias hoc cum illis ut ſint ita in continuo motu, ſicut aquæ: ſi ergo tunc continuum motum patienter ſuſtinebunt, etiamſi aliquando contingat illis motus rapidus vehemens & violentus, tunc ſignum erit probatæ indolis: ſi autem motum iſtum ægre ferunt, & illi ægre ferendi: nam teſte S. Laurentio Juſtiniano *Sicut aqua quæ caret decurſu, ac jacet in foveis, putreſcit repleturq; animalibus venenatis & noxiis: ita & corpus tabe confectum* (conſequenter & novitius motu & labore carens] *concupiſcentiarum carnalium parit inſaniam.*

3tio

3tio aqua inde probatur, quod eo magis congelaſcat & firmetur, quo majoris frigoris rigor ſuccedat, unde illi adſcriptum eſt lemma. *Rigore ſubſiſtit.* quid frequentius poteſt eſſe odioſum homini quam rigor legum, tam Divinarum, quàm humanarum? quare ſi novitii præfatum rigorem amant, obſervant, & venerantur, ſi rigore legum, conſtitutionum, ſtatutorum, ac ipſius Regulæ magis confirmantur in ſpiritu, & planè congelaſcunt, ita fortiter ſicut aqua; tunc cenſendum eſt illos eſſe probatos, vel ſaltem proximè diſpoſitos ad ulteriorem probationem.

4to aqua è ſalſo mari ad ſuperiorem regionem elevata in nubem con, creſcit, & per virtutem ſolis dulcis relabitur: unde illi additum eſt lemma. *Dulcior inde redit* Novitius de ſæculo ad Religionem veniens, venit tanquam aqua de ſalſo mari ad ſuperiorem regionem, nempe ad Religionem; ſi ergo in Religione dulcior eſt in profectu, dulcior in ſermonibus; dulcior in operibus, ac in omni obſervantia Regulari, ſignum eſt probatæ indolis.

5to ex occaſione aquarum maris poſſunt pariter deſumi induſtriæ probandi. Mare agitatione purgatur, ſordida pellit, procul ex ſe ejicit fæces, & ſordida vomit. Hoc totum inveſtigandum eſt in novitio, continuo agitandus, continuo impellendus, continuo variis auſteritatum procellis vexandus, quæ omnia ſi ſuſtineat, ac per hæc ipſa de vitiis præteritis purgatur, & omnia noxia evomat, ac ejiciat, ſperandum in Domino, quod poſtea gemmas parturiet.

6to ex occaſione aquarum fluminis poſſunt deſumi induſtriæ probandi Flumen enim ſemper creſcit eundo, ſemper abundantius fluit & nunquam retrorſum currit. Hæc tria debet habere novitius, ſemper debet creſcere, eundo de virtute in virtutem, ſemper debet abundantius & latius proficere, quia *Profectus noſter* (inquit S. Bernardus Serm de Pur: B M Virginis] *in eo conſiſtit, ut nunquam arbitremur, nos prehendiſſe, ſed extendamur ad anteriora, inceſſanter conemur in melius.* Tandem novitius nunquam debet, retrorſum

currere,

currere, ſed in uno, eodemq; propoſito ſtare, quodſi aliquando retrorſum proſpiciat non eſt aptus Regno cælorum. Poſſent & aliæ induſtriæ probandi ex occaſione & circumſtantiis aquarum deſumi, ſed hic brevitatis ſtudio omittuntur.

Plura documenta Probationis per aquas qui vult habere, reſpiciat Noe Genes: C: 7mo ubi ingrediente Arcam eodem Noe, Factum *eſt diluvium quadraginta diebus ſuper terram & multiplicatæ ſunt aquæ & elevaverunt aquam in ſublime à terra*: in quo caſu quid paſſus fuerit Noe, & quam exactè probatus fuerit, cuilibet conſtare poterit, expendenti ſaltem obiter Magnitudinem illarum aquarum & totius diluvii. Reſpiciat item Moyſen & totum populum Iſraeliticum, quem DEUS ſicco pede perduxit per mare rubrum: reſpiciat tandem Ioſue & eundem populum, quem DEUS pariter ſicco pede traduxit per aquas Iordanis quæ omnia prodigia & miracula in aquis, fuerunt inſtrumenta probationis.

§ II.

De Probatione per elementum ignis.

Quod probatio novitiorum possit esse etiam per ignem, fundamentum hujus constat ex plurimis sacræ scripturæ locis, imo ex lib: numerorum Cap. 31 *Omne quod potest transire per flammam, igne purgabitur.* 2do ex libro Psalmor: *Probasti me DEUS & visitasti nocte, igne me examinasti & non est inventa in me iniquitas.* Jtem Psal: 65. *Quoniã probasti nos DEUS, igne nos examinasti sicut examinatur argentum &c. Transivimus per ignem & aquam & induxisti nos in refrigerium.* 3tio ex libro Proverbiorum Cap. 17. *Sicut igne probatur argentum & aurum ita corda probat Dominus,* 4to ex lib: Ecclesiastici Cap. 15. *Apposuit tibi aquam & ignem ad quod volueris porrige manum tuam.* Jtem alibi. *Et liberasti me à pressura flammæ & in medio ignis non sum æstuatus.* 5to

ex

ex Zacharia Propheta. *Et erunt in omni terra dicit Dominus partes duæ in ea; & tertia pars relinquetur in ea, & ducam tertiam partem per ignem & uram eos, ſicut uritur argentum & probabo eos ſicut probatur aurum.* 6to ex Matthæi Cap: 3 *Omnis arbor quæ non facit fructum excidetur & in ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pænitentiam qui autem poſt me venturus eſt, fortior me eſt &c: ipſe vos baptizabit in ſpiritu Sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu ſua, & permundabit aream ſuam & congregabit triticum in horreum ſuum, paleas autem comburet igni inexſtingvibili.* 7mo ex 1ma ad Corinth 3. *Si quis autem ſuperædificat ſuper fundamento hoc, aurum, argentum, lapides pretioſos, ligna, fænum, ſtipulam, unius cujusq; opus manifeſtum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur & unius cujusq; opus quale ſit? ignis probabit. Si cujus opus manſerit quod ſuperædificavit,* mercedem accipiet, ſi cujus opus arſerit, detrimentum patietur, ipſe autem ſalvus erit, ſic tamen quaſi per ignem: 8vo tandem

Probatio per ignem patet ex 2da Petri 3. *Cæli autem qui nunc ſunt & terra, eodẽ verbo repoſiti ſunt, igni reſervati in diem judicii & perditionis impiorum hominum.*

Hæc omnia adducta teſtantur quomodo DEUS probet & probare ſoleat homines per ignem; & ſi cæli inanimati reſervati ſunt, igni in diem judicii & per ignem probandi? quare homo rationis capax non deberet probari per eundem ignem adhuc in vita? ne poſt mortem eodem igne probetur. Et hac praxi probandi per ignem uſi ſunt nonnulli antiqui Patres inſtinctu Divino extraordinario impulſi, qui ad probandam veram obedientiam aliquorum etiam in apertos accenſosq; ignes proſilire juſſerunt ut conſtat ex dictis Parte. III Cap: 5 § 2do ſed quia hæc probatio per ignem erat extraordinaria miraculoſa, ac per ſpecialem inſpirationẽ Dei ordinata, ideo ab illa Magiſtri novitiorum cavere & abſtinere debent. Si ergo Magiſtri volent aliquos probare novitios per ignem, poſſunt eos probare probatione ordinaria, ſeu tali quæ non excedat vires naturæ nec indigeat miraculo,

raculo, ſicut indigebat illa, qua uſi ſunt antiqui Patres à me citati: Probatio autem ordinaria per ignem poteſt fieri per obſequia circa ignem tum in culina, tum in aliis locis & circumſtantiis, quas ſibi ipſe Magiſter ſuggerere & invenire poterit. Taliter ex occaſione ignis ſe ipſum exercebat & probabat Coccus ille, quem cum peteret S. Joannes Climacus ut ipſi aperitet, unde mereretur gratiam lachrimarum, qua ipſum prædi-tum videbat? tunc ille precibus fatigatus reſpondit: *nunquam me hominibus ſervire arbitratus ſum ſed Deo, & indignum me ipſum omni quiete judicans, ex hujus ignis contemplatione, ſempiterni incendii jugi memoriâ compungor.* Quoties igitur & novitii circa ignis Miniſteria occupabuntur, toties ſempiternum incendium, hoc eſt infernum contemplentur, & ſic facillimè etiam ardentiſſimos ignes probationis ſuſtinebunt.

Præterea addo. Jgnis dupliciter ſumi poteſt vel phyſice vel moraliter. Jgnis phyſice ſumptus nihil aliud eſt niſi ipſa ſubſtantia hujus ignis materialis quem videmus & palpamus & quo

calefi-

calesimus. Jgnis moraliter sumptus est ignis cujuscunq; tribulationis. Probare ergo per ignem physice sumptum est plerumq; difficile & arduum, ipsisq; novitiis vel grave vel aliquando impossibile; probare autem per ignem tribulationis, est ordinarium & possibile. Et hoc innuit scriptura dum inquit. *In igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis.* Porro caminum humiliationis est caminum cujuscunq: tribulationis, angustiæ, & mortificationis, & per talem ignem moraliter sumptum, ac in tali camino humiliationis probati sunt omnes sancti Martyres Confessores & Virgines exceptis tribus pueris in fornacem ignis à Tyranno missis; item exceptis nonnullis Martyribus, qui per ignem materialem passi sunt pro Christo, & transierunt in refrigerium.

§ III.

§ III.

De Probatione ex occasione & circumstantiis Terræ.

Sicut caput generis humani Adam fuit primus incola & cultor terræ, ita etiam ille primus probatus est à Deo per terram ut constat Genes: Cap: 8. *Adæ vero dixit: Quia audisti vocem uxoris tuæ & comedisti de ligno ex quo præceperam tibi ne comoderes, maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ, spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terræ. In sudore vultus tui vescêris pane tuo, donec revertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es & in pulverem reverteris.* Post Adamum omnes illi per terram probati sunt, ad quorum doctrinam, correctionem, admonitionem, ac terrorem, permisit DEUS fieri grandes motus terræ unde Regius Propheta Psal: 17 inquit: *Commota est & centremuit terra: fundamenta montium*

conturba-

conturbata sunt & commota sunt, quoniam iratus est eis. Quid fundamenta montium deliquerunt? quid ipsa terra peccavit? quod tam graviter contremuerit & commota fuerit? nihil quidẽ ipsa terra, nihil montes peccarunt, cæterũ hæc DEUS ideo contremiscere & conturbari facit ut homines talia videntes probentur in Dei obsequio, confirmentur in fide erga Deum, ut credant Deum esse, *ut sciant gentes quoniam homines sunt.* Jnferiùs idem Propheta inquit: *Et Apparuerunt fontes aquarum, & revelata sunt fundamenta orbis terrarum, ab increpatione tua Domine, ab inspiratione spiritûs iræ tuæ.* Ergone ab increpatione & ira Dei aperiuntur fontes & fundameta terrarum? ita omnino: ut apertis fundamentis terræ & fontibus, probetur homo & discat timere, amare, & laudare DEum. Sed præter grandes motus ac conturbationes terræ sunt etiam alii faciliores modi probandi homines per terram: & his utebantur antiqui illi Patres Ægypti, qui volentes suos Discipulos probare continuo eisdẽ terram colere, arare, seminare, & variis

laboribus

laboribus circa illam occupari demandabant, ut sibi quisq; legere poteſt in vitis eorundem Patrum. Tandem ipſe etiam Chriſtus Dominus Matthæi Cap videtur uſus fuiſſe adminiculo terræ ad probandum ſpiritum Phariſæorum & ſcribarum, quando enim illi venerunt ad JESUM, & incuſarunt mulierem depræhenſam in adulterio, tunc JESUS audita relatione eorum nihil dixit, ſed inclinans ſe deorſum ſcribebat in terra. Et cum in accuſatione ſua perſeverarent Phariſæi, tunc iterum JESUS inclinans ſe pariter ſcribebat in terra. Videntes hoc Phariſæi unus poſt alterum exibant, & ſic probata eſt eorum intentio quà accuſaverunt præfatam mulierem, & quo ſpiritu acceſſerunt ad JESUM. Quando ergo & novitii accuſabunt alios, illi ipſi accuſabuntur ab aliis, tunc ſibi Magiſter procedat cum illis more, methodo, & exemplo Chriſti, videlicet nihil dicens & diſſimulanda diſſimulans, ſcribat interim in terra & notet defectus eorum, juxta illud: *ſcribit in Marmore læſus*: tunc qui magis nocentes erunt ipſi ſe

prodent,

prodent, quia vel impatientes exibunt à Magiſtro; vel contra eum ſaltim occultè murmurabunt, Magiſter autem faciat quod ſuum eſt, & judicet quemq; juxta opera ejus, vel etiam pro ratione Perſonarum dicat huic & illi. Vade & amplius noli peccare.

Quod ſi quis plures ex occaſione terræ voluerit habere modos probandi, tunc hi poſſunt eſſe ſequentes. *Imo* terra probatur eſſe bona, quod quam primum exculta fuerit & variis frumentis repleta, tamprimum non tantùm id offert quod accepit, ſed etiam plus & copioſius: unde illi octavius Bordenus hoc inſcripſit lemma *Reddit fideliter.* novitii ſunt illa terra de qua Pſalmiſta inquit: *Benedixiſti Domine terram tuam, avertiſti captivitatem Jacob*, qui ergo illos vult probare, probet illos ita ſicut terram videlicet, primo excolat genium ipſorum, & multis verbi Divini ſeminibus repleat; ſi ergo ſic exculti reddent totum fideliter, imo plus & copioſiùs, tunc eo ipſo apparebunt probata & benedicta terra: quod ſi autem non reddant, tunc excitandi ſunt illis

S. Am-

S. Ambrosii verbis. *Imitanda nobis est natura terrarum, quæ susceptum semen multiplicatiori solet numero reddere, quàm acceperit.* Lib: 1. Off: Cap. 31.

2do terra probatur vel saltem speratur esse bona, quando in illa quamvis interim sterili, enitent signa futuræ fæcunditatis, ita ut de illa dici possit: *exculta virescet:* pariter & novitii probari & sperari possunt esse boni, qui licet hic & nunc sunt steriles bonorum omnium, tamen curant & conantur ut sint fertiliores exemplô S. Donati qui juxta testimonium Sancti Damiani: *sulcabat terram vomere disciplinæ, ut uber segetum proventus erumperet: illucescente gratiæ cælestis radiô fertilius germinaret.*

3tio terra exinde probatur esse & cognoscitur bona, quòd quantumcunq: sit scissa & lacerata ferrô, per hoc non corrumpitur, non fit sterilior, sed vulnere virescit, & sauciata feracior evadit. Ita novitii possunt probari boni & sufficientes, quod licet sint variis austeritatum vulnerati instrumentis, licet sint innumeris contemptuum sauciati aculeis, tamen exinde non de-

spondent

ſpondent animo, non deficiunt in ſancto propoſito, ſed poſt inflicta vulnera, poſt ſauciatum corpus & famam, virentiores, & feraciores perfectionis religioſæ evadant, memores illius quod dicit S. Leo Papa: *Terra carnis noſtræ niſi aſſiduis fuerit ſauciata culturis, cito de ſegni otio ſpinas tribulosq; producit: & partu degeneri, dabit fructum, non horreis in ferendum, ſed ignibus concremandum.* Serm 4 de Jejun.

4to terra exinde probatur eſſe bona imò optima, quod in aliquibus locis non ſolum communes fructus & vulgares, ſed etiam aurum argentum aliaq; pretioſa metalla producat, unde pro lemmate inſcriptum habet: *auri dat ſigna latentis.* Quamvis ergo novitii poterint judicari eſſe boni quando proferunt communes & ordinarios virtutum fructus, ſed tunc judicandi optimi, quando auro charitatis excellunt, & æmulantur non tantum inferiores, ſed etiam ſupremas virtutes.

5to terra exinde probatur eſſe bona in ſuo genere, quod etiamſi nullũ aliud ſubjectum habeat à quo dependeat

vel

vel cui innitatur, tamen ſtat immota, unde illi inſcriptum lemma: *ſuo ſe pondere firmat.* Et ex hoc capite novitii probantur eſſe boni, quod etiamſi aliquando ſint ſoli, etiamſi illorum Magiſter abſit aliquando, cui ſubeſſe & a quo dependere debeant; tamen illi in ſuo propoſito manent immoti, tamen ſuo pondere rationis reguntur, & ita ſe gerunt, ac ſi eorum adeſſet ſuperior.

6to terra exinde probatur eſſe bona, quod quidquid in illa, circa illam, & penes illam agatur, ſive pacificum ſive turbidum, hoc totum permittit neq; his perturbatur, propterea ab Academicis Tarviſienſibus habet iſtud lemma: *Stabiliſq; manens dat cuncta moveri.* Hæc virtus debet eſſe novitiorum, & ex hoc optime dignoſci poſſunt cujus ſint indolis, quod etiamſi penes illos ac præſentibus illis, multa fiant turbida, multa minus convenientia, tamen illi ſtabiles manent, dantq; cuncta moveri & currere ordine ſuo, nec minime his, quæ extra illos ſunt, nec ad illos ſpectant, perturbantur.

7mo terra exinde probatur eſſe

bona, quod nullas coruſcationes, nulla fulmina, nullas tempeſtates timeat, nec illis cedat. Et hoc eſt optimum indicium generoſi fortisq; novitii quando nullas adverſitates, nulla pericula, nulla fulmina probantis Magiſtri timet, nec illis cedit, ſed his omnibus impetitus vel tentatus, fortior triumphat.

§ VI.

De Probatione per elementum àéris.

Aér quatuor habet proprietates: prima eſt frigiditas, 2da calor, 3tia lux, 4ta tenebræ: ex occaſione & circũſtantiis harum quatuor proprietatum, poteſt ſibi Magiſter deſumere induſtrias probandorum novitiorum. Ex prima proprietate àéris, nimirum frigiditate, poteſt illos probare ordinando eos tunc in aliquem locum, ad aliquod obſequium vel munus charitatis, quando àér eſt frigidus, intempeſtus, pluvioſus, & abſolutè incommodus. Ex 2da proprietate

nte àéris videlicet caliditate, poteſt
os probare, ordinando illos tunc ad
liquem locum, quando àér eſt calidiſ-
mus. Ex 3tia proprietate àéris nimirum
enebroſitate, poteſt illos probare, quo-
nodo ſe in tenebris & de nocte gerant.
x quarta proprietate àéris nempe luci-
itate, poteſt illos probare quomodo
gerant de die & quomodo lucis diurnæ
ruantur uſurâ. Ne verò probatio ex
ccaſione àéris videatur alicui inuſitata,
educo in memoriam illos viros piiſſi-
nos, qui per àérem ſe ipſos probârunt:
 tales fuerunt illi, qui per totas hye-
nes ſub àére nudo vixerunt, nullum
dminiculum ignis requirentes, ſed o-
nnem rigorem tempeſtatum hyemalium
uſtinentes: talis fuit B. Simeon Eremita,
ui primô fecit ſibi columnam cubito-
um quatuor, & ſtabat in ea quotidie
ub àére nudo per annos quatuor.
Deinde fecit ſibi columnam habentem
ubitos duodecim, & ſtetit in ea pári-
er in àére nudo per annos duodecim,
Tertiò facta eſt ei columna cubitorum
viginti, ſtetitq; in ea annos duodecim.
Quartò facta eſt ei columna cubitorum

triginta, & ſuper ipſam ſtetit annos quatuor. Quando autem invidus Diabolus transformavit ſe in ſpeciem Angeli, & perſvaſit B. Simeoni ut aſcenderet in cælum, jamq; ad aſcendendum elevavit dextrum pedem, ſed cum per ſignum crucis cognovit eſſe inſidias Diaboli, reverſus in ſe dixit pedi ſuo: *non revertêris retrorſum hinc, ſed ſtabis hic uſq; ad obitum meum, donec vocet, me Dominus peccatorem.* Ad extremum facta eſt ei columna cubitorum quadraginta, & ſtetit ſuper ipſam annos ſexdecem ſub àére nudo uſq; ad obitum ſuum, ut conſtat ex vitis Patrum Parte ıma fol 47 & 48. Reduco præterea in memoriam illos viros patientiſſimos qui per longa itinera propter charitatem proximi inſtituta, æſtum ſolis etiam in calidiſſimis regionibus perferebant, nec modicum aquæ, quâ poſſint reficere ſitim, acquirere potuerunt.

Ex dictis infero & concludo generalem doctrinam: ſicut ex qualibet creatura poteſt fieri aſcenſio ad cognoſcendum, amandum, laudandum DEum. juxta illud Apoſtoli ad Rom: 1. C

Invi

nvisibilia enim ipsius à creatura mundi, er ea quæ facta sunt, intellecta conspiiuntur, ita pariter ex qualibet creatura potest fieri descensio ad probandum novitium juxta illud ejusdem Apostoli d Rom: 8 Cap: *scimus quoniam diligentibus Deum, omnia coöperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati unt sancti.* Postquam DEUS optimus Maximus creavit primos Parentes notros, subdidit illis omnem creaturam uxta illud Genes: 1mo Cap: *Benedixitq; llis DEUS & ait: Crescite & multiplicanini & replete terram, & subjicite eam & dominamini piscibus Maris, & volatiibus cæli & universis animantibus quæ noventur super terram.* Dixitq; DEUS ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super *terram, & universa ligna quæ habent in semetipsis, sementem generis sui: & sint vobis in escam, & cunctis animantibus terræ; omniq; volucri cæli, & universis quæ moventur n terra, in quibus est anima vivens, ut habeant ad vescendum. &c.* Dedit quoq; DEUS primis Parentibus Paradisum & omnes delicias ejus: ad quid precor tot

creaturas; dedit DEUS primis Parentibus, & quo fine? Certè inter alia etiam hôc ut primos Parentes noſtros probaret, quomodo conceſſis & ſubditis ſibi creaturis uterentur. Sicut ergo DEUS probavit primos Parentes per omnem creaturam ſubjectam eorum imperio dominio & uſui; ita Magiſter poteſt probare novitios ſimili modo, concedendo illis uſum licitum cujuslibet creaturæ, & inſtituendo illos tanquam Rectores cujuslibet creaturæ, & ſimul à longe ſpectando, qualiter his creaturis utantur, v.g. qualiter utantur cibo, potu, veſtitu, aqua, vino, & aliis liquoribus: item qualiter utantur hortis, floribus, fructibus, qualiter utantur die, nocte, ſole, ſtellis, & aliis quibuscunq; in particulari creaturîs; quæ omnia ſi diligens Magiſter obſervabit, infinitas probandi habebit induſtrias & materias. Sed has omnes hic in particulari ego non refero, quia deberem volumina implere; cæterum ex his quæ jam dicta ſunt poterit ſibi prudens Magiſter alias & alias induſtrias invenire, & per illas ſpiritum novitiorum probare cum illa ſemper

cautela,

cautela, ut in omnibus indiſpenſabiliter diſcretionem ſervet, de qua hic ad finem agemus.

CAPUT VI.

Quomodo magiſter debeat inſtruere, plantare, rigare, ædificare, & quodãmodo creare novitiũ.

§ I.

Hactenus egimus de eo, quomodo Magiſter debeat probare novitium, & quibûs induſtriîs poſſit cognoſcere ac penetrare ſpiritum cujuslibet novitii; hic oſtendendum reſtat, quomodo debeat inſtruere, plantare, ædificare, ac quodammodo creare novitium. Magiſter igitur ita aliquando debet ſibi procedere in inſtruendo, plantando, rigando, ædificando, ac creando novito, ſicut ſibi DEUS proceſſit in mundo creando. Quomodo autem ſibi proceſſerit DEUS in mundo creando & omnibus ad illum ſpectantibus; conſtat toto Gene-

ſis Cap: 1mo: nempe creavit illum non uno ſed ſex diebus; ſeptimo autē requievit, ſingulisq; diebus ſingula opera ex nihilo ibidem creata produxit, eundem mundum primo tenebroſum, deindè lucidum, per variarum creaturarum adornationē effecit. Et ita ſibi per omnia debet cum novitio procedere Magiſter.

Principio igitur (ut deducit Pererius ex Hugone lib: 1 in Genes: fol. 161) quemadmodum primus mundi ſtatus incompoſitus, inordinatus, & tenebroſus, ſignificabat ſtatum hominis in peccato permanentis, ita ſtatus mundi, pulcherrimis illîs operibûs ſex dierum diſpoſitus, ornatus, & decoratus, ſignificare poteſt ſtatum hominis, novitii, convertentis ſe à ſæculo ad Religionem, & obſequium Dei. Primo die creata eſt lux, & diſtincta dies à nocte: & primum etiam quod in converſione novitii in eo creari debet, eſt lumen intellectuale, per quod prævia inſtructione Magiſtri verè cognoſcat & æſtimet, ſtatus ſui præteriti turpitudinem, miſeriam, & periculū, & quodnam ſit ſummum bonum ſibi ſequendum, quod item verū

malum

malum sibi fugiendum. Annotavit Hugo lucem primô die creatam significare rectam mentis intentionem, quam habere debet quicunq; vult benè operari, & hæc prægredi debet omne opus, omnemq; actionem nostram, eamq; Dominus in evangelio appellavit oculum & lumen. *Si oculus tuus inquit fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit:* Et paulo post. *Si ergo lumen quod in te est tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ erunt?* Nec tantum dixit DEUS lucem esse bonam, sed etiam singula opera, quæ fecit in luce judicavit esse bona, siquidem ad bene operandum, [ut inquit Hugo) duplici opus est bonitate & rectitudine: una quidem ipsius lucis, id est intentionis, altera ipsius operis, ut ipsum per se bonum sit. Potest enim quispiam bona intentione malum opus facere, ut si quis furetur, & det eleemosynam: & contra, bonum opus facere, sed mala intentione, ut largiri eleemosynam inanis gloriæ causa. Hanc utramq; lucem intentionis debet statim ab initio docere Magister novitium, ut sciat omne opus benè operari.

Sed

Sed de hac intentione agetur parte tertia.

Secundo die poteſt perfici novitius converſus à ſæculo ad Religionem ſecundum affectum, ſicut primo die ſecundum intellectum, Namq; ſecundo die aqua, quæ prius circumquaq; operiebat & obruebat terram, diviſa eſt in aquam cæleſtem & terreſtrem, interpoſitò firmamentô. Et aqua quidem ſecundùm tropologiam ſignificat cupiditatem, amorem & appetitum hominis & novitii, in peccatore autem ac novitio omnis appetitus tam rationalis quã ſenſitivus circum terram verſatur, ideſt in amore & cupiditate rerum terrenarum plane defixus eſt. Verùm cum peccator novitius convertitur à ſæculo ad Religionem fit diviſio amoris: nam novitius ut ſenſu concupiſcit terrena, ita ſpiritu cæleſtia, unde oritur inteſtinum illud & perpetuum diſſidium & certamen inter carnem & ſpiritum, de quo Paulus ad Galatas 5. *Caro concupiſcit adverſus ſpiritum; &c ut non quæcunq; vultis illa faciatis.* Et ad Romanos 7. *Condelector legi Dei ſecundum*

interio-

interiorem hominem, hæc eſt aqua cæleſtis: *Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ & captivantem me in lege peccati:* hæc eſt aqua terreſtris: & ſubdit, *mente igitur ſervio legi Dei carne autem legi peccati.* Firmamentum vero inter duas iſtas aquas interpoſitum, eſt vigor rationis à Deo illuminatæ, timor Divinæ legis Diviniq; judicii, quæ non ſinunt illas duas aquas, id eſt illos duos amores invicem permiſceri atq; confundi. Ut autem præfata diviſio amoris & reliquæ virtutes hic enumeratæ efficaciter plantentur in novitio, hoc Magiſtri negotium eſt.

Tertio die duæ res perfectæ ſunt, etenim aqua obruens terram ita unum in locum ſegregata eſt, ut remanſerit terra partim aquis ſubjacens, partim illis ſupereminens. Similiter etiam in novitio converſo ad Deum concupiſcentia carnalis quæ antea eum obruebat & dominatu ſuo tenebat oppreſſum, ſic per Dei gratiam & Magiſtri Miniſterium ſeparari debet, ut novitius partim ſubjaceat concupiſcentiis, ſcilicet quna-

tum-

tum ad eorum ſenſum & primos motus atq; titillationes, quas vix quisquã, mortalẽ vitã agens effugere poteſt; partim ei ſupereminéat videlicet quantũ ad conſenſum & deliberatã oblectationẽ, nec tantũ reſiſtat concupiſcentiis, ſed etiam cogat carnem ſervire ſpiritui, ſervans illud Pauli præceptum: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore ut obediatis concupiſcentiis ejus.* Ad Romanos. 6. Et illud ejusdem *ad Galatas* quinto. *Qui ſunt Christi, carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis & concupiſcentiis.* Nec verò terra aquis duntaxat tertia illa die detecta & ſiccata eſt, ſed ex ſe protulit omnia ſtirpium & herbarum genera. Similiter quoq; animus novitii à vitiis & cupiditatibus terrenis ſegregatus atq; purgatus procreare debet bona & ſancta opera, etiam corporalia, quæ per corporis membra perficiuntur, uti ſunt opera miſericordiæ corporalis, & officia virtutum quæ in regendo moderandoq; appetitu tam concupiſcibili quàm iraſcibili verſantur: velut eſt temperantia & fortitudo. Jtaq; compleri debet in novitio id, quod Paulus ad Romanos ſcri-

pſit

pſit Cap; 6 dicens *Sicut exhibuiſtis membra veſtra ſervire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem; ita nunc exhibete membra veſtra ſervire juſtitiæ in ſanctificatione.* Et hanc ſententiam Sancti Pauli, totamq; doctrinam hic expreſſam debet inſinuare Magiſter novitio; ut ſcilicet ſubjacendo concupiſcentiis, ſciat illis ſupereminere, nec tantùm illis ſed etiam ut ſciat carnem cogere ad ſerviendum ſpiritui.

Quartô die in cælo creantur & locantur aſtra: & in novitio ſicut per gratiam converſionis purgatur animus à concupiſcentiis, ſic per eandem gratiam pars novitii ſuprema, mens videlicet atq; voluntas illuminatur exornatur, ac decoratur, per dona Dei ſupernaturalia quæ ſpiritualiter id præſtant animo noſtro, quod aſtra corporaliter ipſi cælo. Et ſolem quidem dixerim, animæ noſtræ charitatem: quemadmodum enim ſol eſt maximum omnium ſiderum cæteriſq; lucem impertitur, ita charitas effecta eſt ad omnes alias virtutes: Luna quæ condita eſt in ſolatium noctis & remedium tenebrarum ſignifi-

cat ſpem, quæ in rebus arduis & adverſis hominem firmat, atq; ſuſtentat. Fides ſignificatur aſtro veneris quod luciferum, ſeu Heſperum appellamus. Sicut enim Lucifer ſolis ortum præcurrit, & poſt ejus occaſum remanet, ſic fides & ante ortum Charitatis, & poſt ejus occaſum manere poteſt. Quatuor alii Planetæ denotant quatuor virtutes morales, non humanas ſed divinitus infuſas, nec eas quæ ſunt in parte ſenſitiva, ſed quæ ſunt in parte rationali. Stella Saturni temperantiam, Jovis juſtitiam, Martis fortitudinem, Mercurii prudentiam: Jnnumerabiles aliæ quæ in octavo cælo ſunt ſtellæ, denotant innumerabilia Dei dona, & auxilia ſingularia crebrasq; illuminationes, & inſpirationes, quibus hominem DEUS ſubinde movet, ac promovet, à malo liberat, & in bono confirmat.

Reliquis tribus diebus generata ſunt tria genera animalium, piſces, aves, & terreſtres animantes, quibus figurantur juxta Pererium tria genera, ſeu tres gradus Iuſtorum, qui in Eccleſia Chriſti verſantur, ſed etiã illis bene figurari poſ-

ſunt

ſunt tria genera, ſeu tres gradꝰ novitiorum, qui in Religionibus reperiri ſolent. Quidam enim novitii ſolent eſſe imperfectiſſimi, etiam in Religione vitam agentes ſæcularem, negotiis curisq; ſæcularibus implicati ſimiles nempe piſcibus qui in aquas demerſi vitam degunt. Hi tamen, quia ſenſum, motum, & vitam habent, id eſt rectam fidem, ſinceram charitatem, & aliqua bona opera; ſunt Dei animalia. Alii ſunt velut terreſtres animantes, qui licet in Religione viventes, non omnino, nec abſolute à terra ſeparati ſunt, vitam tamen non agunt terrenam, ſed ſpiritualem, virtutum præſtantiâ, & excellentium operum copiâ cæteris præcellentes, quemadmodum terreſtres animantes perfectione ſenſus, vitæ ac motus, piſcibus antecellunt. Deniq; nonnulli novitii ſunt abſolutiſſimæ virtutis, ac Sanctitatis viri (qualis fuit Sanctus Stanislaus Koſtka novitius Societatis JESU] qui contemptis rebus terrenis, omnibusq; mundanarũ rerum curis, atq; cogitationibus abjectis, totos ſe Dei cultui, obſequio & ſervitio dicârunt, tanquam aves ad ſubli-

mia evolantes; quorum ſcilicet converſatio in cælis eſt, & mens animusq; in Divinarum rerum meditatione perpetuò verſatur.

Poſt cæteras animantes, ultimo loco creatus eſt homo, ad imaginem DEI, oportet enim novitium tamdiu in frangendis cupiditatibus, ſedandis perturbationibus, frænandis; appetitionibus, deniq; in omnium virtutum officiis colendis tractandisq; perſeveranter verſari, quoad totus evadat rationalis intellectualis; & imago DEI, quam flagitiis deformaverat, atq; obſcuraverat, ad ſimilitudinem ejus, cum qua DEUS ab initio eum creaverat, reformetur atq; renovetur.

Ex dictis patet; quomodo inſtrui, educari & informari poſſit novitius: licèt autem DEUS Optimus Maximus in creatione mundi & omnium operum ſuorum conſumpſerit ſex dies; tamen Magiſter in creatione ſeu ædificatione novitii (qui eſt quidam mundus parvus) poteſt imponere plures dies ac menſes; imò totum annum: DEUS enim mundum hunc magnum creavit modò &

virtute

rtute Divina, Magiſter autem debet
ſenſu morali creare novitium, modô,
virtute humanâ. Sufficit igitur ad
bligationem Magiſtri, ut primo v.g.
enſe perficiat in novitio lumen in-
llectuale, vi cujus novitius cognoſcat
tum ſuum præteritum eſſe miſerri-
um, & quodnam ſit bonum ſibi Se--
endum, quod autem malum fugien-
um? Secundô menſe ſufficit ad obli-
tionem Magiſtri ut perficiat novitium
cundum affectum & voluntatem utq;
illo efficiat diviſionem amoris, vi
ujus ille ſpiritu concupiſcat cæleſtia,
cut antea ſenſu concupivit terrena.
ertiô menſe ſufficit, quatenus in no-
itio efficiat, ut concupiſcentiæ carnali
peremineat, nec tantùm illi reſiſtat,
d carnem etiam cogat ſervire ſpiritui.
uarto menſe ſufficit ad obligationem
agiſtri, ut poſt purgatum animum
lius à concupiſcentiis terrenis, inſtruat
ſum, & diſponat ad impetranda dona
pernaturalia DEI quibus voluntas
ſius illuminetur, exornetur, ac deco-
etur. Reliquis autem menſibus totius
nni perficiat cætera in novitio, ut ille

evadat rationalis, intellectualis, & ver
imago DEI.

§ II.

Proponitur doctrina Sancti Bernardi quomodò sint instruendi novitii.

Sanctus Bernardus in Epistola ad Fratres de monte DEI scribens talem doctrinam de instruendis novitiis tradit *Deinde docendus est animalis incipiens & Christi tyrunculus DEO appropinquare ut & DEUS appropinquet illi. Sic namq admonet Propheta: Appropinquate DEO, & ipse appropinquabit vobis. Non solum enim faciendus est homo & formandus sed & vivificandus. Primò enim formavit DEUS hominem, deinde inspiravit in eum spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem. Formatio hominis institutio est moralis; vita ejus, amor DEI Hunc fides concipit, spes parturit, charitas format & vivificat. Amor enim DEI vel amor DEUS spiritus Sanctus, amori hominis*

*ninis se infundens, afficit eum sibi. Et
mans semet ipsum de homine DEUS, se-
um unum efficit & spiritum ejus, &
amorem ejus, sicut enim non habet corpus
unde vivat, nisi de spiritu suo, sic affectus
hominis (qui amor dicitur) non vivit
hoc est non amat Deum, nisi de spiritu
Sancto. Amorem ergo Dei in homine ex
gratia genitum, lactat lectio, meditatio
pascit, oratio confortat, illuminat. Ani-
mali verò & novo in Christo homini, ad
exercitanda ejus interiora, melius & tutiꝰ
proponuntur legenda & meditanda Redem-
ptoris nostri exteriora: & ostenditur in
eis exemplum humilitatis, provocatio cha-
ritatis, & affectus pietatis: & de scri-
pturis sanctis & Sanctorum tractatibus Pa-
trum moralia quæq; & planiora. Propo-
nenda sunt ei gesta & Passiones Sancto-
rum, ubi nec laborandum ei sit in plani-
tie historiali: & semper aliquid occurrat,
quod novitii animum excitet ad amorem
Dei & contemptum sui. Porro aliæ hi-
storiæ delectant quidem cum leguntur,
sed non ædificant, quin potius mentem
inficiunt: & in tempore orationis vel spi-
ritualis meditationis, inutilia quæq; vel*

noxia faciunt scaturire de memor[...] Lectionis quippe modum, similis med[i]tatio sequi solet. Difficilium etiam lect[io] scripturarum, fatigat non reficit teneri[o]rem animum: frangit intentionem, hebet[at] sensum & ingenium. Docendus est etia[m] in oratione sua sursum cor levare, spir[i]tualiter orare, à Corporibus vel corporu[m] imaginibus, cum Deum cogitat, quantu[m] potest recedere. Admonendus est, quan[tum] potest puritate cordis intendere in eum, cui sacrificium orationis suæ offert, se[i]psum attendere qui offert, intelligere quod offert. Quantùm enim videt v[el] intelligit, eum cui offert, tantùm ei [in] affectu est, & ei amor ipse est intellectu[s]. Quantumq; ipse ei in affectu est, tantùm sapit ei hoc ipsum, si dignum Deo e[st] quod offert, & in eo sibi benè est. Huj[us]modi homini oranti vel meditanti meli[us] ac tutius (sicut jam dictum est) proponitu[r] imago Dominicæ Nativitatis, Passionis & Resurrectionis: ut infirmus animus, q[ui] non novit cogitare, nisi corpora & corp[o]ralia, habeat aliquid, cui se afficiat, c[ui] juxta modum suum pietatis intuitu in[h]æreat.

Jnniten-

Jnnitendo ergo huic doctrinæ Sancti Bernardi, primò curet Magister & doceat novitium, quomodo possit appropinquare Deo, & quomodo possit DEUS appropinquari illi. Secundò curet, ex Novitio facere hominem rationalem ac Religiosum, ac tandem illū vivificet; formet inquam illum per institutionem moralem tradendo ei omnia præcepta vitæ Religiosæ, vivificet autem per amorem DEI. Tertiò ad excitanda ejusdem novitii interiora, proponat ei legenda & meditanda Redemptoris nostri exteriora. Quartò de scripturis sacris & Sanctorum voluminibus proponat ei, ea quæ sunt faciliora, & captui humano magis convenientia. Quintò proponat ei gesta & passiones Sanctorum, quomodò illi pro Christo laborarunt, quomodo passi sunt, & qualiter in hac ipsa Religione vixerunt. Sextò doceat eundem novitium exercitium orationis mentalis & vocalis, & quanta puritate debeat intendere sacrificio orationis, sic denique eundem novitium instruat, ut ex illo faciat novum hominem & novam creaturā in Christo.

§ III.

Quid specialiter ante oculos de-beat habere Magister, in docen-do & instruendo perfectè novitio?

Multa sunt, quæ in docendo & in-struendo novitio debeat respicere Magister, tanquam specula quædam, sed specialiter debet respicere Regulam, & Constitutiones ordinis sui. Et quia regu-la ordinis nostri, est Sancti Augustini, ideo, sequendo contextum & obloquen-tiam ejus, primario & ante omnia in-struat magister novitium, in exercenda charitate erga Deum & proximum, jux-ta illud Regulæ punctum. *Ante omnia Fratres charissimi diligatur DEUS dein-de proximus:* quia ut ait Sanctus Augu-stinus Tracta: 5 in Epistol; Joan: *Dile-ctio sola discernit inter filios Dei & filios Diaboli: Signent se omnes signo Crucis Christi, respondeant omnes Amen; cantent omnes Alleluiæ: baptizentur omnes, intrent*

Ecclesias,

Ecclesias, faciant parietes basilicarum, non discernuntur filii Dei, à filiis Diaboli, nisi charitate, qui habent charitatem, nati sunt ex DEO.

Secundò statim ab initio vocationis instruat novitium ut se in unitate & concordia inter alios novitios exerceat, juxta illud Regulæ: *Primùm propter quod in unum estis congregati ut unanimes habitetis in domo, & sit vobis anima una, & cor unum in Domino.* Et hoc ipsum inculcat Apostolus ad Ephesios quarto. *Solliciti servare unitatem spiritûs in vinculo pacis.*

Tertiô instruat eundem novitium in voto substantiali paupertatis, quid sit? quænam sit ejus obligatio effectus & proprietates? Si enim novitius nesciet naturam, obligationem, statum, effectũ, & proprietates voti paupertatis, facile in crimen proprietatis cadet, etiam post vota emissa, præsente autem corrupto sæculo planè nihil frequentius peccatur, quàm contra votum paupertatis, *omnes enim quæ sua sunt quærunt, non quæ JESU Chisti,* quod specialiter ibi accidere solet, ubi ex abusu intro-

ducto, distribuitur certa pars pecul inter Religiosos, pro comparandis ne cessariis. Et hanc instructionem in vot paupertatis demandat Regula dum in quit. *Nec dicatis aliquid proprium, se sint vobis omnia communia: & distribua tur unicuiq; vestrum, à Præposito suo v. ctus & tegumentum, non æqualiter omni bus, quia non æqualiter valetis omne. sed potius unicuiq; sicut cuiq; opus fueri Sic enim legitis in actibus Apostolorum quia erant illis omnia communia & distri buebatur unicuiq; sicut cuiq; opus fue rat.*

Quartò instruat novitium in exer cendo votò Castitatis, & doceat quo illud, non solum ipso actu, sed etian ipso affectu vel aspectu & cogitationibu immundis deliberatè admissis violatur juxta Regulæ textum ubi dicitur. *Ocul vestri & si jaciantur in aliquam fæmina rum, in nullam figantur. Neque enin quando proceditis, fæminas videre prohi bemini; sed appetere, & ab eis appeti velle criminosum est. Nec solo tacito affectu sed affectu & aspectu quoq; appetitur, & appetit concupiscentia fæminarum. Nec*

dicatis

dicatis vos habere animos pudicos si habetis oculos impudicos: quia impudicus oculos impudici cordis est nuntius. Et cum se invicem sibimet etiam tacente linguâ conspectu mutuo corda nuntiant impudica, & secundum concupiscentiam carnis alterutro delectantur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus, fugit castitas ipsa de moribus.

Quintò instruat novitium in exercendo voto Obedientiæ: juxta illud Regulæ: *Præposito tanquam Patri obediatur, multo magis Præsbytero, qui omnium vestrum curam gerit.* Porro non sufficit simpliciter obedire, sed requiritur ut obediatur promptè, hilariter, velociter, sine contentionibus, murmurationibus, litigiis, & sinistris tergiversationibus, & seclusa omnis discretionis, vel propriæ voluntatis specie, aut quovel prætextu vel colore. Verbo locunq; prætextu vel colore. Verbo loquendo debet exercere Magister novitium in profectu obedientiæ cæcæ: quam ut facilius exequatur novitius, ad Magistrum pertinebit docere suos discipulos, quid sit odedientia cæca! quanta sit illius præstantia, honor, & præmia?

Sextò inſtruat & præcaveat novitium ut non de Parentum divitum nobilitate, præſtantia, antiquitate, ſed potius de communi vita & conſortio Fratrum glorietur, juxta illud Regulæ: *Magis autem ſtudeant non de Parentum divitum dignitate, ſed de pauperum Fratrum Societate gloriari.*

Septimò inſtruat eundem novitium, ut non tunc inſiſtat devotioni orationibus, meditationibus, & aliis piis exercitiis, quando ipſi placuerit, ſed tunc quando expoſcit uſus, Ordo, conſvetudo, & ſtatutum tempus à Religione, juxta illud Regulæ: *Orationibus inſtate horis & temporibus conſtitutis. Qui enim horas & tempora conſtituta non obſervat in orando, hic communem ordinem impedit & magis voluntatem ſuam quàm devotionem perficit.*

Octavò inſtruat novitium quomodò debeat mortificationi corporis, ſenſuum, paſſionum, & primorum motuum inſiſtere, juxta illud Regulæ: *Carnem veſtram domate jejuniis, abſtinentia eſcæ & potus quantùm valetudo permittit.*

Nonò inſtruat, ipsũ ut cũ veſtibus

fæcu-

ſæcularibus exuat complacentiam, in pretioſo ornatu, & omnibus ſuperfluis: juxta illud Regulæ? *non ſit notabilis habitus veſter, nec affectetis veſtibus placere, ſed moribus.*

Decimò inſtruat novitium, quomodo debeat cum aliis ambulare, quomodo & quando debeat ſtare, quomodo ſe debeat gerere, in geſtu capitis manuum pedum & motibus totius corporis, ad internam enim renovationem hominis, multum prodeſt externa compoſitio ejusdem: aliqui enim ſuperbè faſtuosè & nimium elatis oculis caput geſtant, alii manus etiam ſine neceſſitate continuo pervertunt, illisq; fruſtra àérem verberant, alii motum pedum nimis velocem, alii nimis tardum obſervant, totum deniq; corpus in progrediendo ita præſeferunt, ut per hoc quandam, Majeſtatem, auctoritatem, pompam, & æſtimationem, ſibi conciliare velint. Ex hoc autẽ procedendi modo multorum aſpectum offendunt & eorum gratiam lædunt. Ut ergo novitius quo ad omnia non tantùm in anima, ſed etiam in corpore ſit compoſitus,

Magi-

Magistri est officium, his omnibus attendere.

Sed quia singula Regulæ puncta, in quibus Magister debet instruere novitium, enumerare non vacat, ideo hîc ab illis referendis supersedeo Sufficiat hoc scire Magistro, quòd in omnibus illis, quæ continentur in Regula, debeat informare, erudìre, perficere, ac instruere novitium.

Post instructionem contentorum in Regula, debet procedere Magister ad constitutiones, statuta, & consvetudines Ordinis; in illisq; singulis novitium informare tenetur. Specialiter autem illas Constitutiones debet illi repræsentare, inculcare & imprimere, quæ procedunt de voto paupertatis, fugiendaq; proprietate: item de voto castitatis & fugienda conversatione cum mulieribus: tandem de voto obedientiæ & aliis principalioribus. Præterea statim ab initio debet eum instruere, qui nam sint casus reservati in Religione. Porro juxta Bullam Sixti V Pontificis Maximi approbativã Constitutionũ Ordinis nostri, comprehenduntur in casibus

bus

bus reſervatis in Ordine noſtro, ſequentes: videlicet *Apoſtatæ, habentes proprium, ſeditionem excitantes, ſuſurrantes ſaltem coram tribus contra Conſtitutiones, & præcepta Superiorũ; audientes confeſſiones aliorum Fratrum abſq; facultate, ebrii, ſive ebrioſi ſcandaloſè, alentes atq; foventes pueros, alloquentes mulieres abſq; licentia, & exeuntes domô vel Conventu abſq; conſenſu Superioris.*

Ultra notitiam caſuum reſervatorùm ſuæ Religioni propriorum debet inſtruere Magiſter novitium circa caſus reſervatos omnibus Religionibus communes. Porro caſus reſervati, omnibus communes, ex Decreto Clementis VIII. Pontificis Maximi ſunt ſequentes.

1mo: Veneficia, incantationes, ſortilegia. 2do: Apoſtaſia à Religione ſive habitu dimiſsô, ſive retentô: quando eò pervenerit, ut extra ſepta monaſterii, ſive conventûs fiat. 3tio: Nocturna ac furtiva è Monaſterio ſive Conventu egreſſio, etiam non animô apoſtatandi facta. 4to: Proprietas contra votum Paupertatis, quæ ſit peccatum mortale. 5to: Juramentum falſum in judicio regulari ſeu legitimo.

6to: Procuratio, auxilium, seu consilium, ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secutô. 7mo Falsificatio sigilli áut manûs officialium Monasterii, aut Conventûs. 8vo: Furtum de rebus Monasterii aut Conventûs in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. 9no Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 10mo Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscunq; personæ. 11mo Malitiosum impedimentum aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad Inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Ultra casus reservatos debet etiam Magister instruere novitium de Decretis Summorum Pontificum ad reformationem Regularium editis: & tale Decretum est primò Clementis VIII de largitione munerum unà cum Ejus confirmatione facta ab Urbano VIII. Secundò est Decretum sacræ Congregationis Concilii de celebratione missarum authoritate Urbini VIII editum. Tertiò est decretum ejusdem Urbani VIII de observantia constitutionum Apostolicarum, ac Decretorum perti-

nentium,

nentium, ad S. Officium. Quartò, ſunt Decreta ſacræ Congregationis Concilii juſſu Urbani VIII edita, de Regularibus Apoſtatis & ejectis. Quintò, ſunt Decreta Clementis VIII de reformatione Regularium. Sextò ſunt Decreta Clementis VIII de receptione, profeſſione ac inſtitutione novitiorum: quæ omnia & planiſſimè explicat Reverendiſſimus Ioannes Kery, Prior Generalis Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ, ad quem remitto Lectorem; quia præfata Decreta hic referre eſt operoſum.

Tandem breviùs concludendo omnia, doceat Magiſter novitios Alphabetum incipientium, proficientium, & perfectorum, quod Joannes Climacus gradu 26 de diſcretione hîs terminîs tradit: *Optimum in omnibus ac ſalubre Alphabetum, videlicet obedientia, jejunium, cilicium, cinis, lachrimæ, confeſſio, ſilentium, humilitas, vigiliæ, fortitudo, frigus, labor, ærumna, contemptus, contritio, oblivio illatæ contumeliæ, fraternitatis amor, manſvetudo, fides ſimplex omniq; curioſitate carens, curarum ſæcularium abjectio, amabile Parentum odium,*

totius

totius rei mortalis repudiatio, ſimplicitas innocentiæ conjuncta, ſpontanea vilitas. Porro finis proficientium ac ratio iſta eſt, inanis gloriæ & iracundiæ vacuatio facilis meliorum ſpes, quies, diſcretio, judicii fixa & ſolida memoria, miſericordia, hoſpitalitas, modeſtia, correptio omni perturbatione libera, avaritiæ repudiatio. Eorum verò ſpirituum & corporum, quæ religiosè ac piè in Deo conſummantur hic finis, hæc ratio, & lex eſt. Cor captivatione ſuperius, conſummata & perfecta charitas, humilitatis fons, mentis peregrinatio, Chriſti inhabitatio, lucis & orationis inviolabilis theſaurus, divinæ illuſtrationis copia, mortis deſiderium, odium vitæ, fuga temporis, mundi interceſſor, Deo vim inferens, Angelorum in miniſtrando ſocius, ſcientiæ abyſſus, myſteriorum domus, arcanorum cuſtos, hominum ſalvator, dæmonum DEUS, vitiorum Dominus, dominatar corporis, naturæ procurator, peccato extraneus, beatæ tranquillitatis domicilium, imitator Domini per auxilium Domini. Hoc ergo Alphabetum ſi doceat Magiſter ſuos novitios & in præfatis omnibus virtutibus

eos

os ita practicè instruat, ut illarum natu-
am, qualitates, excellentiam, amorem,
 sublimitatem assequantur, puto satis
ore ad officium Magistri. Reliqua
uæ hic dici possent, colligi poterunt
x dicendis Parte 3tia; ibi enim trade-
nus, in quo se ipsos debent exercere
c probare novitii? porro in quo se
ebent exercere novitii, in eo debet
psos instruere Magister. Tandem si-
ut quilibet homo, ita quilibet novitiu
onstat Corpore & animâ tanquam
artibûs essentialibûs compositi sub-
antialis Physici: quidquid ergo perti-
et ad bonum ordinem, statum, & com-
ositionem Corporis, & quidquid per-
inet ad bonum ordinem, statum &
egimen animæ, in his omnibus abso-
utè sine ulla exceptione tenetur Ma-
ister instruere novitium: sicut enim
DEUS Optimus Maximus in sensu reali
 Physico ex anima & Corpore de
ihilo suo extractis creavit hominem:
a Magister ex eadem anima & corpore
ebet in sensu morali creare novitium,
t jam supra diximus. Oret ergo DE-
UM Optimum Maximum, ut quæ nos

hîc ad instructionem novitiorum necessaria, intermisimꝰ, Ille ipsi ex alto conferat & misericorditer largiatur.

CAPUT VII.

In quo proponitur norma seu exemplar munerum, officiorum, & qualitatum ipsius Magistri novitiorum, seu quid pertineat ad Magistrum novitiorum & quibus qualitatibus præditus esse debeat?

Plurima sunt officia, munera & qualitates ad Magistrum novitiorum spectantes, proinde de his omnibus aliquot Paragraphis tractabimus.

§ I.

In quo proponitur exemplar officiorum & munerum ad Magistrũ novitiorum spectantium.

Ex allata hactenus doctrina, quilibet Magister informari potest quomodo suos

ſuos novitos probare ac inſtruere debeat, cæterùm ut plenius hac in parte loquamur, adhuc compendiosè adferemus hîc nonnulla officia & munera, ad prædictum Magiſtrum ſpectantia.

Primum ita Magiſtri novitiorum officium & munus eſt, quod primus ante omnes ſuos novitios ſurgere à ſommo debeat. Hujus tam matututinæ ſurrectionis, neceſſitas eſt multiplex. *1ma* ut videat ſi omnes novitii in ſuis cellis dormierint. *2da* ut novitios matutina ſua ſurrectione, excitet ad ſurgendum velociter. *3tia* ut videre poſſit quô animô, quâ alacritate & fronte ſurgant ſui novitii: *4ta* ut debitus ordo in cæteris muniis obeundis ſervetur. Magiſter itaq; novitiorum debet eſſe tanquam aurora matutina: hæc prima ante omnia ſidera ſurgit quotidie, & ſoli novo prælucet ad futurum diem; ita & Magiſter novitiorum debet ſe gerere: primus ante omnia Religionis ſidera à ſomno deſiſtere & his omnibus ad omne bonum prælucere tenetur, ut tandem aliquando ſerenam claramq; accendant diem.

Secundum muns Magiſtri novitiorum eſt, quod ultimus debeat quieſcere, cujus ipſius multiplex neceſſitas eſt. *1ma* ut videat ſi omnes novitii contulerunt ſe in proprias cellas ad dormiendum. *2da* ut poſtquam ſe contulerint ad cellas, videat ſi juxta ſtatuta ordinis ſervent ſilentium. *3tia* ut videat & ſciat, quàm citò ſui novitii contulerunt ſe ad quieſcendum. *4ta* ut advertat ſi hi & illi poſtquam ſe contulerint ad cellas, non diſcurrant iterum huc & illuc: multi enim cùm vident Magiſtrum novitiorum, ſe modeſtiſſimè componunt, ad cellas ſe conferunt, dormitum abeunt, in ſilentio aliquantulùm quieſcunt, tamen poſtquam adverterint Magiſtrū ſuum quieſcere, ad ſua lenocinia ſurgunt, proprias cellas deſerunt, ad alios diſcurrunt, quieſcentes perturbant, & multa alia inconvenientia perpetrant? Quare ut Magiſter novitiorum his occurrat, ultimus debet quieſcere. *5ta neceſſitas* eſt ut Magiſter novitiorum videat, ſi aliquis tentator, in perſona Dæmonis non veniet ad tentandum aliquem ex novitiis, ut Re-

ligionem

ligionem deserat, habitum deponat, & inchoatum annum probationis abjiciat. Nox enim, est tempus illud in quo transeunt omnes bestiæ sylvæ, in quo fures merces alienas auferunt, latrones prædantur, raptores vim inferunt, cæteraq; malitiosorum hominum turba, sua scelera exequitur; proinde ne aliquis fur cuicunq: ex novitiis pretiosam vocationis mercem auferat, ne aliquis latro prædari sancta proposita intendat, vel tandem insperatus raptor audeat vim inferre piis desideriis, diligenter vigilandum est, & ultimato post omnes quiescendum. *6ta necessitas est* ut Magister novitiorum ultimus quiescat est interna & externa securitas, dum enim ipse ultimo quiescit, notum habet de omnibus, quando, quomodo & qualiter se composuerint ad quiescendum, & sic de nullo ex illis timet ne cadat in laqueum Diaboli, de nullo suspicionem habet utrum sit præsens nunc in monasterio? consequenter tam intra, quàm extra securus evadit.

Tertium munus Magistri novitiorum est, quòd in omni loco, nempe in

Ecclesia Choro, Refectorio, Dormitorio, Porta, oratorio & in omni recreatione debeat illis esse præsens, sive per se sive per alium: ad Magistrum enim novitiorum pertinet instruere novitios, quomodo se gerere debeant in Ecclesia, Choro, Dormitorio, Refectorio, Porta, Oratorio, recreatione, cæterisq; aliis locis; proinde ut hanc instructionem sufficienter illis præbeat, necessarium est ut in omnibus dictis locis ipsis assistat, eos comitetur, & continuo se præsentem exhibeat. O quam multi ex sæculo ad Religionem veniunt, qui superbè leviterq; orare, voraciter & barbare comedere, morosè dormire, stulte incedere impudicè recreari didicerunt, & frequenter dum jam statum Religiosum arripuerunt, eandem morosam, turpem & barbaram consvetudinem retinere volunt, ad hæc omnia diligenter debet advertere Magister novitiorum, & sic quemlibit ex illis instruere, ut humiliter orent, modestè se reficiant, pudicè dormiant, honestè recreentur. Quis numerabit quot animæ perierunt? quot viri Sancta sua proposita deserue-

runt;

ſunt; quibus in Portæ receptaculis, abſq; Magiſtri aſſiſtentia loqui, diſcurrere, & converſari indultum eſt! Quando invitabantur ad Portam, erant fervidi; modeſti, compoſiti, & omnimodè ex vita Religioſa contenti, poſtquàm verò ſoli ad portam iverunt, poſtquàm ſoli cum ſæcularibus converſati ſunt, redierunt frigidi, laxi, & in ſtatu Religioſo diſplicentes, quouſq; ſoli non converſabantur in Porta, nullas tentationes ſenſerunt, non nutabant in ſpiritu, non torquebantur ullis anxietatibûs, poſtquã autem illis conceſſa eſt ſolitaria converſatio, non habent quietem ab inſultibus tentationum; continuò illis repræſentantur illa objecta, cum quibus loquebantur, redeunt perſonæ in mentem, cum quibus laxè aut ſaltem liberè diſcurrebant; ex hac autem variorum repræſentatione objectorum conſurgunt futiles apprehenſiones, excitantur ſpecies præteritorum negotiorum, & ſic mentem miſerorum novitiorum occupant, ut non poſſint facilè ac devotè ſuis inſiſtere muneribus, ſed ad hæc fervidè aſpirant quæ imprudenter ex ſolitaria converſa-

 tione

tione apprehendunt. Quid dicam de recreationibus sine Magistri præsentia habitis: in his frequentissimè perditur quidquid præsente Magistro acquiritur. Parum est quod virtutes & perfectiones acquisitæ perdantur, etiam nova scelera & nefanda crimina sæpissime perpetrantur. Non adfero hic quanta vidi fieri inconvenientia in prædictis recreationibus sine præsentia Magistri concessis: quia illa & nominare erubesco & indigna censeso, ut hic referantur, cæterùm ex parte mea (quantum expertus sum) optarem singulis Magistris novitiorum, ut suos discipulos nunquam solos pro recreationibus mittant, sed quandocunq; volunt distractionis causa concedere illis hanc gratiam, semper eis assistant, eos comitentur, & nec uno gradu ab illis recedant. Sicut ibi raro evenire solet sine clade, ubi milites circumcirca hostibus septi, ad distractionem, vel quietem capiendam sine Duce excurrunt; ita ibi rarissime contingit sine casu peccati, ubi novitii hostibꝰ invisibilibus undequaq; obsessi sine magistro suo ad recreandum exeunt. Non dormit tantator noster, non dor-

miunt hostes nostri dum nos recreamur, illi invigilant; ex occasione recreationis majores & majores ad exhilarandum modos porrigunt, in ipsaq; hilaritatis abundantia, mortiferum aliquid suggerunt, tandem ex amore ulterioris hilaritatis capiendæ, etiam ad Deum offendendum inducunt. O infelix talis recreatio quæ Christum offensum contristatur: O detestanda talis distractio quæ hominem a Deo distrahit & infinitè separat. Ut ergo & hilaritatis abundantia temperetur, & debitus ordo recreandi servetur, Magister novitiorum sit his omnibus præsens, vel saltem à longè prospiciat. Nunquam autem ita à suis removeatur novitiis, ut eorum actus spectare non possit. Fateor quidem in aliquibus sanctis Religionibus esse ita piam & felicem institutionem novitiorũ, ut etiamsi illi mittantur sine Magistri assistentia ad recreandum, tamen se modestè & religiosè gerant. Sed quia in aliis multis Religionibus contrarium aliquando evenisse legimus, ideo melius est prævenire & occurrere peccati periculo etiam remoto, quàm illi se exponere. *Quar-*

Quartum munus seu officium Magistri novitiorum est, ut toto illo tempore quo novitii incellis suis morantur, custodiat hoc, quatenus libris spiritualibus incumbant, lectioni Sanctorum Patrum, Ascetarum aliorumq; piorum virorum insistant. Quod Professor in schola, Doctor in Cathedra, hoc Magister in suo novitiatu; ad eum spectat vitæ regularis lectionem tradere, prima rudimenta Religiosæ observantiæ proponere, & alia his similia remonstrare, ut jam supra diximus; quare nè in cassum hanc lectionem tradat, attendere debet ut ejus discipuli non fabulis, sed lectioni librorum spiritualium se applicent: si quos autem viderit in hoc pio & sancto studio negligentes, tepidos, aut resistentes, talibus ipse librum & quantitatem lectionis assignet, tempus ad perlegendum determinet, quod cum elapsum fuerit inquirat quid? quantum? & cum quo fructu animæ legerunt? imò, ut omnes æqualiter tractet, omnibus prædictam lectionem & tempus legendi metiatur, & tandem, ex omnibus simul rationem tam pii laboris exigat. Hujus

dili-

diligentiæ circa novitios exhibendæ eſt multiplex utilitas. *1ma:* eſt ſubtractio occaſionis ad otiandum & confabulandum. *2da:* eſt ſubtractio coloris ſeu prætextus diſcurrendi huc & illuc. *3tia:* eſt debita obſervatio ſilentii juxta Conſtitutiones Religionis impoſiti. *4ta.* utilitas eſt hæc quòd novitii continuo libris ſpiritualibus incumbentes, firmentur in ſpiritu, accendantur in devotione, & omnem vitæ regularis formam, per continuum in lectione ſpirituali exercitium acquirant. Quod ſi autem non alliciantur nec alligentur novitii ad prædictam continuam librorum ſpiritualium lectionem, tunc per hoc ipsū, datur eis campus divagandi per cellas & dormitoria, excurrendi ad culinam, hortum, refectorium, & alia ſimilia loca minimè utilia, cui divagationi ſi tempore novitiatus aſſveſcant, ſemper taliter divagari volent, & licet poſtmodum coercebuntur ab aliquo, ut dictam divagationē relinquant, non ſtatim ab hoc vitio retrahentur. Itaq; devote novitiorum Magiſter, principiis obſta, ſerò medicina paratur, ſtatim ab exordio

proba-

probationis continere & concludere studeas tuos discipulos in cella, ut nullibi extra suum limen exeant, sic enim constricti, & piâ charitatis disciplinâ conclusi, si non otientur, non fabulentur, non puerilibus lenociniis vacent, sed continuo piorum librorum lectioni incumbant, confidendum sperandumq; in Deo, quòd vocationem inchoatam perficient, ac spiritum suum per spatia imaginatoria dispersum colligent, soliq; Deo contemplando affigentur;

§ I I.

In quo proponitur exemplar quantæ perfectionis debeat esse Magister novitiorum

Quoniam quilibet novitiorum Magister, est simul quodammodo architectus perfectionis in moribus novitiorum fundandæ, ædificandæ, & stabiliendæ, ideo ut hanc perfectionē legitimè fundare, tutè ædificare, prudenter stabilire possit, utilissimū est, ut sciat quantæ perfe-

perfectionis esse debeat. Prædictus itaq; Magister novitiorum, præsertim in Religionibus ab Institutione Apostolica immediate descendentibus. *Imo debet esse vir Apostolicus & plenus spiritu Apostolico:* hoc est debet esse præditus Paupertate, obedientia, & Castitate Apostolica, debet in omnibus præferre charitatem, fidem, spem, patientiam & humilitatem Apostolicam, verbô concludo, debet in illo relucere virtus, pietas, & sanctitas Apostolica. Institutum Monasticũ ad erudiendos suos novitios, non alium admittit Magistrum, nisi virum monasticum seu perfectione monasticà plene instructum: Similiter institutum eremiticum non alium patitur Instructorem nisi virum eremiticum, solitudini, contemplationi, eremoq; totaliter deditum: tandem status militaris ad erudiendos belli expeditionibus Tyrones, neminem eligit nisi virum militaribus articulis & stratagematibus insignem: eâdem per omnia ratione & modo, Religio Apostolica ex sua natura & professione requirit pro Magistro novitiorum, virum Apostolicum.

2do

2do Magister novitiorum debet esse plene mortificatus in omnibus passionibus, præsertim iræ gravis, impetuositatis, & furoris subiti, homines etiam sæculares deformantis. Ira enim & impetuosus furor plerumq; hominem extra se rapit, & sui ipsius facit oblivisci; ad dura, barbara & scommatica verba provocat, & multorum aliorum inconvenientium periculo exponit quorum si eveniat aliquid ex occasione iræ præsentibus novitiis, hi utpote pusillanimes scandalizantur; vel si dura verba nunquam audierunt, animo dejiciuntur.

3tio quilibet novitiorum Magister debet esse perfecte verè ac sincerè charitativus, id est omnes & singulos suos novitios debet sincereâ charitate prosequi; in hac autem ipsâ charitate debet servare istum modum, ut omnes æqualiter amet, vel si amabit aliquos magis præ aliis, propter majores illorum virtutes; non ostendat ad extra hanc inæqualitatem amoris, sed intra plus amet: unde si hunc, quem minus intra amat, arguit vel punit pro aliquo defectu; etiam

etiam quem plus amat, ſi deliquerit, pariter arguat & puniat: ſi parcit illi quem plus amat, etiam pariter parcat illi, quem minus amat. Ratio hujus fundamentalis eſt hæc: quia Magiſter novitiorum omni conatu debet ſatagere, ut inter novitios ſubtrahat occaſiones invidiæ, contentionum, æmulationis, & rixarum, ſi autem hos plus illos minus amabit, non tam ſubtrahet, quam ſubminiſtrabit materiam prædictorum omnium inconvenientium; proinde ne videatur ſubminiſtrare, omnes & ſingulos etiam Regiæ, ſenatoriæ vel Ducalis Proſapiæ filios, æqualiter amet, æqualiter moneat, æqualiter corrigat, æqualiter exhortetur, æqualiter laboribus & oneribus applicet, niſi forte aliqua vera infirmitas, vel alia circumſtantia legitima excuſaverit. Licet verò aliquos novitios præſertim è Magnis Parentibus & Familiis natos, poſſit aliquando excuſare à ferendis æqualiter oneribus, delicata conſtitutio corporis, tamen ab exercitiis, humilitatis, & aliorum ſimilium nullatenus poteſt excuſare, quia ad humiliandum ſe, non corporis for-

titudo,

titudo, sed animi requiritur submissio, & sui ipsius nulla æstimatio. Unde licet v.g. possint aliquando dispensari à Choro noctorno, non tamen ab illo officio, quod ex se parvum quidem & leve est, magnam tamen exigit humilitatem. Quare talibus non est concedendus locus ante alios antiquiores novitios, multò magis ante Professos, sed in ultimo loco secundùm suam vocationem sedeant; qui enim ad Religionem suscipiendam candidô animô venit, ille humiliari, contemni, & vilipendi venit, non honorari, proinde si tali priorem ex vano familiæ respectu concedamus locum, impedimus eum ab hoc bono consequendo, quia eum honoramꝰ, licet ille humiliari venerit, ipsiq; eum docemus superbiam, qui ad nos humilitatis addiscendi gratia sese contulit.

4to Magister novitiorum debet esse patiens, quia non ad solos novitios nec ad solos quoscunque subditos, sed ad omnes in communi dictum est: *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Unde Magister novitiorum, non semper debet suam injuriam vel afflictionem

rigorosè

gorosè vindicare, ſed pro temporis,loci t perſonarũ circumſtantia cum charitate ati, quidquid adverſi vel moleſti contigerit. DEUS noſter Optimus maxinus poſſet unô momentô & inſtanti, mnes illos conterere & abſolutè annilare, qui ejus voluntati contraveniunt, præcepta ejus frangunt, vel in contemptum eorum agunt, tamen etiam uper hos patientiam benignitatemq; uam manifeſtat, tolerat ad tempus eoum malitiam, expectat pœnitentiam onec revertantur; in hac patientia deent Magiſtri novitiorum imo omnes uperiores, imitari Deum optimum Maximum. Uunde licet cum charitate oſſint hunc & illum de gremio ſuo eſpuere, punire, & ſerio excludere, amen aliquando conſultis prudentiæ egibus, patiendum eſt vel intermittenum.

5to Magiſter novitiorum debet eſſe ompatiens, hoc eſt ſi veniat aliqua ſura ſuos novitios afflictio, infirmitas, el dolor corporis aut ſpiritûs, tunc ebet illis compati & condolere, ſeu ati cum patientibus, dolere cum

dolentibus, infirmari cum infirmantibus, triſtari cum triſtantibus. Hoc faciebat Apoſtolus ut de ſe ipſo teſtatur dum inquit: *Factus ſum Iudæis tanquam Iudæus, ut Iudæos lucrarer, iis qui ſub lege ſunt, quaſi ſub lege eſſem cum ipſe non eſſem ſub lege, ut eos qui ſub lege erant lucrifacerem: iis qui ſine lege erant tanquam ſine lege eſſem cum ſine lege Dei non eſſem, ſed in lege eſſem Chriſti, ut lucrifacerem eos, qui ſine lege erant. Factus ſum infirmus, ut infirmos lucrifacerem, omnibus omnia factus ſum ut omnes facerem ſalvos.* Hanc per omnia formã Apoſtoli, debet induere inſtituti Apoſtolici Magiſter: debet eſſe cum infirmis infirmꝰ, cum debilibꝰ debilis, cũ triſtibus triſtis: verbô: debet omnibus omnia fieri, ut omnes Chriſto lucrifaciat.

6to Magiſter debet eſſe Clemnens & ſeverus. ita ut ſeveritatem clementiâ & authoritate officii ſui temperare ſciat, ut in nullo excedat, ſed clementiam ſeveritati ita aptet, ut neq; ſit nimis clemens, neq; nimis ſeverus neq; nimis authoritativus; non debet eſſe

nimis

imis clemens, quia nimia clemetia diſ-
olvit ſubditos, laxos facit, & multum
udaces, hi enim dum vident ſuperio-
em nimis clementem, in ſpem ejus
lementiæ multa ſibi indulgent, & mul-
a licere putant, non agunt quæ illos
oncernunt, ſed confidentes bonitati
jus plura onera ad ſe ſpectantia inter-
nittunt quàm perficiunt, imò quidquid
nali, perverſi, & inordinati cogitari
oteſt, illud ſtulte audent, reſpicientes
emper nimiam ſui ſuperioris clemen-
iam. Hi ordinariè ſubalternos ſupe-
iores contemnunt, admonitiones &
ræcautiones ſuperiorum ſubalterno-
um negligunt, & tandem ita vivunt,
t quo major ſit ſuperioris clementia,
o major ſit eorum malitia & ſtultitia.
Non debet eſſe nimis ſeverus & nimis
igidus, quia nimia ſeveritas & rigor,
ilialem apud ſubditos diſſipat affectum,
rædictumq; Magiſtrum odioſum, in-
gratum & crudū reddit. Qui ſunt nimis
igidi & ſeveri, ab omnibus timentur, à
nemine amantur. Omnes cum illis
gunt pulchrè, ſed nullus ſincerè; nam
quilibet eorum rigorem ad oculum

laudat, & intra odit. Ubi nimis rigidus comparet ſuperior, ibi omnes quidem ſuſcipiunt hilariter eundem, ſed paulatim ſucceſſive unus poſt alterum ſubducitur, ita ut non habeat cum quo ad finem converſari poſſit; omnes enim cavent ſibi & verentur cum ipſo loqui, multo magis converſari, ne ipſis in hac ipſa converſatione, aliquẽ nimium imponat rigorem.

7mo Magiſter novitiorum debet eſſe in omni loco, tempore & circumſtantia cautus ut nulli ex novitiis ſcandalum vel occaſionem; ſcandali præbeat. Porro in Magiſtro novitiorum imo in quocunq; alio Suſperiore præcipua & frequentiſſima ſcandali occaſio eſt hæc, quando Magiſter prædictus tradit Regulam, ſtatuta, & conſvetudines ordinis remonſtrat ſuis ſubditis docetq; hoc & illud omnino ſervandum eſſe, quia ſic Regula & ſtatuta præſcribunt, tandem poſtquam illis hanc doctrinam dederit & ipſe videntibus & ſpectantibus ſuis ſubditis contrarium facit, tunc ex talibus factis doctrinæ præfatæ contrariis ſtatim ſubditi ſcandalizantur, & connaturaliter

intra

ntra ſe loqui ſolent: nobis onera importabilia imponit, & ipſe digito movere ea non vult, nos jubet hoc & illud facere ideo, quia hoc Conſtitutiones ordinis præſcribunt; ipſe vero id quod docet non obſervat: utiq; & ille non eſt ſupra ſed infra Conſtitutiones ordinis? &c: &c: Sive igitur orat, vel meditatur, ſive quieſcit aut, vigilat, ſive ſtat vel incedit, ſive manducat vel bibit, ſive laborat vel recreatione fruitur, ſive aliquid aliud cogitabile facit; continuo circumſpectus: ſit coram quo id facit, ſi coram novitiis & ſuis ſubditis, jam cum majori diligentia id operetur; & caveat ne in aliquo operis puncto ſcandalum præbeat, Si coram illis ubi nullum ſcandali periculum adeſt, tunc poteſt liberius & ſecurius agere, nunquam tamen ita laxè, ut a debita Regula morum, ſine ulla ratione vel urgente neceſſitate recedat: novitii enim ſuum Magiſtrum omnesq; ſubditi ſuperiorem ſuum, in omni actione intuentur, & hoc ſibi pro regula vivendi accipiunt, quod eum operari vident.

8vo Magiſter novitiorum debet eſſe

continuo sobrius ita, ut in nullo casu possit se dispensare vel sibi indulgere aliquid in potu ultra mensuram. Quodsi per impossibile aliquado sibi indulserit, absolutè non compareat suis discipulis, verùm se ita in aliquo loco abscondat, ut a nemine eorum videri & sciripossit. Ratio est, quia inebriatio etiam unica multorum inconvenientium & scandalorum solet esse causa, & sic aliquos ad furorem extraordinarium & impetuositatem, aliquos ad perturbandam pacem, alios ad contendendum, alios ad vaniloquia aliaq; innumera absurda provocat, unum autem ex his absurdum, in actuali inebriatione præsentibûs novitiîs committere, satis grande piaculum est. Dum Sanctus Paulus daret præcepta & instructionem sancto Thimotheo Discipulo suo, nimirum ut prædicet verbum, instet opportunè, importunè, ut arguat obsceret, increpet in omni patientia & doctrina, ut vigilet in omnibus laboret, ut opus faciat Evangelistæ & ministerium suum impleat: tandem subjungit expresse dicens ad Thimotheum. *Sobrius esto.* Quicunq; ergo Magistri

munere

nunere inquacunq; Religione Aposti-
ica fungeris, utor ad te verbis Apostoli.
*Testificor coram Deo & Christo JESU,
qui judicaturus est vivos & mortuos per ad-
ventum ipsius & Regum ejus; prædica
verbum, insta opportune, importune, argue
obsecra, increpa in omni patientia & do-
ctrina. Erit enim tempus cum sanam do-
ctrinam non sustinebunt, sed ad sua desi-
deria coacervabunt sibi Magistros prurien-
tes auribus. Et a veritate quidem audi-
tum avertent, ad fabulas autem conver-
tentur. Tu vero vigila in omnibus, labora,
opus fac Evangelistæ (seu Magisteri) mi-
nisterium tuum imple.* Tandem ad hæc
omnia specialiter hanc etiam clausulam
addo: *sobrius esto.*

*9no Tandem Magister novitiorum
debet habere omnes qualitates illas, quas
in Regula sua injungit S. Augustinus cui-
libet superiori dum inquit: Ipse vero
qui vobis præest, non se existimet potestate
dominante, sed charitate serviente feli-
cem. Honore coram vobis Prælatus sit,
vobis, timore coram Deo, substratus sit
pedibus vestris, circa omnes se ipsum
bonorum operum præbeat exemplum.*

Corripiat inquietos, consoletur pusillanimes sustineat infirmos, patiens sit ad omnes disciplinam libens habeat, metuendus imponat: & quamvis utrumq; sit necessarium, tamen à vobis plus amari appetat quam timeri semper cogitans Deo se pro vobis redditurum rationem. Quidquid ergo in hac Regula præscribitur ad rationem boni superioris, id omnino requiritur ad rationem boni Magistri, siquidem hic est superior respectu suorum novitiorum.

Ultimo tandem debet esse ita perfectus, ut contineat in se omnem omnino illam Religiosam perfectionem, quam communicat, communicare vult, & tenetur suis novitiis. Quilibet enim Magister ita se habet respectu suorum novitiotum, sicut se habet causa aut principium respectu sui effectus. Sicut ergo ad hoc, ut aliqua causa vel principiū possit communicare aliquam perfectionem suo effectui, debet illam pro priori saltem aliquomodo continere; ita Magister instruens novitios si vult in eos, refundere perfectiones & qualitates vitæ Religiosæ, debet illas ipse prius habere,

bere, & illis perfectè quantum fieri poteſt excellere Idem Magiſter novitiorum eſt quoddam vivum exemplar, ex quo exempla, normam, formam, & methodum vitæ Religioſæ debent ſumere novitii; eſt imago ſui Iuſtituti, in quod aſſiduo debent convertere oculos plantæ novellæ; eſt quoddam ærarium gemmarum & clenodiorum ſpiritualium, ex quo indigentes & pauperes ſpiritu ditari debent, quomodo autem hæc omnia ab illo participabunt, ſi ille ipſe his dotibus caruerit?

§ III.

Quantæ & qualis ſcientiæ debeat eſſe Magiſter novitiorum.

Duo ſunt principalia fundamenta, quibus innititur, tota ſtructura diſciplinæ regularis, ımum eſt virtus ſeu pietas conſiſtens in actibus voluntatis. 2dum, ſcientia conſiſtens in actibus intellectûs. His duobus fundamentis debet inſiſtere, & prælucere, quilibet novitiorum Magiſter; qualiter debeat

præ-

prælucere primo fundamento? jã oſtendimus, quando deduximus quantæ perfectionis debeat eſſe; qualiter autem debeat prælucere ſecundô fundamentô, ſeu ſcientiâ, facilè id oſtendemus, quando deducemus qualis & quantæ ſcientiæ debeat eſſe.

1mo itaq; *Magiſter novitiorum* præſertim in Religione Apoſtolica ad dictum officium evectus, debet habere *ſcientiam Apoſtolicã.* Porro ſcientia Apoſtolica, eſt illla, quæ habetur non in perſvaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritûs & virtutis, ut teſtatur de ſe ipſo Apoſtolus dicens: *Sermo meus & prædicatio mea, non in perſvaſibilib9 humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus & virtutis, ut fides veſtra non ſit in ſapientia hominum, ſed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos; ſapientiam autẽ non hujus ſæculi neq; Principum hujus ſæculi, qui deſtruuntur, ſed loquimur Dei ſapientam, in myſterio quæ abſcondita eſt, quam prædeſtinavit DEUS ante ſæcula, in gloriam noſtràm, quam nemo Principum hujus ſæculi cognovit.* Qui ergo

1ma ad Corinth 2.

Magi-

Magistrum novitiorum agit, talem debet habere scientiam: scilicet non in persvasibilibus humanæ sapientiæ verbis fundatam, sed in ostensione spiritus sancti & virtutis Divinæ, ut fides novitiorum non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei. Jtem dictus Magister novitiorum debet habere sapientiam quam possit loqui inter perfectos, hoc est inter tales viros qui in observantia & vita regulari perfecti consummatiq; sunt, debet inquam habere sapientiam non hujus sæculi, sed sapientiam Dei in mysterio, quæ absondita est, quam prædestinavit DEUS ante sæcula in gloriam nostram, & quam nemo Principum hujus sæculi cognovit.

2do Magister novitiorum debet habere scientiam eradicativam vitiorum in novitiis quæ in sæculo contraxerunt, seu debet habere talem scientiam, vi cujus sciat & perfecte noscat quomodo vitia cum quibus adhuc in sæculo contractis in Religionem venerunt, eradicanda sint ac extripanda; sicut enim Christus Dominus veniens in mundum, protestatus est quod non venerit vocare

justos

justos sed peccatores, ita quælibet Religio imitando Christum Dominum, non intendit principaliter gremio suo incorporare justos, sed peccatores, & variis defectuum morbis obnoxios, qui ut sanentur, in qualibet Religione præficitur illis Magister, tanquam medicus. Proinde ut dictus medicus spiritualis possit eos rectè sanare, debet omnino habere scientiam eradicativam vitiorum seu morborum, quibus novitii alterantur. Medicus corporalis suscipiens curam infirmi, utiq; sine dubio debet scire principia, modos, & omnia cogitabilia media, quibus infirmus sanari possit, & morbus ejus eradicari, quodsi non habeat, & infirmi curam suscpiat; eundem non sanat, sed propria manu occidit: pari modo discurrendum est de spirituali medico curam infirmorum novitiorum suscipiente, quod nimirū debet habere perfectam notitiam principiorū regularum & omnium cogitabilium mediorum, quibus morbi sanari valeant, quod si illâ careat, novitios suos in anima ægrotos, non tam sanat, quàm potiùs occidit; vel majoris morbi periculo exponit.

3tio

3tio Novitiorum Magiſter debet habere ſcientiam inſtructivam, ædificativam & plantativam virtutum, ſeu talem vi cujus ſciat plantare virtutes in novitiis. Fundamentum hujus ſicut & prioris ſcientiæ in Magiſtro admittendæ eſt hoc, quia finis & officium Magiſtri novitiorum eſt non tantum eradicare, evellere, deſtruere, & diſpergere vitia, ſed etiam inſtruere, plantare & ædificare virtutes in iiſdem novitiis, ſed de hoc jam infra diximus.

4to debet habere ſcientiam probativam novitiorum, ſeu talem vi cujus ſciat probare novitios. Principalis enim finis principale officium & munus Magiſtri eſt, probare ſpiritum ſuorum novitiorum, hunc ergo finem ut rectè, utiliter & fructuoſe impleat, debet habere perfectam ſcientiam probandi. Ex defectu hujus ſcientiæ in Magiſtro novitiorum multa eveniunt detrimenta Religionibus. *Primum eſt* quod multi novitii non potentes ſuſtinere imperitiam Magiſtri, neſcientis probare, deſerunt vocationem ſuam, & egrediuntur ex novitiatu. *Secundum detrimentum* eſt hoc,

quod

quod qui ſub tali Magiſtro perſiſtunt & perveniunt ad Profeſſionem, rarò fiunt boni Religioſi, cum enim in novitiatu non fuerint bene probati in ſpiritu; nec plene ita ſicut oportebat mortificati, ideo ſi poſt Profeſſionem mortificantur, aut ſaltem ad ordinaria onera applicantur valde citò reſiſtunt ſuperioribus, vacillant in ſpiritu, de tranſitu ad alias Religiones cogitant, Profeſſioni ſuæ ſe poſſe reclamare minantur, ex hoc loco in alium tranferri cupiunt, & cum nullibi ſuperiorem ad ſuum guſtum inveniunt, iterum vel ad priorem redeunt, vel ſub hoc triſtes vel incontenti miſerabilem vitam ducunt. *Tertium detrimentum* eſt afflictio & tortura illorum ſuperiorum, ſub quorum jurisdictionem veniut poſt novitiatum, novitii malè in novitiatu probati, qui enim in novitiatu probati malè ſunt; defacto malè probati ſunt, vel in obedientia paupertate & caſtitate, vel in patientia, humilitate, ſubjectione, oratione, moderatione, inedia, frigore &c: Si malè probati ſunt in obedientia: ſine dubio non erunt ſuo Prælato obedientes per-

fectè

fectè, vel si obedient in aliquo, obedient in eo quod eis placebit: si malè probati sunt in castitate defacto etiam sub alio superiore laxi & impudici erunt: si malè probati sunt in paupertate; tunc quandocunq; illis deerit aliquid; ægrè ferent; si in patientia, humilitate & in aliis pariter insufficientem institutionem acceperunt, nihil pati volent, obsequia humilitatis respuent, tempus orationis, meditationis, & aliarum devotionum fugient; si tandem in frigore vel inedia malè probati sunt, commoditates varias prætendent, & cum saturati non fuerint, murmurabunt: quidquid deniq; zelosus, prudens, & rectus Superior imperabit quod illi in novitiatu non probarunt, hoc totum vel eis grave videbitur, vel novum vel excogitatum à Superiore figmentum. Hos omnes defectus suorũ subditorum malè olim in novitiatu probatorum si viderit superior, impossibile est ut non affligatur, consequenter ex mala & insufficiente novitiorum probatione seu ex defectu scientiæ probativæ in Magistro, sequitur afflictio & crudelis tortura Superiorum ad quorum

jurisdi-

jurisdictionem tales novitii post novitiatum veniunt.

5to Magistrum novitiorum decet quidem Theologiæ Scholasticæ scientia, tamen ex vi officii ejus, hæc in ipso non requiritur: cæterum notitia Theologiæ moralis ita est in ipso necessaria, ut sine illa muneri suo satisfacere nequeat. Prædictus enim Magister est Judex, superarbiter, & ordinarius moderator conscientiarum suorum novitiorum, quod judicium siquidem nullo modo potest esse legitimum, sine adminiculo Theologiæ moralis, ideo hæc simpliciter est necessaria dicto Magistro. Ad Magistrum prædictum pertinet dubia novitiorum resolvere, inanes scrupulos sedare, perplexitates reparare, anxietates dissipare, probabilitates decernere, quid in quo casu sequendum sit ostendere? hæc autem omnia quomodo implere poterit, si Theologiæ moralis notitiâ destitutus fuerit.

6to Quilibet Magister novitiorum debet habere, omnem illam scientiam quam vult & tenetur. suis novitiis communicare: nemo enim dat quod non habet,

habet, ut supra innuimus; si itaq; Magister novitiorum non habeat aliquam scientiam spectantem ad ejus officium, sine dubio non posset illam dare, proinde ut illam det, necessariò debet illã ipse pro priori habere.

7mo novitiorum Magister debet habere scientiam ac notitiam eorum Conciliorum, ac Decretorum à Summis Pontificibus latorum, in quibus descripta sunt illa omnia, quæ spectant ad reformationem Regularium, & piam institutionem novitiorum: sed de hoc jam supra innuimus.

§ IV.

Quid in omni Probatione novitiorum debeat indispensabiliter servare Magister eorum.

Multa sunt, quæ in probatione novitiorum debeat servare Magister eorum, & de his jam multa diximus, sed illud adhuc dicendum censeo, quòd ultra hæc omnia quæ jam innuimus, debeat adhuc servare Magister, in omni probatione virtutẽ discretionis seu prudentiæ. *Discretio enim* (ut docet Sanctus

ctus Bernardus) *est quædam moderatrix & auriga virtutum, ordinatrixq; affectuum & morum doctrix: Tolle hanc & virtus vitium erit, ipsaq; affectio naturalis in perturbationem magis pervertetur, exterminiumq; naturæ.* Jam autem juxta Cassianum discretio est non mediocris quædam virtus, quæ nec humanâ passim valeat industriâ comprehendi nisi Divina fuerit largitate collata. Hæc igitur discretio ita est necessaria in Magistro Novitiorum, ut si illa careat absolutè Magister esse non possit: discretio namq; seu prudentia (juxta Sanctum Augustinum) est illa virtus quæ bona discernit à malis, ut in illis appetendis istisq; vitandis nullus error obrepat; quomodo autem Magister discernet bonum à malo, si careat virtute discretionis & prudentiæ. Quodam tempore convenerunt plurimi seniores Patres ad B. Antonium in Thebaidis partibus commorantem. Cumq; à vespertinis horis protracta fuisset spiritualis collatio, quæstio de discretione maximum noctis spatium consumpsit. Quærebatur autem inter eos, quænam virtus & observatio

virum

irum Religiosum à laqueis Diaboli
ossit custodire illæsum, vel ad Deum
ecto firmoq; tramite perducere. Cūq;
ro captu sui intellectûs unus quisq;
roferret sententiam in medium, & alii
uidem hoc in jejuniorum vigiliarumq;
udio, alii in nuditate & contemptu
erum collocarent, alii remotiorem vi-
am & secreta eremi esse petenda cense-
ent, nonnulli autem inprimis sectanda
sse charitatis & humanitatis officia de-
nirent, cumq; in hunc modum pia
ontentione decertarent, jamq; maxi-
num noctis tempus in hoc esset con-
umptum; tandem B: Antonius respon-
ens universis dixit: *Omnia quidem hæc
uæ dixistis necessaria sunt & utilia si-
ientibus Deum, sed his principalem tri-
uere gratiam, nequaquam nos innume-
abiles multorum fratrum casus & ex-
erimenta permittunt: nam sæpe videmus
Fratres tenentes has observationes, re-
entino casu deceptos fuisse, eò quia in
ono quod cæperant, discretionem minimè
enuerint. Nec enim alia causa lapsûs
orum deprehenditur, nisi quia minus à
enioribus instituti, nequaquā potuerunt*

rationem hujus discretionis adipisci, qua viâ Regiâ docet incedere, & nec excessi continentiæ modum transire permittit, ne deflectere ad vitia concedit.

Ex dictis immediatè patet B. Antonium totam causam lapsûs ruinæq spiritualis, refudisse in id quod mult viri spirituales minus perfectè institut fuerint à senioribus de virtute discretionis: quare ut hic lapsus & ruina a vertatur, seniores & Magistri novitiorum debent eosdem Novitios instituer ac instruere de virtute discretionis, u autem bene instituant & instruant ip eâdem virtute discretionis debent ess præditi.

Ut autem hujus discretionis facilior usus habeatur, sciendum est in qu illa consistat. Discretio ergo superiorum & Magistrorum *imo consistit in ho* ut ita bonum discernant à malo ut neq in bonis svadendis, neq; in malis di svadendis error ullus subrepere possit unde inquit Granatensis. *Sicut Dialectica ad hoc potissimum inventa est, ne i veritatis inquisitione deciperemur, & u vera ex verisimilibus discerneremus, it*

nobis

obis pro Dialectica discretio esse debet, t veram virtutem a falsa virtute specie isjungamus, ne videlicet quod multis ontingit, vitium virtutis specie nos fallat. Et hæc Dialectica est maximè necessaia Magistro, ut in novitiis sciat discerere veras virtutes à falsis; si enim falas virtutes pro veris judicabit, & se psum & Religionem decipiet, judicanlo eos verè virtuosos, qui falso virtuosi unt, seu judicando eos capaces instiuti Religiosi, qui à parte rei incapaces unt.

2do. *discretio consistit in hoc* ut niil præcipitanter, nihil impetuosè, nihil uribundè agat, vel ordinet, sed omnia naturè, prævia ratione, consilio, ac deiberatione. Talis discretionis erat S. Ignatius Fundator Societatis JESU qui (ut ait Historia) *Ratione & consilio plurimum utebatur, crebro usurpans à belluis hominem sola ratione differre. Unde ipse in omni actione, & finem actionis & media modosq; perfectissimos, eas perficiendi excogitabat.* Bene monet Thomas à Kempis; *Magna sapientia est non esse præcipitem in agendis nec perti*

naciter in propriis ſtare ſenſibus. Lib 1 de Imit: C: 4. §. 1.

3tio diſcretio Magiſtri vel cujuscunq; alterius ſuperioris conſiſtit in hoc, ut Magiſter diſcernat & cognoſcat quantum unusquisq; ex ſubditis ſuſtinere, portare & pati poſſit. Et talem ſe Magiſtrum exhibuit ipſe Chriſtus Dominus ut de ſe teſtatur Math: 10 dicens: *Ego ſum Paſtor bonus, & cognoſco oves meas, & cognoſcunt me meæ. Et alias oves habeo quæ nonſunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient,*

4to diſcretio Magiſtri conſiſtit in hoc ut ſuis ſubditis non inponat onera nimis gravia & inſubportabilia, ſed nonniſi talia ad quæ ferenda potentes, capaces, & ſufficientes ſunt. Et talem diſcretionem ſervabat ipſe Chriſtus Dominus reſpectu Apoſtolorum, ut conſtat ex illius verbis ubi inquit ad Apoſtolos. *Tollite jugum meum ſupervos: jugum enim meum ſvave eſt & onus meum leve.* Unde Mathæi 23 reprehendit tales Magiſtros qui ſuis ſubditis onera inſubportabilia imponunt, dum inquit:

Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quæcunq; dixerint vobis servate & facite, secundum opera vero eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt. Alligant autem onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominũ; digito autem suo nolunt ea movere.

5to discretio Magistri consistit in hoc ut dum Novitiis imponit aliquod onus grave, statim eisdem provideat & porrigat media ad ferendum illud vel ipse illud una cum Novitiis ferat: Et hanc discretionis speciem, servavit Christus Dominus cum Apostolis, quibus imposuit quidem aliqua onera ex parte gravia, cæterum simul providit illis media ad illa ferenda, nempe subministravit illis auxilia supernaturalia, gratiam sanctificantem, habitus infusos, item gratias prævenientes, comitantes, subsequentes, &c: quibus omnibus adjuti Apostoli, omnes difficultates & pericula vicerunt. Unde quando eos mittebat ad prædicandum Evangelium, prohibuit de hoc cogitare quid corã infidelibus illis essent locuturi. *Nolite cogitare quomodo*

aut quid loquamini non enim vos estis qui loquimini sed spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis: & simul addit: *dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.* Non solum autem providit illis media supernaturalia sed etiam naturalia & ordinaria sic ituris in orbem universum, prohibuit ut neq; aurum neq; argentum neq; pecuniam in zonis, neq; peram in via neq; duas tunicas, neq; calceamenta, neq; virgam portarent: sed simul ita ordinavit ut illis necessaria omnia ad victum & amictum ubiq; darentur dicendo. *Dignus enim est operarius cibo suo:* Sicut autē illis providit media in utroq; ordine tam naturali quam supernaturali, ita onera illis imposita cum illis portavit eosq; in illis ferendis adjuvit, ut constat ex illis ipsius verbis: *sine me nihil potestis facere:* & ex illis: *vobiscum sum usq; ad consummationem sæculi.* Hanc totam discretionem juxta sphæram suam debet servare quilibet Magister, & ita se cum Novitiis gerere, sicut se aliquando prudentes gerunt Professores cum Discipulis, quibus dum arduas difficultates resolvendas objiciunt, tum ipsi

quoq;

quoq; demonſtrant viam, modum, & rationem, qualiter eas difficultates diſcipuli reſolvere poſſint.

6to *Diſcretio Magiſtri* in hoc conſiſtit, quod dum novitii in aliqua re vel negotio delinquunt, non ſemper omnino exigat pœnam vel ſatisfactionem ad æqualitatem, hoc eſt in omnibus & ſuper omnia tantam, quantum eſt delictum, ſed delinquentes aliqua ex parte arguat, aliqua ex parte puniat, aliqua parcat, aliqua diſſimulet, aliqua quaſi non videret fieri permittat. Hâc diſcretionis formâ uſus ipſe Chriſtus Dominus cum Apoſtolis. Satis graviter deliquit Petrus quando ſuum Magiſtrum ter abjuravit, & tamen Chriſtus Dominus non damnavit eundem in inſtanti, nec detruſit ad infernum, nec delevit ex Collegio Apoſtolico, ſed eum benignè reſpexit, & Petrus fleuit amarè, iſtoq; fletu & pœnitentiâ contentus erat Chriſtus Dominus pro peccato contra ſe commiſſo. Pari modo Judas graviter peccavit qui proprium Magiſtrum ſuum JESUM prodidit, & vendidit ad mortem. Cæterum JESUS ineffabili diſcretione uſus eſt

erga

erga ipſum: nam imo cum ſederet ad menſam cum aliis Apoſtolis in cænaculo, licet ſciverit de proditione futura per ipſum perpetranda, tamen ipſi ſuum corpus & ſangvinem ſicut & cæteris Apoſtolis conceſſit, pedesq; ipſius ſicut & aliorum lavit: nec manifeſtè exprobravit Judæ dicendo v.g Ego ſcio quod me traditurus ſis, ego certus ſum quod tu ſis futurus proditor meus &c: ſed valde diſcretè monuit Judam dicendo in communi. *Unus ex vobis me tradet.* Tandem cum idem Judas venerit cum legione militum, ad tenendum JESUM, non confudit eum JESUS, nec duris vel aſperis verbis increpavit, ſed ei Paternum oſculum præbuit, eumq; nomine amici compellavit dicendo: *Amice ad quid veniſti.* Similem diſcretionem ſervavit Chriſtus Dominus cum illa muliere comprehenſa in adulterio, contra quam dum inſtarent ſcribæ & Phariſæi dicentes: *Magiſter hæc mulier modo deprehenſa eſt in adulterio, in lege autem Moyſes mandavit nobis, hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? JESUS autem inclinans ſe deorſum ſcribebat in terra. Cũ*

ergo

ergo perſeverarent interrogantes erexit ſe & dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtrûm primus in illam lapidem mittat, & iterum ſe inclinans ſcribebat interra. Audientes autem hæc, unus poſt unum exibant incipientes à ſenioribus & remanſit ſolus JESUS & mulier in medio ſtans, erigens autem ſe JESUS dixit ei; mulier ubi ſunt qui te accuſabant? nemo te condemnavit? Quæ dixit nemo Domine. Dixit autem ei JESUS: nec ego te condemnabo. Vade & jam amplius noli peccare. O quam pulchrum diſcretionis exemplum in Chriſto Domino: hunc igitur imitentur Magiſtri, hunc ſequantur ſuperiores ac Prælati, & nunquã in regendo errabunt. Quando igitur continget aliquem accuſari, tunc Magiſter antequam puniat, in omnes partes oculos convertere debet, & diſcernere circumſtantias, occaſiones, & qualitates delictorum & delinquentiũ, an ex infirmitate an ex malitia peccaverint, quibus omnibus bene perſpectis, quantum fieri poteſt ſphæram diſcretionis non excedat. Quod autem in puniendis, idem proportionatè ſervandũ eſt in arguendis, admonendis, & corri-

gendis

gendis subditis: aliqui enim magis ægrè ferunt durum indiscretum & scommaticum verbum, quam severam & rigorosam pœnam, proindein arguendo etiã verbis ut nummis utendum est, & sic omnia temperanda, ut in singulis Paterna discretito emineat.

7mo discretio Magistri consistit in hoc, ut se non exhibeat horridum, tristem, & continuo asperum, sed affabilẽ & omnibus se accommodan tem. Talis discretionis erat S. Jgnatius, qui tristẽ, & horridam sapientiam semper vitabat, quantum potuit se ad communem consvetudinem accommodans, ita ut ejus mores primâ fronte intuentibus, unus aliquis è populo videretur esse.

8vo discretio Magistri consistit in hoc ut non sit valdè suspiciosus, vel timidus, ita tamen circumspectus, ut in nullo negotio ordinando & disponendo circa Novitios, possit errare. Talem discretionem adhibebat S. Augustinus ut colligi potest ex illius verbis: *Ecce quomodo venimus? nulli liceat in Societate nostra habere aliquid proprium sed si forte aliqui habent, nulli licet. Bene autem*

sentio

sentio de Fratribus meis, & semper bene credens ab hac inquisitione dissimulavi, quia ista quærere, quasi male sentire mihi videbatur. Noveram enim & novi omnes, qui mecum viverent, nosse propositum nostrum, nosse legem vitæ nostræ. Eandem descretionem practicabat S: Jgnatius, qui *non erat quidem in agendo cum aliis suspiciosus aut timidus, attamen valde circumspectus ac providus, ut illi non facilè quisquam posset imponere.*

9no discretio Magistri consistit in hoc, quod dum aliquis Novitius videtur, non posse, vel nolle rigorem vitæ Religiosæ sustinere, eum non cogat, nec violenter illi persvadeat, sed spectatis circumstantiis Personarū, permittat illi suum velle agere. Hac discretionis methodo utebatur Sanctus Augustinus ut ipse testatur dicens: *Sanè hoc etiam noverit charitas vestra, dixisse me Fratribus meis, qui mecum manent, ut quicunq; habet aliquid aut vendat, aut eroget, aut donet, & commune illud faciat, Ecclesiam habet per quam* DEUS *nos pascit. Ego dedi dilationem usq; ad epiphaniam, propter eos qui vel cum Fratribus non divise*

sunt

runt, & dimiſerunt, quod nunc apud fratres ſuos vel nondum de re ſua aliquid fecerunt, quia expectabatur ætas legitima. Faciant inde quod volunt, dum tamen ſint pauperes, mecum ſimul expectantes miſericordiam Dei: ſi autem nolunt, qui fortè nolunt, certè ego ſum qui ſtatueram ſicut nôſtis, nullum ordinare Clericum, niſi qui mecum vellet manere: aut ſi vellet diſcedere a propoſito, rectè illi tollerem Clericatum, quia deſereret Sanctæ Societatis promiſſum, cæptumq; conſortium. Ecce in conſpectu Dei, & veſtro, muto conſilium. Qui volunt habere aliquid proprium, quia non ſufficit DEUS & Eccleſia ſua, maneant ubi volunt, & ubi poſſunt, non eis aufero Clericatum. Nolo habere hypocritas, malum enim eſſe quis neſcit? malum eſt cadere à propoſito, ſed pejus ſimulare propoſitum. Taliter ſibi procedat Magiſter, cum novitiis, quando videt, quod aliqui vacillent; perſvadeat leniter quantum poteſt: quodſi pertinaces fuerint in ſuo placito, permittat ut maneant ubi volunt, & redeant qui volent, melius eſt illis in Societate carere, quam habere, & hypocritas eſſe.

Imo

10 discretio Magistri in hoc consistit, ut dum circa Novitios eorumq; vocationem occurrit aliquid decernendum, non faciat hoc in instanti, sed ad aliud tempus reservet; & tali modo, quod ratio nequit, sæpe sanabit mora. Hanc discretionem in praxi tenuit S. Jgnatius, de quo Ribadeneira testatur. *A cæna in sequentis diei negotia disponebat. Cum omnia pietatis opera ad salutem proximi spectantia complecti non posset, magno delectu præferebat publica privatis, perpetua iis, quæ ad tempus fiunt, certa incertis, secura periculosis: neq; tam videbat, quantæ res ipsæ essent quam quantum spei ad eas conficiendas ostenderetur. Hinc ajebat, non res nobis, sed nos rebus accommodari debere.* *Lib: 3. C. 11.*

11mo Discretio Magistri consistit in hoc ut Novitios de aliquib9 vitiis in seculari vita contractis, non violentè arguat vel corrigat sed leniter & paulatim: laudando eos interim si quæ bona fecerint, & post modum ad corrigenda vitia sensim descendendo. Taliter faciebat idem S. Jgnatius, ut de ipso testatur Historia Societatis: *Jn vocandis hominib9 ad virtutẽ suis armis petendum sathanam*

dicebat; sicùt enim ille animam justi, non continuo apertis armis & insidiis, sed recto oppugnat, nihil primo bonis actionibus adversando imo multa quæ honesti speciem præbent, suggerendo, Donec *tandem incautum decipiat; ita in alliciendis ad salutem animis, laudanda prudenter initio in hominibus, quæ sunt recta, vitiis parumper intactis, ac leniter in eorum gratiam irrependum: quâ conciliatâ, tum demum admovendam medicinam. Ajebat sanctitatem per se solam valere plurimum, sed nisi cum prudentia, agendiq; cum hominibus modo, conjuncta sit; mancam fere ac infirmam, plusq; sæpe exquisitam cum mediocri sanctitate prudentiam, in Gubernatore efficere, quàm sanctitatem majorem, cum prudentia minori. Censebat eos, qui in rebus Divinis nimis prudentes esse volunt, haud sæpe magna præstare: nunquam enim se ad ea quæ pulcherrima sunt, amoturum illum, qui earum difficultates & ancipites eventus scrupulosè cogitat aut indè nimis reformidat.* Et certè si tali discretione utentur Magistri cum suis Novitiis, majorem orbis partem traherent ad suum institutum,

sicut

sicut traxit S. Jgnatius. Hac discretione adhuc ante S. Jgnatium videtur usus fuisse Sanctus Paulus dum inquit: *Ego vos non gravavi, sed cum essem astutus, dolo vos cæpi.* Taliter astuti debent esse Magistri novitiorum (& omnes superiores) ut qui apertè in rete Christi piscari non possint, dolo eos salutari capiant, & lucrentur animas eorum

12mo Discretio Magistri consistit in hoc, ut si novitii ab initio tententur, in parvis; ea parva vel minuta concedat, servatis tamen ex Regula servandis; postquam autem contraxerint Religionis consvetudinem, ad communem sortem & praxim eos reducat. Talis discretionis erat S: Franciscus Borgias, de quo testatur Historia: *Si qui Societati nomen dare vellent, minimisq; rebus (ut fit) initio urgerentur, quominus se totos addicerent largiri illis minuta funemq; concedere, salva tamen Religione, & spe commodi majoris solebat: gnarus futurum ut tempore ipso, exigua illa & parva, veluti nebulæ dissiparentur.*

13 Discretio Magistri consistit in hoc ut non credat omnibus illis quæ

de novitiis referuntur, ſed ipſam rem bene ſcrutetur & inveſtiget antequam credat hoc præcavet Thomas à Kempis: *non eſt credendum omni verbo & inſtinctui: ſed cautè longanimiter res eſt ſecundùm Deum ponderanda.*

1410 Diſcretio Magiſtri conſiſtit in hoc, ut coram novitiis nihil leviter, nihil temere, nihil inconſideratè loquatur, donec prius bene recogitet, quid inde ſecuturum ſit. Rex quidam Iuvenis cum nundinas tranſiret, forte ſenem conſpicatus vacuæ menſæ aſſidentem, quid ibi ageret? interrogavit: cumq; is ſapientiam ſe venalem habere dixiſſet; gaviſus reſponsô, pro centum marcis ſibi ſapientiam vendi petiit. Cui ſenex, Unum (inquit) tibi pro ſtatuto pretio dicam, quod ſi bene tenueris optimè regeris & reges. *Temere nihil loquaris, temere nihil attentes, niſi prius cogites, quid ſequatur.* Quod ubi Rex audivit, mox pretium ſolvi, & verba hæc omnibus januis ſuperliminaribus, & vaſis inſcribi juſſit, ſapientiſſimèq; populum ſibi ſubjectum gubernavit. Quia vero plebẽ

Cantipratamus lib. 2. C. 43. p. 3.

ab

ab injuſta vexatione liberare ſtatuerat, illi in ſeditionem verſi, Tonſorem pecuniis corruperunt, ut Regem raſurus, novaculâ ei guttur abſcinderet. Quod cum ille conſtituto die jam jam moliretur, lecta in pelvi ſententia: *Temere nil attentes prius, quam conſideres quid ſequatur?* cohoruit: cauſamq; horroris dicere à Rege juſſus, cum ſponte nollet, per tormenta fateri coactus eſt. Rex ergo ſic liberatus à morte, conſilium à Philoſopho datum amplius ſuſpexit, ejusq; auxilio feliciter gubernare perrexit. Rex præfatus tantum centum marcas pro ſapientia regendi dedit: ego darē milliones infinitos marcarum ſi hanc ſapientiam, diſcretionem regendi acquirere vellent omnes Magiſtri: ſi ergo illi bene regere volunt & regi, hoc ſemper præ oculis habeant: *Temere nil loquaris, temere nil attentes* niſi prius cogites quid ſequatur: Et ſic & ſe ipſos à periculo liberabunt, & novitios non ſcandalizabunt totumq; ſuum regimen feliciter adminiſtrabunt.

1520 Diſcretio Magiſtri conſiſtit in hoc: ut tunc dū ei tentationes ſuas credunt

Novitii ſciat eis occurrere, & tentatos leniter conſolari ſtudeat, alias ſi neſciet, & crude ſe vel aſpere cũ illis geret, citius Novitios ad deſperationem, quàm ad perſeverantiam deducet. Teſtantur Vitæ P.P. Parte 2da libro contra fornicationem: quod quidã Frater cum valde à fornicationis Dæmone turbaretur, venerit ad quendam ſenem & retulerit ei cogitationes ſuas. Senex hoc audiens indignatus eſt, & miſerabilem dicebat eſſe Fratrem illum, & indignum habitu Monachi, quod tales cogitationes reciperet. Et hæc audiens Frater, deſperans ſe ipſum, reliquit propriam cellã, & ad ſæculum jam redibat. Secundùm autem diſpenſationem & providentiam Dei, occurit ei Abbas Apollo, & videns eum perturbatum, nimiumq; triſtem, interrogavit eum dicens: Fili quæ eſt cauſa tantæ triſtitiæ tuæ? ille autem ex multa confuſione animi ſui non reſpondit ei quidquam. Cum autem multum rogaretur à ſene, quæ circa ſe agerentur, confeſſus eſt dicens: quia cogitationes fornicationum inquietant me, & confeſſus ſum ſeni illi, & ſecundum

verba

verba ejus jam mihi spes salutis non est, desperans ergo me ipsum, ad sæculum redeo. Hæc autem P. Apollo audiens velut sapiens medicus; multum eum rogabat & monebat dicens: noli mirari fili neq; desperes de te ipso, ego enim in hac ætate atq; conversatione, valde ab hujusmodi cogitationibus inquietor: nè ergo deficias in hujusmodi occasione, quæ non tam humana sollicitudine, quàm Dei miseratione curatur: tantum hodie dona mihi quod peto, & revertere in cellam tuam. Fecit autem ille Frater sicut petebatur: Abbas autem Apollo discedens ab eo, perrexit ad cellam illius senis, qui ei desperationẽ fecerat, ac desperationis ejus causa fuit: & stans foris deprecatus est Dominum cum lachrymis dicens: DEUS qui tentationes utiliter infers, converte bellũ quod patitur Frater ille, in hunc senem, ut per experimentum discat in Senectute sua, quando per tam longum tempus adhuc non didicit, quomodo debeat compati illis, qui talibus tentationib9 perturbantur. Dum ergo Abbas Apollo orationem complevisset, vidit Æthyopẽ

ſtantem juxta cellam, & ſagittas dirigentem contra illum ſenem, quibus ille ſenex quaſi perforatus ſtatim tanquam ebrius à vino, huc atq; illuc ferebatur. Et cum non poſſet tolerare præfatam tantationem, egreſſus eſt de cella ſua eadem via, qua & ille Iuvenis ad ſæculum redibat, Abbas autem Apollo intelligens quid factum fuerat, occurit ei & accedens ad eum dixit: quo vadis & quæ cauſa perturbationis tuæ quæ obtinuit te? Jlle autem ſentiens quod intellexiſſet Sanctus Vir, quid ei evenerat, præ verecundia nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Apollo, revertere in cellam tuam, & de cætero agnoſce infirmitatem tuam, & cogita apud temet ipſum quia ignotus fueris à Diabolo, uſq; autem modo impetitus es ab ipſo, propter quod nec meruiſti ſecundum vires virtutum habere contra diabolum luctamenta. Quid autem dico luctamenta? qui nec una die aggreſſionem diaboli portare potuiſti? hoc autem tibi ideo contigit quia Iuvenem illum à communi adverſario impugnatum, cum debuiſſes contra diabolicum

certa-

certamen verbis consolatoriis menere & confortare, tu eum in desperationem perduxisti: non cogitans illud sapientissimum præceptum, quo jubemur eripere eos qui ducuntur ad mortem; & iterum non negligas redimere occidendos, sed neq; parabolam Salvatoris nostri dicentis: arundinem quassatam non debere confringi, & lignum fumigans non extingvi. Nemo enim ferre posset insidias adversarii, neq; ebullientis naturæ ignem exstingvere vel retinere, nisi Dei gratia conservaret infirmitatem humanam, quæ in nobis salutari dispensatione cuncta disponit; omnes ergo Dominum deprecemur, ut & adversũ te dimissum flagellum avertat, quoniam ipse & dolere facit & iterum saluti restituit: percutit & manus ipsius sanat, humiliat & exaltat, mortificat & vivificat, deducit ad inferos & reducit. Hæc dicens orationem implevit, & statim ab illato sibi bello senex ille liberatus est, quem admonuit Abbas Apollo, ut peteret sibi dari lingvam eruditã, quatenus sciret tempus quo operteret loqui sermonem.

Quod contigit huic ſeni tentationum carnalium ignaro & inexperto, hoc plerumq; contingit Magiſtris nondum perfectè verſatis in via ſpirituali: veniunt ad eos Novitii & credunt tentationes ſuas quibus impugnantur, Magiſtri autem ac Directores eorum, in talibus tentationibus nondum practici, audita eorum relatione indignantur, & indignos habitu religioſo pronunciant: Novitii autem taliter confuſi de ſua perſeverantia deſperant, & plerumq; ex occaſione Magiſtrorum indiſcretorum ad ſæculum redeunt; Ne igitur Magiſtri ſint cauſa deſperandi vel egrediendi Novitiis, debent eſſe cauti & orare Deum optimum Maximum, ut illis det linguam eruditam, quomodo ſibi debeant procedere cum Novitiis in tentationibus eorum, quomodo & quid coram illis loqui debeant, alias ſi hoc non curaverint, digni ſunt ut DEUS permittat in illos tales tentationes & anguſtias, qualibus impugnantur & ipſi novitii.

Scribit S. Joannes Climacus de Joanne Abbate; Grad: 4to de obedientia

folio

folio 83 quod cũ aliquando idem Abbas Joannes sederet in Monasterio S. Sabbæ, accesserunt ad eum tres adolescentes discipuli illius fieri volentes, quos continuo hospitio lætissimè suscepit, omnibusq; humanitatis officiis prosecutus est, volens illos ex itineris labore recreare. Post diem ergo tertium dicit eis senex: Jgnoscite mihi fratres, quia homo malignus sum, nec possum ex vobis quempiam suscipere. Jlli vero nihilominus scandalizati non sunt, sciebant enim senis opera. Sed cum maximis precibus, ut se susciperet, obtinere non possent, prostrati jam ante pedes ejus obsecrabant, ut vel vivendi normam eis traderet, quo in loco & quomodo habitare debuissent. Cessit Senior sciens, quod cum humilitate ad obtemperandum parati id peterent. Aitq; uni. *Vult Dominus te ô fili in solitariis locis, cum Patre in subjectione persistere.* Secundo autem dixit: *Abi vende voluntates tuas & Domino da, & tollens Crucem tuam persiste in Conventu & cænobio fratrum & omnino habebis thesaurum in cælo.* Deinde dicit & tertio: *Assume in animo*

tuo

tuo insuperabiliter & tota intentione verbum illud: Qui perseveraverit usq; ad finem hic salvus erit. Jn intimis viscribus reconde, abiensq; si fieri potest eum exercitationis tuæ in Domino ducem ac Magistrum quære, quo in omniū mortalium natura nullus sit asperior aut gravior, sub quo perseverans jugiter objurgationes, & irrisiones quotidie ut mel vel lac bibe. Ad quem Frater ille inquit: Si hujusmodi negligens fuerit, quid facio Pater? & si fornicari inquit illum videris, noli discedere, sed ad te conversus dic. Amice ad quid venisti? Tunc aspicies tumorē tuæ mentis dissipari, excandescentiamq; mitescere. O! si modo tales invenirentur Magistri ac Directores qui venientes ad Religonem adolescentes sufficienter instruere possent, eorumq; spiritum ita discernere, cognoscere, ac penetrare valeant, ut ex primo eorū intuitu sciant & percipiant, ad quid unusquisq; illorum propensus & inclinatus sit? defacto sub talibus Magistris & Religiones felicius ampliarentur, & Novitii uberrimè proficerent, fieretq; tandem ut Monasteria & conventū

tali

tali modo purgarentur vel potius præservarentur à discolis, scandalosis, refractariis, ebriosis, laxis, & distortis subjectis: quæ si aliquando in aliqua Religione comperiantur, hoc potissimum & originaliter provenit, ex defectu discretionis in Magistris Novitiorum, quod hi non discernant naturas & inclinationes subjectorum, eaq; multa sine omni delectu ac differentia suscipiant.

10to Discretio Magistri consistit etiam ut in correctione, admonitione, & omni instructione Novitiorũ à verbis duris, scommaticis, crudis, sæcularibus, & laxis abstineat: & talem discretionem demandat Sanctus Augustinus dicens in Regula sua. *Proinde vobis à verbis durioribus parcite, quæ si emissa fuerint ex ore vestro, non pigeat ex ore ipso proferre medicamenta unde facta sunt vulnera.* Potest quidem aliquando etiam Magister uti verbis asperioribus & ponderosis exemplô Christi discipulos euntes in castellum Emmaus, increpantis, *O stulti & tardi corde ad credendum.* Et exemplo S. Pauli Galatas arguentis. *O insensati Galatæ quis vos fascinavit non obedire*

obedire veritati! ſic ſtulti eſtis ut cum ſpiritu cæperitis, nunc carne conſummemini! Ceterum quantum fieri poteſt, potiùs verbis lenibus, blandis, ſvavibus quàm aſperis, utatur, juxta monitum Regulæ Sancti Auguſtini: *Plus tamen à vobis appetat amari quam timeri.*

Pro complemento dictorum de diſcretione adfero hic verba S. Gregorii Homilia in Ezechielem 22 qui loco præfato ſic inquit: *Sæpe contingit ut Doctor regulam diſciplinæ quam ſcit docere, neſciat tenere: cum aut nimio Zelo motus, minùs ſe per manſvetudinem temperat; aut nimia manſvetudine placidus minùs ſe contra vitia, per zeli ſtimulum inflammat. Magna enim canſideratione debemus penſare quod ſcriptum eſt. In vaſis enim templi, inter coronas & plectas, boves & Leones & Cherubim exculpta ſunt! plectæ autem concordiæ unanimitatem ſignificant: Cherubin vero plenitudo ſcientiæ dicuntur. Sacerdotes enim & Doctores inter coronas & plectas, ideſt inter fortitudinem boni operis, quo ad victoriam currunt, & Charitatis concordiam, qua à ſe viciſſim non diſcrepant, per boves & leones atq; Cherubin*

Cherubin designati sunt, quoniã inter plenitudinem scientiæ quam habent, necesse est ut & boum mansvetudinem habeant, & fervorem leonum: quatenus ad disciplinam, quam prædicant, & ex sancto zelo accensi sunt, & ex paterna dulcedine tranquilli. Quibus etiam subter se lora dependeant, ut disciplinæ suæ retinacula quibus ipsi ligati sunt etiam subjectis suis sollicitè impendant, super eos enim lora dependere, est custodiæ vincula in subditis tenere. Quæ tunc rectè servantur, cum nec boum mansvetudo, in zeli fervore amittitur, nec leonum terror in mansvetudinem declinatur. Tanta quippe debet esse discretio, ut nec disciplina nimia, nec ipsa quoq; misericordia sit remissa ne si inordinate culpa dimittitur, is qui est culpabilis, in reatu gravi9 astringatur. Et rursus, si culpa immoderate retinetur: tanto qui corrigitur fiat deterior, quanto erga se nihil ex benignitatis gratia agi considerat: exhibenda itaq; gravis est asperitas in ostensione: caritas in mente: ut & dura ostensio delinquentem coërceat, & caritatis gratia mercedem Mansvetudinis non amittat.

Ecce dum hæc loquor, Joseph animũ

pul

pulsat, ut ad ostendenda quæ dico ipse testis veniat certe somnium, quod de profectu suo viderat fratribus narrans, per hoc quod innocenter retulit, malitiæ contra se stimulos excitavit. Idem à Fratribus venditus Ismaëlitis, & in Ægyptum ductus mira Dei omnipotentis dispensatione, in Ægypto prælatus est. Cumq; in terra Chanaam fames exsurgeret, fratres ad Ægyptum venientes, Joseph prælatum Ægypto repererunt, eumq; submissis ad terram cervicibus adoraverunt: quem ne adorarent ideo vendiderunt: adeo consiliũ Dei mutari non valuit. Tunc Joseph spiritu discretionis plenus, cognovit fratres non cognitus, Sed memor culpæ & remissor injuriæ, mala fratrum nec reddere studuit, nec sine castigatione laxare. Nam suspecta voce protinus dixit; Exploratores estis ut videatis infirmiora terræ venistis. O jaculum in corde! Peregrini venerant famis periculum fugiebant: frumenta quæ quærebant non acceperant, & feriri se insuper jactatione criminis videbant. Inter hæc ducuntur ad carcerem, & post triduum adhuc in eadem asperitate tenentur. Iam reditur ad cor, jam culpæ memoria pulsat animum: atq; inter se invicem loquuntur.

Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustias animæ illius, cum deprecaretur nos & non audivimus; id circo venit super nos ista tribulatio. In his autem cor Joseph amore vincitur, secessum petit, solvit flendo, quod pietati debuit. Severus ad fratres revertitur, ut cruciatas eorum animas à culpa liberaret. Post hæc unus relinquitur in vinculis, dimittuntur cæteri cum frumentis, ut unus frater veniat quem minimum habere se dixerant, qui etiam postmodum venit. Vincebat mentem pietas, cum frater innocens videretur. Sed permanebat in ostensione asperitas, ut fratres noxii purgarentur. Frumenta dantur, scyphus in sacco Benjamin absconditur, furti post eos quæstio movetur. Mittitur ut reducantur in servitutem, decernitur apud quem scyphus fuisset inventus: in sacco Benjamin invenitur, tunc Benjamin reducitur, afflicti omnes fratres, sequuntur. O tormenta misericordiæ! cruciat & amat. Reversi igitur in terrã cũ lachrymis, prostrati veniã postulant. Memores enim quid de illo Patri promiserant, mærore intolerabili tabescebant. Tunc se ultra cohibere non valens pietas clausa, prorupit in medium,

& excussit caritatis lachrymas de vultu severitatis. Detersa est ira, quæ apparebat, & non erat; ostensa est misericordia quæ erat, & non apparebat. Sic vir sanctus facinus fratrum suorum & dimisit & vindicavit. Sicut rigore clementiam tenuit, ut delinquentibꝰ fratribꝰ non sine ultione pius existeret, nec sine pietate districtus. Ecce hoc est in Magisteriũ disciplinæ: ut culpis & discrete noverit parcere & eas piè resecare. Qui autẽ discretionẽ spiritus non habent, ut sic dimittant peccata ut non corrigant, aut sic quasi corrigendo feriunt ut non dimittant. Hactenꝰ dicta de Probatione activè sumpta, sufficiant, de Probatione autẽ passivè sumpta, seu de eo quomodo Novitii debeant seipsos probare & absolvere Novitiatũ, agetur in P: 3tia Vitæ Apostolicæ.

Protestatio Authoris.

Sicut firma fide credo, quòd sancta Romana Catholica & Apostolica Ecclesia sit infallibilis Interpres & Judex omnium veritatum in quacunq; materia adferibilium; ita quæcunq; hîc dicta sunt, omnia volo intelligere juxta sensum sanctæ Apostolicæ Ecclesiæ, illiusq; supremo Judicio omnia subjicio.

F I N I S.

Errata Typi ſic corrige.

Paginâ 2. Verſu 6: probatiane lege: probatione.
p. 3. V. 9 magnifeſtare l. manifeſtare.
p. 2. v. 8 ſub jungit l. ſubjungit.
p. 24. v. 18 ſuperbi l. ſuperbia.
p. 35. v. 7. aceſſeris l. acceſſeris.
d. 40. v. 20. ſectiones l. puncta.
p. 69. v. 17. toto: corde tuo l. toto corde tuo;
p. 94. v. 10. factum eſt ipſi9 l. factū ipſius;
p. 116. v. 24. Denitq; l. Deniq;
p. 122. v. 26. DDUS l. DEUS.
p. 122. v. 18. appropinquabit l. appropinquavit.
p. 134. v. 25. ordinarit l. ordinavit.
p. 143. v. 5. quod l. quò.
p. 159 v. 22. inveſtigabunti l. inveſtigabunt.
p. 161 v. 12. ſi l. ſint.
p. 165 v. 7. Belila l. Belial.
p. 185 v. 25. venia l. venit.
p. 189 v. 11. & l. ei
p. 191 v. 12 anicuiq; l. unicuiq;
p. 213 v. 8 ſicut l. ſit, ut;
p. 228 v. 23. credent l. credant.
p. 229 v. 1 Gide l. Fide.
p. 248 v. 6. Regum l. regnum

Z p. 248

p. 248 v. 15 Magiſteri: l. Magiſtri
p. 317 v. 1. inſtruendo l. inſtrnendi.
p. 323 v. 25 Urbini l. Urbani.
p. 328 v. 6 ita l. itaq;
p. 328 v. 8 ſommo l. ſomno
p. 329 v. 2 muns l. munus
p. 333 v. 12 cenſeſo l. cenſeo
p. 339 v. 20 ſincerea l. ſincera.
p. 341 v. 21 addiſcendi l. addiſcendæ.

Reliqua, præſertim minora, quæ oculum fugerunt, aſſequetur facilè ac corriget Lector Benevolus.